העולם הזה
ב"ד באדר א' תשמ"ט, 1.3.1989 | מיספר 2687 | שנה 53 | המחיר: 5.00 שקלים (כולל מע"מ), באילת: 4.35 שקלים

מדוע מסתירים הפוליטיקאים את מחלותיהם?

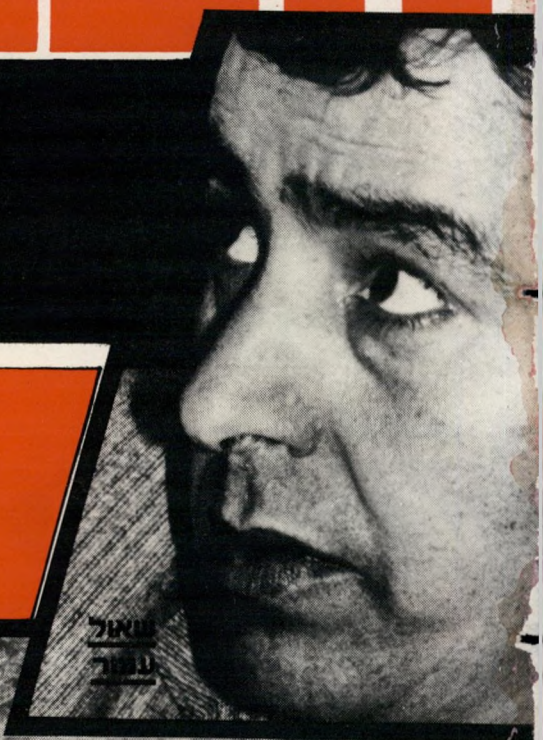
שאול עזר

שולמית אלוני

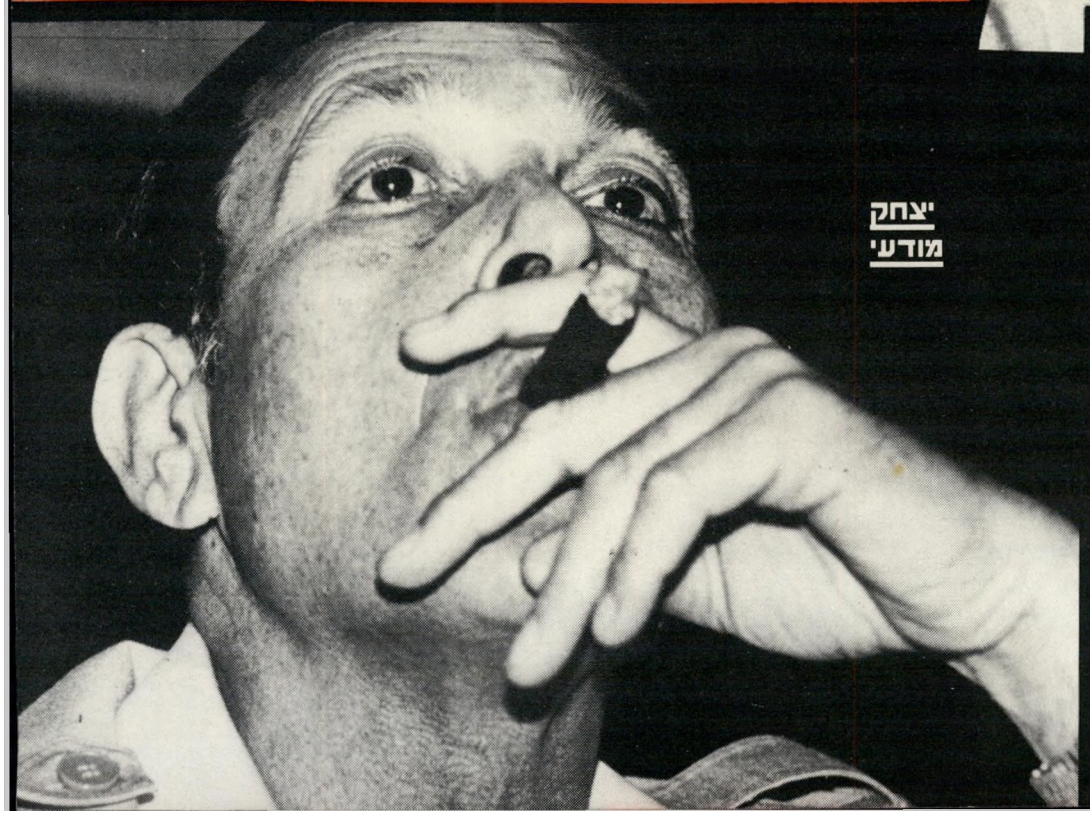
יצחק מודעי

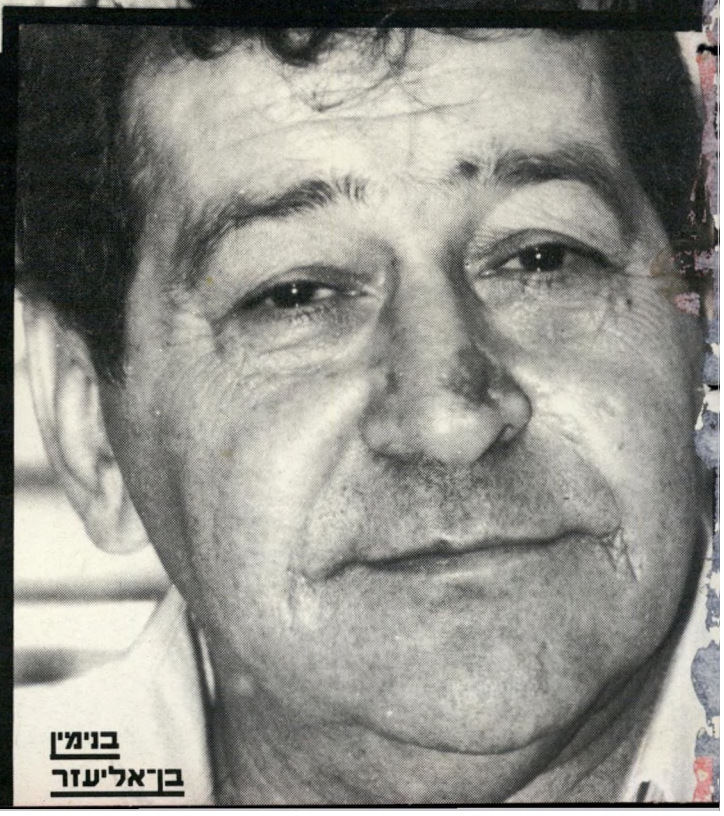
בנימין בן־אליעזר

Rosemunde

שוקולד שוויצרי

ROSEMUNDE SWISS CHOCOLATE

Rosemunde

Schweizer Schokolade

ROSEMUNDE SUISSE CHOCOLAT

Rosemunde

Chocolat Suisse

ROSEMUNDE SWISS CHOCOLATE

Rosemunde

Schweizer Schokolade

ROSEMUNDE SUISSE CHOCOLAT

Rosemunde

Chocolat Suisse

ROSEMUNDE SUISSE CHOCOLAT

מיכתבים

נם בלי הרוורד

על השכלתם של חברי־הכנסת („ה־ח־כמים", העולם הזה 15.2.89).

מבין 120 חברי־הכנסת מצאתם לנכון לרדת, די במרוכז, על השר ח"כ רפי אדרי, על זה שהוא לא גמר איזו אוניבר־סיטה מי יודע מה.

אדרי

נכון שהשר אדרי לא גמר את בית־הספר ל־מינהל־עסקים של הר־וורד, אבל החברה ההס־תדרותית שבראשה עמד במשך השנים האחרונות, שיכון עובדים, היא אחת החברות המעטות מבין החברות של חברת־ה־עובדים ומבין החברות הישראליות הגדולות ב־כלל, שהורות לניהולו החכם, הנבון והמפוכח של רפי אדרי פורחת, מרוויחה, איננה במצוקה ואיננה זקוקה לטובות מאף אחד.

רפי שמי, ינור

● ● ●

בוגרת בצלאל

עוד על השכלתם של חברי־הכנסת („הח"כמים", העולם הזה 15.2.89).

הכתבה הזאת העלתה לי את הסעיף. מזל שציטטתם את אמנון רובינשטיין („זה שאני פרופסור לא מעלה ולא מוריד דבר. זה לא מדד של חוכמה. יש הרבה אנשים חכמים שאין להם השכלה גבוהה").

זה כמו הבחורה משכונת־התיקווה העובדת אצלנו במיפעל (לאביזרי־אופנה יוקרתיים). כאי־שר היא יושבת ליד השולחן ומשרטטת את ע־צוביה, כולנו מצטופפים סביבה ומתפוצצים מהת־פעלות.

יום אחד לא התאפקתי ושאלתי אותה: הגידי, את בטח בוגרת בצלאל.

כן, היא ענתה לי, בוגרת שוק־בצלאל.

תמר צימבלר, תל־אביב

● ● ●

סדר של צימוקים

על מינהגי־הקריאה של קורא („אי־גרת־העורך", העולם הזה 25.1.89 ו־הלאה).

עכשיו, כשהעורך מבשר לנו על המהפכה הצ־פויה בהעולם הזה לקראת שנות ה־90, והוא גם מבקש לדעת את העדפות הקורא המצוי, אני מבקש שתרשמו לפניכם כיצד אני קורא את העולם הזה מדי שבוע, זה חמש־שש שנים.

דבר ראשון אני קורא את הנדון של אורי אבנרי. דבר שני — את היומן האישי שלו. אחר־כך מדור אנשים ואחר־כך את דניאלה שמי ואחר־כך איך שבא לי.

ולבסוף אני תמיד משאיר לי את הצימוק — רחל המרחלת.

וכך אני מסודר כל שבוע. מן הנדון אני למד מה יקרה בעולם שלנו: מאנשים אני למד מה קרה בעולם שלנו ומרחל אני למד מה קורה בעולם שלנו.

עמי ביץ, פתח־תיקווה

● ● ●

גאווה עירונית

על ערים וראשי־העיריות שלהן („אנשים", העולם הזה 15.2.89).

יכול מאוד להיות, שאכן, כדברי אחת האורחות בפתיחת חגות בגרי־ה־תינוקות החדשה באש־קלון, עשו שם הרצים לראשות־העירייה במ־קום הכל חוץ מללדת, אבל, לעומת זאת, הער־לם הזה הוליד אותם מחדש.

דיין

אם אכן אריה אזולאי הופיע במקום, הרי הוא איננו, כמדווח שם, ראש עיריית אשקלון. אזולאי הוא ראש עיריית אשדוד.

ראש עיריית אשקלון הוא ח"כ אלי דיין ועד כמה שאני מעריכה, הוא גם יהיה ראש עיריית אשקלון אחרי ה־1 במארס.

לאה טביב, אשקלון

● ● ●

שוד הקופה

על אישור הכנסת לתקציב נוסף ל־מימון המיפלגות.

(המשך בעמוד 4)

בשר ודם

העיתונאים הישראליים שנכחו במסיבת־העיתונאים עם יאסר ערפאת בקאהיר נדר־שו לדלג על עשרות שנים של איבה ואין־ספור דיברי בלע ושיטנה. אייבי נתן, מי ש־אירגן את מסיבת־העיתונאים, מספר איך קרם הרעיון עור וגידים, איך נשבר הקרח, איך הגיבו העי־תונאים ומהן תוכניותיו.

6

כתבת השער הקדמי:

אף־אוזן־גרון

מיצבור התחלואים והמדאובים שאותו נושאים מנהיגים על גופם היה יכול לפרנס בית־חולים בכבוד. האם מוטלת על הפוליטיקאים החובה לחשוף את בעיותיהם הרפואיות קבל עם ועדה בתוקף היותם אנשי־ציבור, כנהוג בארצות־הברית? האם על שולה לחשוף את הצלקת שעל ביטנה כלינדון ג'ונסון, או שמא זכותה לשמור את בעיותיה בצינעה? „זכות הציבור לדעת" עומדת, במיקרה זה, על חבל דק מאוד.

8

מדור חדש: טריפ

קניבלים ומזוזות

יוני נמרי, שנעלם מן האופק, חזר לישראל ובאמתחתו שקט מעולם אחר ● נניח שאמנון דנקנר כותב מחזה על נניח מנחם בגין, האם נניח שהצנזורה היתה מאשרת את הצגתו? ● דודות פולניות אוהבות את ה„גרפסים" של חנוך לוין ● הקלטת של צ'יץ' מעפילה לפיסגת מיצעד־הפיזמונים ● שגרירו של רי־בונו מכלכל צעדיו במזוזה.

21

כתבת השער האחורי:

ילדים מקיר לקיר

איציק אבנרי (בתמונה מימין), רווק עליז ומצליח, איבד את רווקותו אחרי שאחז בה בציפורניו. כיצד קרה הדבר? הכל התחיל מחפצו של איציק ביורש ואולי גם במישפחה מקיר לקיר, רצון שהוליך אותו אל בינות סדיניה של רעיה לוין (בתמונה משמאל), שם נגמל לחלוטין מבעתת־הנישואין. כיום איציק הוא כבר נשוי עליז ומצליח.

40

אתה והשקל

מוכרים אותו בזול

עיריית תל־אביב הגישה כתב־אישום נגד חברת־הבנייה ברנוביץ ● הסכם בין חברת הפניקס והנושים ● בוטלה הערבות ההדי־דית במושבים ● שיפוץ בניין ישן על־ידי ציפורי־אפלמן נושא רווחים ● הסוכנות היהודית מוכרת שיטחי־בנייה יקרים בזול.

20

דף חדש

שירה עכשיו

האם צריך להוציא את השירה לרחוב — או לדקלם אותה באולמות? כי־צד לקרוא שיר? שרה כץ מד־ווחת על ערב קריאה עכשיו.

26

פער התיווך

מה הקשר בין מתווך־דירות, שדכנית והמעצמות הגדולות? – הרווח שבו הם זוכים עם ביצוע העיסקה. ממשלת ברית־המועצות קפצה לתפקיד המתווכת בין ישר־אל ואש"ף כדאוס־אכס־מכינה, בה בשעה שארצות־הברית איבדה את רוב מניותיה כשדכנית הסיכסוך. על הסי־בות לכך, ועל אופן פעו־לתם של מתווכים למיניהם.

5

רחל המרחלת מדווחת:

מלכה רוזנשטיין מפסלת, נוסף על פס־לים, גם את פניה שלה, בשיטת הקילוף ● היה או לא היה רומאן בין מיכל בקר ואודי בר־נס? ● עדנה הירשמן, האשה הלא־חסוייה של ראש השב"כ ● שיר־אהבה קיבוצי של יאיר רוזנבלום ומיכל, שני־הם, אגב, נשואים ● גיא ברק בועט בכדור ופוגע בליבה של מרין ● אלטע זאכן בשינוי אדרת מו־כרת מקררים לגברים בלבד.

34

הכל נשאר במישפחה

„אין לי כעס," אומר באסם עבד־אל־חי, שבילה תשע שנים מחייו בין כותלי הכלא. ב־1971, בהיותו נער בן 18, הגניב אקדח לאולם בית־המישפט המחוזי בתל־אביב ושלח צרור־יריות לעבר דודו ובן־דודו, שנשפטו על רצח אחיו. עדנה ארבל, אז עוד עורכת־דין, נפצעה ברגלה. היתה זו ניקמת־דם שבאסם נשלח לבצע בהוראת מיש־פחתו. מאז שיקם את חייו, התחתן והוליד שלושה ילדים. כיום הוא נא־שם שוב בפציעת בן־מיש־פחה. „זה גורל," הוא אומר.

36

רצח צפוי מראש

רצח דליה אובשני היה צפוי מראש. צו בית־המישפט המחוזי בחיפה הוא שיצר את התנאים לכך. כל המעורבים בסיכסוך הוזהרו מראש. הכל, בלי יוצא מן הכלל, התייחסו לאזהרות אלה בשאננות ובקלות־ראש.

41

מעבדות לחרות

איך וכיצד הפכה כתבת העולם הזה מחייל מבוהל, חרד־מיפסי־בנו, לאשת־קאריירה עצמאית השולטת בגאון בטלפון ובעיתון? איך וכיצד ינהגו בוגרי בית־ספר־להורים של מכון אדלר בשלל העקרונות שבהם הצטיי־דו במהלך הקורס התאורטי? הערכות של תרומת הקורס, ומסקנות לגבי ההמשך.

24

הפיתרון במיטפחת

למי שרוצה לחדש את מלתחתה מבלי להתאמץ, למי שאינה מעוניינת להוציא סכומי־עתק על חידושים עו־נתיים מתחלפים – הפית־רון הנבון נמצא במיטפחת.

28

שלושת המוסקטרים

יוחנן אקרמן, רואה־חשבון מהרצליה־פיתוח, מנהל מאבק מישפטי נגד שלום פנסטר, בני ויצצלברג ועמוס ברזילי. אקרמן שהיה שותף בניהול הסינרמה, מכר את חל־קו לשלושה, שאליהם התווספו בינתיים עוד שני שותפים. כיום הוא טוען כי לא קיבל את מלוא הסכום שעליו הסכימו.

17

סמן ימני

ערבי, יהודי והודי

אם אינך יכול לסמוך על ידידיך – אל תסמוך גם על שכניך ● על אלג'יריה, אלגברה וטרינספור ● כהנא־ערפאת – מצא את ההבדלים ● דין סנדוויץ' כדין תרבות ● הטרנזיטים נוסעים בכיוון הלא־נכון ● טדי איש־סימטות ● מה בין דן לגן.

42

עולם הולך ונעלם

איתן ואסף, אשר החובש והיינץ כבר לא ימצאו את מקומם בנואיבה שהוחזרה למצ־רים. נביעות, כפר־נופש קסום, תוסס ומלא־חיים, שסיפק שיכחה אינסופית לצעירים מרחבי עולם, הפך לנואיבה רישמית ושו־ממת, שמיסגד ניצב בפא־תיה. כתבת העולם הזה מת־ארת קשיי פגישה מחודשת.

14

המדורים הקבועים:

מיכתבים	— נאוה עירונית	3
איגרת העורך	— שואה וצביעות	4
הנדון	— שם המישחק	5
במדינה	— שני סוסים	6
תשקיף	— נרקומנים בחבל קטיף	10
זמן אישי	— שדות אדומים	11
אנשים	— מאחורי הקלעים	12
מה הם אומרים	— חנן נטר, דויד רודי, צבי אייל, הנס קרייטלר, יוסי הקש, אלון נתן	18
אתה והשקל	— מוכרים בזול	20
טרים	— להרביץ תשובה	21
לילות ישראל	— עליזים יותר	22
תמרורים	— נביעות ופצצות	24
איך להיות הורה	— לא להיות עבד	24
דף חדש	— קריאה עכשיו	26
הורוסקופ	— מי מחאים לדגים?	30
קלנוע	— וביא החורבן	31
מיכתבים לרותי	— סדיני התשוקה	32
תשבצרטן		32
זה וגם זה	— הסיגים באים	33
רחל מרחלת	— על כל העולם	34
סמן ימני	— דרך המלך סדי	42

קול העם

בשבוע האחרון היה העולם הזה פופולרי מאוד בגרמניה. הגליון הופיע על מירקעי הטל־וויזיה, דבריו צוטטו בהרחבה.

מקור ההתעניינות היה, כמובן, הגילוי של ה־עולם הזה לגבי עברו של ראש עיריית דורטמונד כחייל בוואפן־אס־אס.

עובדה זו עצמה הופיעה קורם לכן כפרט מיש־ני, בהקשר אחר, בשבועון הגרמני דר שפיגל. אז לא עורר הדבר תשומת־לב. אולם כאשר הופיעו הדברים על שער העולם הזה (ובשבוע הקודם במדור תשקיף) זה גרם בגרמניה לסנסציה.

דווח כי ראש־העירייה, גונטר זאמטלבה, עומד לכנס את מועצת־העירייה שלו כדי להודיע על התפטרותו. סוכנויות־הידיעות עמדו במצב־הכן. דובר על מסיבת־עיתונאים סנסציונית. אך בינת־

שער הגליון האחרון
סנסציה בגרמניה, ציניות בישראל

יים עדיין מהסס ראש־העירייה, ואינו יודע, כנר־אה, מה לעשות.

הסנסציה בגרמניה אינה מפתיעה. הגרמנים עדיין רגישים מאוד לגילויים מסוג זה, ובייחוד עכשיו, כאשר מיפלגה ניאו־נאצית השיגה הישג חשוב בבחירות בעיר ברלין. גם בראש מיפלגה זו עומד אדם ששירת בוואפן־אס־אס, ועובדה זו הוטחה בפניו כפרט מרשיע. איש זה, פראנץ שנ־הובר, הוא שהלשין על זאמטלבה.

לעומת זאת מפתיע מאוד תוסר־הסנסציה בישראל.

ביקור ✶ בבית־הקברות

כאשר ערך הנשיא (דאז) רונלד רגן ביקור בגרמניה, ועמה ישראל — יחד עם העולם כולו — בגלל החלטתו לבקר בבית־הקברות ליד העיר ביטבורג.

באותו בית־קברות קבורים חיילים של הוואפן־אס־אס. לא שומרים של מחנות־מוות, לא אנשי מחלקתו של אדולף אייכמן, אלא קצינים וחיילים שנפלו בקרבות. בכל זאת התקומם העולם כולו, ובמיוחד היהודים. הביקור נראה כהענקת רהאבי־ליטציה לוואפן־אס־אס.

העולם, וגם גרמנים רבים, לא היו מוכנים להתייחס אל הוואפן־אס־אס כאל צבא רגיל. למ־רות שחייליו לחמו בחזיתות, היה הוואפן־אס־אס חלק מן המכונה הגדולה של האס־אס, מבחינה פיקודית ומינהלית כאחד. מפקדו הראשי לא היה רמטכ"ל הצבא, אלא איש־הדמים, היינריך הימ־לר, גדול הפושעים הנאציים מלבד אדולף היטלר עצמו.

מה לא נכתב אז בישראל על ביקורו של רגן בבית־הקברות? מה לא אמרו פוליטיקאים ועיתו־נאים על חילול זה של זכר קורבנות האס־אס?

והנה, הפלא ופלא: איש הוואפן־אס־אס בא לישראל כאורח־כבוד של ראש־עיר ישראלי, ש־הוא איש־הליכוד דווקא: אין פוצה פה ומצפצף.

האיש הוזמן. נערך לכבודו טכס. תגנו סביבו.

גם כאשר הוסבה תשומת־ליבו של ראש־העיר־ייה של נתניה לפרט אפל זה בעברו של אורחו המכובד, לא נקט האיש שום צעד. להיפך, הוא פירסם הודעה כוזבת, שבה טען כי האורח כלל לא שירת בוואפן־אס־אס, אלא היה סתם חייל פשוט, וכו' וכו', בדרכם של אפולוגטים גרמניים המבק־שים לטשטש את השואה ולהמעיט בפישעי הנא־צים. (בגרמניה קוראים להם רוויזיוניסטים.)

האורח הגרמני עצמו היה זהיר יותר. שעה קלה אחרי שהגיע אליו צוות העולם הזה וריאיין אותו, הוא החליט לקצר את ביקורו בארץ. הוא חזר במפתיע לגרמניה.

שיחת־טלפון ✶ מגרמניה

גם זה אינו הסיפור המלא. השערוריה גדולה הרבה יותר.

איך הגיע הסיפור הזה לידי העולם הזה?

קורא גרמני של דר שפיגל, תושב העיר דור־טמונד, קרא לתומו את השבועון הגרמני ונתקל שם בדבריו המוצנעים של המנהיג הניאו־נאצי על עברו הנאצי של זאמטלבה.

הקורא הגרמני, שידע על ביקורו של זאמטלבה בישראל, נרעש, וטילפן לידיד שלו בישראל. זה נרעש גם הוא, והתחיל להועיק חברי־כנסת, עס־קנים מקומיים ועורכי־עיתונים. הוא נתקל בקיר אטום. "אף אחד לא רצה לשמוע" הוא התלונן. בין השותקים היו גם אנשי האופוזיציה בנתניה, למ־רות שהדברים קרו בעיצומה של מערכת־בחירות.

עד שהגיע האיש אל מערכת העולם הזה. הוא השאיר לי הודעה בעילום־שם, אך תוך ציון מיס־פר־הטלפון שלו, ובה היפנה את תשומת־לי־לק־טע בדר שפיגל.

מבאן והלאה טיפלנו בעניין כפי שהיה דרוש.

השבוע טילפן לי אותו אזרח — הוא ביקש שלא לפרסם את שמו — והודה לנו על פעולתנו. אני מקווה שקוראים רבים אחרים יילכו בדרכו ויעבירו לנו מידע, כאשר נראה להם שיש בו עניין ציבורי.

שואה ✶ וצביעות

בכל הפרשה בולטת הצביעות, שהשתררה בארץ בעניינים אלה.

לא רק בהשוואה לפרשת הביקור בבית־הקב־רות של ביטבורג זוהי שערוריה. אפשר גם להש־וות את העניין לפרשת קורט ולדהיים.

נשיא־אוסטריה היה קצין בצבא הגרמני — הצבא הסדיר, הוורמאכט — ולא בעוצבה של האס־אס. איש לא טען שהיה נאצי גדול. ברור כי לא ביצע שום פשע־מילחמה. הוא בסך־הכל הע־לים את השרות שלו בעוצבות שעסקו במילחמה האכזרית בפרטיזנים בבלקנים. על כך יצא הקצף, מדינת־ישראל אינה משגרת שגריר לאוסטריה, והעולם היהודי כולו רעש.

אל־שלים

מיכתבים

(המשך מעמוד 3)

...כשלעם את קוראת להדק חגורה / כשלצור־כי הבריאות לא נותרה אגורה / כשהנוער יגדל, בלי תקציב, חצי בור — / נבחרייך שודדים את קופת הציבור... **תיאודור אוריין,** ירושלים

● ● ●

שני הנרי מורגנטאו

על קשר מישפחתי („החכמה בנ־שים", „יומן אישי", העולם הזה 15.2.89).

גם אורי אבנרי נפל קורבן לדיעה המקובלת, כי ברברה טוכמן, ההיסטוריונית האמריקאית המנוחה, היתה נכדתו של הנרי מורגנטאו, שר־האוצר האמריקאי בימי מילחמת־העולם השנייה.

לוא זה היה נכון היה סבא מורגנטאו נרשם בספר־השיאים של גינס. כי כאשר ברברה טוכמן נולדה, הוא היה רק בן 20.

טוכמן לא היתה נכדתו של שר־האוצר הנרי מורגנטאו. היא היתה נכדתו של הנרי מורגנטאו אחר, שהיה בן 55 כאשר נולדה נכדתו ברברה, גיל מתאים לסבא, והוא היה יהודי יליד גרמניה (ש־היגר עם הוריו לארצות־הברית בגיל תשע), מיש־פטן וסוחר בנכסי דלא־ניידי מצליח שהיה שגריר ארצו בתורכיה של מילחמת־העולם הראשונה, מישרה שאותה ניצל היטב לסייע ליישוב היהודי הקטן והדל בארץ־ישראל של אותן שנים, שסבל מאוד ממחסור ומהתנכלויות השליטים התורכיים.

ברוך אולמר, תל־אביב

● ● ●

שאלה פשוטה ומביכה

על תורתו של משה קרוי המנוח („מותו של בן־אור", העולם הזה 8.2.89).

קראתי את הרשימה על הד"ר משה קרוי, ועל תורתו ברבר בני־אור ובני־חושך, שבה הוא טוען לקיומם של שני אלים: האל הטוב והאל הרע.

לדבריו עומד האל הטוב להשמיד את העולם בגלל מעשיהם של בני־החושך.

אילו היתה לי ההזדמנות יכולתי להביאו במ־בוכה על־ידי שאלה פשוטה: לאיזו קטגוריה הוא משייך את בעלי־החיים? לבני־אור או לבני־חו־שך? ואם אינם בני־חושך, מדוע עליהם לשאת בעונש מידי האל הטוב ולהישמד יחד עם בני־החושך?

הצרה היא שאנשים החושבים עצמם לאינ־טלקטואלים רואים את העולם כמורכב רק מבני־אדם ואינם מבחינים בעובדה שמלבד בני־אדם יש גם בעלי־חיים.

ולבסוף — האם יש הוכחות שקרוי אמנם הת־אבד? אדם אינו מתאבד עם ווקמאן צמוד לאוז־ניים. אדם אינו מגיע במיוחד מאוסטרליה כדי להתאבד ואינו מכין תוכנית־הרצאות כאשר הוא שוקל התאבדות. **שימעון נמרי,** רמת־השרון

● ● ●

יותר ימני מימני

על ההתרסה נגד ח"כ דגל־התורה, **הרב משה גפני** („סמן ימני", העולם הזה 15.2.89).

מן היום הראשון שהופיעה פינתו של סמן ימני חשדתי בו שהוא יותר ימני מימני. לא איש הליכוד. אולי איש מולדת, אולי איש צומת.

השבוע הבנתי. הוא איש התחייה. זה מסביר את ביקורתו המשמיצה, לעיתים מזומנות, על ראשי הליכוד וזה בוודאי מסביר את התקפתו („יש להעיף מהכנסת...") על ח"כ דגל־התורה, הרב משה גפני.

מה פתאום הוא דואג לכך שגפני ישרת ב־צה"ל? הוא דואג לכך שגפני יוצא מן הכנסת, כדי שהתחייה תזכה במנדט שלו (על סמך הסכמי־העודפים שלה בבחירות לכנסת ה־12), באם ייפסל מספיק קולות שניתנו לדגל־התורה, בחקירה בחשד הזיופים הנערכת עתה, וגפני אכן יוצא מן הכנסת. **דויד מורציניק,** בני־ברק

● ● ●

התמונה השחורה

על חלקם של השחורים בצבא אר־צות־הברית („מיכתבים", העולם הזה 15.2.89).

על־מנת להשלים את התמונה השחורה: לא רק חלקן של החיילות השחורות בצבא ארצות־הברית הוא גדול כמעט פי ארבע מאשר חלקן בכלל האוכלוסיה, גם חלקם של החיילים השחורים הוא מעל ומעבר וכנראה, גם במיקרה זה, מסיבות של פרנסה.

28.2% מכלל חיילי ארצות־הברית הם שחורים, למרות שהשחורים מהווים, כידוע, רק 12% מכלל אוכלוסיית ארצות־הברית.

לעומת זאת, מה שמעניין לא פחות ובהחלט נותן חומר למחשבה: חלקם של השחורים בסגל־הקצונה של ארצות־הברית הוא קטן, כמעט ב־50%, מחלקם בכלל האוכלוסיה. רק 6.6% מכלל הקצינים האמריקאים הם שחורים.

צבי רובין, תל־אביב

● ● ●

איזו טאון של ג'ורג'?

על מקום הולדתה של שירלי מקליין („לילות ישראל", העולם הזה 15.2.89).

מעניין מאוד שבעלה של הפסלת אילנה גור ושירלי מקליין היו חברים בנעוריהם ומעניין עוד יותר ששניהם נולדו, או גדלו, בעיר ג'ורג'טאון. אבל באיזו ג'ורג'טאון?

לפי האטלס האמריקאי שתחת ידיי יש באר־צות־הברית בריוק 21 ערים ועיירות הנושאות את השם הזה (מה שלא מפליא כל כך בהתחשב בעובדה שג'ורג'טאון זה משהו כמו קריית־ג'ורג',

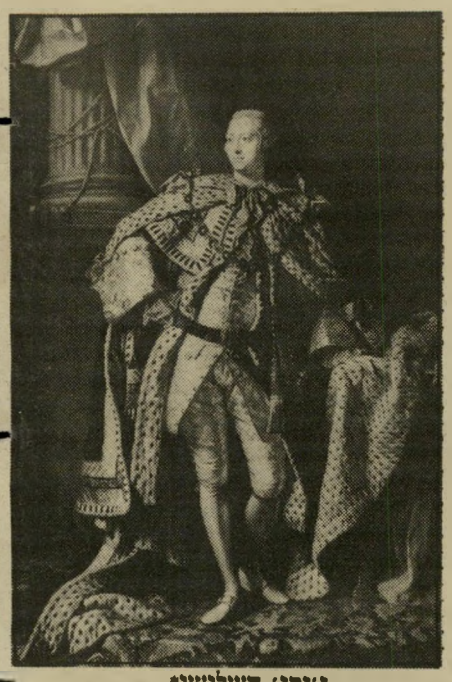

ג'ורג' השלישי
בטכסאס? במינסוטה? בטנסי?

על שם ג'ורג' השלישי, המלך הבריטי האחרון שמשל על מה שהיה לימים ארצות־הברית).

אז, לאיזו ג'ורג'טאון הכוונה? לגדולה בכולן — ג'ורג'טאון שבמדינת קרוליינה הדרומית (איזה 10 אלפים תושבים) או ג'ורג'טאון בטכסאס (פחות או יותר כנ"ל) או לאחת הג'ורג'טאונים הנסיות — זאת במינסוטה עם 400 תושבים או זאת בטנסי, עם 200? **נתן פרחי,** תל־אביב

● ● ●

הזרחן של המדינה

על הגדרות ההולמות את יסודות ה־טבע („מיכתבים לרותי", העולם הזה 1.2.89).

אם, כדיברי רותי של מיכתבים לרות', אנד ודן הם הפחמן של המדינה, מי הם, למשל, המימן של המדינה? אולי מבקבקי מי־המעיינות או משווקי המים הקדושים מן הירדן לחו"ל.

בהתחשב בכך שהטבלה המחזורית (לוח־היסו־דות) מכילה איזה 100 יסודות, האופציות הן די משעשעות. הזרחן של מדינה הוא...

צבי לוין, חיפה

* *המלך בן ה־22, בשנות 1760, בולימת' ההכתרה שלו, כפי שצוייר על־ידי האמן הס־קוטי אלן רמסי".*

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל־אביב, מיקוד — 63458.
בשעת הצורך ניתן גם לפנות בט־לפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 972־3־245242. מני 2009, ובטלקס — RMYM IL 341667.

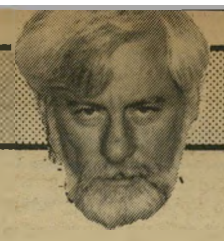

הנדון:

פתאום הסובייטים עומדים שוב במרכז העניינים. איך זה קרה?

עם המישחק

מה שקרה השבוע ביום אחד בקאהיר היה בבחינת מהפיכה.

שר־החוץ הסובייטי, אדוארד שווארדנאדזה, קיבל לפני־הצהריים לפגישה את שר־החוץ של ישראל, משה ארנס.

באותו היום אחרי־הצהריים, קיבל השר הסובייטי לפגישה את יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת.

ארנס וערפאת ישבו באותו החדר, על אותה הספה, בהבדל של כמה שעות זה מזה.

כלי התיקשורת הודיעו על כך באורח שיגרתי. אזרחי ישראל צפו במחזה בטלוויזיה, שמעו עליו ברדיו.

כך נקבעה עובדה. בפשטות, בלי דראמה. כאילו זה דבר מובן מאליו.

יש שני צדדים שווים במרחב שלנו. ישראל והפלסטינים. ממשלת־ישראל והנהגת־אש"ף.

הסובייטים קבעו זאת. אחרת לא היו עורכים הצגה סימלית זו ומזמינים את שני האישים באותו היום ובאותו המקום דווקא.

ישראל הכירה ככך למעשה. אחרת לא היה ארנס מסכים להיפגש עם השר הסובייטי באותו יום ובאותו מקום, ביודעו היטב מי יבוא לשם אחריו. הוא יכול היה לעמוד על כך שערפאת יתקבל ביום אחר, או לפחות במקום אחר.

אש"ף הכיר בכך. יותר מזה: אש"ף היה מעוניין בכך.

■ ■ ■

אדם תמים יכול היה לשאול: אז בשביל מה כל ההצגה הזאת?

אם ארנס וערפאת יכולים לשהות בחדר אחד, ולהיפגש בזה אחר זה עם שר סובייטי — מדוע אינם יכולים פשוט להיפגש באותו מקום, זה עם זה, מבלי להזדקק לזה?

מה שארנס אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לערפאת.

מה שערפאת אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לארנס.

כל מי שקנה בימיו דירה או מכונית או מי שהזדקק לשרכן, יודע שהמתווך גובה דמי־עמלה. איש אינו מתווך בחינם.

ולא אחת קורה ששברו של המתווך עולה אף על הרווחים של שני הצדדים.

בפוליטיקה זה נכון על אחת כמה וכמה.

כאשר ארנס וערפאת אינם יכולים לדבר זה עם זה, המרווית הגדול הוא הצד השלישי. כששניים רבים, השלישי צוחק.

בחיים המדיניים זה נכון על אחת כמה וכמה.

■ ■ ■

מדוע ערך הצגה זו דווקא השר הסובייטי? מדוע לא שר אמריקאי?

זוהי אחת התופעות המרתקות. אולי ילמדו על זה פעם בסיפרי־לימוד למדעי־המדינה.

לפני 21 וחצי שנים ניתקה ברית־המועצות את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

זה היה גול עצמי לרוגמה. בהתקף של זעם בלתי־רציונלי היא נקטה צעד קיצוני זה. הוא התנקם בה עצמה.

כי מאז ספלה ברית־המועצות את עצמה מלשמש בתסקיד של מתווך.

מיקצוע המתווך — כפי שאמרנו, מיקצוע מכניס ביותר, כי המתווך אינו מסכן דבר ומרוויח תמיד — מחייב את היכולת לדבר עם שני הצדדים. שדכן שניתק את יחסיו עם הכלה, או עם החתן, לא יצליח להכניס את הזוג אל מתחת לחופה ולגבות את דמי־השידוך.

ואכן, במשך 21 שנים וחצי, בכל פעם שברית־המועצות רצתה לנקוט יוזמה כלשהי במרחב שלנו, אמרו לה האמריקאים והישראלים: מה אתם רוצים? יש לכם יחסים עם הערבים וה־פלסטינים — אבל אין לכם יחסים עם ישראל. אז במה אתם יכולים לעזור?

כך ישבו המדינאים הסובייטיים כ־מוסקווה, וליבם היה מר עליהם.

הם ראו כיצד מדלגים עמיתיהם האמריקאיים מירושלים לקאהיר ולהיפך, כיצד עורך לעצמו הנרי קיסינג'ר הצגה בהמשכים, כיצד אוחז ג'ימי קארטר בידי מנחם בגין ואנוור אל־סאדאת.

ואילו הם, הסובייטים, היו משותקים.

■ ■ ■

לא עוד. הקערה התהפכה על פיה. המהפך הדרמאתי התחולל במהירות כה רבה, בפתאומיות כה מפליאה, עד שאיש אינו יודע איך זה קרה. מעשה־אשף.

השר הסובייטי מדלג לפתע בין רמשק וקאהיר, וגורם לי־ריבים להתפייס. מיכאיל גורבאצ'וב הזמין את חוסני מובארכ ותאפט' אל־אסד אליו, כדי לחגוג את ההתפייסות.

שווארדנאדזה נפגש (בזה־אחר־זה) עם ארנס וערפאת, ושניהם יצאו (בזה־אחר־זה) מחייכים ומאושרים, כאילו זכו בפיס.

קאהיר־דמשק, ישראל־אש"ף, בגדאד־טהראן — השר הגרוזי הזה נמצא בכל מקום, כמו סיגארו. ואילו האמריקאים אינם נמצאים בשום מקום.

■ ■ ■

לש המצביעים על סיבות טכניות למחדל אמריקאי זה.

בארצות־הברית יש נשיא חדש, ונראה כי אינו הכי־מוכשר. תרף כל ניסיונו הרב, לא עמד בנקודת־הזינוק, מוכן לקפוץ קדימה ברגע שהוריד את ידו אחרי שנשבע את שבועת־האמונים.

הסתבר שג'ורג' בוש לא היה מוכן לשום דבר. לא היה לו צוות, שהיה מסוגל לקפוץ למיגרש ולהתחיל מייד לשחק. הוא עדיין מתקוטט עם הקונגרס על מינויו של שר פלוני — קצת שיכור, קצת זיין, קצת מושחת. הוא לא הספיק כלל למנות כמה מאנשי־המפתח, הדרושים לניהול מדיניות במרחב שלנו. הוא „מושך את רגליו". או, כמו שאומרים באנגלית: HE BEATS ABOUT THE BUSH.

זהו ההסבר הפשוט.

יש המייחסים את המצב להבדל שבין שתי האסכולות הפוליטיות.

גם ארצות־הברית וגם ברית־המועצות הן מדינות־ענק. הן מתנהלות בכבדות. עובר הרבה זמן עד שהן מצליחות לגבש מדיניות חדשה.

אך ברגע שהסובייטים מקבלים סוף־סוף את ההחלטה לפתוח במדיניות החדשה, הם מזנקים קדימה במרץ ובהתלהבות. כל זרועות־המישטר פועלות בהתאם להחלטה. הן מפתחות בוזמנית מאה יוזמות מקבילות.

לא כן אצל האמריקאים. גם אחרי שהתקבלה בוושינגטון החלטה עקרונית, העניינים מתקדמים בקושי, בכבדות, בלי שיתוף־פעולה בין הזרועות, תוך הרבה התלבטויות וצעדים מהוססים ונסיגות.

עד שהמדיניות האמריקאית החדשה מגיעה לשלב של ביצוע רציני, כבר זכו הסובייטים בנקודות לרוב.

וזהו מה שקורה עכשיו.

■ ■ ■

אולם כל ההסברים המכניים אינם נותנים את התשובה האמיתית לשאלה. מדוע פתאום יש לסובייטים יתרון כה גדול? מדוע נראה שה־אמריקאים, שאך אתמול שלטו בכל הזירה, הפכו לפתע גורם פאסיבי? מדוע רץ שווארדנאדזה ממקום למקום וצובר הישגים, בעוד שהנשיא האמריקאי מגמגם על הצורך „להתקדם לאט", „להי־מנע מיוזמות חפוזות" ושאר קישקושים של מי שאינו יודע בדיוק מה לעשות?

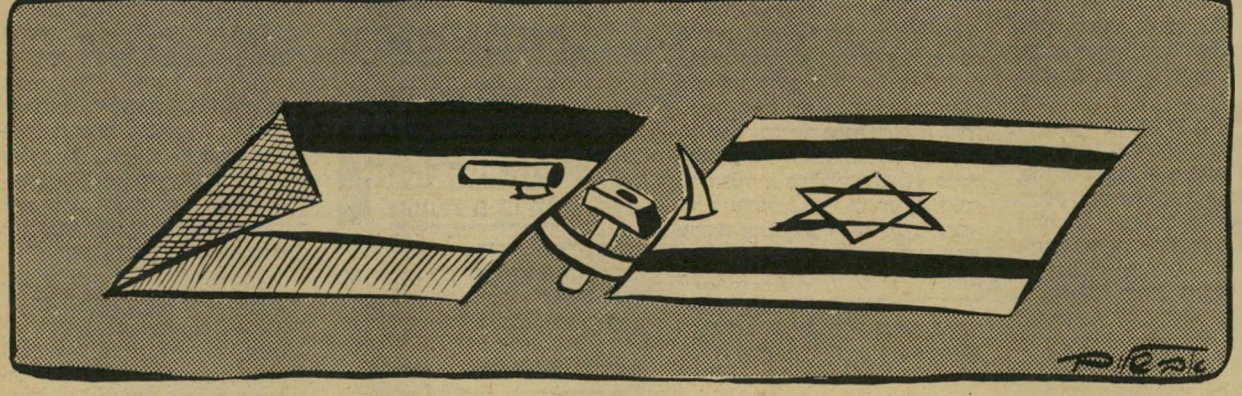

דם תמים יכול היה לשאול: אז בשביל מה כל ההצגה הזאת?

אם ארנס וערפאת יכולים לשהות בחדר אחד, ולהיסגש בזה אחר זה עם שר סובייטי — מדוע אינם יכולים פשוט להיפגש באותו מקום, זה עם זה, מבלי להזדקק לזה?

מה שארנס אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לערפאת.

מה שערפאת אמר לשווארדנאדזה, הוא יכול היה להגיד במישרין לארנס.

כל מי שקנה בימיו דירה או מכונית או מי שהזדקק לשרכן, יודע שהמתווך גובה דמי־עמלה. איש אינו מתווך בחינם.

ולא אחת קורה ששברו של המתווך עולה אף על הרווחים של שני הצדדים.

בפוליטיקה זה נכון על אחת כמה וכמה.

כאשר ארנס וערפאת אינם יכולים לדבר זה עם זה, המרווית הגדול הוא הצד השלישי. כששניים רבים, השלישי צוחק.

בחיים המדיניים זה נכון על אחת כמה וכמה.

■ ■ ■

מדוע ערך הצגה זו דווקא השר הסובייטי? מדוע לא שר אמריקאי?

זוהי אחת התופעות המרתקות. אולי ילמדו על זה פעם בסיפרי־לימוד למדעי־המדינה.

לפני 21 וחצי שנים ניתקה ברית־המועצות את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

זה היה גול עצמי לרוגמה. בהתקף של זעם בלתי־רציונלי היא נקטה צעד קיצוני זה. הוא התנקם בה עצמה.

כי מאז ספלה ברית־המועצות את עצמה מלשמש בתסקיד של מתווך.

מיקצוע המתווך — כפי שאמרנו, מיקצוע מכניס ביותר, כי המתווך אינו מסכן דבר ומרוויח תמיד — מחייב את היכולת לדבר עם שני הצדדים. שדכן שניתק את יחסיו עם הכלה, או עם החתן, לא יצליח להכניס את הזוג אל מתחת לחופה ולגבות את דמי־השידוך.

ואכן, במשך 21 שנים וחצי, בכל פעם שברית־המועצות רצתה לנקוט יוזמה כלשהי במרחב שלנו, אמרו לה האמריקאים והישראלים: מה יש לכך סיבה פוליטית.

היא מתמקדת בשלוש אותיות: אלף, שין, פא.

כללי המישחק פשוט השתנו.

כל עוד היה שם המישחק „קמפ־דייוויד" או „אופציה ירדנית", היו האמריקאים המתווכים הסבירים. יש להם יחסים טובים עם ירושלים, עמאן וקאהיר.

לאמריקאים היה, לסובייטים לא היה. 0:1 לטובת וושינגטון.

כל זה השתנה. האינתיפאדה יצרה מציאות חדשה, שירטטה מפה חדשה. עמאן אינה רלוונטית. קאהיר אינה צד. הסתבר סוף־סוף מה שהיה ברור לאחדים מאיתנו מזה שנים הרבה: שהצד הנגדי בסיכסוך שלנו הוא העם הפלסטיני, ושלעם הפלסטיני יש רק הנהגה אחת, אש"ף.

לאמריקאים אין יחסים עם אש"ף. הם ניתקו את עצמם מאש"ף, בשם שהסובייטים ניתקו את עצמם בשעתו מישראל. הם הבקיעו גול עצמי.

ואילו לברית־המועצות יש מאז 1969 יחסים מצויינים עם אש"ף. בשלב די מוקדם הבינו שזהו המפתח לעתיד, ושקדו על טיפוח יחסים אלה.

את יחסיהם עם ישראל מתקנים הסובייטים במהירות. כל הפלגים בישראל מאמינים כי כדאי להם לרוץ למוסקווה.

(מבחינת הליכוד זה די מפליא. מי שאינו רוצה בשלום עם אש"ף ובהחזרת השטחים הכבושים, מדוע הוא אץ לעבר מוסקווה, החותרת ליעדים אלה? לתעלומה זו יש פיתרון מעשי: אם יצליח הליכוד לחדש את יחסי ישראל עם ברית־המועצות, ייראה הדבר כהישג פוליטי ממדרגה ראשונה, ויועיל בבחירות הבאות.)

כך נוצר המצב החדש:

שני הצדדים העיקריים בסיכסוך הם כיום ישראל ואש"ף.

לברית־המועצות יש יחסים טובים עם שניהם.

לאמריקאים יש יחסים רק עם ישראל.

מוסקווה יכולה לתווך. וושינגטון משותקת.

■ ■ ■

שאלה: מדוע אין האמריקאים מזדרזים בכינון יחסיהם עם אש"ף?

הרי הצמרת המדינית בוושינגטון הגיעה כבר לפני כמה חודשים לידי המסקנה שהמצב מחייב אותה לכונן יחסים אלה, ולוא רק כדי לשלול מברית־המועצות יתרון בולט.

אם כן, מדוע לא מיהרו? מדוע המשיכו ב„דו־שיח" בדרג זוטר, בהידברות חסרת־משמעות בין דיפלומט בדרגת שגריר ובין הדרג השלישי באש"ף?

מדוע מתנהלת גם „הידברות" עלובה זו בעצלתיים, כאילו יש לאמריקאים כל הזמן שבעולם?

אז ככה, יש בעיות.

ראשית, קשה לפוליטיקאים אמריקאיים לבצע ביעילות מריניות הנוגדת את כל מה שאמרו עוד אתמול. הרבה יותר קל לשווארדנאדזה ללחוץ את ידיו של ארנס מאשר לבוש לחבק את ערפאת.

שנית, השדולה היהודית מאיימת על עתידו של כל פוליטיקאי אמריקאי שייתן יד למדיניות זו. יכול סנטור לחשוב שזה חיוני לאינטרסים של ארצות־הברית — הוא ייזהר מאוד אם יחשוב שזה יקלקל את סיכוייו להיבחר מחדש.

אמנם, הסקרים מראים כי הפופולריות של ישראל בארצות־הברית ירדה בצורה מדהימה מאז ראשית האינתיפאדה. אבל השדולה היא (עדיין) כוח רב־עוצמה.

שלישית, ג'ורג' בוש אינו מיכאיל גורבאצ'וב, וג'יימס בייקר אינו אדוארד שווארדנאדזה. מה אפשר לעשות.

■ ■ ■

אולם האמריקאים אינם מטומטמים, אף שנוצר לעיתים רושם כזה. הם רואים מה מתרחש. והם יסיקו את המסקנה. אולי לאט, אך לבסוף.

המסקנה האמריקאית תהיה בהברת: אין להניח לסובייטים את היתרון שיש להם. צריכים לכונן יחסים מלאים עם אש"ף, ולגבש פיתרון שיהיה מקובל עליו.

בירושלים יש עדיין אנשים התולים את תיקוותיהם בטרור. הרי האמריקאים התחילו ב„הידברות" עם אש"ף רק אחרי שזה הבטיח „לוותר על הטרור". אם כן, הרי די בפעולת־טרור פלסטינית גדולה אחת, כדי שהאמריקאים יפסיקו את השטויות. אחרי כל היתקלות עם חולייה בדרום־

(המשך בעמוד 40)

מאת **אורי אבנרי**

במדינה

העם שני סוסים

סוס לבן וסוס שחור עורכים ביניהם מירוץ. הם רחוקים עריין מקו הסיום

שני סוסים עורכים עתה מירוץ ביניהם בארץ ובמרחב: הסוס הלבן של הפיוס והסוס השחור של האלימות.

השבוע דהרו שניהם במלוא כוחם, צוואר ליד צוואר.

הסוס הלבן. סוס־השלום זכה השבוע בכותרות רבות.

בזה אחר זה רדפו ידיעות, שכל אחת מהן היתה מעוררת תרהמה עוד לפני שנה:

● שר־החוץ הסובייטי נפגש בקאהיר עם שר־החוץ הישראלי, איש־הלי־כוד, ועם יו"ר אש"ף, איש פת"ח — באותו המקום, ועל אותה הספה, בהברל של כמה שעות בלבד (ראה הנדון).

● יאסר ערפאת ערך בקאהיר מסיבת־עיתונאים לכתבים ישראליים (ראה בתבה).

● ראש־הממשלה, יצחק שמיר, שמע מפי הנשיא הצרפתי שעליו לשאת ולתת עם אש"ף, ומילים רומות שמע נשיא המדינה, חיים הרצוג, בטוקיו מפי נשיא מצריים.

● קהל ירושלמי מכובד הקשיב לדברים שדיבר אליו צאלח („אבו־איאד") ח'לף, מראשי פת"ח, באמצעות קלטת וידיאו (ראה יומן אישי).

● מישלחת של שלום עכשיו יצאה להיוועד עם רובר אש"ף באוכספורד.

החוק, האוסר מיפגשים עם אנשי־אש"ף, הפך לבדיחה.

היה ברור כי בקרב שני הצדדים — הפלסטינים והישראלים — יש תזזה מהירה לעבר השלום, אף שהדרך עדיין רחוקה. לא ממשלת־ישראל, על שני חלקיה, ולא ממשלת ארצות־הברית התרחקו בינתיים בהרבה מקו־הזינוק.

הסוס השחור. גם סוס־המילחמה דהר קדימה.

השבוע הודיע אלמוני כי החייל הישראלי שנעלם, אבי ספורטס, שאל־פים חיפשו אחריו במשך יותר משבוע, שבוי בידי מחתרת פלסטינית בשטחים הכבושים. הוא טרח להוסיף שאירגונו אינו שייך לאש"ף.

אם תתאמת הידיעה, יהיה זה ניצחון גדול לאירגון שביצע את המעשה, ומכה חמורה לאש"ף. ניצחון כזה יפגע ביוקרתו של יאסר ערפאת, וייחבל בתנופת המיתקפה המדינית שהוא עוסק בה. יתכן שזוהי המטרה.

ההסברה של ממשלת־ישראל בוראי תנסה לנצל מיקרה זה כדי לערער את האמינות של ערפאת, אך יש ספק אם מאמץ כזה יישא פרי. במושגים המקובלים בעולם, חטיפה של חייל במישטר של כיבוש אינה נחשבת כמעשה־טרור, אלא כמעשה נועז של המתקומם.

בישראל, לעומת זאת, עלול מעשה כזה לעורר רגשות של זעם ושינאה — ואלה בוודאי אינם משרתים מטרה של התפייסות ושלום. שום הגיון פוליטי אינו יכול לעמוד בפני זעקה של אם.

דילמה טראגית. גם אם אחרת זעקה: אמו של החייל בנימין מייסנר, שנהרג בקסבה של שכם כאשר לבנה גדולה נזרקה עליו מלמעלה.

מיקרה זה מדגים את הדילמה הטראגית של כל מישטר־כיבוש. שיגור חיילים לרחובות הצרים של הקסבה הוא מעשה־טירוף מבחינה צבאית. בנסיבות אלה מתבטלת העליונות של החייל המודרני המאומן והחמוש, מול פני נער בלתי־חמוש. המצב חוזר לימי־הביניים.

אך אם לא יוכנסו החיילים לסימטות הקסבה, תהפוך שכונה זו ל„איזור משוחרר". הדגלים הפלסטיניים יתנופפו ברוח, והאינתיפאדה תחגוג ניצחון גלוי, לעיני כל.

אם כן, מה הפיתרון?

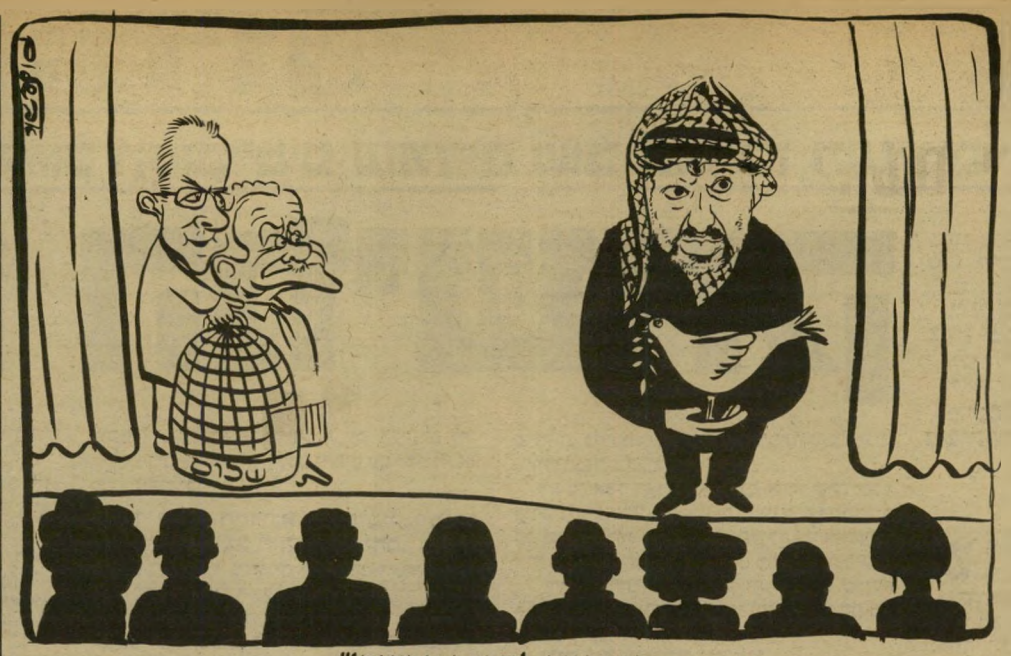

„הוא גונב לנו את ההצגה!"

הטראגדיה של המצב מתבטאת בעובדה שאין פיתרון. כל החלטה — זו או זו — תהיה שגוייה. גם הגנרל הגאוני ביותר אינו יכול לנצח בקרב זה.

מדינאי חכם הוא זה שאינו מגיע כלל למצב כזה, אשר גם מאה פוליטיקאים פיקחיים אינם יכולים לצאת ממנו.

סיכום השבוע: המירוץ נמשך. הוא רק בתחילתו.

בחירות אש"ף והמטאטאים

זה כמו בחירות בפינלנד ובשווייץ: האזרחים אינם מעוניינים כל־כך

הבחירות לרשויות המקומיות בישראל דומות לבחירות הארציות במדינה דמוקרטית נורמלית. הן רחוקות מן הבוחר, ומעוררות תערובת של שיעמום וגיחוך.

מן הכרזות שעל הלוחות ניבטות פניהם של מועמדים, רובם אנשים שלא היו זוכים במבט שני אילו עברו ברחוב. הסיסמות היו מטופשות.

תוספת ישראלית ייחודית: חלק גדול של המודעות כתובות בשפה משובשת, רצופה בשגיאות גסות.

בבחירות הארציות רגילה ישראל לרמה גבוהה של התרגשות, ובכל פעם נדמה כאילו גורל המדינה והעם מונחים על כפות־המאזניים, לחיים או למוות. אך גם לאזרח הישראלי ההיסטרי המצוי קשה להאמין שהמדינה תיחרב אם שלמה להט ייבחר מחדש בתל־אביב, או אם טרי קולק יאבד את הרוב במועצת העירייה של ירושלים. כשם שאזרח רגיל בפינלנד או בשווייץ אינו יכול להאמין כי הבחירות לפרלמנט שלו ישנו הרבה לכאן ולכאן.

צ'יץ' וגנדי. רק הוספת היסוד המיפלגתי־האידיאולוגי, שאין לו ולא כלום עם ענייני ביוב וניקוי הרחובות, הכניסה קצת חיים למערכה העגומה.

כך הכריז יצחק שמיר, בקול פאתטי: הצבעה בעד אריה גוראל בחיפה היא הצבעה בעד אש"ף. לעיני מאזיניו הצטייר צבא של אנשי־פת"ח, מטאטאי רחובות ארוכים בידיהם, הפושט על עיר־הכרמל וכובש אותה בסערה.

אולם היסוד המיפלגתי גרם בעיות לכמה וכמה מועמדים. למשל לשלמה להט. רבים רואים בצ'יץ' ראש־עירייה טוב עד טוב מאוד, אך היססו להצביע בעדו. ידוע שדיעותיו בעניינים לאומיים קרובות לדיעות שלום עכשיו, אך יחד עם זאת הוא ידוע כידיד אישי וצידוד של איש־הטראנספר, רחבעם („גנדי") זאבי. חוץ מזה, היו שחששו שניצחון גדול של צ'יץ' עלול להתפרש כעליה של הליכוד.

אותו הגימוק הרתיע בוחרים בחיפה, שגוראל נמאס עליהם, להצביע נגדו. הם לא רצו לתרום להרגשה כאילו נמצא הליכוד בסימן־עליה.

העיר שלא חוברה. הדמות הטראגית של הבחירות היה טדי קולק.

במשך שנים חי טדי על־חשבון ההרגשה שהוא איחד את ירושלים, „העיר שחוברה לה יחדיו." זה היה גם כראי: לא זה בלבד שקולק ערך מיצעד־ניצחון לקבלת־פרסים ברחבי העולם, אלא שהבוחרים הערביים — רובם אנשים התלויים בעירייה — גם תמכו בסיעתו בבחירות. הם הבטיחו לו את הרוב במועצת־העירייה.

ערב האינתיפאדה אף הציע חנא סיניורה, עורך אל־פנ"ר, להקים רשימה ערבית בבחירות העירוניות, ורמז שתתמוך בקולק.

כל זה מת ביום שנולדה האינתיפאדה. ערב הבחירות נתנה מיפקדת ההתקוממות הוראה חמורה ביותר, שאסרה על הבוחרים הערביים להצביע לעירייה הישראלית. כדי להרתיעם, נאסר עליהם אף להתניע את מכוניותיהם. ואילו קולק, שניסה תחילה להעביר את הקלפיות הערביות לעיר היהודית, נאלץ לצוות את ועדות־הקלפי בעיר הערבית ביהודים: הודאה מביש ביותר בכך שרעיון העיר המאוחדת פשט את הרגל.

דרכי חיים מיכתב אהבה תמים

הבעל חשד כי לאשתו מאהב בן 18 והתכוון להפיץ מיכתב־אהבה שלה בין 100 מכותבים

אילנה אלון

„המדובר במיכתב תמים, שאינו מכוון מאומה מעבר ליחסים הרגילים שבין מורה לתלמיד. אך המשיב ניחן, כפי הנראה, בדימיון פורה, ובנה על סמך מיכתב זה תילי־תילים של השערות ודימיונות בדבר רומאן, כביכול, בין התובעת לתלמיד נשוא המיכתב," כך טען עורך־הדין רפאל עמיעד. הוא ביקש מבית־המישפט לאסור על הפצת המיכתב התמים בין מכרי בני־הזוג.

חיים ורחל (שמות בדויים) נשואים מזה שמונה שנים, ולהם שלושה ילדים. באחרונה התחדדו היחסים ביניהם והגיעו לערכאות. האשה השיגה צו האוסר על הבעל לבקר בבית שבו היא מתגוררת, וביקשה לחלק את הרכוש המשותף. הבעל לא נכנע, והחליט למצוא דרך להתגבר על אשתו. הוא ערך חיפוש בדירתה, ולקח משם מיסמכים שרנים, וביניהם מיכתב המדבר על התל־מיד בן ה־18.

מיכתבים לפי הלוטו. כשקרא את המיכתב, השתכנע הבעל שאשתו בוגדת בו עם הנער הצעיר. כדי להביכה ולבייישה, ערך רשימה של מאה אנשים ומוסדות שביניהם התכוון להפיץ את מיכתבה של האשה, בליווי מיכתב־הסבר שלו. על כוונתו זו הודיע לאשתו.

אל המכתב צירף הבעל רשימה של 100 אנשים, וביניהם כל מוזמני החתונה, וכן לוחות־מודעות בקירבת מקום־עבודתה של האשה, אמה, אחותה, וה־עולם הזה.

אל הרשימה צורף איום, שלפיו בכל יום שלישי יישלחו מיכתבים לנמענים, שמיספרם ברשימה הוא כמיספרים שעלו בהגרלת הלוטו של אותו שבוע. הבעל דאג להבהיר כי לגבי המיספרים מ־42 עד 100, שאינם נכללים בהגרלת הלוטו, תיערך הגרלה שבועית נפרדת בכל יום שישי. כך נאמר בכתב־התביעה.

לדברי עורך־הדין שמיעד נועדו המיכתבים לצורך סחיטה פשוטה, מכיוון שהבעל הבהיר כי מישלוח המיכתבים ייפסק מייד עם כניעת האשה. כלומר: ויתור על זכויותיה ברכוש המשותף, ויתור על מזונות וביטול צו־המניעה להיכנס לדירתה.

„אינני אדם נקמני..." רחל, האשה, ציינה בתצהירה שהיא חוששת פן ייפגעו שלושת ילדי בני־הזוג, אם יופץ החומר בין מכריהם.

בית־המישפט קיבל את בקשת האשה, ואסר על הבעל להפיץ את המיכתב המקורי ואת מיכתבי־הפירושים.

הבעל, מצידו, טוען כי אינו רוצה כלל בגירושין. „אינני חושב כי חיי־הנישואין שלנו הגיעו למבוי סתום. התנהגותי אינה רעה, נקמנית או מש־פילה, וכל הגורם ליחסים הרעים בינינו הם הורי אשתי, ובמיוחד אביה, שאינו עובד זה חמש שנים, והשיעמום הרב גורם לו להתערב התערבות מזיקה בחיי־המישפחה שלנו.

„אינני אדם נקמני, נוטר־טינה ומרנפש, כפי שטוענת אשתי, ולא פוטרתי ממישרתי הביטחונית," טוען הבעל ומעלה שורה של מישרות ביטחוניות, שאותן מילא בעבר, בישראל ומחוצה לה.

חופשה עם נער. הבעל טוען כי אשתו אינה אם כל־כך טובה כפי שטענה בכתב־התביעה שהגישה. „בתחילת 88, כאשר שכבתי בבית עם שפעת וחום גבוה, בשבת, יצאה אשתי לטיול לאילת עם חבורת־תלמידים, וביניהם המחזר המוכר, וחזרה רק בערב. היא ידעה שאני חולה ויש לי חום, ואני עלול להדביק את הילדים תוך כדי טיפול בהם."

הבעל מתלונן כי כאשר מנע בעד אשתו לצאת לנופש בים־המלח עם מחזרה הצעיר, המתינה לחופש הגדול ויצאה לשישה שבועות לבריטניה, שם פגשה את מחזרה ובילתה איתו. על הנסיעה לחו"ל הודיעה האשה לבעלה שעתיים לפני הנסיעה, כדי שלא יוכל להוציא נגדה צו־עיכוב־יציאה מהארץ. „בשעה 23.00 הודיעה לי שבשעה 01.00 היא ממריאה לחו"ל," הצהיר הבעל.

מאת עונת סרגוסטי

ד עיתונאים נורא התרגשו. כמה ימים אחר־כך עוד היו רובם באוירפוריה ממה שחווה בקאהיר.

גם לכתבה של הטלוויזיה, שסיקרה את פגישת־העיתונאים הישראליים עם יאסר ערפאת בבירת־מצריים, היה נופך חגיגי, שונה משהו מן הדיווח העניייני, המיקצועי, העובדתי.

ומי כמוני יכול להבין לליבם. שומעים וקוראים על האיש אין־ספור דיברי בלע ושיטנה, מתארים אותו בשמות־תואר המתאימים יותר לבעלי־חיים. רואים אותו עשרות פעמים בטלוויזיה, כשדבריו מלווים ב„פרשנות" של פוליטיקאים מן הסוג הגרוע ביותר. שומעים עליו מעט מאוד דברים אובייקטיביים, ועוד פחות דברים אוהדים. והנה, אחרי שנים של שטיפת־מוח מתמשכת, הוא מופיע פיתאום בשר ודם מול העיניים.

אני זוכרת את ההרגשה שלי כאשר נסענו — אורי אבנרי, שרית ישי ואני — לראיין את יאסר ערפאת במערב ביירות ב־1982, בשיאה של מילחמת־הלבנון, בשיאו של המצור שהטיל צה"ל על מערב־העיר. אני זוכרת את ההתרגשות הגדולה ש... הנה נפתחת הדלת ויאסר ערפאת מופיע בפתח.

אני זוכרת את ההיסטריה שליוותה את הראיון בארץ. אני זוכרת את תגובות הקיצוניות של העיתונאים, עמיתי־למיקצוע, על ההישג המיקצועי, ואת ההתקפה הפרועה של הפוליטיקאים, שקראו להעמיד אותנו לדין.

בינתיים עברו יותר משש שנים, והצהרות רבות נשפכו לתוך ים הסיכסוך הישראלי־פלסטיני. והנה, קבוצת עיתונאים ישראליים פוגשת את יאסר ערפאת בקאהיר.

התרגשותם של העיתונאים ניכרה היטב בדיווחים שלהם שהגיעו לארץ. מדיווחים אלה קשה היה להבין מה בדיוק קרה שם, מי היה, מי שאל ומה נאמר.

סקופ בטלוויזיה

ך יאסר ערפאת הגיע לקאהיר ביום הרביעי אחרי־הצהריים, זמן קצר אחרי שהמריא משם מטוסו של משה ארנס, שר־החוץ הישראלי.

כל העיתונאים הישראליים סיקרו ביום הרביעי בבוקר את פגישת ארנס עם אדוארד שוורדנאדזה, שר־החוץ הסובייטי, בשגרירות הסובייטית שליד הנילוס.

שני עיתונאים ישראליים — סמדר פרי מידיעות אחרונות ואהוד יערי, כתב הטלוויזיה — הצטרפו לעיתונאים שנסעו לקבל את פניו של ערפאת בנמל־התעופה. יערי נסע בגפו, ללא צוות־הצילום של הטלוויזיה.

שם, בנמל־התעופה, שאלו עיתונאים רבים שאלות את ערפאת. בין השאלים היה גם יערי, שהציג את עצמו ככתב הטלוויזיה הישראלית. ערפאת ענה לשאלתו. את מסיבת־העיתונאים המאולתרת הזאת בנמל־התעופה צילם צוות צרפתי, והצילומים הועברו בלוויין לכל רחבי־העולם, גם לישראל.

אורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור, אסר לשדר את הקטע בטלוויזיה הישראלית. הוא לא שודר.

באותו יום רביעי, ב־6 בערב, נקבעה לערפאת פגישה עם שוורדנאדזה בשגרירות הסובייטית. עשרות עיתונאים מכל רחבי־העולם ומישראל המתינו לערפאת על מידשאות בניין השגרירות.

העיתונאים הישראלים סיקרו את הפגישה בין השניים על מדרגות השגרירות, וצוות של הטלוויזיה הישראלית נכנס, ביחד עם שאר צוותי־הטלוויזיה, כדי לצלם את השניים בתחילת פגישתם בתוך הבניין.

אחר־כך המתינו הכל לצאתו של ערפאת. הפגישה ארכה יותר משלוש שעות.

בשעה 9 בערב הקשיבו העיתונאים הישראלים לשידור מהדורת סבט בונצה"ל, ושם שמעו, להפתעתם, את אהוד יערי מדווח שהפגישה כבר הסתיימה.

אייבי נתן, שיזם ואירגן את מסיבת־העיתונאים של יאסר ערפאת עם העיתונאים הישראליים בקאהיר, מספר מה באמת היה שם, איך זה נולד ומה תוכניותיו לפעולות נוספות למען השלום בין הישראלים לפלסטינים

„גם ערפאת התרגש!"

ואף נדהמו לשמוע דיווח על תוכן הפגישה, בעודם ממתינים בעצם לסיומה.

כותרת ב„חדשות"

ל מן קצר אחרי השעה 9 בערב יצא ערפאת מבניין השגרירות. עשרות עיתונאים, וביניהם הישראלים, עטו עליו בשאלות. ערפאת ענה לשאלות, וגם לשאלות הישראלים. ואחרי דקות אחדות של שאלות ותשובות עזב את המקום ונסע.

למחרת, ביום החמישי, זעקה כותרת בעיתון חדשות. היא סיפרה שבגלל שאלה של גיא בכור, כתב חדשות, סיים ערפאת את מסיבת־העיתונאים ועזב בכעס אתהמקום. מעל הכותרת הופיעו שתי תמונות: אחת של ערפאת ואחת של בכור.

בתוך הידיעה מסר בכור כי שאל את ערפאת מדוע אינו מפסיק את הטרור, כמו שהתחייב. הוא כתב שערפאת לא ענה לשאלה, התרגז וסיים את מסיבת־העיתונאים.

בשום עיתון אחר אי־אפשר היה למצוא סימוכין לאירוע החריג והבולט הזה. להיפך. בכל העיתונים נאמר שאחרי שאלה זו המשיך ערפאת לענות גם לעיתונאים אחרים.

בכור הסביר זאת, לאחר מעשה, בכך ששום עיתון אינו מפרגן לשני, כי יש תחרות בין העיתונאים. „אני חיפשתי שאלה שיהיה בה פילפל, שתהיה מעניינת ושתיצור אקשן מהבחינה העיתונאית. אף עיתונאי ישראלי אחר לא שאל שום שאלות. ואחרי השאלה שלי ערפאת אמר שזה מספיק והפסיק לענות."

גם אייבי נתן נכח בכל האירועים האלה והוא החליט לזיום מסיבת־עיתונאים עם ערפאת, שתוקדש לעיתונאים הישראלים. הוא קיבל אישור לרעיון שלו מערפאת, מהעיתונאים הישראליים שהסכימו לבוא, וגם מצוות הטלוויזיה הישראלית.

ביום החמישי, נקבעה מסיבת־עיתונאים זרים, שאינם ישראלים.

בסופו של דבר לא נכח במקום צוות של הטלוויזיה הישראלית, אך צילומי מסיבת־העיתונאים הגיעו דרך הלוויין לישראל. הכתבה נערכה ושודרה ביום, בליל־שבת.

שידור הכתבה גרר תגובות נזעמות של מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת. פורת טען שלא אישר את הכתבה לשידור, והבטיח לחקור את השתלשלות העניינים שהביאה לשידור הכתבה. גם שלמה קור, חבר הוועד־המנהל, זעם על שידור הכתבה ותבע לפטר את האחראים לה.

בלי פיצוצים

ל ורם המיזרחי, כתב הארץ בקאהיר, לא הצליח גם הוא להיכנס פנימה, בגלל סיבות שונות. לכן לקח אותו, יותר מאוחר, אייבי נתן לראיון בלעדי עם ערפאת, שפורסם ביום הראשון בבוקר.

חלק מהעיתונאים הישראליים שנכחו במסיבת־העיתונאים עם ערפאת אמרו אתר־כך שיצאו מאוכזבים ממנה, כי „הוא בעצם לא אמר כלום", כי „הוא השתמש בכל הסיסמות הידועות, ולא חידש דבר". היו שהרחיקו לכת וכינו אותו „ליצן": היו שאמרו שהופעתו היתה גרועה.

משום מה ציפו העיתונאים הישראליים שפגישתם עם ערפאת תהיה „אינטימית יותר", שהוא ידבר איתם כמו מכר ותיק, שיספר להם דברים אופי־דה־רקורד, כמו שנוהגים איתם שרים ישראליים בארץ.

הם ציפו, אולי, שערפאת יגיד להם משהו שיספק את הכותרת שלמחרת, שיצהיר כי יפתור בדרך־פלא את כל הסיכסוך במחי־אמירה־אחת. זה לא היה. ערפאת אמר להם מה שאמר בעשרות ראיונות קודמים. הוא התייחס אליהם בדיוק כפי שהוא מתייחס לכל עיתונאי אחר. יש להניח שגם הוא חרד וחשש מפני המיפגש עם קבוצה כל־כך גדולה של עיתונאים ישראליים, מתוך ידיעה שהעיתונות הישראלית משמשת כלי־תקישורת, בארמון אנדלוס, ארמון האירוח הרישמי של ממשלת־מצריים, שם שכן ערפאת. מייד כאשר הסתיימה מסיבת־העיתונאים, התארגנה מסיבת־עיתונאים עם הישראלים, בקומה השנייה של הארמון. כדי שלא תהיה עברה פורמלית על החוק, נכחו בה גם כמה עיתונאים זרים, שאינם ישראלים.

אדרת ברטמן

אייבי נתן ויאסר ערפאת במסיבת העיתונאים לישראלים בקאהיר
„חבל על כל חייל שמסכן את חייו, וחבל על כל הקורבנות שלהם!"

בסופו של דבר לא נכח במקום צוות של הטלוויזיה הישראלית, אך צילומי מסיבת־העיתונאים הגיעו דרך הלוויין לישראל. הכתבה נערכה ושודרה ביום, בליל־שבת.

שידור הכתבה גרר תגובות נזעמות של מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת. פורת טען שלא אישר את הכתבה לשידור, והבטיח לחקור את השתלשלות העניינים שהביאה לשידור הכתבה. גם שלמה קור, חבר הוועד־המנהל, זעם על שידור הכתבה ותבע לפטר את האחראים לה.

בלי פיצוצים

ל ורם המיזרחי, כתב הארץ בקאהיר, לא הצליח גם הוא להיכנס פנימה, בגלל סיבות שונות. לכן לקח אותו, יותר מאוחר, אייבי נתן לראיון בלעדי עם ערפאת, שפורסם ביום הראשון בבוקר.

חלק מהעיתונאים הישראליים שנכחו במסיבת־העיתונאים עם ערפאת אמרו אתר־כך שיצאו מאוכזבים ממנה, כי „הוא בעצם לא אמר כלום", כי „הוא השתמש בכל הסיסמות הידועות, ולא חידש דבר". היו שהרחיקו לכת וכינו אותו „ליצן": היו שאמרו שהופעתו היתה גרועה.

משום מה ציפו העיתונאים הישראליים שפגישתם עם ערפאת תהיה „אינטימית יותר", שהוא ידבר איתם כמו מכר ותיק, שיספר להם דברים אופי־דה־רקורד, כמו שנוהגים איתם שרים ישראליים בארץ.

הם ציפו, אולי, שערפאת יגיד להם משהו שיספק את הכותרת שלמחרת, שיצהיר כי יפתור בדרך־פלא את כל הסיכסוך במחי־אמירה־אחת. זה לא היה. ערפאת אמר להם מה שאמר בעשרות ראיונות קודמים. הוא התייחס אליהם בדיוק כפי שהוא מתייחס לכל עיתונאי אחר. יש להניח שגם הוא חרד וחשש מפני המיפגש עם קבוצה כל־כך גדולה של עיתונאים ישראליים, מתוך ידיעה שהעיתונות הישראלית משמשת כלי־תקישורת, בארמון אנדלוס, ארמון האירוח הרישמי של ממשלת־מצריים, שם שכן ערפאת. מייד כאשר הסתיימה מסיבת־העיתונאים, התארגנה מסיבת־עיתונאים עם הישראלים, בקומה השנייה של הארמון. כדי שלא תהיה עברה פורמלית על החוק, נכחו בה גם כמה

גיא בכור
„אף אחד אינו מפרגן"

נאים כללית של ערפאת לכל כלי־

עטר תעלם חזה

אהוד יערי
„לא מצאתי לנכון להיכנס"

שיצהיר כי יפתור בדרך־פלא את כל הסיכסוך במחי־אמירה־אחת. זה לא היה. ערפאת אמר להם מה שאמר בעשרות ראיונות קודמים. הוא התייחס אליהם בדיוק כפי שהוא מתייחס לכל עיתונאי אחר. יש להניח שגם הוא חרד וחשש מפני המיפגש עם קבוצה כל־כך גדולה של עיתונאים ישראליים, מתוך ידיעה שהעיתונות הישראלית משמשת כלי־

** לפי החוק המחוקן, האוסר כל פגישה עם נציגים של „אירגון טרור" מותר לעיתונאים ישראליים להשתתף במסיבת־עיתונאים של אש"ף, בתנאי שיהיו נוכחים בה נציגים של כלי־תקשורת בינלאומיים.*

עטר תעלם חזה

יורם המיזרחי
„הוא התעצבן וצעקו"

שערפאת ידבר ישירות איתם. רציתי שהוא ידבר על האמנה הפלסטינית, והוא באמת אמר שהוא מסכים שהאמנה תשונה. גם בנושא ירושלים הוא אמר שיש על מה לדבר, ושזה נושא למשא־ומתן כמו כל דבר אחר.

● איך ניסית ליישם את חזיון שלך?

צה אותו זה שנים רבות, על כל צעד ואמירה שלו.

את כל הדברים האלה הבין אייבי נתן, איש בעל הרבה כוח־רצון, יוזמה, דבקות־במטרה ואמונה בחיפושיו אחרי השלום.

■ ■ ■

● של מי היה הרעיון של מסיבת־העיתונאים?

שלי. העיתונות גורמת בכתיבה שלה לאווירה בארץ. רציתי שהם יכירו את האוייב וישמעו את הדברים ישירות ממנו. רציתי שהם יהיו חופשיים לשאול כל מה שהעם רוצה לשמוע. רציתי שערפאת אם הוא מוכן.

● ומה הוא אמר?

הוא אמר שהוא מוכן. בעבר אמרתי לו פעמים רבות שכדאי שיפנה ישירות אל העם בישראל באמצעות הטלוויזיה. שמעתי שאבו־איאד עשה את זה בקלטת־וידיאו ששלח למרכז הבינלאומי ל־

עטר תעלם חזה

סמדר סרי
„הוא ענה לכל השאלות"

שלום. אבל לא שידרו את זה בטלוויזיה. והפעם ערפאת הסכים מייד לערוך מסיבת־עיתונאים לישראלים.

באתי לעיתונאים הישראליים ושאלתי אותם, וכל אחד מהם שאל את השני אם הוא יבוא.

פחדתי שאכריז על מסיבת־עיתונאים עם ערפאת, ושהישראלים לא יבואו. תחילה תוכננה מסיבת־העיתונאים לערב. בבוקר היתה מסיבת־עיתונאים כללית. אחרי שהיא נגמרה, החלטנו שמכיוון שכל הישראלים כבר נמצאים במקום, שנעשה את זה מייד למעלה, בחדר אחר בבניין, חדר קטן יותר.

כולם התחילו להיכנס.

קודם לכן שאלתי את יגאל גורן אם שאלתי את ערפאת אם הוא מוכן.

● ומה הוא אמר?

הוא אמר שהוא מוכן. בעבר אמרתי לו פעמים רבות שכדאי שיפנה ישירות אל העם בישראל באמצעות הטלוויזיה. שמעתי שאבו־איאד עשה את זה בקלטת־וידיאו ששלח למרכז הבינלאומי ל־

עטר תעלם חזה

סמדר סרי
„הוא ענה לכל השאלות"

שלום. אבל לא שידרו את זה בטלוויזיה. והפעם ערפאת הסכים מייד לערוך מסיבת־עיתונאים לישראלים.

באתי לעיתונאים הישראליים ושאלתי אותם, וכל אחד מהם שאל את השני אם הוא יבוא.

פחדתי שאכריז על מסיבת־עיתונאים עם ערפאת, ושהישראלים לא יבואו. תחילה תוכננה מסיבת־העיתונאים לערב. בבוקר היתה מסיבת־עיתונאים כללית. אחרי שהיא נגמרה, החלטנו שמכיוון שכל הישראלים כבר נמצאים במקום, שנעשה את זה מייד למעלה, בחדר אחר בבניין, חדר קטן יותר.

כולם התחילו להיכנס.

קודם לכן שאלתי את יגאל גורן אם הוא יבוא, והוא אמר שיבוא. אז לא ראגתי, כי הבנתי שהטלוויזיה הישראלית תהיה. פיתאום גיליתי שיגאל לא בא, וראיתי בבניין את אהוד יערי. שאלתי את אהוד אם הוא מוכן להיכנס, והוא אמר שהוא ייכנס אם יהיו עוד צוותים של טלוויזיות זרות, והוא גם אמר מי: הצרפתים, סי־בי־אס וצוות אמריקאי אחר.

העיתונאים התחילו להיכנס, ופתאום אני רואה שכל העיתונאים הזרים רוצים להיכנס גם כן. חשבתי שכל הישראלים כבר נכנסו, וביניהם גם יורם המיזרחי, כתב הארץ, ואמרתי לאנשי־הביטחון שלא יתנו יותר להיכנס, כי לא רציתי שכל הזרים יהיו בפנים.

החלטתי שאני אקבע מי ייכנס ומי לא. לכן, חוץ מהישראלים, נתתי לכתב של רויטרס, כתב של א־פי וכתב של סוכנות־הידיעות הצרפתית להיכנס, אבל הודעתי שרק הישראלים שואלים שאלות, וכולם הסכימו.

כשהתחילה מסיבת־העיתונאים ראיתי שיורם המיזרחי אינו בפנים. אז רציתי למטה לראות מה קרה. הסתבר שלא נתנו לו להיכנס. קראתי לו פנימה, אבל הוא התעצבן וצעק ולא רצה להיכנס.

גם אהוד יערי לא רצה להיכנס. אבל הוא ידע שיקבל את הסרט המצולם, ובאמת כל הכבוד לטלוויזיה ששידרה אותו.* אני שמח שהעם בישראל ראה את מסיבת־העיתונאים, כי אי־אפשר שלא לדעת מה האוייב חושב ואומר.

● העיתונאים אמרו שהם יצאו מאוכזבים.

אבל ערפאת ענה לשאלות שלהם. הם שאלו את השאלות, ובאמת היו

(המשך בעמוד 40)

** אהוד יערי להעולם הזה: „לא מצאתי לנכון להיכנס בעצמי." הצוות המצרי שלנו צילם את המסיבה."*

שולמית אלוני נמצאת בבית־החולים. פואד יצא משם. מודעי עבר ניתוח קשה. אבל הם ועמיתיהם לא רוצים לדבר על כך. מפני מה הם חוששים? מה קרה להם? דפנה ברק שאלה כמה מהפורסמים החולים

החוליטיקאים

ביולי 1988 חייכו השמיים לעֵ־ברו של מייקל דוקאקיס: הוא נבחר כמועמד המיפלגה הדמוקרָטית לנשיאות. אשתו קיטי הפכה כוכבת־תיקשורת מבוקשת. הסקרים הראו שיש לדוקאקיס יתרון ברור על פני יריבו, ג'ורג' בוש.

לפתע התהפך הכל. כאילו החיוך מלמעלה הפך לזדוני, ודוקאקיס הסתבך באירוע מביך אחד אחרי השני. הפופולריות שלו התחילה לרדת, ולא ניתן היה לעצור את הסחף בדעת־הקהל.

אחד האירועים המביכים ביותר היה סירובו של דוקאקיס לחשוף ברבים את דוחותיו הרפואיים. כתגובה על שמועות שהיה נתון בטיפול נפשי, הוא היה מוכן להביא את רופאו, להישבע בכל מיני נוסחים של שבועות – רק לא לחשוף ברבים את הדוחות.

הציבור האמריקאי לא אהב זאת, וההגינות חסרת־הפשרות של דוקאקיס, תכונה שעליה התבסס מסע־הבחירות שלו, נפגעה בעיני הציבור ללא־תקנה.

תסריט כזה נשמע בארץ בדיוני, מפני שנבחרי־הציבור אינם משתגעים לשתף את בוחריהם במצב בריאותם. גם תחומים השייכים ממש לצינעת הפרט, כגון רכילות וחיי־מין, נחשבים כפחות מיסתוריים מאשר לחץ־הדם, מצב הלב והכליות.

בעוד שבארצות־הברית דווח, צולם ותועד כל גידולונצ'יק שהוסר מאפו הנשיאותי (לשעבר) של רונלד רגן, נעלמים מדי פעם נבחרינו בבית־חולים זה או אחר, בארץ או בחוץ לארץ. כך נולדת חרושת־שמועות, והחיטוט בבריאות הפרט (אם הוא ידוע) הופך אטרקטיבי יותר, ממש לנגירה. הפירסומים הופכים סנסציוניים יותר מאשר עובדתיים.

למשל, רעיית יושב־ראש הכנסת, רחל שילנסקי – כך דווח באחד העיתונים – אושפזה בבית־חולים, וכבוד היו"ר אינו מש ממנה! משמע – המצב מבהיל!

דב שילנסקי דווקא לא נראה מבוהל השבוע, כשהסביר: „אוי באמת! אשתי היתה אמורה להיכנס מזמן לאיזו בדיקה. זה נדחה ונדחה, עד שזה הגיע. מה עשו מזה כזה רעש?"

הרעש אופייני למדינונת שבה כולם מכירים את כולם מהצבא או מגן־ציפורה, כולם פוגשים את כולם במיסדרונות בתי־החולים, כולם מספרים לכולם...

כך נודע ל„כולם" על אישפוזה של חברת־הכנסת שולמית אלוני בבילינסון, בגלל בעיות חוזרות בכבד; אישפוזו של חבר־הכנסת בנימין („פואד") בן־אליעזר בבית־החולים אסף־הרופא בעיקבות אירוע מוחי; „מיקרה־הרגל" של שאול עמור. ניתוחי־הלב שעברו יצחק מודעי ומרדכי וירשובסקי כבר עשו כותרות.

איש מהפוליטיקאים האלה לא השתגע לשוחח על הנושא. גם לא בעלי הגישה הליברלית שביניהם. חלקם ניסו לסחוב את השיחה לקרקע נוחה יותר (עבורם).

נזכרתי בשניים שהעזו ונחשפו: באופירה נבון ובחיים קופמן. השניים חשפו את מאבקם המוצלח במחלת־הסרטן, שיש עדיין המה־סים לבטא את שמה בקול. נבון עשתה זאת כשהיתה אשת־הנשיא, וקופמן – כשכיהן כסגן־שר.

העזתם של השניים עוררה השתאות, הערכה, אך גם השתוממות: אז מה אם זה נהוג באמריקה? אז מה אם הנשיא לינדון ג'ונסון הרים את חולצתו לפני המצלמות כדי שיראו את הצלקת בביטנו! בכל זאת, ישראל (רק בנושא הזה) זה לא אמריקה!

הנשיא ג'ונסון חושף את הצלקת
מי צריך לדעת?

כבד: רק שרים, לא ח"כים!

ברת־הכנסת שולמית אלוני דיהופתעה למצוא בעיתונות פרטים על מצב־בריאותה העכשווי.

אלוני אושפזה בבית־החולים ביליסון כשהיא סובלת מחום גבוה, בעיקבות זיהום שנמצא בכבד שלה.

בעבר התגלו בעיות בכבד של חברת־הכנסת הפעילה, ווהו, כנראה, „פרק ב'" של המחלה.

היא אושפזה לפני שבועיים, ויש לה־ניח שתשוחרר השבוע. היא מקווה לשוב במהירה לפעילות מלאה, וכהוכחה לכך לא ביטלה את נסיעתה הקרובה לניו־יורק.

בניגוד לרושם העשוי להצטייר בקשר למי שלוחמת בעד „זכות־הציבור־לדעת" בקשת רחבה של נושאים, אין שולמית אלוני ששה לדיווח מפורט על מצב־בריאותם של נבחרי־האומה.

מכיוון שאינה מקבלת מבקרים בבית־החולים, מסרה אלוני להעולם הזה ששלומה משתפר. היא לא הסתירה את מורת־רוחה מהפירסומים על אישפוזה הנוכחי, ובפרט את זעמה על חוסר־האתיקה, המאפשר הדלפת פרטים על טיב אישפוזה לעיתונות. אלוני תמהה מאין נודעו פרטים כה מדוייקים על סיבת אישפוזה, ועל חלק־הגוף שבגללו היא מאושפזת. אין היא מבינה מדוע זה צריך לעניין את הציבור, ורואה בכך פגיעה מפורשת בפרטיותה:

„צריך להיות איזון־אינטרסים בין זכותו של אדם לפרטיות ולכבוד ובין המידע שהציבור צריך לדעת על אישיו־ציבור בשל תפקידו.

„אני מבחינה בין שני תפקידים: תפקידים פחות אחראיים ותפקידים ביצועיים. על הרמטכ"ל, למשל, יש לדווח, אם כי אך ורק דיווח כללי, ולא דיווח מפורט הגולש לרכילות. אין לפרסם דו"חות רפואיים ברבים!

„לעומת זאת, יש להקים ועדה סטטורית, שתהיה מורכבת מרופאים. לוועדה זאת יש לדווח, לאו־דווקא לעיתונות או לציבור. בכלל, זכותו של הציבור לדעת אמורה להביא לדיווח, ולא לרכילות. אין לי בעייה עם דיווח יבש, נוסח ‚חברת־הכנסת אלוני אושפזה עקב חום גבוה...'"

אלוני הדגישה שיש להבדיל בין שר — לאו־דווקא שר בכיר — שהיערכותו מהעבודה עלולה לשבש הליכים תקינים, ומדובר גם בשר־התיקשורת, שחתימתו הכרחית, ולאו־דווקא בשר־הביטחון בלבד.

לעומתו, לא כל חבר־כנסת שנעדר מהמליאה במשך תקופת־מה, פוגע בהליכים תקינים של אומה. לכן הפירסום במיקרים כאלה הוא יותר בגדר רכילות. היא ביקשה גם להדגיש ממיטת־חוליה שחרף הטענות שיש לה נגד הפירסומים האחרונים בעניין בריאותה, היא מתנגדת בכל תוקף לדיווח שיקרי לציבור. כלומר: אין לשקר לציבור שחומו של נבחר עלה ועל־כן אושפז, בשעה שהסיבה האמיתית לאישפוזו סבוכה בהרבה מכך.

שולמית אלוני
לא צריך רכילות

בנימין בן־אליעזר
אירוע מוחי: „החשיפה מחליאה אותי!"

יום השישי, לפני שבועיים, חגגו ידידיו של בנימין („פואד") בן־אליעזר את יום־הולדתו בבית־הקפה הבימה. צורפו ביחד כמה שולחנות, הורמו כוסות ופואד התבדח, כהרגלו, על חשבון עצמו. הוא לא חסך הלצות על תיאבונו הבריא ועל הרגל־העישון שלו, שממנו ניסה להיגמל וכשל.

יום־ההולדת חל, למעשה, ביום ה־ראשון. באותו היום, 48 שעות אחרי החגיגה העליזה, חש פואד בקושי להזיז איברים בגופו, מין כבדות, חולשה. הוא פנה מייד לבית־החולים אסף־הרופא. שם נקבע שעבר אירוע מוחי.

פואד, שכבר נפצע במיסגרת שרותו הצבאי הארוך (תת־אלוף במיל') לא נבהל. אחרי אישפוז בן כמה ימים, שלשימחתו לא קצר כותרות, שב הביתה.

בשבוע שעבר שב והופיע בכנסת והוא נתון, לפי שעה, לביקורת רפואית. פואד מתנגד בכל תוקף ל„זכות־הציבור־לדעת" את מצבם הרפואי של נבחריו.

„נושא־החשיפה מחליא אותי. אני הראשון המוכן לחשוף את הכל, באמת! אבל זהו דבר מבהיל, מחליא. יש דברים

אבי ולדמן, העולם הזה

בנימין בן־אליעזר
לפתע, ביום ההולדת

שגם כשאתה מחליט להיות איש־ציבור — הם שלך, ורק שלך.

„מה זאת אומרת, מחלות? פה כולנו חולים! אני, למשל, אדם פצוע. זוהי תוצאה של עם החי במילחמות, בלחצים תמידיים, במצב לא־נורמלי. מה הסי־פור הזה? מהו הקישקוש. הזה של ברי־אות? הרי קשה להניח שחולה־מין או חולה־נפש מגיעים לכנסת...״

● החשיפה נועדה להוציא זאת מתחום ההנחות וההשע־רות!

נו, ואם יגיעו חולים כאלה לכנסת — הם בוודאי לא יחסכו מאמץ להס־תיר זאת! לי אין מה להתבייש במה שיש לי.

אני גם לא רוצה שהילדים שלי ייבהלו, יבואו במבוכה. מה הם אשמים ברבר הזה? החיטוט הזה מפריע מאוד לילדים שלי.

יש רגעים בחיים, בפרט רגעים קשים, כשאדם רוצה להיות רק עם עצמו — „רק אני!״ כמה פחדתי שמה יש מערכות, כמו הצבא, המפגישות את כולם. נכון הוא שעמדות־מפתח כמו ראש־ממשלה, שר־ביטחון, שר־חוץ, הן קריטיות.

● הנה נחלש הבמים להת־נגדותך לחשיפה.

במשך 40 שנים מתקיימת המדינה. קרה משהו? עוד לא נתקלתי במצב המ־חייב שינוי!

מחלותיהם של משה דיין? גולדה מאיר? הנה, הנה, הם היו חולים, ואיך תיפקדו! זהו התחום האישי ביותר, עד גבול מסויים.

● מהו הגבול?

אם מדובר בנרקומן או בחולה תלו־תי. מדוע שכל האומה תדע אם יש לי סרטן־המעיים או אין לי? למה?

● מה בן מותר לאומה לד־עת?

שאושפזתי לכך־וכך ימים, בעיקבות כך־וכך... ושהפסקתי, סוף־סוף, לעשן. אין לי ברירה, אסרו עלי.

● ומה, אם כך, מצמרר או־תך?

הרעיון שאיש־ציבור יחוייב ללכת ולחשוף ברבים את דוחות־הבריאות שלו, משחר־ילדותו. מה פתאום? הרי איננו חיים באינדונזיה, שם לא מכירים זה את זה. לכך אני לא מוכן, אני מתנגד לזה:

מרדכי וירשובסקי
ניתוח־לב־פתוח: „צריך להפריד בין המחלות...״

ב אוגוסט לקה חבר־הכנסת מרד־כי וירשובסקי בהתקף־לב. אחרי טיפול וצינתור, נותח בנובמבר ני־תוח־לב־פתוח. הוא עבר תהליך־החל־מה בן כמה שבועות.

שרשרת האירועים פורסמה בעיתו־נות. בפרט, זכה בפירסום בואו של וור־שובסקי לכנסת ביום בחירת היושב־ראש. באותו הבוקר שוחרר וירשובסקי מבית־החולים, ואחרי־הצהריים התע־קש להגיע למשכן.

וירשובסקי מספר על תהליך־החל־מה קשה, מלווה במוראל ירוד, לעי־תים, ועל הצורך להיות תחת פיקוח רפואי:

„כבר לא הייתי שישה־שיבעה שבו־עות בבדיקה. ביום החמישי, אחרי הב־חירות (וירשובסקי רץ לראשות־ע־ריית תל־אביב), אלך לבדיקה. הגיע הזמן.

„עכשיו חזרתי לפעילות מלאה, אבל זה לקח זמן. שמעתי שיצחק מודעי הרגיש לא־טוב בתקופה הראשונה אחרי הניתוח. טילפנתי אליו ועודדתי אותו: ‚אם אין לך חשק לעשות משהו, ואתה קצת חלש, אל תראג. זה יעבור לך אחרי ארבעה־חמישה שבועות.'

„מודעי ואני עברנו את אותו הני־תוח, אם כי אני עברתי יותר מעקפים — אני עברתי שישה מעקפים, ואילו הוא ‚רק' ארבעה.

„צריך הרבה כוח־רצון כדי להתגבר על החולשה ואי־הרצון. כיום חזרתי לתיפקוד מלא. נדמה לי שהתיפקוד שלי אף השתפר.״

● פירסום הניתוח שעברת נעשה ביוזמתך?

לא אני יזמתי זאת. אבל על פי תפיסתי, אילו הייתי טורח ומסתיר זאת, והיו פוגשים אותי בבית־חולים — תמיד מישהו היה נתקל בי: — היתה מתחילה חרושת־שמועות, וכבר היו אומרים זה לזה: ‚אוהו! היו הורגים אותי על המקום.

אחרי התקף־הלב, פגש אותי לובה אליאב בבית־החולים. לא, לא, הוא רק ליווה מישהו... תארי לעצמך שהייתי מנסה להסתיר משהו. מי יודע מה היה מתפתח מכך!

● לא חששת ש„יקברו״ אר־תך כפוליטיקאי, אחרי הפירסו־מים?

ברגע שזה יוצא, אין לך שליטה על כך. כולם מתחילים לרכל. שמעתי שאמרו עלי: „מה אתם יודעים, הוא כבר חודש בבית־חולים!״ זה נראה ממושך, מפני שהיה לי התקף־לב, עברתי צינתור ואחרי־כן — ניתוח.

● אתה מאמין בפירסום מ־צב־בריאותך רק כתרוסה למ־כה, או גם במיסגרת „זכות הציבור לדעת״?

כן, זהו רבר שהציבור צריך לרעת. אני בעד זה.

● בעד חשיפה מוחלטת של מצב־בריאותו של הנבחר?

לא: אני לא חושב שצריך לפרסם דוחות רפואיים ברבים. גם צריך להפ־ריד בין סוגי המחלות: אילו הייתי חר־לה במחלת־עור, והיו לי פצעים בטר־סיק — לא היה הציבור צריך לדעת מזה. בשביל מה? מכיוון שמדובר, במיקרה שלי, במחלת־לב — על זה, בהחלט, יש לציבור זכות לדעת.

שאול עמור
רגל: „צריך להקים ועדה רפואית...״

ר אש־מועצת מיגדל־העמק וח־בר־הכנסת הטרי מטעם הליכוד, שאול עמור, ירוע בגינויו החיינכיים והליכותיו הלבביות. מתחת לארשת החייכנית הזאת מסתתר מאבק רפואי ממושך.

עמור סובל, זה כמה שנים, מבעייה ברגלו. ההתמודדות עם בעייה זאת התנהלה בר בבר עם עלייתו המסחררת בליכוד. גם תקופות של אישפוז, טיפול אמבולטורי וכאבי־תופת לא עצרו את עמור בהסתערותו על יעדים כמו תפ־קיד יושב־ראש איגוד ערי־הפיתוח, הכ־נסת, פיתוח מיגדל־העמק ועוד.

עמור מכיר ב„זכות הציבור לרעת״, אם כי הנושא אינו חביב עליו. במהלך השיחה ניסה להתברה ולעבור לנוש־אים קלילים יותר:

„עמרתי בעניין זה? אני חושב שכל עוד מצב־בריאותו של הנבחר אינו מח־בל בתיפקודו — אין מקום ואין כל טעם לחשוף זאת. המצב שונה, כמובן, כשמדובר על נבחר החולה במחלה הע־לולה להשפיע על תיפקודו.״

● נו, ומי יקבע בנדון?

הקביעה חייבת להיעשות על־ידי מוסדות רפואיים. יש מקום לשקול שתקום ועדה רפואית של הכנסת, או ועדה המורכבת ממומחים. ועדה זאת צריכה להיות הסמכות העליונה בסו־גייה זאת.

● אישית, יש לך בעייה עם חשיפת מצבך הרפואי?

לא, אין לי בעייה עם זה. אצלי — זוהי בעייה של עור. נכון, בעייה כואבת וממושכת, אבל אין זה מפריע לתיפ־קודי. נכון שמדובר בטיפולים ממוש־כים — לפי שעה אלה הם טיפולים אמבולטוריים — אבל איך מיגדל־העמק נראית, כיצד התפתחה בתקופת כהונתי? התוצאה מעידה על עצמה.

● אתה רואה בשיחה שלנו חיטוט בפרטיות?

לא, זה לא חיטוט בפרטיות. זוהי בהחלט „זכות הציבור לרעת״. אני גם לא עד כדי כך נבוך לרבר על כך.

● כעת אתה מועמד יחיד ב־בחירות במיגדל־העמק. תוש־בי־העיר יודעים על מחלתך?

התושבים יודעים מזה. זהו מקום קטן. לא ניתן להסתיר דברים, אבל הם מתעלמים מכך, לא מייחסים לכך חשי־בות. מיגדל־העמק הפכה לפנינה בת־קופתי, וזה מה שקובע.

● בכל זאת, אינך מנסנף במ־צבך הבריאותי. האם זה נובע מחשש שיריביך ינסו לנגח אותך בגין זה?

האמת היא שבמיגדל־העמק לא נעשו ניסיונות לנגח אותי. אני דווקא זוכה בכך שיחבקו אותי, ישאלו לשלו־מי. אני לא אוהב לרבר על זה, אבל מי שיודע — יודע.

יצחק מודעי
ניתוח־לב־פתוח: „הרגשתי נבור...״

ב יום שבו שוחחתי עם יצחק מו־רעי, התעניינתי בנימוס בשלומו. „שלומי לא כל־כך טוב,״ עניתי בקול־נכאים, „יש לי דלקת חזקה ברגל. אחרי השיחה איתך, אברק אצל הפרופסור. הוא בטח ישכיב אותי במיטה ואשלם ביוקר על כך שהתרוצצתי, במיסגרת מערכת הבחירות המוניציפליות...״

יצחק מודעי „עשה בותרות שמנות״ כשאושפז, לפני כמה שבועות, לצורך ניתוח־לב־פתוח. מודעי, שלשונו כבר הכשילה אותו בעבר, נצר אותה בכל הקשור למצבו הבריאותי. בשתי הפע־מים ששוחח איתי מאז הניתוח, רמז שאינו מעוניין שאצטט אותו. הוא עבר ארבעה מעקפים, ובשלושת השבועות הראשונים דיבר בקושי. אחר־כך התאו־שש בהדרגה, ומצב־רוחו השתפר.

● הפירסום בעניין הניתוח שעברת היה ביוזמתך?

לא, לא אני יזמתי זאת. אבל בתחי־לה זה לא ממש הפריע לי. ידוע לי שיש אנשי־ציבור הבוחרים להחביא את מצב־בריאותם. לי זה לא הפריע בהתח־לה.

● מתי זה התחיל להפריע לך?

כשהתחילו התיאורים הציבעוניים מבית־החולים. אז התחלתי להרגיש לא־נוח. הרגשתי שחודרים לי יותר מדי לפרטיות.

● זכור לך איזה פירסום הביך אותך יותר מכל?

כן. היה איזה פירסום על־כך שהוצי־או לי צינור, משהו עם הריאות... אפילו אין לי מושג אם זה נכון, אבל זה היה

ציון צפריר, העולם הזה

שאול עמור
דווקא מחבקים אותי

צבי טל, העולם הזה

מרדכי וירשובסקי
„פצע בטוסיק...״

שקרה לי ידלוף לעיתונות, והבן שלי, המשרת בצבא, ישמע זאת בדרך לא דרך! לשימחתי הצלחתי לשמור זאת בשקט. הוא בא הביתה לחופשה, וכך נודע לו.

● בארצות־הברית נהוג לח־שוב שמי ש„ריץ״ למוליטיקה, צריך להיות נכון לחשוף הכל, ובכלל זה מצב־בריאותו.

האנלוגיה הזאת לארצות־הברית מצחיקה אותי, באמת! אנחנו חולים במ־חלת המגלומניה, משווים עצמנו לפ־חות — אבל לפחות! — לארצות־הב־רית... שם הליך קבלת־ההחלטות הוא שונה. איזה כוח יש שם לנשיא, לשר־החוץ, לשר־ההגנה! נשיא ארצות־הב־רית הוא מנהיג העולם המערבי!

● כלומר: שר בעמדת־מפ־תח צריך להיות חשוף גם במ־דינתנו הקטנטונת?

אבל מדובר פה במרינה קטנה, בעם שעל פי רוב כולם מכירים בו את כולם. יש מערכות, כמו הצבא, המפגישות את כולם. נכון הוא שעמדות־מפתח כמו ראש־ממשלה, שר־ביטחון, שר־חוץ, הן קריטיות.

● הנה נחלש הבמים להת־נגדותך לחשיפה.

במשך 40 שנים מתקיימת המדינה. קרה משהו? עוד לא נתקלתי במצב המ־חייב שינוי!

מחלותיהם של משה דיין? גולדה מאיר? הנה, הנה, הם היו חולים, ואיך תיפקדו! זהו התחום האישי ביותר, עד גבול מסויים.

● מהו הגבול?

אם מדובר בנרקומן או בחולה תלו־תי. מדוע שכל האומה תדע אם יש לי סרטן־המעיים או אין לי? למה?

● מה בן מותר לאומה לד־עת?

שאושפזתי לכך־וכך ימים, בעיקבות כך־וכך... ושהפסקתי, סוף־סוף, לעשן. אין לי ברירה, אסרו עלי.

● ומה, אם כך, מצמרר או־תך?

הרעיון שאיש־ציבור יחוייב ללכת ולחשוף ברבים את דוחות־הבריאות שלו, משחר־ילדותו. מה פתאום? הרי איננו חיים באינדונזיה, שם לא מכירים זה את זה. לכך אני לא מוכן, אני מתנגד לזה:

מרדכי וירשובסקי
ניתוח־לב־פתוח: „צריך להפריד בין המחלות...״

ב אוגוסט לקה חבר־הכנסת מרד־כי וירשובסקי בהתקף־לב. אחרי טיפול וצינתור, נותח בנובמבר ני־תוח־לב־פתוח. הוא עבר תהליך־החל־מה בן כמה שבועות.

שרשרת האירועים פורסמה בעיתו־נות. בפרט, זכה בפירסום בואו של וור־שובסקי לכנסת ביום בחירת היושב־ראש. באותו הבוקר שוחרר וירשובסקי מבית־החולים, ואחרי־הצהריים התע־קש להגיע למשכן.

וירשובסקי מספר על תהליך־החל־מה קשה, מלווה במוראל ירוד, לעי־תים, ועל הצורך להיות תחת פיקוח רפואי:

„כבר לא הייתי שישה־שיבעה שבו־עות בבדיקה. ביום החמישי, אחרי הב־חירות (וירשובסקי רץ לראשות־ע־ריית תל־אביב), אלך לבדיקה. הגיע הזמן.

„עכשיו חזרתי לפעילות מלאה, אבל זה לקח זמן. שמעתי שיצחק מודעי הרגיש לא־טוב בתקופה הראשונה אחרי הניתוח. טילפנתי אליו ועודדתי אותו: ‚אם אין לך חשק לעשות משהו, ואתה קצת חלש, אל תראג. זה יעבור לך אחרי ארבעה־חמישה שבועות.'

„מודעי ואני עברנו את אותו הני־תוח, אם כי אני עברתי יותר מעקפים — אני עברתי שישה מעקפים, ואילו הוא ‚רק' ארבעה.

„צריך הרבה כוח־רצון כדי להתגבר על החולשה ואי־הרצון. כיום חזרתי לתיפקוד מלא. נדמה לי שהתיפקוד שלי אף השתפר.״

● פירסום הניתוח שעברת נעשה ביוזמתך?

לא אני יזמתי זאת. אבל על פי תפיסתי, אילו הייתי טורח ומסתיר זאת, והיו פוגשים אותי בבית־חולים — תמיד מישהו היה נתקל בי: — היתה מתחילה חרושת־שמועות, וכבר היו אומרים זה לזה: ‚אוהו! היו הורגים אותי על המקום.

אחרי התקף־הלב, פגש אותי לובה אליאב בבית־החולים. לא, לא, הוא רק ליווה מישהו... תארי לעצמך שהייתי מנסה להסתיר משהו. מי יודע מה היה מתפתח מכך!

● לא חששת ש„יקברו״ אר־תך כפוליטיקאי, אחרי הפירסו־מים?

ברגע שזה יוצא, אין לך שליטה על כך. כולם מתחילים לרכל. שמעתי שאמרו עלי: „מה אתם יודעים, הוא כבר חודש בבית־חולים!״ זה נראה ממושך, מפני שהיה לי התקף־לב, עברתי צינתור ואחרי־כן — ניתוח.

● אתה מאמין בפירסום מ־צב־בריאותך רק כתרוסה למ־כה, או גם במיסגרת „זכות הציבור לדעת״?

כן, זהו רבר שהציבור צריך לדעת. אני בעד זה.

● בעד חשיפה מוחלטת של מצב־בריאותו של הנבחר?

לא: אני לא חושב שצריך לפרסם דוחות רפואיים ברבים. גם צריך להפ־ריד בין סוגי המחלות: אילו הייתי חר־לה במחלת־עור, והיו לי פצעים בטר־סיק — לא היה הציבור צריך לדעת מזה. בשביל מה? מכיוון שמדובר, במיקרה שלי, במחלת־לב — על זה, בהחלט, יש לציבור זכות לדעת.

שאול עמור
רגל: „צריך להקים ועדה רפואית...״

ר אש־מועצת מיגדל־העמק וח־בר־הכנסת הטרי מטעם הליכוד, שאול עמור, ירוע בגינויו החיינכיים והליכותיו הלבביות. מתחת לארשת החייכנית הזאת מסתתר מאבק רפואי ממושך.

עמור סובל, זה כמה שנים, מבעייה ברגלו. ההתמודדות עם בעייה זאת התנהלה בר בבר עם עלייתו המסחררת בליכוד. גם תקופות של אישפוז, טיפול אמבולטורי וכאבי־תופת לא עצרו את עמור בהסתערותו על יעדים כמו תפ־קיד יושב־ראש איגוד ערי־הפיתוח, הכ־נסת, פיתוח מיגדל־העמק ועוד.

עמור מכיר ב„זכות הציבור לרעת״, אם כי הנושא אינו חביב עליו. במהלך השיחה ניסה להתברה ולעבור לנוש־אים קלילים יותר:

„עמרתי בעניין זה? אני חושב שכל עוד מצב־בריאותו של הנבחר אינו מח־בל בתיפקודו — אין מקום ואין כל טעם לחשוף זאת. המצב שונה, כמובן, כשמדובר על נבחר החולה במחלה הע־לולה להשפיע על תיפקודו.״

● נו, ומי יקבע בנדון?

הקביעה חייבת להיעשות על־ידי מוסדות רפואיים. יש מקום לשקול שתקום ועדה רפואית של הכנסת, או ועדה המורכבת ממומחים. ועדה זאת צריכה להיות הסמכות העליונה בסו־גייה זאת.

● אישית, יש לך בעייה עם חשיפת מצבך הרפואי?

לא, אין לי בעייה עם זה. אצלי — זוהי בעייה של עור. נכון, בעייה כואבת וממושכת, אבל אין זה מפריע לתיפ־קודי. נכון שמדובר בטיפולים ממוש־כים — לפי שעה אלה הם טיפולים אמבולטוריים — אבל איך מיגדל־העמק נראית, כיצד התפתחה בתקופת כהונתי? התוצאה מעידה על עצמה.

● אתה רואה בשיחה שלנו חיטוט בפרטיות?

לא, זה לא חיטוט בפרטיות. זוהי בהחלט „זכות הציבור לרעת״. אני גם לא עד כדי כך נבוך לרבר על כך.

● כעת אתה מועמד יחיד ב־בחירות במיגדל־העמק. תוש־בי־העיר יודעים על מחלתך?

התושבים יודעים מזה. זהו מקום קטן. לא ניתן להסתיר דברים, אבל הם מתעלמים מכך, לא מייחסים לכך חשי־בות. מיגדל־העמק הפכה לפנינה בת־קופתי, וזה מה שקובע.

● בכל זאת, אינך מנסנף במ־צבך הבריאותי. האם זה נובע מחשש שיריביך ינסו לנגח אותך בגין זה?

האמת היא שבמיגדל־העמק לא נעשו ניסיונות לנגח אותי. אני דווקא זוכה בכך שיחבקו אותי, ישאלו לשלו־מי. אני לא אוהב לרבר על זה, אבל מי שיודע — יודע.

יצחק מודעי
ניתוח־לב־פתוח: „הרגשתי נבור...״

ב יום שבו שוחחתי עם יצחק מו־רעי, התעניינתי בנימוס בשלומו. „שלומי לא כל־כך טוב,״ עניתי בקול־נכאים, „יש לי דלקת חזקה ברגל. אחרי השיחה איתך, אברק אצל הפרופסור. הוא בטח ישכיב אותי במיטה ואשלם ביוקר על כך שהתרוצצתי, במיסגרת מערכת הבחירות המוניציפליות...״

יצחק מודעי „עשה בותרות שמנות״ כשאושפז, לפני כמה שבועות, לצורך ניתוח־לב־פתוח. מודעי, שלשונו כבר הכשילה אותו בעבר, נצר אותה בכל הקשור למצבו הבריאותי. בשתי הפע־מים ששוחח איתי מאז הניתוח, רמז שאינו מעוניין שאצטט אותו. הוא עבר ארבעה מעקפים, ובשלושת השבועות הראשונים דיבר בקושי. אחר־כך התאו־שש בהדרגה, ומצב־רוחו השתפר.

● הפירסום בעניין הניתוח שעברת היה ביוזמתך?

לא, לא אני יזמתי זאת. אבל בתחי־לה זה לא ממש הפריע לי. ידוע לי שיש אנשי־ציבור הבוחרים להחביא את מצב־בריאותם. לי זה לא הפריע בהתח־לה.

● מתי זה התחיל להפריע לך?

כשהתחילו התיאורים הציבעוניים מבית־החולים. אז התחלתי להרגיש לא־נוח. הרגשתי שחודרים לי יותר מדי לפרטיות.

● זכור לך איזה פירסום הביך אותך יותר מכל?

כן. היה איזה פירסום על־כך שהוצי־או לי צינור, משהו עם הריאות... אפילו אין לי מושג אם זה נכון, אבל זה היה

יצחק מודעי
אחר־כך, דלקת ברגל

יותר מדי. הרגשתי נבור. אדם במצב כזה זקוק למעט פרטיות, לעידוד. למשל, מרדכי וירשובסקי טילפן אלי ועודד אותי. הוא, שעבר ניתוח דומה, הרגיע אותי: „אל תראג אם אתה מר־גיש עייף, חלש. יש משברים בתהליך ההחלמה. זה לוקח זמן.״

● במבט לאחור, מפריע לך שהציבור יודע פרטים על מצב־בריאותך?

עצם היריעה לא מפריע לי. אין לי עניין לשמור על בריאותי בסוד, וכש־פורסם, שלא ביוזמתי, על הניתוח וטילפנו אלי — אישרתי את עצם היריעה. מה יש לי להתבייש? להיפך — אומרים שאחרי ההחלמה הקשה, התיפקוד שלך משתפר ללא היכר, ואתה כאילו נולד מחרש. כמה פוליטי־קאים את מכירה שנולדו בגילי מחרש? אה?

● היכן אתה מותח גבול בין „זכות־הציבור־לדעת״ לבין ה־מבוכה שנגרמה לך?

אין לי התנגדות לפירסום מידע כללי, אם כי גם זה לא תמיד הכרחי. אינני מבריל בתחום זה בין שר לבין חבר־כנסת מהשורה, בין שר זוטר לבין שר חשוב — לא, לא.

● שאר עמיתיך התנגדו ח־ריפות לפירסום דוחות רפו־איים.

אני דווקא לא רואה שום סיבה שלא לפרסמם, אבל בעצם לרופאים אסור לעשות זאת. זה נגד האתיקה הרפואית.

משקיף

המיסתורין של רבין: הרצאות

נסיעתו אפופת־המיסתורין של שר־הביטחון, יצחק רבין, לשווייץ, שלא היתה אלא לצרכי מנוחה, הסתיימה בסידרת־הרצאות בשווייץ ובלונדון.

לפני נסיעתו פנה רבין לקרן־היסוד והודיע לה כי במסגרת נסיעתו לשווייץ אין לו התנגדות להרצות עבור המגבית. הוא התבקש לשאת הרצאות גם בלונדון, אך סירב.

בשלב זה התערב בנעשה סיריל שטיין, מגדולי הגרבנים, שהזמין את רבין להרצאה בלונדון. רבין לא יכול היה לסרב, ונעתר לבקשה. בסופו של דבר היו הפגישות החשאיות שלו מסע־הרצאות מטעם המגבית.

טיהורים במישרד־ הבנייה־והשיכון

עם תום הבחירות המוניציפליות מתכוון שר־הבנייה־והשיכון, דויד לוי, לבצע טיהורים במישרדו.

לוי עומד להעביר מתפקידו את אורי אורן, דוברו ויועצו, לתפקיד לא־ידוע במרכז־הבנייה. מרכז הבנייה הפך להיות עיר־מיקלט לאנשי לוי. אחרי שאבנר סרוסי, עוזרו האישי של לוי, מונה לתפקיד הסמנכ"ל, אחרי תקופה ארוכה של הקפאה.

בקרוב ועידת צעירים

בקרוב מתוכננת ועידת צעירי הליכוד.

הוועידה האחרונה התקיימה לפני שבע שנים, באפריל 1982, ערב הנסיגה מימית. מאז לא התקיימה ועידה, למרות שהתקנון קובע את קיומה כל שנתיים.

תהיה זו הוועידה הראשונה של הליכוד בהרכבו הנוכחי.

זיגי מחפש עבודה

מזכיר המישמרת הצעירה היוצא של מיפלגת־ העבודה, אפרים („זיגי") זינגר, מחפש עבודה.

כימים אלה נבחר אבי יחזקאל כמזכיר החדש של המישמרת הצעירה, וזינגר מחפש תעסוקה, אחרי שנכשל במועמדותו לכנסת.

התפרעויות בוחב"ג

טיסת־שכר של חברת „דן־אייר" לוותה בהתפרעויות בנמל־התעופה בן־גוריון.

הטיסה, שהיתה אמורה לצאת ביום הראשון אחרי־הצהריים, עוכבה ב־24 שעות, אחרי שהנוסעים כבר עברו את הצ'ק־אין.

החברה סירבה להציע לנוסעים מלון, כמקובל במיקרים כאלה, והדבר גרר מהו־ מות והתפרעויות של הנוסעים. בשלב זה התערב בנעשה המנהל־התורן בנמל, ו־ הוא נתן הוראה לסדר לנוסעים לינה במלון חמישה כוכבים בתל־אביב.

הטיסה יצאה ביום השני בסידרה.

אין כלכלנים בסיעה

למיפלגת־העבודה אין דמויות כלכליות בכנסת, ואין כמעט חברי־כנסת בעלי הבנה בכלכלה.

המצב הגיע עד לשפל שכזה שעל תפקיד יו"ר ועדת הכלכלה מתמודדים שני ח"כים שמעולם לא עסקו בנושאי כלכלה: רענן כהן ושושנה ארבלי־ אלמוזלינו.

כתוצאה מחוסר הכוחות הכלכליים נאלצה הסיעה בכנסת לבחור באברהם (.בייגה") שוחט כיו"ר וערת־הכספים, למרות שניסיונו היחידי הוא בראשות עיריית־עפרה.

רבון למאבק

עדה רבון קוראת תגר על מנהיגות מאשה לובלסקי בנעמ"ת. היא החליטה להתמודד על תפקיד מזכ"ל נעמ"ת בבחירות הקרובות.

רבון היא שריכזה את המאבק, והצליחה להעביר במיפלגה חוק נגד ביטול כפל־תפקידים, ובכך מנעה מלובלסקי להתמודד על מקום לכנסת.

ביקורת קשה בעבודה

ביקורת קשה נשמעת מצד חוגים במיפלגת־העבודה על אגף־הבחירות של המיפלגה.

נגד רענן כהן, מנהל אגף־הבחירות, נשמעות טענות כי הוא מנצל את המערכת לבניית מעמדו.

407

ביום השני, ה־27 בפברואר, מסר דו־ בר־צה"ל על 304 הרוגים פלסטיניים בש־ טחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי־צה"ל בלבד.

לפי ספירת „העולם הזה", הגיע מיספר ההרוגים הפלסטיניים ל־407.

לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטי־ ניים על 508 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- **344 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנח־ לים.**
- **71 הרוגים בתוצאה משאיפת גאז.**
- **43 הרוגים ממכות והתחשמלות.**
- **50 הרוגים מסיבות אחרות.**

מינוי תמוה בסוכנות

מנכ"ל ללא רקע חינוכי במחלקת־הנוער־והחלוץ.

אברהם אביחי, ראש המחלקה, מינה לתפקיד מנכ"ל המחלקה את חברו, יצחק רוגוב, שאירגן ב־10 השנים האחרונות, ביחצן, את כל אירועי „קרן היסוד".

קודם לכן שימש רוגוב כדובר קרן היסוד, ועל רקע ירידה בפעילות יהצנית בירושלים סגר את מישרדו ונענה לפניית אביחי לקבל את תפקיד מנכ"ל הנוער־והחלוץ.

המעצר השלישי

רמי חסון, איש „יש גבול", מי שכבר ישב שלושה מאסר של 28 יום על סירובו לשרת בשטחים הכבושים, מתכוון להסגיר מול בית ראש־הממשלה במשך שלושה ימים, עד למעצרו הבא ב־8 במרס.

חסון אף לא ביקש שרות חליפי. הוא חשף את עצמו לתיקשורת וכך ויתר מראש על סיכוי להסדר כלשהו. תנועת יש גבול מתכוננת ללוות את חסון בהפגנתו.

פועלים זרים במיתקן ביטחוני

למרות הרגישות הביטחונית של אתר ספיר, התחנה הראשית של המכיל הארצי, מועסקים במקום עובדים זרים מתוריה.

מירי־עה, שהתפרסמה בידיעות הנ"ל, עולה כי באתר, המוגדר כבעל רגישות ביטחונית, מתבצעות בימים אלה עבודות תשתית להכנסת משאבה רביעית על השלוש שכבר קיימות במקום. האתר נשמר על־ידי כוחות־הביטחון, נערכות בו בדיקות־ביטחון קפדניות ואסור בו הצילום. הרגישות הביטחונית של האתר והעובדה שמרובר במקור־ המים החשוב ביותר של ישראל לא מנעה מחברת מקורות להעסיק במקום 12 עובדים זרים מתוריה.

הפסדים גדולים ב„אבנר"

בענף־הביטוח מתרוצצות שמועות לגבי גובה החובות של תאגיד־הביטוח אבנר, העוסק בביטוח־חובה לרכב.

על פי דוח, שהוכן לא מכבר והוגש לוועד המועל של „אבנר", חובות התאגיד נאמדים ב־200 מיליון שקלים.

אנשי־ביטוח בכירים אומרים בשיחות פרטיות כי חובות אלה הם כנראה רק קצה קרחון, ולמעשה מדובר בסכום כפול, אם לא גרוע מזה.

יתכן שאבנר תפנה לממשלה בבקשת עזרה, כדי שהממשלה, באמצעות הביטוח הלאומי או זרוע ממשלתית אחרת, תנהל את אבנר.

אפשרות אחרת הנשקלת באבנר היא להעלות את רמי־ הביטוח ב־30־40 אחוזים, תחת העלאות מתונות של 8־15 אחוזים, בניסיון לצמצם את היקף החובות.

קולות בענף הביטוח תובעים להקים צוות מומחים בלתי־ תלויים שיבדקו את המצב ויספקו המלצות.

עיכוב ברפורמה בבתי המישפט

לפני שנה נראה היה כי הרפורמה בבתי־המישפט, שיזם נשיא בית־המישפט העליון, השופט מאיר שמגר, עומדת לפני ביצוע. שופטי בתי־המישפט המחוזיים התארגנו אז במחאה על התוכנית, שלדעתם תפגע במערכת. מאז לא היתה כל התקדמות בעניין.

כעת, עם כניסתו של דן מרידור לתפקיד שר־ המישפטים, תתעכב התוכנית כנראה לזמן רב. יודעי־דבר מספרים כי השר אינו תומך בתוכנית, ורוצה לבדוק אותה מחדש.

שמגר מתפייס

מאז שקיימו שופטי בית־המישפט המחוזי מסיבת־עיתונאים נגד הצעת הרפורמה בבתי־המישפט, ניתק נשיא בית־ המישפט העליון, השופט מאיר שמגר, מגע איתם. הוא לא נענה לכל הזמנה שלהם, והראה להם באופן ברור את כעסו על צעדם זה.

ההודש, בראשונה מזה שנה, נענה נשיא בית־ המישפט העליון להזמנה של שופטי־המחוז. הוא יהיה אורחם בארוחת־צהריים בתל־אביב באמצע חודש מרס.

ביניש מסיירת

פרקליטת־המדינה החדשה, עורכת־הדין דורית ביניש, ערכה השבוע ביקור ראשון בפרקליטות תל־אביב ומחוז־המרכז.

היא נפגשה עם נורית שניט, פרקליטת מחוז־המרכז, ועם אהרון שור, פרקליט מחוז תל־אביב, לשיחת־היכרות.

מדוע לא פרץ?

התעשיין הגרמני ג'רג' סקטור, אחד השותפים במיסעל־השוקולד „ורד הגליל", יגיע לארץ בימים הקרובים, כדי לדון עם השותפים הישראליים בחברת „בורי" על עתיד המיסעל.

זאת אחרי הדיונים שהיו בין פקטור לבין ראשי כור בגרמניה בשבוע שעבר, על רקע העובדה שהמיפעל עדיין לא פרץ את מעגל הריווחיות.

פקטור יתאם עם אנשי בור עמדה אחידה לגבי עתיד המיפעל.

נרקומנים בחבל קטיף

לפני שישה חודשים סגנה איש־העסקים שמואל סלאטו־שרון לבעלי מלון חוף קטיף, שהיה בקשיים כלכליים, והציע לש־ כור את המקום בסכום של 10 אלפים דו־ לאר לחודש ל־10 שנים, כדי להסוך אותו למרכז גמילה מסמים, בשותפות עם יבו־ אן־האוסנועים יאיר קישוני ואיש־שרות־ בתי־הסוהר לשעבר רמי סוויסה. הוא נע־ נה בשלילה. רב האיזור, יגאל קמינסקי, אמר שאינו רוצה בנרקומנים במקום.

סלאטו לא נואש ועם פשיטת־הרגל של המלון הוא סגנה לכנס־הנכסים, עורך־הדין סינחם מרינסקי, ושוב הגיש את הצעתו. כעת הוא ממתין לפסיקה של בית־המיש־ סט על כך.

מישטרה פרטית לאיתיפאדה

ריבוי ההתנכלויות על רקע לאומני באיזור התעשייה עטרות בירושלים הביאה את בעלי־ העסקים באיזור לטול יוזמה ולשכור שרותי חברת־ שמוירה מרטית לאבטחה.

החברה תפעיל סיירת אבטחה קבועה של ניידות ומאבטחים חמושים. לפי מנכ"ל החברה, ניסים קלדרון, יתחלקו הוצאות התיפעול בין בעלי העסקים.

בקרוב מוסיאון המדע

בטכחות 100 איש, אנשי אוניברסיטה, מוסיאון ישראל, נציגי ממשלה, עירייה ו„קרן ירושלים" התקיים טכס הנחת אבן־הפינה למוסיאון המדע בירושלים.

המוסיאון, על־שם ברנרד בלומפילד, יוקם על־ידי הקרן לירושלים בתרומת אלמנתו של בלומפילד.

יוזמי המיפעל הם הפרופסור פיטר הילמן וקרן ירושלים.

להיות יוצא דופן

אורי אבנרי

יומן איש

לפני תריסר שנים התבקשתי על־ידי קבוצה של סטודנטים יהודיים־אמריקאים, שביקרה בארץ, להרצות לפניהם על העניין הפלסטיני.

אמרתי מה שאמרתי על הצורך בהידברות עם אש"ף ובהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. כשבא תורם של האורחים להציג שאלות, קמה צעירה נחמדה ושאלה: „האם אתה נהנה מזה שאתה כל־כך יוצא־דופן?"

השבתי: „לגמרי לא. הייתי רוצה שמי שחושב אחרת יהיה יוצא־דופן."

נדמה לי שמישאלה זו מתחילה עכשיו להתגשם.

אנשים שהיכרתי

הייתי בהרבה כינוסים, ועידות וסימפוסיונים פוליטיים בחיי. השבוע נוכחתי באחד המעניינים שבהם. בערב אחר שמעתי ארבע־חמש הרצאות מרתקות.

זה היה הכנס השנתי של המרכז הבינלאומי לשלום במיזרח התיכון.

ההרצאה המעניינת ביותר היתה של הרוסי. הפרופסור ראדומיר בוגדנוב, מומחה של המוסד הסובייטי החשוב ביותר ליחסים בינלאומיים, עשה תרגיל ריטורי משעשע ומבריק.

הוא אמר שאינו מבין דבר בענייני המיזרח התיכון, ולכן רק ישאל שאלות, מתוך תיקווה שהישראלים יוכלו להשיב לו או לעצמם.

למשל: במשך 25 שנה ניסתה ישראל לפתור את הבעייה הפלסטינית בכוח. „האם אתם עכשיו בטוחים יותר? מאושרים יותר? שלווים יותר?" ואם לא, אולי כדאי לנסות שיטה אחרת?

בוגדנוב, איש נמוך וקרח, שוויתר על כל פעלול ריטורי, הודה בגילוי־לב על השגיאות שעשו הסובייטים במשך השנים. (אבא אבן: „הרבה יותר קל להודות בשגיאות של מישטר קודם!") הנסיגה מאפגניסתאן גרמה להרבה כאב בברית־המועצות. אבל אחרי שזה היה אפשרי, הכל אפשרי.

בוגדנוב

שאלה: „האם זה מיקרה שאדוארד שווארדנאדזה בא למיזרח התיכון יומיים אחרי שהחייל הסובייטי האחרון יצא מאפגניסתאן?"

ברית־המועצות שינתה לחלוטין את גישתה. היא אינה שואלת את עצמה עוד: איך אנחנו יכולים להשיב במערכת־נשק חדשה משלנו על מערכת־הנשק החדשה של ארצות־הברית, אלא איך ליצור סביבה בינלאומית שתאפשר לכולנו לצמצם את הנטל ולהשקיע את המשאבים לטובת חיים טובים יותר. האם לא כדאי שישראל תשאל את עצמה שאלות דומות?

למחשבה הסובייטית החדשה יש שלושה כללים, והוא מציע אותם גם לנו:

ראשית, הכנס את עצמך לנעלי היריב. נסה להבין מה הוא חושב, מפני מה הוא חושש, למה הוא מקווה.

שנית, מתח ביקורת על עצמך. מה אינו בסדר בגישה שלך?

שלישית, שאל את עצמך איך להגיע למאזן של אינטרסים, תחת להגיע למאזן של כוח. התפיסה של מאזן־הכוח, ששלטה באירופה במשך מאות בשנים, פשטה את הרגל.

לא היכרתי מקודם את בוגדנוב, אך אני מכיר מזה שנים רבות את הנואם הבא, תחסין בשיר, דיפלומט מצרי בכיר. הוא היה המצרי הראשון שהיכרתי. ב־1967 ישבתי בניו־יורק וכתבתי את סיפרי מילחמת היום השביעי. ידידה בריטית, העיתונאית סאלי בלפראדג', שאלה אותי אם אני מוכן להיפגש בחשאי עם מצרי בכיר. הסכמתי, כמובן. אמנם חששתי. אולי זה מרגל? כל פגישה כזאת היתה עלולה להכניס אותי לכלא.

כך פגשתי את תחסין, איש פיקח, שוחר־שלום, אהוד ביותר, אחד מאותם מצרים המעניקים לך את ההרגשה שחוכמת־חיים של 8000 שנים מדברת מתוך גרונם.

גם הפעם דיבר בחוכמה. למשל: „הדבר הכי קשה בחיים זה לראות את הגלוי־לעין." הגלוי־לעין הוא, כמובן, שיש אש"ף ושצריכים לדבר איתו. היו שראו את זה לפני 20 שנה. רבים רואים את זה עכשיו.

באנגלית אמר לקהל, תוך שימוש במושג עברי: „צריכים לגרש את הדיבוק שהמצאנו."

מובן שאני מכיר את אבא אבן, מזה הרבה זמן. היינו ביחד 10 שנים בכנסת, והתנצחנו לא־אחת. גם על הבעייה הפלסטינית. אז היה בצד השני של המיתרס.

„הרוב הגדול של הציבור בחר בי כבמדינאי בדימוס," התלוצץ. אני חושב שהעם נהג בחוכמה. כי אבן מגן עכשיו, בכל יכולתו המבריקה, על העמדות הנכונות, שהוא נאלץ להטיף נגדן, באותה היכולת המבריקה, כשהיה שר־החוץ של גולדה מאיר.

להקשיב לאבן זה כמו להסתכל באשף (בלי מרכאות) בזירה, המחזיק באוויר חמישה כדורים ציבעוניים. „קונסנזוס פירושו שכולם מאמינים במשהו שאיש מהם אינו מאמין בו בנפרד." או: „במילחמה אפשר לאבד חיים. בוועידה אי־אפשר לאבד אלא את התיק."

את פייצל אל־חוסייני היכרתי לפני שנים. אין הוא נואם. אמנם, השפה הערבית מתאימה במיוחד לבניית מיגדלים ריטוריים, אך פייצל אינו עושה זאת. הוא מדבר בפשטות מוחלטת. „איך אפשר לנהל משא־ומתן כאשר אתה שואל את עצמך כל הזמן היכן תלון בלילה, כאשר בן־השיח שלך יכול לשלוח אותך בכל רגע למעצר מינהלי או לגירוש?"

ומכאן: המנהיגים בשטחים הכבושים יכולים לעסוק בהסברה לציבור הישראלי, אך לא במשא־ומתן. את המשא־והמתן יש לנהל עם ראשי אש"ף בתוניס.

דובר־אש"ף לא בא לירושלים, אבל הוא דיבר אל הכנס מעל מסך הווידיאו. היה זה מכר ותיק אחר: צאלח ח'לף, המכונה אבו־איאד.

פגשתי אותו בראשונה בתוניס לפני שנים. אז נחשב בישראל כארכי־טרוריסט, אולי יותר מאשר כל אדם אחר בצמרת פת"ח. כשפגשנו אותו בחברת עיצאם אל־סרטאווי, הצביע אבו־איאד על סרטאווי וחייך: „אתם חושבים שהוא מתון? אני דגלתי בדיעות האלה עוד בזמן שסרטאווי היה נץ קיצוני."

ואכן, יודעי־דבר ידעו תמיד שאבו־איאד הוא אחד מאבות האסכולה הריאליסטית באש"ף, הדוגלת בשלום עם ישראל. אולם מטעמים של טאקטיקה פוליטית, הקפיד מאוד שלא להשמיע דיעות כאלה בציבור. כלפי חוץ נראה כאיש קשוח וקיצוני.

כשצילמתי אותו בעת הפגישה לא התנגד, אך ביקש שלא אפרסם את התצלום לפי שעה, ולא אזכיר בדיווח העיתונאי שלי את עצם נוכחותו בפגישה.

כשארם זהיר כמוהו יוצא עתה בצורה הגלוייה והראוותנית ביותר למען השלום, ואף מציע משא־ומתן ישראלי־פלסטיני ישיר לפני כינוס הוועידה הבינלאומית, יש לדבר משמעות כפולה ומכופלת. פירוש הדבר שיש כיום בקרב הפלסטינים הסכמה לאומית רחבה לקו זה.

אותו הדבר יש להגיד גם על הצד הישראלי. אם קהל ירושלמי מכובד, רובו קשיש ומייושב בדעתו, יכול לשבת בבירת־ישראל ולהקשיב לפנייה ישירה של אבו־איאד אליו, הרי זה אומר הרבה. עוד לפני שבע שנים היו כמעט כל האנשים הטובים האלה מוכנים לירוק עלי, כאשר נפגשתי לראשונה עם יאסר ערפאת.

והיכרתי, כמובן, גם את מי שלא היו שם, באולם הירושלמים. לובה אליאב העלה את זיכרם, בנאום מרגש: פיאר מנרס־פראנס, נחום גולדמן, שימחה פלפן ועיצאם אל־סרטאווי. ארבעה חלוצי־שלום. כשדיבר על סרטאווי, התרגשתי כמעט עד דמעות.

הצוערים בסך

באחד העיתונים הזרים, שיש להם מדור „היום לפני 50 שנה", מצאתי את הקטע הבא, שהתפרסם ביום ה־20 בפברואר 1939: בכנס של ההתאחדות הארצית של החייטים של הרייך הגרמני, שנערך בעיר ויימאר, סיפרו המשתתפים כי שליש של העם הגרמני לובש עכשיו מדים.

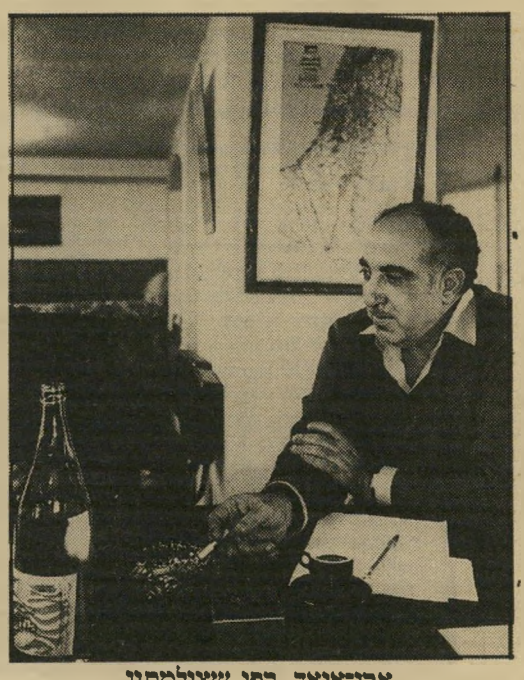

אבו־איאד, בפי שצילמתיו

אני מניח שהכוונה היתה למדים מכל הסוגים: הוורמאכט, פלוגות־הסער החומות (אס־אה), פלוגות־הסער השחורות (אס־אס), שרות־העבודה, ומאה ואחר אירגונים נאציים אחרים.

יצאתי מגרמניה שש שנים לפני כן, כילד. אולם אני זוכר את התמונה, ערב עליית הנאצים לשילטון: היה נדמה כאילו כל העם לובש מדים. קומוניסטים, סוציאליסטים, שמרנים, נאצים — כולם לבשו מדים, כולם צעדו ברחובות לקצב התיזמורות (חצוצרות ותופים לנאצים, חלילים ותופים לקומוניסטים, וכו'). אומה של לובשי־מדים, אומה של צועדים־בסך.

זהו גם סיפורו של גונטר וַאמטלבה, ראש־עיריית דורטמונד, אורח־הכבוד של ראש־העיר של נתניה, איש הליכוד. גם הוא צעד בסך.

כשהכל הצטרפו לנוער ההיטלראי, הוא הצטרף לנוער ההיטלראי. כאשר הטובים הלכו לאס־אס הקרבי („ואפן־אס־אס") הוא הלך לאס־אס הקרבי. אחרי התבוסה, כשכולם הפכו דמוקרטים, גם הוא הפך דמוקרט.

קשה לדעת מי ראויים יותר לבוז: אותם שהיו חדורים באמת ובתמים באידיאולוגיה הנאצית, או אותם שהצטרפו, שהתגייסו, שצעדו בסך, מפני שכולם צעדו בסך.

טראנספר ליהודים

במקום שיש בו ביצה, יש יתושים. במקום שיש בו שינאה לזרים, יש פוליטיקאים המנסים להיבנות ממנה. פאשיסטים, ניאו־פאשיסטים, גזענים, אנשי־טראנספר למיניהם.

דוק

בישראל יש רחבעם זאבי, שזכה במקום בכנסת. הוא מטיף לגירוש כל הערבים.

במדינת־לואיזיאנה, בדרום ארצות־הברית, יש אחר דויד דוק, שזכה השבוע במקום בבית־המחוקקים של המדינה. הוא מטיף לגירוש הכושים, וגם היהודים. הללויה.

דוק היה בעבר „הקוסם הגדול" של הקו־קלוכס־קלאן — האירגון שהוא אבי־אבות הגזענים בעולם המודרני.

דוק יכול לתת שיעורים לגנדי. הוא רוצה לטרנספר 20 מיליון כושים מארצות־הברית (לשם הובאו בכוח כעבדים על־ידי אבותיו של דוק, אחרי שנחטפו ממולדתם). הוא גם רוצה לגרש את היהודים מכל מדינות ארצות־הברית, וליישב אותם מחדש במנהאטן או בלונג־איילנד הסמוכה, שתיקרא — כך הוא מציע — „ישראל המערבית".

בצעירותו הצטלם דוק במדי פלוגות־הסער הנאציות ונשבע שלט: „הוציאו להורג בגאז את השיבעה משיקאגו" — קבוצה של שמאלנים שעמדה אז למישפט. באוניברסיטה היה ידוע כ„גאצי של המיכללה". כיום הוא בן 38, חבר המיפלגה הרפובליקאית. הוא ניזון מן הפחד השורר בקרב הלבנים נוכח שיעור־הפשיעה הגבוה של הציבור השחור, העני וחסר־התיקווה. הפחד מגביר את הגזענות, הגזענות מקדמת את הקאריירה של דוק, גנדי ושות'.

דוק הוא מיטרד למיפלגתו. הרפובליקאים מנסים כיום לרכוש את ליבם של השחורים, המהווים ציבור גדול ומלוכד במדינות־הדרום. בלעדיהם לא יכבשו הרפובליקאים את הדרום, שהיה במשך דורות מעוז של הדמוקרטים. אבל הגזענות מתגברת גם על ההגיון. דוק נבחר. מיפלגתו הודיעה שתסתייג ממנו.

שדות אדומים

בשעה שנשיא מדינת־ישראל השתתף בהלווייתו של הירוהיטו, קיסר יפאן, ישבתי באולם־קולנוע תל־אביבי וחזיתי בהקרנה מוקדמת של סרט סיני, שדות החיטה האדומים (צריך להיות: „שדות־הדורה האדומים").

בסרט יש תיאור מוזעזע של פשע־מילחמה יפאני — אחד מאותם פשעים שעלו באכזריותם בהרבה גם על פישעי־הנאצים, אף שהיו פחות מתועשים. הם לא מסעירים אותנו, כי הקורבנות לא היו יהודים.

אנחנו, חניכי הסרט ההוליוודי, חושבים בעיקר על שבויי־מילחמה המערביים, כאשר מדברים על זוועות היפאנים. זוהי גישה גזענית מובהקת. היפאנים התעללו אמנם באלפי שבויים בריטיים, אמריקאיים ואוסטרליים. אבל הם רצחו מיליוני סינים באכזריות נוראה.

כל זה נעשה בימים שבהם עמד הירוהיטו בראש יפאן.

כשאנחנו מתלוננים על כך ש„האפיפיור שתק", מה נאמר על הקיסר היפאני, שלא רק „שתק", אלא גם עמד בראש המדינה הפושעת?

אולם הקטע על אכזריות היפאנים הוא רק אחד החלקים של סרט יפהפה.

זהו הסרט הסיני הראשון שחזיתי בו, והייתי מוקסם. אין הוא דומה בשום צורה שהיא לסרט אמריקאי. הוא דומה הרבה יותר לציור סיני.

הצילומים הארוכים של גיבעולי־הדורה ברוח, הלחנים, האווירה האופפת את הסרט כולו — יש בהם משהו שאני מתקשה להגדירו, משהו המצוי בציורים הסיניים המוכרים לנו. משהו אינסופי, משהו שאין לו קצוות חדים, שאין בו פעילות נמרצת. קיטע־התעמולה של סין העממית אינם מפריעים בסרט.

השחקנית הראשית, גונג לי, הכלה הקרוייה „תשע" מפני שנולדה ביום התשיעי של החודש התשיעי, שובה את הלב. אי־אפשר שלא להתאהב בה. במבט אחד של עיניה היא אומרת יותר מכפי ששחקניות מסויימות בהוליווד אמרו בעשרות סרטים.

אנשים

במוסקווה עדיין מצותתים לזרים ★ החתול הגברי של נורית שניט ★ עצמות ושתי שקיות סיליקון

מרים אשכול אלמנתו (ואשתו השלישית) של ראש־הממשלה לוי אשכול, היתה חביבת־הצלמים בערב הקרנת סירטו של הבימאי פיטר פריישטדט על אשכול. היא ניסתה להתחמק מהבזקי־הפלשים על־ידי הסתרת פניה בספר שכתבה עופרה נבו, בתו של אשכול מנישואיו לאשתו השניה אלישבע. נכדיו של אשכול (בתמונה משמאל) מבתו תמי שוחט, מעיינים בספר. עופרה נבו־אשכול (קיצונית בתמונה למטה מימין) מושיטה יד לחבר, כשלצידה יושבים חבר־הכנסת בייגה שוחט ואשתו תמי, אחותה של עופרה נבו. נועה אשכול (למטה משמאל), מומחית לתנועה ולמחול, נמנעה מלשבת עם שאר בני־המישפחה בגלל ריבוי העיתונאים שהתקבצו מסביבם.

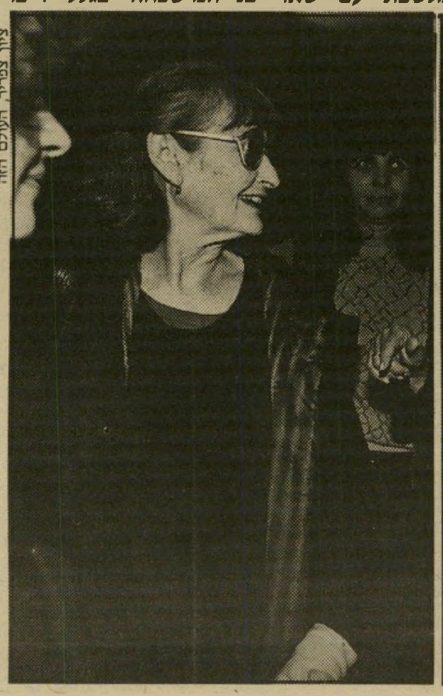

■ במוסקווה עדיין מצותתים לזרים — את זאת גילה איש־התיקשורת **דן פתיר**, מנהל סבון נ"ץ קירקפטריק בישראל, כשחזר ממוסקווה. ביום הראשון לשהותו נכנסו בני־הזוג פתיר ל־חדרם במלון. עם כניסתו אמר דן לאשתו, **יעל**, שהנורות שבחדרם חלשות מדי, ושהוא לא יוכל לקרוא באור עמום שכזה. כשחזרו בני־הזוג אחרי כמה שעות, שבהן שהו מחוץ למלון, הם גילו להפתעתם שמישהו דאג להחליף את כל הנורות בחדרם בנורות חזקות יותר.

■ בלנינגראד פגש פתיר ב־**סאשה ימפולסקי**, מסורב־עלייה מזה 15 שנה, שרק לפני שלושה שבועות קיבל אשרת־יציאה. פתיר שם לב לעובדה שימפולסקי מחזיק צמוד לגופו תיק־ג'ימס־בונד, וגם כשהוא הלך לשרותים היה התיק צמוד אליו. הוא שאל אותו לפשר ה־עניין, וימפולסקי סיפר שבתיק יש כרטיסי־טיסה לישראל, וש־הוא ישן ואוכל בצמוד לתיק מח־שש שייגנב.

■ בדרכם חזרה לנמל־התעו־פה בחבינו בני־הזוג פתיר שהנ־הג, שהסיע אותם, עומד להירדם תוך כדי נסיעה. פתיר אחז ברא־שו של הנהג וטילטל אותו בחוז־קה כדי שלא יירדם, ומדי פעם נתן לו סטירה כדי לעוררו.

■ מנחה־הטלוויזיה **גבי ג־זית** ירד למקום־החנייה הפרטי שלו, שמתחת לבניין מגוריו, ולהפתעתו הרבה מצא דוח־חנייה צמוד לשימשת מכונית־הספורט שלו. גזית היה המום מכך שעיריית תל־אביב התחילה לר־שום דוחות גם במקומות־חנייה פרטיים של תושבי־העיר. הוא התקשר עם **בני כהן**, דובר־העירייה, שהבטיח לו לברר את העניין המוזר. אחרי כמה שעות הודיע לו הדובר שאת דוח־החנייה קיבל בעל רכב זהה לש־לו, שחנה בצמוד לביתו. בעל־הרכב שינה את מיספר הרכב בטופס, והעביר את הדוח למכו־ניתו של גזית, בתיקווה שגזית לא יבחין בזיוף וישלם את הקנס. כהן הודיע לו שעיריית תל־אביב תעמיד לדין את הזייפן באשמה של זיוף מיסמכי העירייה.

■ תות־ימאשיטה, החתולה המחלקת את חסדיה בין עורכות־הדין **עדנה קסלן ונירה לידסקי** (העולם הזה 2686), עומדת להמליט בקרוב. השבוע נעלמה מביתה של עורכת־הדין קפלן לימים אחדים. עדנה המודאגת התקשרה עם נירה לידסקי, כדי לברר אם החתולה בביתה. „זה כאילו שיש לנו ילד משותף," היא אומרת. כאשר התברר כי החתולה לא נמצאת בביתה של אף אחת מהן, הוצע לברר אילו עורכי־דין נוספים מתגוררים בסביבה, כדי לחפש אצלם את החתולה המישפטית.

■ לפרקליטת מחוז־המרכז, עורכת־הדין **נורית שניט**, יש חתול סיאמי. החתול, אהובן של שלוש בנותיה, הוא חתול גברי במיוחד. באחרונה החליפו הבנות את שמו ל„דקס", בעיקבות אחד מגיבורי שושלת, „מפני שגם לחתול שלנו יש המון שיער על החזה," כפי שהסבירו הבנות.

■ הפרופסור **דן מיכאלי**, מנהל בית־חולים איכילוב, ביקר לא־מזמן בעיר שטרסבורג בצר־פת, כדי לאסוף כספים למען בית־החולים. בפירסומים לקראת הרצאתו נאמר על מיכאלי: „הרופא שהיה באנטבה". מיכאלי לא היה באנטבה.

■ להפעלת קשרים אישיים נזקק המלונאי **חיים שיף** כש־הגיע לנמל התעופה בן־גוריון, כדי להשתתף בישיבה של מוע־צת־המנהלים של רשות־שדות־התעופה, שהוא חבר בה. לשיף היתה תעודה המקנה לו כניסה חופשית לנמל, אך זו לא היתה בת־תוקף, מכיוון ששכח לחדשה. הוא ניסה להיכנס דרך אחד הש־ערים, אך השומר לא זיהה אותו ולא איפשר לו להיכנס. שיף התקשר עם בכירים בנמל, והם איפשרו את כניסתו.

■ בטכס הפתיחה של הקניון החדש בנתניה נכחו את"מים ר־בים. **בינו צדיק**, מי שהיה מנ־כ"ל בנק לאומי סירב להצטלם, בטענה שאינו פוטוגני.

■ ניתוחים פלסטיים לתיקון פגמים מולדים הפכו לפופול־ריים ביותר בשנה האחרונה. המ־נתח הפלסטי הדוקטור **חיים אשכנזי** גילה השבוע שהשיא האישי שלו בהקטנת חזה היה הסרת קילוגרם וחצי מכל צד. בהתחשב בעובדה ששער נורמלי שוקל בסביבות ה־300 גרם, זה בהחלט מרשים. אשכנזי טוען שהסיליקון, המשמש להגדלת חזה, אינו מסב נזק, ועמידותו כה גדולה שאף בעוד 2000 שנה, כשיפתחו קבר של אשה שעברה ניתוח להגדלת חזה באמצעות סיליקון, יגלו עצמות ושתי שק־יות סיליקון.

■ עורך־הדין הפלילי **ששי גז** סיפר השבוע שמישטרת־

סודות מאחורי־הקלעים

להכנת המועמדות לתחרות מלכת־היופי, שהתקיימה ב־שבוע שעבר, היתה אחראית קארין דונסקי. היא תירגלה את כולן בהליכה נכונה על המסלול, בחיוכים, בתנועות מעודנות, באכילה נכונה. את כולן, פרט לזו שזכתה בסוף הערב בתואר המלכות: ניקול הלפרין מבאר־שבע.

את ניקול אימנה וטיפחה, בסוד ובהיחבא, מדריכת־הדוגמניות הוותיקה לאה פלטשר, מי שבמשך שנים רבות היתה אחראית למלכות־היופי, עד שדונסקי תפסה את מקומה.

סיפרה פלטשר: „ועדת־הקבלה לתחרות לא רצתה בניקול. היא היתה שמנמנה, בעלת הליכה גברית, הופעה אתלטית, חסרת ביטחון עצמי.

לאה פלטשר
המלכה למדה

אבל היתה מישהי שרצתה בניקול, שהחליטה לא לוותר, וכך נוצר קשר סודי איתי, ואני, בפעם הראשונה בקאריירה שלי, הסכמתי לתת למישהי שיעורים פרטיים. ועוד בחינם, מכיוון שאמרו לי שלניקול אין כסף. אמרו לי: היא בטח תיבחר, ולך יהיה כבוד מזה, רק תשפרי את הנתונים שלה, אז הסכמתי.

„נתתי לה תרגילים להורדת מישקל והיקפים, רשמתי לה דיאטה, ותוך שלושה שבועות היא הורידה שמונה קילו. עידנתי את התליכה שלה, עשיתי כל מה שצריך, ועכשיו יש לי הרבה טיפוק."

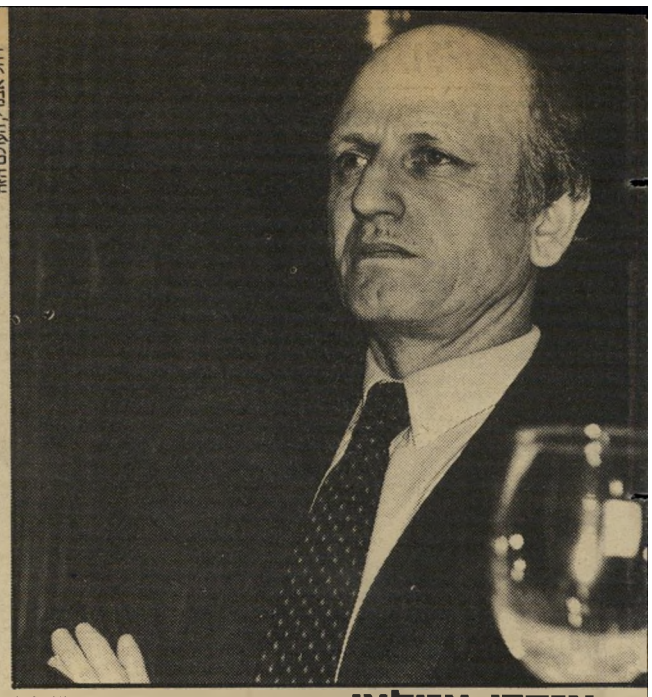

חיל אבנרי, העולם הזה

אנדרי אזולאי

מנהיג יהודי־מרוקאי החי בצרפת, ראש קבוצת אנשי־רוח צפון־אפרי־קאיים בצרפת הדוגלים בשלום ישראלי־ערבי, בא לכינוס של „המר־כז הבינלאומי לשלום" בירושלים, שהתקיים במלון „מוריה". עיתונאי שביקש לראיינו ניגש לדוכן־הקבלה וביקש לראות את „אזולאי". השיב לו הפקיד: „לא עובד אצלנו אדם בשם אזולאי."

ישראל משתמשת בשיטות־חקי־רה מתוחכמות ביותר, כשהיא מנסה להשיג הודאות מחשודים. לראייה הביא דוגמה של אחד מ־לקוחותיו, שנפל בפח שהמישט־רה טמנה לו. החוקרים שכרו את שרותיו של אחד מקריניי־החד־שות, והקליטו מהדורת־חדשות מבויימת, שבה מודיע הקריין על שני חשודים במעשה פליליש־הודו באשמה המיוחסת להם. החשוד, שישב בחדר־החקירות, וש־מע את מהדורת החדשות המבויימת במהלך אחת החקירות שלו, וכשנוכח לדעת ששותפיו־למעשה הודו באשמה, נאלץ גם הוא להודות בה. רק כעבור כמה ימים נודעה לו האמת.

■ שחקנים רבים, ואף הוותי־קים שבהם, נכנסים לפחדים ל־פני כל הצגת־בכורה. **יענקלה בן־סירא** מגדיר את מצבו לפני ההצגה כתיסמונת־זוטרניט, או — כפי שהוא מכנה זאת באי־דיש — תיסמונת־זוסרגייט. הוא כל־כך מתרגש מהעניין, שהוא מבלה זמנו בריצה מתמדת מח־רר־ההלבשה לחדר־השרותים.

■ השחקנית **שושיק שני** סיגלה לעצמה כמה מינהגים, כדי לשמור על מצב־רוח מרומם. היא לא קוראת עיתונים במהלך השבוע, מלבד עיתוני יום־השי־שי, ולמרות זאת היא טוענת ש־היא מעודכנת תמיד. אף שאינה דתית, היא נמנעת מלשוחח ב־טלפון בליל־שבת ובשבת.

■ בין הנבחנים הרבים לתפ־קידים הראשיים בהצגה אחים לדם, **שתועלה בתיאטרון נוה ה־חדש**, היה גם הזמר **אבי טולדנו**, שהגיע לגמר יחד עם **אלן אבוטבול ומאיר סוויסה**. שניהם נבחרו, הוא נותר בחוץ והתברח: „אני אפילו לא יכול לכעוס, מכיוון שלקחו לי את הת־תירוץ שלא בחרו בי מפני שאני מארוקאי."

■ השחקנית **ענת צחור** נמצאת עתה באבל על מות אביה בתאונת־דרכים ליד באר־שבע, כאשר נסע לבקר את אחותה **עטרה**, המשרתת בבסיס צבאי באיזור. זמן קצר לפני האסון קיבלה ענת בשורה משמחת: שי־רים פרי־עטה, שאותם הגישה להוצאת־הספרים עקד, התקבלו בהתלהבות. ספר־שיריה עומד לצאת בקרוב.

■ חברים טובים אינם שוכ־חים את המוסיקאי **בובי פינחסי**, מי שהיה האקורדיוניסט של להקת החישטרון של חטיבת גיבעתי וכותב שלאגרים רבים של שנות ה־50. באחרונה חגגו לו את יום־הולדתו ה־70. פינח־סי, המתקשה בהליכה, היה נרגש לראות זמרים, שאיתם עבד בע־בר, עולים לבימה ושרים את שי־ריו. **יפה ירקוני**, ימים אחדים לפני נסיעתה למוסקווה, שרה את בובה בובתי, קרה זה רק הפ־עם ואל־שבע. **ישראל יצחקי** שר את הפאטוס מחימן ואנו ניפגש. **טובה בן־ציבי** שרה את להיטה הגדול עין גד', שאליו אין לפינחסי כל קשר, ו**אלכסנדר יהלומי** סיפר בדיחות.

■ מי שייכנס במפתיע ל־לישכתה של מזכ"ל נעמת, **מאשה לובלסקי**, עשוי למ־צוא את לובלסקי כשהיא שרועה על כיסא־נוח ותופסת „התרג־עות". היא מצאה פאטנט לשבי־רת רצף־העבודה שלה, המתחיל בשעת־בוקר מוקדמת, והנמשך עד שעת־לילה מאוחרת. היא מחזיקה בלישכתה, במקום סתר, כיסא נוח מתקפל, שעליו היא נחה במשך 15 דקות מדי יום, ואת השלווה היא משיגה בעזרת טכניקה שלמדה באחרונה.

■ חוגגים רבים היו מופתעים לגלות את חבר־הכנסת **דויד ליבאי**, כשהוא נכנס לדיסקוטק יפואי, עושה סיבוב קצר במקום, מברך אחדים מהנוכחים ויוצא כלעומת שבא. למי שהתעניין במעשיו גילה **דני** בנו, החייל בן ה־19, שכלת־השימחה באותו ערב היתה בת־דודתו, שחגגה את יום־הולדתה ושהזמינה את דודה, חבר־הכנסת.

***נעמי רון וזדר אוהליאב* ■**

אלי דסה, העולם הזה

מרגלית צנעני

(מימין) הזמרת, היתה הרוח החיה בערב־ההתרמה שאירגנה יהודית נגר לרות נץ, חולת־הסרטן, אמו של הגיטריסט ארז נץ. כשנודע לזמרת שבנה של רות, שחיברה שני ספרים על מחלתה, לא נוכח באירוע, היא אמרה שאילו היה בנה היתה הורגת אותו.

חיל אבנרי, העולם הזה

תחסין בשיר

דיפלומט מצרי בכיר, הוזמן גם הוא לכי־נוס „המרכז הבינלאומי לשלום". ברגע האחרון הודיע בטלפון שלא יבוא, מפני שנשברה לו רגל. כמה מן המזמינים לא כל־כך האמינו לסיפור, והיו בטוחים שזוהי התחמקות דיפלומטית. אולם בשיר בא בכל זאת. הוא לבש חליפה אלגנטית אך נעל כפכפים. כשגברת אחת אמרה לו שהיא מפקפקת בסיפור הרגל, הפשיל תחסין את המיכנס והראה לה את רגלו המגובסת.

אלי דסה, העולם הזה

ברי לנגפורד

(מימין) בימאי הטלוויזיה הישראלית, הוא גם אביה של השחקנית קרולין לנגפורד (במרכז) ושל ג'רמי לנגפורד (משמאל), שחזר בתשובה והעוסק כעת בציור על זכוכית, בטכניקה מעורבת. השלושה הם בני מזל דלי, וטוענים שהם מייצגים את המזל, אך כל אחד בדרכו שלו. יום אחרי המיפגש המישפחתי נסעה קרולין לחופשה בת־שבועיים בשווייץ.

פסוקי השבוע

● **הדיפלומט־בדימוס גידעון רפאל:** „במיזרח הטעון אין צורך בעוד רמקולים. יש צורך בעוד עזרי־שמיעה."

● **„דבר", על מעמדו החדש של שימעון פרס, כשר־אוצר:** „מי שהיה מציל על החוף, הוא כיום מציל במיקווה!"

● **חיים ברנס, יו"ר ועד עובדי קופת־חולים, על המשבר במערכת־הבריאות:** „הלב של הרופאים התקרר והכיס שלהם התחמם!"

● **גבי ניצן, ב„חדשות", על הנתונים הדרושים למלכת־יופי:** „התערובת הכי מוצלחת של בובת־בארבי אנורקסית, לוליטה ופנינה רוזנבלום!"

שרה ליבוביץ משוגעת לנואיבה. היא חיתה ועבדה שם יותר משנה

נואיבה אינה נביעות

ב עצם, וזה הכי מרגיז, אין על מי לכעוס. כולם בסדר. יש חוזה שלום, וזה יופי. המצרים מכבדים אותו, כך שאם מאוד מתגעגעים, תמיד אפשר לבקר שם, בנואיבה ״.

אבל הלב, מה לעשות, לא אוהב פוליטיקות, גם כשהן קיימות למטרות שלום. את נביעות הוא אוהב הלב, את נביעות העתיקה, הנהנתנית, המכושפת, החושנית.

** הכתיב הנכון של השם הערבי: נוויבע.*

במשך יותר משנה עבדתי בכפר־נופש של נביעות. 15 חודשים במקום הקסום הזה. השבוע חזרתי לשם. ביקרתי בכל המקומות הוותיקים, וגם באתרים החדשים שבנו המצרים. זה היה טיול של כאב, מלווה בהרבה התרגשות.

כפר־הנופש: מנומס ומכופתר

ל באורה, דבר לא השתנה. כמעט כל מה שהיה — עדיין קיים.

כלבי־הסלוקי הדקים, השלריים. הסירה הכחולה הנוטה על צידה. הבר וכסאות הקש, דלפק־הקבלה והמרכזיה המיושנת הצמורה לכסאו של פקיד־הקבלה. אף אותן הקופות הרושמות, שנקנו בחגיגיות גדולה חמש שנים לפני הפינוי, ושהביאו נחת וגאווה לכל חברי־המושב. בהתרגשות גדולה הם באו אז להציץ בקופות האלה, כאילו היו מטמון נדיר.

כל אלה נמצאים, צמודים למקום בקשר חזק, כנראה ניצחי.

ובכל זאת, נואיבה שונה לחלוטין. החגיגיות הזוהרת, הקרנבל התמידי, העליזות האינסופית — אלה נעלמו. את מקומם תופס כובד־ראש מהורהר, מנומנם, שאין לו ולא־כלום עם נביעות.

זה לא שאז הכל היה מצחיק. צעירים מכל העולם נקבצו אל כפר־הנופש הקטן. אחרים ברחו מעבר משמים, מדכא, חיפשו בנביעות את השיכחה. לכן היו גם תקופות רעות, קשות, כמו זו שהביאה להתאבדותה של מוניק.

מוניק היתה צעירה רנית שהתאהבה בנביעות. היא התגיירה והפכה חלק מכפר־הנופש, כמו הים, כמו החול. נאה וגאה, קצת קשוחה, קצת קשה. המושעות סיפרו שהיתה לה ילדות עגומה, שאין לה לאן לחזור.

ביום־קיץ של 1978, אחרי־הצהריים, הסתגרה מוניק בחדרה וירתה בראשה. היא מתה מיד.

התדהמה היתה כבדה, רובצת, מאיימת. אולם אותו ערפל חולמני ומרגיע, שהיה מה שמכונה „האווירה של נביעות", ליטף והשכיח גם את המוות הזה.

מזה שמונה שנים לא הייתי כאן. שנה לפני הפינוי, בחג־פסח המוני ומבולבל, עבדתי בפעם האחרונה במיזנון שעל החוף. ומאז נביעות היא חלום מתוק, רך, שהולך ומתנדף.

ופתאום: מציאות גמורה. אני כאן.

השלט המודיע על כפר־הנופש נואיבה כתוב באנגלית ובערבית. בכניסה — מיבנה קטן, ובתוכו חייל. אבל מלבד זאת, הכל דומה. גם שערי־הברזל הלבנים, בצורת מניפה פרושה, לא הוחלפו. גם מישרד־הקבלה לא השתנה. שבע שנים מאז הפינוי, והזמן כאילו קפא.

אני מקווה שתיהנו, ברוכים הבאים למצריים, אומר פקיד־הקבלה. ליבי התכווץ, נדהמתי לרגע. מה פתאום, מצריים? נביעות היא שלי! וכמעט חיבקתי בידידות ובגעגועים את המרזיה הישנה, המצחיקה, הסמוכה לכסאו של הפקיד.

חודש אחד עבדתי במרכזיה. וזה היה

שרה ליבוביץ בכניסה לכפר
החנויות הזוהרת נעלמה

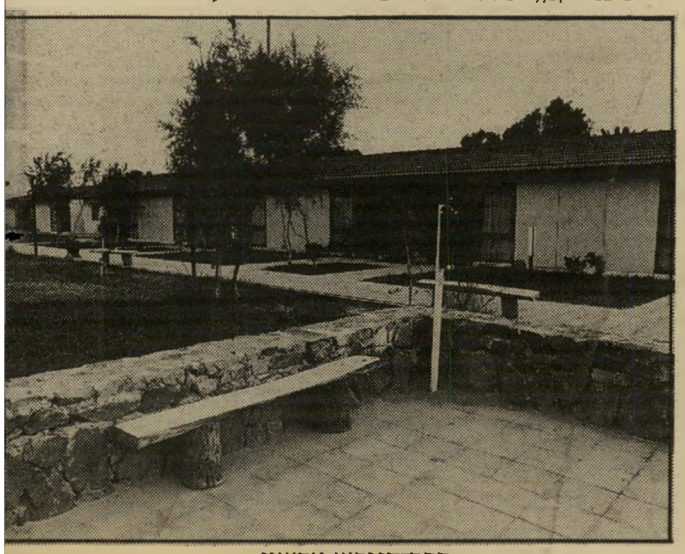

כפר־הנופש עכשיו
הכל ריק

שבוע חזרה לשם. היא מצאה חיירת צרפתיה ובדואית, בודדות על שפת־הים

חודש משעשע מאוד, וגדוש במידע. למשל, הסיפור על חברת־המושב א' וה־חבר ח'.

בבוקר, כשבעלה של החברה א' היה קוטף מילונים בשדה, ואשתו של החבר ח' עבדה במישרד, נהגה החברה א' לט־לפן למרכזיה לבקש בקול הכי תמים את מישפחת ח'. „החבר ח' לא בבית," אמרתי לה. שהרי גם היא, גם אני, ובעצם כל חברי־המושב, ידעו שלא את מישפחת ח' היא חומרת, אלא את החבר ח'.

„תנסי בצהריים," אמרתי לה.

„תודה רבה," היא היתה עונה, וכלל לא התפלאה משפע הפומביות הנלווית לסיפור־האהבה הלוהט הזה, בינה לבין החבר ח'.

פקיד־הקבלה, צעיר נמרץ ושמנמן, אינו מגלה עניין בסיפורי העבר. כך גם המעטים מבין עובדי־המלון, שעימם ניסיתי לשוחח על נביעות ההיא. רובם הגיבו בהסתייגות מופגנת. אולי אפס־רות־ההשוואה מרתיעה אותם, או אולי ראו בי אורחת טורדנית, המציקה להם בסיפורים על תקופה רחוקה, כמעט היסטורית. שהרי אנשים, ככלל, אינם אוהבים להקשיב למעשיות־סבתא כא־לה.

מלבד זאת, מאגד פאריר (22) הוא אדיב מאוד. הוא נולד בשכונת הליו־פוליס בקאהיר, שם מתגוררת מיש־פחתו. אחרי שסיים את לימודיו בקורס מנהלי־מלונות, עבר בבית־המלון הח־דש בסנטה־קתרינה במשך שנתיים. מזה חמישה חודשים הוא בנואיבה. או־הב את השלווה ואת מזג־האוויר הנעים. „ואין לי חשק לחזור לשרחון־הלי־פוליס, שם ממתינה לי מישרה טובה," הוא אומר.

עובדה משונה: כל 130 עובדי כפר־הנופש הם גברים. רובם צעירים. חלקם נשואים. הם עובדים במלון במשך 30 ימים רצופים. 15 הימים הבאים הם ימי־חופשה, ואז הם רשאים לנסוע לבני־מישפחותיהם, בתוככי מצריים.

קשה לשכנע בחורה מצרית שתבוא לעבוד במקום כזה, הרחק מבית הוריה, הם אומרים. על עובדים זרים כלל לא חשבו.

העובדים המצריים בנואיבה הם חבי־בים מאוד, אדיבים, מעונבים ומכופ־תרים. יותר מדי. בחדר־האוכל, למשל. ארבעה מלצרים זקופים, רישמיים, מביטים בארבעת הסועדים בציפייה דרוכה. עדיין לא גמרתי לאכול, וה־מלצר כבר טורח סביבי, לוקח את הצ־לחת, מוזג מרק ברישמיות רבה.

האוכל, אגב, לא טעים לחיכי, אבל זול. ארוחת־ערב כוללת סלט מירקות טריים, תפוחי־אדמה מבושלים, מרק איטריות, בשר־כבש ממולא בבשר טחון, ופרוסת עוגה מתוקה מאוד. מחי־רה: 13 לירות מצריות. כ־12 שקלים.

כפר הנופש הישראלי סבל מבעייה דומה. האוכל היה גרוע, אולם — שלא כמו עכשיו — מחירו היה יקר.

סגן מנהל כפר־הנופש, חסן קביל, גבר נמרץ ומלא ביטחון עצמי, בטוח כי עובדיו, גם המלצרים, מאוד נינוחים ובלתי־רישמיים. „זו השיטה שלנו," הוא אומר. „בהילטון לובשים העובדים חליפות ועניבות. כאן, במלון המשקיף אל הים, האווירה צריכה להיות בלתי־רישמית, כמו בהוואי ובמיאמי."

קביל, מלונאי מזה 20 שנים, הוא עובד של חברת־המלונות הממשלתית מלוות ומועדוני־צ'לילה בסיני. כפר־הנופש בנואיבה שייך לחברה הזו.

הוא הגיע לנואיבה לפני חצי שנה, ומוחו מלא בתוכניות. הוא רוצה שנשים יצטרפו לצוות־העובדים. את חדריו הי־שנים של המלון מתכנן קביל לשפץ ביסודיות. ובינתיים, עד שכל זה יקרה, הוא יושב סמוך למישרדו ומתחמם בשמש.

כמה רחוקים נראים עכשיו ימי־ההילולה הישראלית! עשרות עובדים מכל רחבי־העולם התחבטו בשאלה פשוטה אחת: איך להשתוף ולזייף כמה שיותר. רובם פתרו את הבעייה הזאת בנקל, והצליחו להגשים את שתי המ־טרות האלה בשפע רב.

„הברדק בכפר־הנופש, כפי הנראה, כבר לא ישתנה. זהו חלק מאופיו של המקום. לפעמים התחושה היא שהאור־חים קיימים כדי לאפשר לעובדים לי־הנות," כתב אורח בספר־האורחים של נביעות, שנתיים לפני הפינוי.

את ספר־האורחים המצרי של נו־איבה מציג קביל בגאווה גדולה. דן דגני מחופית, תושב־אופירה לשעבר, כתב: „ביקרתי ונהניתי מאוד מיחס אדיב וכן מקבלת־פנים נעימה."

שימעון שמיר, שגריר ישראל במצ־ריים: „ביליתי במקום הזה בוקר נפלא."

„היו במלון הרבה אורחים מפור־סמים," אומר קביל, „שגרירים אוהבים לנפוש כאן, וכשחנכו את האגף החדש באו לנואיבה חוסיין מלך־ירדן, הנשיא מובארכ והסולטן קאבוס מנסיכות ער־מאן."

127 חדרים יש במלון. מתוכם 90 הם ירושה ישראלית. זהו האגף הישן. הש־הייה בו עולה 30 דולר ליחיד, ללילה. החדרים קטנים ופשוטים, נקיים למדי, אם כי ניכר שאיש אינו טורח באחזקתם. התיקונים נעשים כלאחר־יד, בצורה חו־בבנית.

37 חדריו החדשים של המלון מהר־רים יותר, גדולים, מעוצבים יפה. הם ממוקמים היכן שגרו העובדים בתקופה הישראלית, מצידו השמאלי של המלון הישן. מחיר השהייה בחדרים האלה גבוה יותר: 58 דולר ללילה.

רק זוג אחד התארח באגף החדש בימי שהייתי שם: שגריר איטליה בדמ־שק ואשתו. לא חוף־הים משך אותם לנואיבה. הם הגיעו מירדן, בדרכם לסנטה־קתרינה, מנצלים את המלון כתחנת־מעבר. השגריר אינו מוכן להצ־טלם, וכשהוא שומע שאנחנו מישראל הוא מסלק אותי מהחדר בתקיפות רבה.

אחר־כך, בערב, שוב בודדים לגמרי,

צילם: ציון צמריר ■

סקיד־הקבלה ליד המרכזיה הישנה
אין לו חשק לחזור לקאהיר

העובדים באוהל המיזרחי
הנירסה הישראלית היתה עלובה

גמילה מסמים!

ללא תחליפי סם

בשיטה חדשנית — שיטת מלגם
המופעלת ע"י מומחים מישראל וארה"ב

טיפול דיסקרטי — תנאי תשלום נוחים

לפרטים: 03-7521661/2

נואיבה אינה נביעות

(המשך מעמוד 15)

השגריר ואשתו יושבים באוהל המיזרחי, שותים קפה, מביטים בכמה מעובדי כפר־הנופש, המשחקים ברומינו.

האוהל המיזרחי יפהפה. זהו אוהל גדול ובו שטיחים, שולחנות קטנים, מיזרונים וקישוטים מיזרחיים. גם בנביעות ניסו להקים אוהל כזה, אולם הגירסה הישראלית לתפנוקי־המיזרח היתה עלובה ומגוחכת.

סמוך לאוהל המיזרחי — הבר. לב־ליבה של נביעות, עורק חייה החשוב ביותר. הכל קרה בבר. כאן שתינו והתאהבנו ונפגשנו ונפרדנו ופיטפטנו ושתקנו.

המצרים הרחיבו את הבר לכיוון הים. את השולחנות השחורים, הנמוכים, כיסו במפות משובצות. הכסאות היש־ראלים עדיין שם, שמורים היטב. כ־נראה הודות לאלון עימנואל, מנהל כפר־הנופש, שלא הרשה לאיש לפשוט רגליים על הכסאות. „צריך לשמור עליהם, שיחזיקו מעמד כמה שיותר," הוא נהג לומר. והם מחזיקים מעמד.

הבר ריק. המנהל והעובדים אומרים כי הגעתי בתקופה מתה, שאינה מש־קפת את מה שקורה כאן בדרך־כלל. אולם כולם מודים כי 127 חדרי המלון סובלים משיעומם כללי כמעט תמיד.

התיירים הזרים מעדיפים את שארם־אל־שייח', שהיא יקרה יותר, אולם מפו־ארת ותוססת. המצרים, שרובם אינם חובבי־ים או עשירים מופלגים, נרתעים מהמרחק הרב, וממחיריו היקרים, לג־ביהם, של המלון. והישראלים מצאו להם אתרי־נופש אחרים.

מצרים אחדים וכמה תיירים אירו־פים התארחו בכפר־הנופש בימי שהותי שם.

פואד רמזי מקאהיר, איש־שיווק ב־חברה אמריקאית, אומר שהוא מאוהב בנואיבה. בראשונה התארח במלון חר־דשים ספורים אחרי הפינוי, ומיד התאהב בשקט המידברי הזה, שהוא שונה כל־כך מהרעש של קאהיר.

זו הפעם הראשונה שהוא מדבר עם ישראלים, הוא אומר, „ואני מאוד מק־ווה שתיהנו כאן, מהמלון המצרי הזה," הוא מוסיף כמארח טוב.

ואני מתפוצצת. רגע, רמזי, אתה טועה: לא רי בזה שאתה יושב בבר בדיוק במקום שהיה אהוב עלי, שהיה שלי, או אתה עוד מעז לרמוז לי שאני כאן אורחת, ואתה מארח?

כמובן שאני טועה, ולא רמזי. אולם השיחה בינינו קשה לי, גם מפני שרמזי לא מפסיק לשאול אם העם הישראלי שלם עם השלום הזה, ואני אומרת לו שוב ושוב שלמען השלום היה כדאי לוותר על סיני, ושלום זה דבר חשוב. ובאותו רגע ממש הלב שלי בוכה. רק נביעות חשובה, הוא צורח לי בפנים, כמו יצר רע וטיפש.

כמו רמזי, גם מגדי ערף, בעל מיפ־על־לתחתונים מאלכסנדריה, נהנה ב־נואיבה מהשקט. זו לו הפעם הראשונה שהוא מבקר במקום. את שארם־אל־שייח' אהב יותר, אבל גם נואיבה נע־ימה לו. „קאהיר רועשת, ופה שקט, ויש ים ושמש: אני אוהב את המקום הזה."

„יש לי ארוסה בקאהיר. גם אחרי החתונה אגור כאן. אבנה לי בית משלי, ואשתי תצטרך לבוא אחרי, לכאן."

עוד אחד מהמורעלים האלה הוא עימאד אל־מואזין, מדריך־תיירים קא־הירי, אף הוא גר בנואיבה זה שבע שנים. „מי שמכיר את קאהיר יודע מה ההבדל בין נואיבה לקאהיר. כאן שקט ונעים," והוא מחייך בדיוק כמו המ־כורים הישראלים.

יש לי חשק לחבק את מגדי עבד־אל־רחמן ואת עימאד אל־מואזין. אני מר־גישה שהם קרובים אלי ומבינים אותי יותר טוב מהחברים הכי קרובים. כי יש לנו משהו משותף: האהבה המוטרפת הזו לנביעות, או נואיבה — לא משנה איך תקראו לה.

בשבוע הבא תדווח שרה לי־בוביץ על המושב, תחנת־ה־דלק, הבדואים ונואיבה־סיטי.

המיסגד בכפר־הנופש
כמו בית־כנסת במועדון־לילה

שלט לפני נביעות*
אופירה עדיין קיימת

המאוהבים: משוגעים אחרים

ב־**ספר־הפרידה** מנביעות הם כונו „טיפוסים שהמידבר הזה זרם ב־עורקיהם. בלעדי כל אלה, נביעות ל־עולם לא היתה מה שהיתה."

ישראלים וזרים, מעטים ולוהטים, שהתאהבו בנביעות ושגרו שם במשך שנים ארוכות. איתן, ואסף, ואשר החר־בש, והיינץ, וגיל, ומויירה, ורובי. אנ־שים מלוחים ושחומי־שמש, צמודים אל נביעות בקשר סימביוטי, כלתי־מתפ־שר.

גם עכשיו יש כמה כאלה. מגדי עבד־אל־רחמן, למשל. שבע שנים הוא עובד בבר של נואיבה. בחור צעיר וחיי־כן, בן 31, מקאהיר.

„אני לא יכול לחיות בשום מקום. רק כאן," הוא אומר, „קאהיר רועשת, ופה מה. השמש והשקט, הוא אומר, בגללם אחזור לכאן שוב.

ולסיום, הדבר הכי מוזר שמצאתי ב־נואיבה: מיסגד. ליד המוסך, סמוך ל־מישרדים, מיסגד קטן. שלוש פעמים ביום קורא המואזין למאמינים, והם באים ומתפללים.

אלמלא ראיתי במו עיני, לא הייתי מאמינה. כאילו שבנו בית־כנסת במרכ־זו של מועדון־לילה.

** השלט המצרי, האומר „קפטריה — בזאר", הותקן מעל לשלט הישרא־לי שנשאר על כנו, והאומר: „תחנת־דלק אחרונה לפני אופירה."*

הגבול: כמה זה עולה

חמעבר במסוף המצרי איטי וביורוקרטי. בכניסה למצריים: שעה וחצי של מילוי טפסים שונים, והתרוצצות ממישרד ל־מישרד. ביציאה: תהליך דומה, אך קצר יותר. חצי שעה, בסך־הכל.

כמה עולה המעבר בגבול לשני אנשים ולמכונית?

- **29 שקלים – אגרת תושב־יוצא במסוף הישראלי.**
- **7 שקלים – תרגום רש־יון־הנהיגה לאנגלית.**
- **14.5 לירות מצריות – ביטוח־מכונית.**
- **14 לירות מצריות – מכס.**
- **24 לירות מצריות – מס גבול.**
- **7 לירות מצריות – כניסת־רכב.**

כשחוזרים, משלמים עוד 12.5 לירות מצריות.

בסך־הכל: 72 לירות מצריות ו־36 שקלים.

לירה מצרית היא, בשער־החליפין הרישמי, קצת פחות מש"ח.

מירי רותם
פראפסיכולוגית
אסטרולוגית
חיזוי העתיד
בצורה מדוייקת ומדהימה
★ עזרה והתאמת
בני זוג – 60 ש"ח
03-457434

נאל"ר

מרכז ארצי ליעוץ וטיפול רפואי בעלי
רח' אלנבי 14 תל־אביב טל: 03-5101144 (רב־קווי)

רפואה בלי עיקולים אחרים - רפואה עתידית!

המכבי אלנבי מבטח מלאה אלמנטרי בשיטת קופת־חולים שתען מקופת־חולים
ל רפואת שיניים ומחלות הפה.
(בין השיטות - כח האחיזה, שיטת הקונה, אקופונקטורה, הפנוקלוגיה, האשפוזה
הקלה לאחר)

המכבי ומלאים בהלוואה ב שיטת הלוואת הקונה (הפנוקלוגיה)
ורידים עמוקים ראשיים המכבי,
לאחרים ופשוטות הקונה ופרקלאי,
אחות אל בלי הדם הוורידים,
רופא־יתר (היפרהידרוזיס),
כאבי־ראש,
הפרעות מין
שלשול כרוני.

המכבי ויתן לקבל חומר־הדגמה ומפת דרכים לביתך ללא תשלום.
טיפול הרפואה בהקדם והמהיר.

נאל"ר בע"מ, אלנבי 14 תל־אביב, טל: 03-5101144 (רב־קווי)

תיקים לאיטלקים

תיקי פליק מיועדים לסטודנטים, לארכיטק־טים ולכל אדם הנושא עימו מיסמכים בכל גודל.

אחר הצלחתם בארץ, הציגה אותם, לאחרונה, חברת ס.פ.ל. מקיבוץ מבואחמה, המייצרת את תיקי פליק, בתערוכת צ'ביקר במילאנו, בתוצאה מעודדת ביותר: נתקבלו הזמנות מאיטליה לתיקי פליק ביותר מ־100 אלף דולר.

איטליה, מולדת העיצוב, יודעת להעריך את איכותם הגבוהה של התיקים מן הקיבוץ.

האשמות הדדיות באולם בית־המשפט
במשפט בין בעלי המניות. מי חייב למי?

הקרב על ה"סינרמה"

בצלאל מיזרחי
את מי מייצג אקרמן?

ב אמצע שנת 1986 נכנס רואה־החשבון יוחנן אקרמן מהר־צליה־פיתוח כשותף בסינרמה.

בעלי המקום דאז היו שלום פנסטר, בני וינצלברג ועמוס ברזילי. בהתאם למיסמכים בתיקי בית־המישפט בתל־אביב, החזיק אקרמן במניותיה של חברה בשם אכמיר, וזו רכשה 18% ממניות הסינרמה. סמוך לכניסתו כשותף הילווה סכומי־כסף ניכרים, כ־160 אלף דולר, לסינרמה, ובכסף זה שופץ הבניין לצורך הפעלתו מחדש.

אין ספק כי חלק מהמחאות שנתן לסינרמה על־חשבון ההלוואה לא נפרעו במועד. אקרמן מצהיר כי פרע את ההמחאות שלא נפרעו, בסך 50 אלף דולר, בתשלום במזומן.

מכיוון ששמו של אקרמן כשותף בסינרמה צץ עתה בראשונה, ועקב עיסוקו, סביר כי הוא מייצג משקיע. בשעתו פורסם בעיתונות שאיל־המלונות בצלאל מיזרחי נכנס כשותף פעיל בסינרמה, וייתכן כי אקרמן מייצג אותו.

בשנה הראשונה להפעלתה המחודשת צלחו עיסקי הסינרמה, אולם נראה כי הצלחה זו לא הספיקה לאקרמן או למיזרחי. מיזרחי התלונן אז מרות על שאין הוא רואה רווחים מהשקעתו, ושאין לו מושג להיכן הולכים הכספים.

כעבור כשנה, ב־6 בספטמבר 1987, נחתם זיכרון־דברים בין אקרמן לבין פנסטר, וינצלברג וברזילי, שלפיו מכר להם את חלקו בסינרמה, הכולל מניות ויתרת־הלוואות, תמורת 340 אלף דולר. לזיכרון־הדברים צורף לוח־תשלומים. זמן קצר לאחר־מכן הסכים אקרמן, בכתב, לרחות את כל התשלומים בחודש אחד. באותה עת מסרו פנסטר ושות' המחאות לאקרמן, בשקלים, בסך השווה ל־340 אלף דולר, והוא הפקיד את מניותיו אצל עורך־הדין יצחק וסטמן, כנאמן. בתנאי־הנאמנות נקבע כי אסור לו למסור את המניות לפנסטר עד לגמר כל התשלומים, ואם לא ייפרעו שני תשלומים — זכאי אקרמן לקבל את המניות בחזרה.

ב־27 בספטמבר נחתם הסכם נוסף בין אקרמן לשלושת החותמים הקורמים, שאליהם נוספו עוד שניים: רחמים חדד ויחזקאל מאנה.

מי הם השניים החדשים?

● **רחמים חדד** אינו מוכר.

● **יחזקאל מאנה** הוא אחיו של משה מאנה, ושניהם בעלי חברת־התובלה סוישה בניו־יורק, מהגדולות שם.

● **שלום פנסטר** היה איש־מחשבים, שהצליח במועדוני־לילה שונים, ושרכש מידי רפי שאולי את המועדון. לפני כשנה הסתבך בהשקעה של 700 אלף דולר במועדון מפואר לביליארד ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. ההשקעה ירדה לטימיון בגלל סירוב העירייה להרשות פעילות זו במקום. הוא נתבע על־ידי נושים שונים, וביניהם בעל־המיבנה, שכלפיו התחייב לשכר־דירה גבוה.

לפני כמה חודשים יצא פנסטר לניו־יורק. שם שהה במשך כמה חודשים עם אשתו, ובעיתונות פורסם על עיסקות בינו לבין חברת ג'וראשו. הוא שב ארצה בלחץ נושיו.

● **בני וינצלברג** הוא בעל 95% ממניות חברה בשם בוס השקעות, שהיא פעילה בעיסקי־מזון, ומכירותיה בשנת 1988 היו 2.8 מיליון שקל. הוא גר בסביון, בבית אחוזתו.

● **עמוס ברזילי** מפעיל, לדבריו, 27 מיסעדות ועסקים אחרים בכיכר אתרים, ורכש באחרונה דירה מפוארת בצפון תל־אביב, במחיר של 214 אלף דולר.

ההסכם החדש, שעליו חתם אקרמן, מדבר רק על החזרת הלוואות בסך 160 אלף דולר, תמורת המניות. הוא ממנה את עורך־דין וסטמן כבורר־יחיד בכל סיכסוך.

כיצד הסכים אקרמן לוויתורים כה מרחיקי־לכת? האם קשור הדבר בשותפים החדשים, חדד ומאנה? או אולי בידיעות שפורסמו אז בעיתונות, כי גם איל־המיסעדות יחזקאל אסלן נכנס כשותף לסינרמה, וייתכן כי חדד מייצג אותו?

על כל פנים, כל ההמחאות, עד לסכום של 160 אלף דולר, שולמו במלואן. אקרמן המשיך להציג את יתרת־ההמחאות שקיבל בזמנו, מעבר לסכום של 160 אלף דולר, ומשלא נפרעו — הגיש לבית־המישפט תביעה בסדר־דין־מקוצר על אי־כיבוד המחאות, והשיג צווי עיכוב־יציאה נגד פנסטר, וינצלברג וברזילי. התביעה הוגשה ב־23 בינואר השנה, וטרם התבררה.

ב־15 בפברואר הגישו השלושה, באמצעות עורך־הדין משה זינגל, בקשה לעיכוב־הליכים בתביעת אקרמן, ולהעברת העניין לבוררות, בהתאם להסכם השני. הדיונים בבקשה התנהלו לפני השופט אמנון הומינר, ועתה ממתינים הצדדים להחלטתו.

יגאל לביב ■

עמוס ברזילי (עם פנינה רוזנבלום)
עסקים בכיכר־אתרים

שלום פנסטר (עם סמדר דרור)
הביליארד לא קיבל רישיון

בני וינצלברג (עם אשתו סימה)
340 אלף דולר

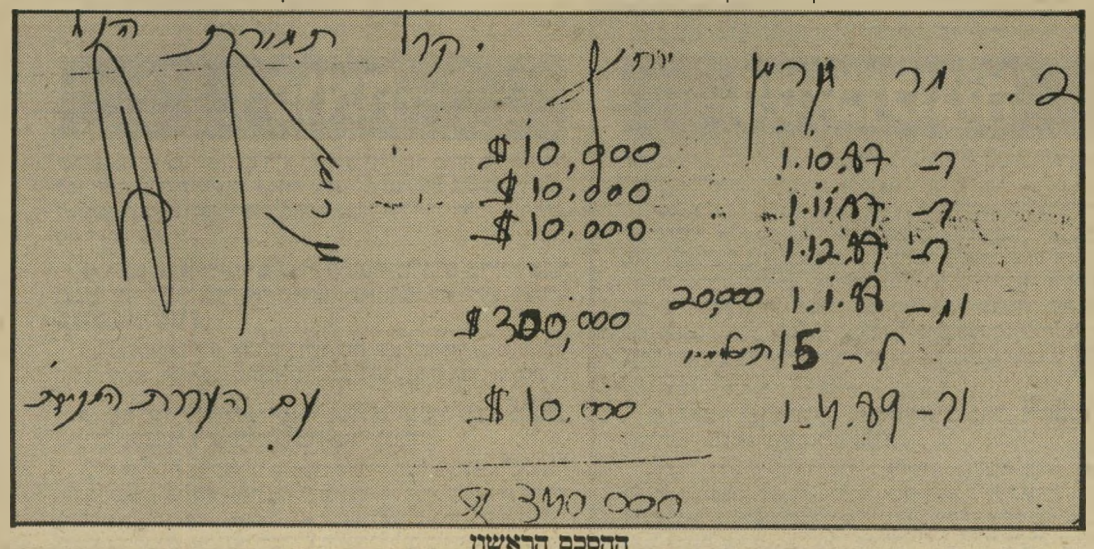

ההסכם הראשון
הצלחה בעיסקי מזון

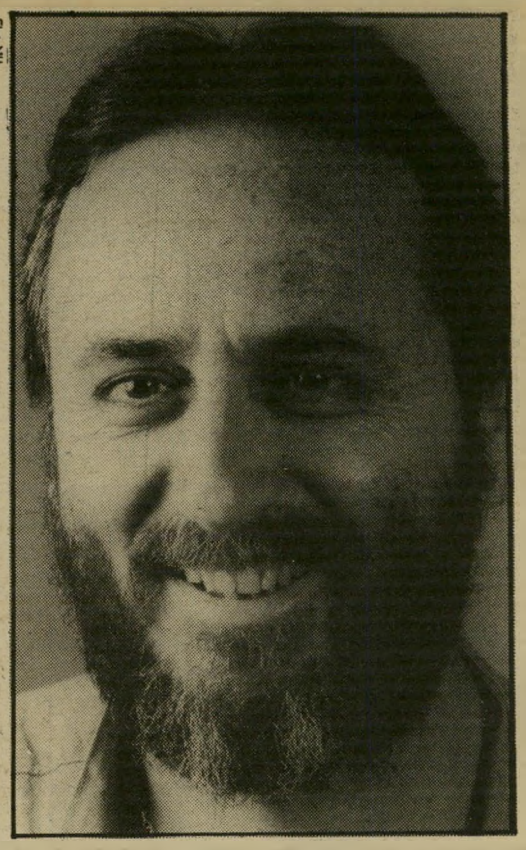

חנן נטר:

„בארצות של מהגרים הילדים גבוהים מהוריהם!"

בשבוע שעבר נערך בתל־אביב טכס בחירת מלכת־היופי. הצעירה שנבחרה גובהה 180 ס"מ, סגניותיה כולן מעל ל־174 ס"מ.

בעיני הדור הקודם, הנשים הללו הן כמעט נפילות. מה קורה כאן? למה כל דור גבוה מקודמו, ועד איפה זה יגיע? פניתי אל הד"ר חנן נטר, שחלק מעבודת־הדוקטורט שלו עסק בבעיות גובה, וביקשתי ממנו להסביר לי למה זה קורה.

זה שכל דור גבוה מקודמו זה לא מרוייק. אם אכן דור גבוה מקודמו במקומות מסויימים, ההבדלים הם קטנים מאוד. בארצות כמו שווייץ, למשל, אם אכן יש הבדל־גובה בין אב לבנו, ההבדל הוא מיזערי. ההבדלים הגדולים הם דווקא בארצות של מהגרים, כמו ארצות־הברית וישראל.

● דווקא מהגרים?

שם ההבדל מאוד בולט. חשבי על ההבדל בין תנאי־החיים שלך ושל הורייך, או בין סבתך וסבך לילדייך.

● למה אתה מתכוון בתנאי־חיים?

קודם כל מזון, כמות ואיכות. אחר־כך מחלות — ברור לכל

רפואה

שהרפואה הציבורית היום היא לאין־ערוך יותר טובה מזו שהיתה לפני דור. מחלות־ילדות יכולות לעצור התפתחות פיסית של ילד. למעשה, הגובה הסופי של האדם נקבע על־ידי הרבה גורמים, מלבד תורשה.

● ואם תנאי־החיים שלי עכשיו טובים בדיוק כמו תנאי־חייו של בני, אז באופן תאורטי לא יהיה הבדל בגובה בינינו?

באופן תאורטי לא. אבל אין דבר כזה, שאין שיפור בתנאים. כל הזמן יש. ואז יש סיכוי שהילד יהיה בכל זאת גבוה ממך, או מאביו.

● עד מתי? זה לא ייעצר לעולם? בעוד כמה מאות שנים האנשים יגיעו לגובה של בניין?

מובן שלא. תנאי־החיים יאפשרו להגיע לכל פוטנציאל־הצמיחה של האדם. כלומר — ינצלו יותר טוב את המיטען הגנטי הקיים בהם, ולא יותר מזה. אנשים לא ייראו לעולם כמו ג'ירפות. הם יגבהו עד למכסימום, ואז כבר לא יהיו הבדלים בין דור לדור, כמו שאת רואה עכשיו באוכלוסיות של מהגרים, בעיקר.

(דניאלה שמי)

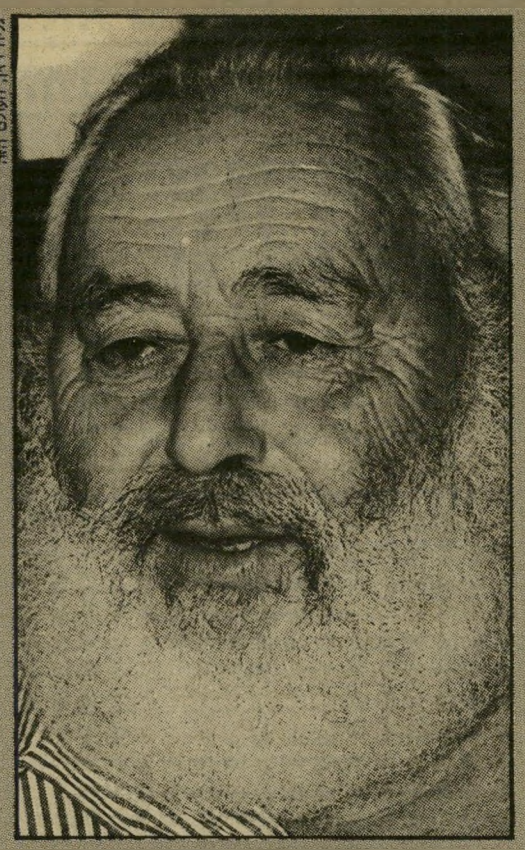

דויד רודי:

„אדם בעל נטייה להיות גנב יהיה שוטר!"

יוסי הימן, כתב לשעבר לענייני־משטרה בעיתון „חד־שות", התחיל לעבוד אצל יעקב אלפרון כמנהל עסקיו. אלפרון ישב יותר מפעם אחת בכלא. היום הוא בעל חברה לגביית־חובות. לפני שבוע נעצרו השניים.

יש גם כיוון הפוך. הסופר והפילוסוף ז'אן־פול סארטר לקח תחת חסותו את הפושע ז'נה. ז'נה היה ידוע כפושע מבטן ומלידה, חסר כל ערכי־מוסר. סארטר גילה את כישרונותיו הספרותיים והפך אותו לסופר מצליח.

שאלתי את הפסיכולוג, הדוקטור דויד רודי, מה ההסבר הפסיכולוגי למעבר מצד אחד של המיתרס לצד השני.

כשלאדם יש תכונות־אופי, והוא לא רוצה בהן, הוא בוחר בתפיסת־עולם הפוכה. אדם בעל נטיות אינפנטיליות יהיה מורה, אדם בעל הפרעות נפשיות יהיה פסיכולוג, ואדם בעל נטייה להיות גנב יהיה שוטר.

זוהי דרך של האדם להגן על עצמו, כשהוא חש שיש בו תכונה מסוימת שאינו מרוצה ממנה, או שאינה מקובלת בחברה.

לפעמים המיבנה, שאותו יצר האדם, אינו מחזיק מעמד, ואז השוטר הופך לעבריין והפסיכולוג למופרע.

● לפני כמה שנים התאספו סביב גדי חקק, אדם בעל עבר עברייני, מיטב אנשי־בוהמה. מה גרם להם, ולאנשי־רוח כמו ז'אן־פול סארטר, ליצור קשר הדוק עם פושעים?

אנשי־בוהמה ואמנים מצאו לנכון להיות לא־קונפורמים. אלה הם אנשים בעלי נטייה אנטי־מימסדית והתנגדות לדפוסים מקובלים. גם פשע זה סוג של מחאה חברתית, אלא שדירוגה בחברה הרבה יותר חמור.

תכונות־האופי המשותפות מאחדות, במיקרים מסויימים, את

פסיכולוגיה

הבוהמה עם הפשע. אני לא יכול להגיד שזה בגדר תופעה שבמיינים הופכים לפושעים, ולהיפך.

לגבי עיתונאים זה די מוזר. עיתונאי הוא סוג של כלב־שמירה של החברה. אלה הם, בדרך כלל, אנשים מרובעים, הלוקחים חופש מאוד מצומצם בהתנהגותם. אני מתאר לעצמי שאם הימן הלך להיות מנהל־עסקיו של אלפרון, זה לבטח היה רצונו. תעסוקה זו של גביית־חובות היא פסולה ממהותה. ברור שכשהולכים לגבות כסף מאדם שאין לו כסף, אי־אפשר לעשות זאת בכפפות־משי, ויש צורך להפעיל לחץ כלשהו. הלחץ יכול להיות אימים או תקיפה, והמיקצוע הוא מאוד מפוקפק.

● האם יש לחברה, שבה האדם גדל, השפעה על נטיותיו כלפי עולם־השוא?

ההגנה נעשית בדרך־כלל במיקצוע שהאדם בוחר לעצמו. בחירת המיקצוע תלויה ברמתו. אדם שלא לגמרי שולט בדחפיו, שחש בנטייה לפשע, שמרגיש שיש לו צורך להגנה מפני רצונותיו, יילך להיות שוטר. אם רמתו גבוהה יותר, יילך להיות עורך־דין, ואפילו שופט. תלוי ביחס־הגומלין החברתיים שבהם הוא נתון.

(גל'ת בר)

צבי א"ל:

„יותר משהפרה רוצה להיניק, העגל רוצה לינוק!"

ההנחייה שפירסמו בשבועות האחרונים עורכי־העיתונים, שלפיה אין לפרסם ידיעות מיסחריות המתקבלות מיחצנים, העלתה את חמתם של אלה. היחצנים חשו עצמם נפגעים, ואף מיהרו להיפגש עם עורכי־העיתונים כדי לשוחח את טענותיהם.

שאלתי את צבי אייל, יחצן ומי ששימש במשך 11 שנה כדובר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית, מה בדיוק עורר את חמתם.

ההתנכלות של עורכי־העיתונים ליחצנים נראית לי מדהימה, ולא־הגיונית.

● מה לא הגון בהנחייה?

על רקע ירידה זמנית בהיקף הפירסום, מורידים עורכי־העיתונים את הכעס עלינו. הם שוכחים שחלק רב מהחומר המערכתי בתחומי הכלכלה, החדשות, הרכילות ואף סיפורי־הצבע מקורו ביחצנים.

כותבי־טורים לא־מעטים נוהגים לפנות אלינו ולבקש סיפורים בלעדיים. יש עיתונאים בכירים הצמודים ממש לדוברים — החל בדוברי־ממשלה ובלה בדוברי חברות בלכליות גדולות. הם מהווים מקור לידיעות, לאימות ידיעות או להכחשתן. זוהי מיסגרת הוגנת של תדיקה, המקובלת בכל עולם־התיקשורת.

● אז איך אפשר להסביר את עשרות הידיעות המיסחריות המתגנבות לעיתונים, במסווה של ידיעה חדשותית, ולעיתים קרובות במקום סירסום מודעות?

עיתונות

זוהי פשלה של העורכים. כבר 20 שנה אני עוסק במיקצוע, ומעולם לא ניסיתי להכניס חומר שמקומו במחלקת־המודעות. להיפך. העבודה שלנו היא שרות לציבור. במיוחד כשמדובר בהחדרת מוצר חדש באמצעות מידע. אני לא מבין את חוסר־האמון הזה!

● אפשר להבין את עורכי־העיתונים, כי בלי מודעות אין לעיתון חיים.

זהו תפקידם של עורכי־העיתונים לעשות סלקציה של החומר, שהם מקבלים. זכותם היא לזרוק חומר שאינו משרת אותם. יש איגוד יחסי־ציבור, וקיימת אתיקה המחייבת את חברי־האיגוד. ומן הראוי שעורכי־עיתונים יידעו כי לחברי־האיגוד אין כל כוונה לסכן עיתון זה או אחר.

להיפך. יחצנים רבים מציעים ללקוחותיהם ללוות מסע־יחסי־ציבור במודעות בעיתונים. יתכן שאם תיעשה סלקציה מתאימה, ייעלמו מהשטח כל היחצנים הלא־מיקצועיים, שפרחו בשנים האחרונות כמו פיטריות אחרי הגשם, ויישארו הטובים.

והכי חשוב לציין — יותר משהפרה רוצה להיניק, העגל רוצה לינוק.

(אורית זרובבל)

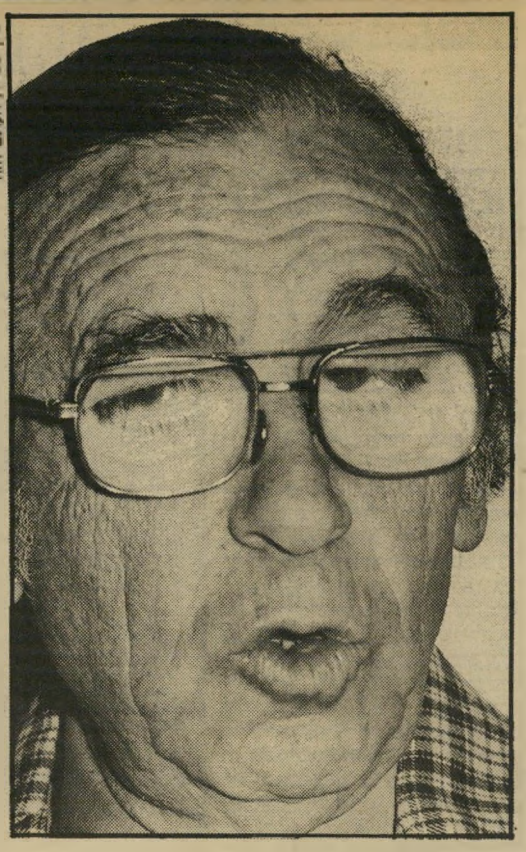

הנס קרייטלר:

„המורה הטוב הוא לא בהכרח המרצה הטוב!"

לפני שבועיים פורסמה בהעולם הזה כתבה שעסקה בסקר־רמת־ההוראה שנערך באוניברסיטת תל־אביב. הפ־רופסור הנס קרייטלר, מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, הוא באופן עקרוני בעד עריכת סקר מסוג זה, אך הסקר, כפי שהוא היום, אינו לרוחו. יש לו מה לומר על אופן ביצוע הסקר, תוכנו ומטרותיו.

אני קיבלתי מהנשאלים ציונים מאוד טובים, לכן הערותי לגבי הסקר הן לא מתוך כעס אישי.

הביצוע של הסקר הוא רשלני, הסוקר מפסיק את מהלך השי־עור, ונותן לראשון בשורה טפסים כדי שיעבירם הלאה. ידוע לי שיש סטודנטים הלוקחים יותר מטופס אחד, כדי להשפיע בצורה משמעותית על התוצאות, וכדי להביע את דעתם החיובית מאוד על המרצה או כדי „לדפוק אותו", כפי שהם אומרים.

התוכן של השאלון עוסק ברמת־ההרצאה וברמת־המרצה. על שאלות כאלה לא יכול לענות סטודנט בשנה הראשונה, ואפילו לא בשנה השנייה. אין לו הכלים לשפוט את החומר המובא בהרצאה, כי הסטודנט הישראלי לומד בעיקר לפני המיבחן, ורק אז יידע אם החומר עונה על דרישות הקורס, אם הוא מכסה את הנושא ואם הוא איכותי. בעייה נוספת היא שבסקר אין שאלות הבודקות האם הסטודנט ענה באופן רציני. משמע — שאלות הבודקות את נאמנות התשובות.

● מה, לדעתך, תפקידה של הרצאה אוניבר־סיטאית?

הנושא בעייתי. מה שהמרצים מלמדים קיים גם בספרים, ובאופן עקרוני ניתן ללמוד חלק ניכר מהחומר מהספרים. תפקיד ההרצאה, לדעתי, הוא להביא את החומר ולהדגים איך אדם מיקצועי מטפל בידע. אסור לשכוח את חשיבות הדיעות השונות על החומר ואופן אירגונו.

אוניברסיטות

● מה הוסף מרצה למרצה טוב?

המורה הטוב הוא לא בהכרח המרצה הטוב והמעניין. מורה טוב הוא זה המטפח את תלמידיו שיהיו אנשי־מיקצוע טובים. זה מתבטא מעט בהרצאה, ובעיקר בעבודה המשותפת ובהנחייה האישית של הסטודנטים בעבודות סמינריוניות, עבודות מאסטר ודוקטורטים.

יש חוקרים גדולים, שחינכו דור של אנשי־מדע ממדרגה ראשו־נה, ולא היו מרצים מבריקים. בהרצאה מבריקה יש סכנה שהמרצה, במקום לעסוק בחומר, יעסוק בבידור ובבריחות. גם אני מספר לפעמים בדיחות. אבל יש סוג של חומר שכדי שלא ישעמם צריך לדלג על פרטים חשובים — אבל אסור לעשות זאת, כי זה יפגע בהכנת התלמיד. התחשבות בסקר כבקריטריון בהעלאה בדרגה יכול להיות אסון.

● במה הסקר יכול לתרום?

יש מרצים שאינם מופיעים לשיעורים בזמן, או המחסירים שיעורים רבים. שאלות מסוג זה יכולות לגלות מורים רשלניים. כמו כל ביקורת, בוודאי הסקר ישפיע עליהם שישתפרו.

(נלית בר)

יוסי הקש:

„שלושה גורמים להצלחה: מיקום, מיקום ומיקום!"

כמו בכל שנה, גם השנה ערך עיתון־התיירות האמריקאי „יו־אס טראוול אינדסטרי" סקר בין 1000 מלונות דה־לוקס ברחבי־העולם, שבסופו נבחרים 50 המלונאים המצטיינים בעולם.

השנה, בפעם הראשונה, נבחר מנכ"ל של מלון ישראלי להיות בין 50 המצטיינים. זהו יוסי הקש, מנכ"ל מלון „המלך דויד" בירושלים. בירכתי את הקש על זכייתו ושאלתי אותו כיצד נעשית הבחירה.

במשך השנה נשלחים אנשי־מיקצוע ועיתונאים לכל מלונות־הפאר בעולם. האנשים האלו מגיעים אינקוגניטו, מתרשמים, ממלאים שאלון (גם כן בלי ידיעתנו) ומוסרים את החומר לעורכי־הסקר. כך נבחרים הטובים ביותר.

● אני מבינה שההצטיינות מדברת על המלונאי, ולא על המלון. כלומר, אתה אישית זכית בהערכה. האם בכך לא לקחת קצת מהכרדיט המגיע לטבחים, לחדרניות, ליחצנים?

אין ספק בכך. אם אני מקבל את־ההצטיינות, זה בגלל כל הצוות. זה נכון שצריך לדעת לנהל, אבל בלי צוות אין לך את מי לנהל.

● במיקרה הספציפי של מלון „המלך דויד", אתה חושב שיש לזה קשר גם למיקומו של המלון?

קונרד הילטון אמר פעם, שלהצלחה של מלון תורמים שלושה גורמים: מיקומו, מיקומו ומיקומו. ומי אני שאתווכח עם קונרד הילטון?

במיקרה של המלון שלנו, בהחלט מגיעה תודה גדולה לאר־כיטקט השווייצי, שמידס, שבנה את המלון בזמנו כמו שבנה אותו, ואיפה שבנה אותו.

בתי־מלון

● מה נותן לך את־ההצטיינות הזה?

הערכה למאמצים שלנו. יוקרה למקום.

● זה גם מביא לקוחות?

אני מניח שגם לקוחות. רשימת המצטיינים מתפרסמת בעי־תונות האמריקאית ובעיתונות המיקצועית. זה מוסיף יהסי־ציבור אדירים.

● בתור מנכ"ל של מלון מצטיין, אולי תיתן איזה טיפ למנכ"לים אחרים, ולבעלי־מלון כיצד יבחרו לעצמם מנכ"ל טוב.

אני תושב שמנכ"ל טוב יהיה מי שעלה מלמטה למעלה, ולא מי שהוצנח להנהלה. היום רוב המנהלים באים מבתי־ספר. לא שיש לי משהו נגד בתי־ספר, אבל אני עדיין חושב שדרך העבודה לומדים הכי טוב.

● איך אתה התחלת?

אני התחלתי לעבוד במיטבח, כשהייתי נער. אחר־כך עברתי כמעט בכל המחלקות — מלצרות, קבלה, ביקורת, מזון ומשקאות. עליתי לאט־לאט, ובדרך למדתי כל הזמן.

(דניאלה שמי)

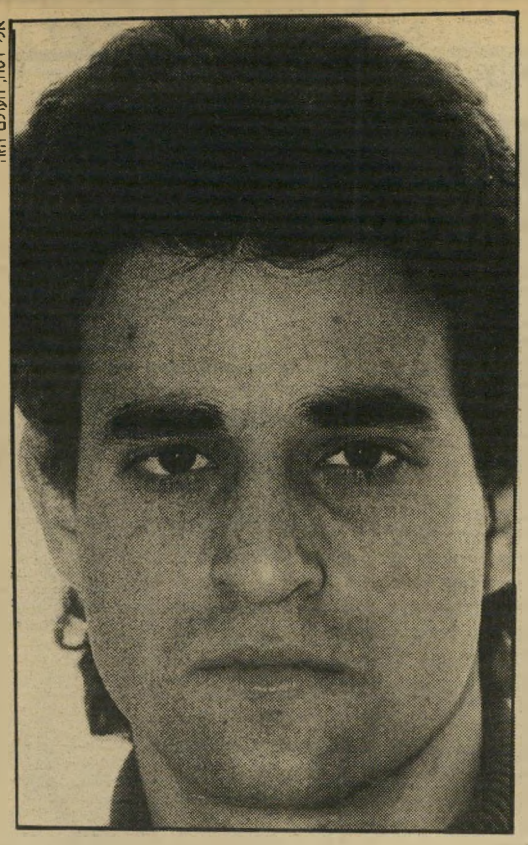

אלון נתן:

„אין בארץ מיתקן מודרני כמו באירופה!"

נבחרת־ישראל ספגה תבוסה בשלושת מישחקיה הבינ־ארציים האחרונים, שנערכו לקראת קדם־הגביע־העולמי, שייערך בתחילת חודש מרס. במישחק האחרון נפרדה הנבחרת מזו של וילס בתוצאת תיקו.

מזה כמה שנים, וגם עתה, מוזכרת הנחיתות של השחקנים הישראליים בכושרם הגופני לעומת שחקני נבחרות אחרות. לאלון נתן, שחקן קבוצת הכדורגל מכבי תל־אביב, יש מה לומר על־כך:

הכושר הגופני הירוד הוא הגורם המרכזי, שמסביר את הפער הקיים בין נבחרת־ישראל לנבחרות מדרגות אחרות, כמו אנגליה, גרמניה, איטליה, הולנד ועוד. לכך יש סיבות.

● איזה?

בשנים האחרונות היתה באימונים התייחסות דלה לפיתוח הכושר הגופני. באחרונה חל שינוי. המאמנים אוספים את שחקני הנבחרת ליומיים בשבוע, שבהם מושם דגש על כושר גופני.

● אפשר ליישם שיטת־עבודה זו גם בקבוצות הליגה?

אין בישראל קבוצה או מועדון אחד שבו קיים מיתקן מודרני אחד כפי שקיים באירופה.

● מה כולל מיתקן מודרני שכזה?

מיתקני אימון, חדר־כוח, חדרי־מנוחה, מיקלחות, חדרי־מיפגש חברתיים ומיטבח ספורטיבי, הכולל תזונה מתאימה. שימוש במיתקנים מסוג זה יכול להעלות את רמת כושרו הגופני של השחקן.

כדורגל

● האם יש עוד גורמים המסבירים את הפער בכוי־שר הגופני?

גורם בעל חשיבות הוא אי־השימוש באופן עקבי ושיטתי בר־פואה הספורטיבית בארץ.

לא מדובר בטיפול רפואי או בניתוח, הקשורים בבעייה רפואית ספציפית. כוונתי למידניות רפואית רחבה, בעלת תשתית לטווח־זמן ארוך.

● למשל?

למשל, שימוש קבוע בבדיקות־דם, שבאמצעותן ניתן לקבוע את כושרו האירובי (ריצות למרחקים ארוכים) והאנאירובי (ריצות למרחקים קצרים, ויכולת עמידה בלחץ) של השחקן. כך ניתן יהיה לקרוא את מצבו של הנברק, ובהתאם לכך לעבוד איתו.

● אם המאמנים הלאומיים יישמו את הצעותיך, האם יהיו צפויים לנו ימים טובים?

זה לא תלוי רק במאמנים. למשל, בניית מיתקנים מודרניים תלויה בתקציבים גדולים ובשינוי המדיניות אצל גופים רבים.

(עודד רבטמן)

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

איכלוס בלתי־חוקי

עיריית תל־אביב הגישה לבית־ה־ משפט בתל־אביב כתב־אישום נגד חברת־הבנייה הידועה א.צ. ברנוביץ על שאיכלסה דיירים בבתי־מגורים שהקי־ מה בנווה־אביבים לפני שקיבלה מן ה־ עירייה תעודת־גמר.

רובר־העירייה אישר את הדבר. בין הדיירים לחברה קיים סיכסוך תריף על רקע טענותיהם כי הבנייה לקויה.

מדובר בשני בתי־דירות יוקרתיים, שבכל אחד מהם 32 דירות. הדירות אוכלסו ב־1982, ומאז היו לדיירים, באופן נפרד, תביעות שונות נגד החב־ רה. באחרונה התארגנו הדיירים ושכרו את עורך־הדין **צפריר סז**. הם קיבלו חוות־דעת של מהנדסים על הבנייה. חוות־הדעת נמסרה לחברת ברנוביץ כדי לאפשר לה תגובה לפני פנייה לב־ תי־המישפט.

ההתארגנות הואצה לפני שנה, כא־ שר לוחות־אבן, המצפים את הבתים מבחוץ, החלו נושרים, והדבר מסכן את חיי הדיירים. בדיקת־המהנדסים העל־ תה כי בעוד שבחוזה־המכר התחייבה החברה כי הבתים יצופו בלוחות־שיש, הרי שבפועל צופו בלוחות של אבן נסו־ רה, שאיכותם ירודה. מרתפי הבתים מוצפים מים באורח מתמיד, מכיוון שלא נעשה בידוד נאות. בבתים נערכה ביקורת של מכבי־האש בתל־אביב, ש־ קבעו כי הבתים אינם עומדים בתקן, מכיוון שאמצעי־המילוט אינם תקינים, וצינורות־הגאז המרכזיים חשופים לאש חיצונית. בדיקת־המהנדסים העלתה גם שמכיוון שיסורות הבתים לא נבנו בצו־ רה הולמת, קיימת בעייה של שקיעת הבתים, המביאה לסדקים בקירות וב־ תיקרות של הדירות.

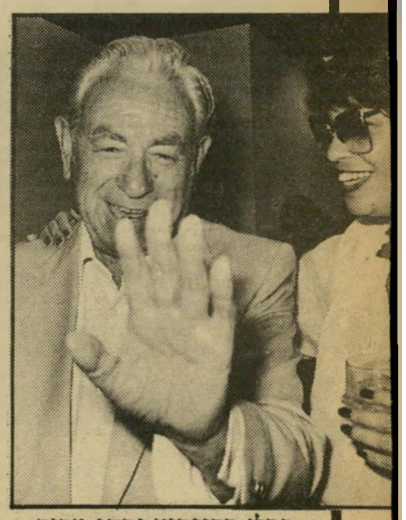

קבלן ברנוביץ ובתו מרים
הדיירים לא מרוצים

הסדר אינו מעכב ההליכים הפליליים

האסיפה הכללית של נושי חברת פי־ם, שהיתה של הברוקרים **יורי סלנט** ו**חגי בליך**, הסכימה להצעת חברת הפניקס לשלם 20% מסך הת־ ביעות שהוגשו. יש תובות מוצהרים

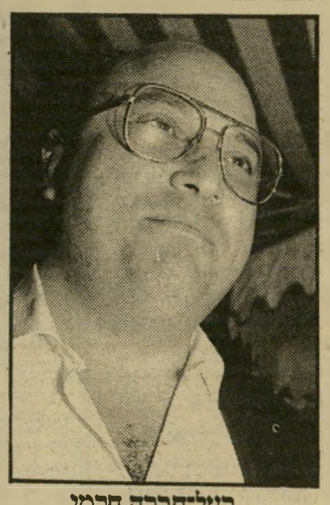

בעל־חברה חכמי
ההליכים נפשכים

נחמני־ אחד־העם: עיסקה טובה

הקבלנים הרמת־גניים ציפור־אפל־ מן קנו לפני שנה בניין ישן בפינת נח־ מני־אחד־העם בתל־אביב, בסכום של 1.5 מיליון דולר. הם שיפצו אותו בחצי מיליון דולר, ועתה השכירו אותו לבנק הפועלים. המשלם 35 אלף דולר בחו־ דש, שהם 420 אלף דולר לשנה. בחמש שנים יכסו דמי־השכירות את ההשקעה. בהיקף של כ־60 מיליון דולר. מכיוון שלרוב מוגזמים סכומי־החובות הנת־ בעים, והפניקס הסכימה לשלם את הס־ כומים המוצהרים ללא בדיקה, הרי שב־ פועל יקבלו הנושים כמחצית החובות.

הלוחצים להסדר המוצע היו הקיבו־ צים, ובעיקר הקיבוץ הארצי. מבין המ־ פרקים התנגד עורך־הדין **יוסף שגב** להסדר, מכיוון שחשב כי ניתן לקבל יותר. הכוגס השני, עורך־הדין **מיכאל שמיגלמן**, הוא גם המייצג את הקיבוץ הארצי.

שגב דרש והשיג כי הפניקס תשלם רק חלק מן הסכום, והיתר ישולם על־ ידי בעל החברה, **יוסף חכמי**, באופן פרטי.

ההליכים הפליליים נגד הפניקס ומישפחת חכמי נמשכים בפרקליטות, ואין להסדר האזרחי כל נגיעה לגביו.

מוכרים אותנו בזול

הקלות שבה חתמה הסוכנות היהודית על הסכם למכירת חלקה בשטח היקר ביותר בישראל (ירידי־המיזרח) ב־12.5 מיליון דולר מזכירה את הקלות שבה מכרה עיריית תל־אביב את שיטחי גן־העיר במחירים מצחיקים.

הפרשה האחרונה חמורה יותר. שטח של כ־60 דונם בצפון העיר, הצופה אל הים, נמכר בשליש המחיר שבו נמכר מלון סונסטה בטאבה!

גיזבר שיטרית ואשתו רותי
לא איפשר השלמת העיסקה

גיזבר הסוכנות, מאיר שיטרית, ראוי לכל שבח על שמנע את הש־ למת העיסקה.

מדוע יכולים נציגי־ציבור למכור בזול את רכוש־הציבור? הצרה בכל מכירת־נכסים היא שהביקורת לא מועלית בנקודה המרכזית. למשל, בעיסקת הסוכנות עם אנשי־העסקים גד זאבי ויעקב נימרודי טוענת הביקורת כי השטח שווה יותר, ושיש לבקש סכום אחר. גם מאיר שיט־ רית שוגה בנקטו טיעון זה. כאשר נכנסים למלכודת הוויכוח על השווי הנכסי, קשה לצאת ממנה.

כאשר גופים פרטיים מוכרים נכסים, מדוע הם דורשים ומקבלים אחוזים מהשטח הבנוי?

למשל: קואופרטיב דן. הוא מכר מיגרש ליד בורסת היהלומים ברמת־ גן לקבלן משה אביב. פרקליט דן, רם כספי, דרש וקיבל יותר מ־40% מהשטח הנבנה תמורת הקרקע. בעיסקה אחרת, שבה מציע דן את מיג־ רשו ברחוב ארלוזורוב בתל־אביב, הציעו דויד אפל ועורך־הדין אב־ רהם נאמן לדן יותר מ־52% מהשטחים שייבנו, תמורת הקרקע.

כאשר מקבלים אחוזי־בנייה, לא מעניין את המוכר כמה שווה הקרקע. מדוע אין הסוכנות דורשת תמורת השטחים בצפון העיר 52% לפחות, כמו קואופרטיב דן? ומדוע לא ביקש ראש־העיר, שלמה להט, תמורת גן־ העיר אותם אחוזי־הבנייה, והסתפק בחמישה מיליון דולר תמורת הקר־ קע, שהניבה עד כה הכנסות של 60 מיליון דולר?

גרמניה תלווה שני מיליארד דולר

ממשלת גרמניה המערבית בודקת בחיוב את הצעת שר־האוצר, **שימעון פרס**, שתלווה לישראל שני מיליארד דולר, שבהם תפרע ישראל חלק מחובה לארצות־הברית.

ישראל הצליחה להמיר באחרונה את חובה לממשלת ארצות־הברית בהלוו־ אות בריבית נוחה יותר מבנקים אמרי־ קאיים. בכך המירה כשני־שלישים מן החוב. נותר עדיין חוב של כארבעה מיליארד דולר.

הריבית בגרמניה קטנה בהרבה מזו הנהוגה באמריקה, וברור כי המילווה הגרמני יהיה נוח יותר לישראל. הביט־ חון למילווים הגרמניים יהיה אותו הבי־ טחון שנתנה ישראל לבנקים האמרי־ קאיים — ערבות ממשלת ארצות־הב־ רית על 90% מהסכום. כנגד היתר הפ־ קידה ישראל תעודות־בונדס.

הגרמנים בוחנים גם את ההצעה ה־ ישראלית כי פירעון ההלוואה יהיה בש־ קלים, שאותם תשקיע ממשלת גרמניה בישראל. ממשלת־גרמניה סיכמה עם

שר פרס
תשלום חובות לארצות־הברית

פרס הקמת קרן להשקעות במדע ובטכ־ נולוגיה ישראלית, בהיקף של 1.5 מיל־ יארד דולר. היא גם הסכימה להשפיע על בנקים גרמניים לקנות בונדס ב־ 100 מיליון דולר.

חיסול הערבות ההדדית

סיכומי הפגישה בין ראשי האוצר, הבנקאות והמושבים לא שינו דבר, מלבד החלטה שבעתיד יוכלו חברי־המושבים לקבל אשראי בלי הערבות ההדדית, ויתייחסו אליהם כאל כל לווה עצמאי.

הסיכומים אינם מציעים דבר לגבי הערבויות ההדדיות שניתנו בעבר. כאן יצטרכו המושבים לאמץ לעצמם את תקרים המושבים שהסתייעו בחברת צ'אפטר אילבן (11) שהצליחה לקבל בבתי־משפט פיסקי־דין המבטלים את הערבויות ההדדיות לגבי מושבים שייצגה.

במקביל דורש האוצר מהבנקים למחוק 1.5 מיליארד דו־ לר מחובות הקיבוצים, המסתכמים ב־4 מיליארד דולר.

גם פיתרון זה אינו מספיק. ברור כי ההתיישבות כולה, החייבת לבנקאות 7 מיליארד דולר, לא תוכל להחזיר חובות אלה. הבנקים אינם יכולים למחוק אותם, כי הסכום גדול מהונם העצמי. הפיתרון יהיה בפריסת המחיקה על שנים רבות, כמו שעושים הבנקים האמריקאיים לחובות מדינות דרום־אמריקה.

במדינה

מדע

השפעת האור על זרעי החסה

לפיסטוק חלבי קוראים בעברית בוטנה ובצל יכול לשמש כתרופה.

"עוזרת־הבית שלנו, רזי, בת־כפר בווארית, היתה צעירה חטובה ונאה, מחוננת במיטב הסגולות הנשיות... יום אחד, כשאיש מלבדנו לא היה בבית, התיישבה מולי והשתוחחה מעט מעל לשולחן. לא יכולתי שלא להתפעל ממחמדיה... וכך אירבתי את תומתי."

זה קרה לוולטר שוורץ ביגיל 16. כמ־ שך 68 השנים הבאות קרו לו עוד כמה דברים נוספים. בערך בזמן שגילה את המין הוא גילה את עולם הצמחים ולמ־ רות שהוא ביקש להיות אדם רב־גוני (בהיותו תלמיד בית־ספר תיכון ובנו של סוחר אמיר, בחר, בכל זאת, ללמוד גם את מיקצוע המסגרות בקורס־ערב), החליט כבר אז כי חייו יהיו קודש לבוטניקה, ענף־מדע, שבו יכול אדם, כפי שאכן עשה שוורץ, לבלות שנים בחקר השפעת האור האדום, האינפ־ רה־אדום והכתול על נביטת זרעי־הד־ סה.

שילשול בבלקנים. שוורץ ידוע כיום יותר כפרופסור מיכאל אבן־ארי, בוטניקאי בעל שם עולם, לשעבר סגן נשיא האוניברסיטה העברית, שבנה את הקמפוס בגיבעת־רם שבמערב ירוש־ לים בשנים שהר־הצופים היה בידי היר־ דנים, אך במיוחד הוא התפרסם כחוקר ההקלאות המידברית בשתי החוות ש־ אותן הקים בנגב, בשבטה ובעבדת.

את 84 השנים בין לידתו במץ שב־ אלזאס (איזור הספר הצרפתי־גרמני) ל־ ביתו הנוכחי במוצא שבמבואות ירד־ שלים ניצל אבן־ארי היטב, כפי שיגלה כל הקורא את ספר־זיכרונותיו (הסיד־ בר מתעורר, הוצאת י"ל מאגנס. 257 עמודים) שראה אור בימים אלה.

הוא העריץ את המורה שלו באוני־ ברסיטה שהתמחה בהגדרת הצמחים שצויירו על האגרטלים ביוון העתיקה. הוא נפל לים הצפוני כשביקש לאסוף בו אצות לעשביית־האצות שלו (והדש־ קה מייד כמויות אדירות של י"ש רד־ תת, כדי שלא יצטנן). בגיל צעיר היה אורח של מלך בולגריה בראשית המ־ אה, הצאר בוריס השלישי, שגילה עניין רב בבוטניקה (ולמד באותה הזדמנות על תרופה מקורית כנגד השילשול שתקף אותו בבלקנים: אכילת בצל).

הריון באוסטרליה. יותר חשר־ בים הם דיווחיו של אבן־ארי על הצל־ חותיו בחקלאות המידברית. 23 השנים שלו, של אשתו, ליזלוטה (שבין שאר מעלותיה היא נהגת־ג'יפ בחסד עליון) ושל צוות נאמן, בנגב, תרמו רבות לחי־ דוש החקלאות בנגב, אחרי, פחות או יותר, 2000 שנה.

אם כי את ניסוייו הראשונים בחק־ לאות הנגב עשה אבן־ארי עם שעורים, הוא המשיך בגידולים רבים נוספים (מישמשים, שזיפים, גפנים) ונחל הצ־ לחה מיוחדת עם זיתים, שקדים ובוטנה (זה השם העברי לפיסטוק חלבי).

בין דיווחיו אין אבן־ארי זונח לרגע את טיבעו הסקרני של איש־המדע, ש־ אותו הירבה להפעיל בעת סיוריו ומ־ סעותיו ברחבי־עולם. באוסטרליה גילה כי משך ההריון של הקנגורו־הנקבה הוא 30 יום בלבד. ובארגנטינה הוא רשם לעצמו את אימרת המקומיים על הפמפה, איזור הערבה הענקי והפורה: "אם תוקעים שם ידית של מטאטא באדמה, היא הופכת עד מהרה לאילן?"

וכאשר שירת במילחמת־העולם, ב־ מיסגרת הצבא הבריטי, כרב־סמל ב־ סוללת הנ"מ הפלשתינאית הראשונה, שהוצבה בקפריסין, הוא חקר ומצא כי באי הזה ישבו, בימי הרומאים, 200 אלף יהודים.

טרף

תמי אילון

תקליט

שקט מעולם אחר

יוני נמרי חוזר. לא ממש „קם־בק" למה שהוא היה פעם. אלא ליוני אחר, בוגר. יוני אחרי קאריירה מרשימה בחוץ־לארץ. הוא רוצה להיות פה מה שהוא היה שם.

ב־1974 הוא עזב את הארץ. בהיעדרו כתבו עליו מעט מאוד, וכאשר כבר כתבו — התייחסו בעיקר לגירושיו מהזמרת רותי נבון. לנישואיו עם דוגמנית גרמניה יהודיה, זיגי בקר. ולהתאל־מנותו, כאשר בקר נפטרה משטף־דם במוח, חודש לפני התאריך המיועד ללידת בנו.

לא כתבו ששם, בצרפת, הוא היה בצמרת. הוא גם הכיר עולם אחר. אסף ויצר סיפורים מהחיים.

„פעם חזרתי מהופעה. בכניסה לבניין עמר מוכר־עיתונים עיוור. דיברנו, תמיד היינו מדב־רים. הוא תמיד ידע להגיד לי באיזה עיתונים כתבו עלי. מה קורה במיצעד־הפיזמונים ברדיו, ומה בטלוויזיה. פתאום, לא יודע למה, אמרתי לו: ‚עלי, אולי אתה רוצה לגור אצלי? יש לי בית גדול, אתה יכול לנהל שם את העניינים.' הוא העיף את הרוכן עם כל העיתונים, ועלה אלי.

„מאז הוא גר שם. מכיר כל בלטה בבית. יום אחד הוא צייר אותי. בלי לראות הוא צייר אותי, מדוייק כמו תצלום."

סיפור אחר. אנקדוטה קטנה, הנוגעת לדומי־ניק. ילד שיוני גידל במשך שנה.

„עשו עליי כתבה באיזה עיתון צרפתי. באותו יום הסתובבתי בפאריס עם זמרת צרפתיה, ג'ניפר, ועם הבן שלה, דומיניק. אחרי־הצהריים, כשנגמרו הצילומים, היא ביקשה ממני לקחת את דומיניק, אז בן שנתיים, לכמה שעות. יש לה סידורים. היא חזרה לקחת אותו כעבור שנה. בשנה הזאת אני גידלתי אותו. עד היום אנחנו, אני ודומיניק,

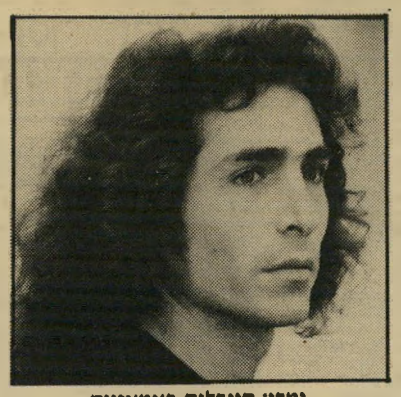

נמרי: קניבלים באמאזונס

בקשר."

זאת רק דוגמה. ליוני יש המון סיפורים.

החיים נגעו בו, והוא נגע בהם. עכשיו הכל נכנס לתקליט, יש לו מה להגיד.

גם הסיפור של התקליט הזה לא פשוט. את המוסיקה הוא כתב ב־1983, אחרי מסע בפרו עם מישלחת מחקר של הבי־בי־סי. הוא הוזמן לכתוב את המוסיקה לסידרה, שמטרתה התחקות אחרי שלושה שיבטי־קניבלים, החיים על גדות הא־מאזונס, האניקה, הבוראס והיגואס. הסידרה תוק־רן בבריטניה בסוף מרס השנה, ו־27 מדינות כבר רכשו את זכויות־ההקרנה בארצותיהן.

יוני חזר משם כשבפיו סיפורים, היכולים למ־לא ספר, וקלטת של אפקטים, שאותם הקליט ברשמקול פשוט, תוך כדי שיט באמזונס. קולות של נהר, חיות, נחשים, קופים, ציפורים — ג'ונגל שלם. את כל אלה הוא הכניס לאולפן בלונדון, ב־1986 יחד עם דייב סטוארט ונגנים נכבדים, ביניהם סיימון צ'מברליין מלהקתו של פול מקר־טני (פסנתר), דיון ויסטס מוואם (בס), ניק רמסדן מבד בוייז (גיטרות), נייגל אולסון וניק ברדפורד (תופים). יוני קיבל גם תיגבורת מאריק קלפטון (גיטרה).

בקיץ 1987 הם סיימו את העבודה. יוני יצא מהאולפן עם מוצר מוסיקלי מוגמר, והחלטה להקליט תקליט באנגלית. באוגוסט השנה הוא הגיע לביקור־מולדת. כאן הוא נפגש, במיקרה, במכרה מהעבר, המשוררת נעמי וינגרטן. היא נתנה לו לקרוא שירים שלה, לקח לו ארבעה ימים, אבל בסוף הוא קרא. השירים שלה התאימו למוסיקה שלו — כמעט ללא שינויים.

מה עושים? מקליטים בעברית. יוני נשאר בארץ, והתחיל להזיז דברים. הוא נכנס לאולפן לוינטן, שהיה פעם בבעלותו. מיד הרגיש בבית איתם, והם איתו. עם אבי קרפל הוא סגר את העיבודים המוסיקליים. צירף כמה נגנים יש־ראליים: רלף לויטן (קלידים), חגי אלקיים (קלי־דים ופסנתר), פטר ורטהיימר (סקסופון), עוזי נוי (גיטרות).

שלושה חודשים של עבודה רצופה של שירה ומיקסים, ויש תקליט. תקליט רוק שקט מעולם אחר.

בעיקבות התקליט יוצא יוני נמרי בהופעה שתכלול שירים מהאלבום החדש. ההופעה תופק על־ידי מדור הווי ובידור בצה"ל. יוני מקים לה־קת רוק על טוהרת החאקי. הנגנים יהיו כולם חיילים. יוני עצמו יועסק כאזרח עובד צה"ל. להופעה הוא מתייחס כסגירת מעגל, מכיוון שהוא עצמו היה מפקר להקה צבאית במיסגרת שרותו הצבאי.

מחזה

בשתי מערכות

● תקציר המערכה הראשונה.

המסך עולה. מחזאי יושב בביתו. המחזאי הוא עיתונאי וסופר ישראלי, נאמר אמנון דנקנר.

הוא יושב ומעלה על הכתב רעיון, שהתבשל אצלו בעת צפייה בהצגת־יחיד בלונדון ב־1984. הוא כותב על בגין.

את בגין הוא הכיר עוד בילדותו, כאשר ישב על ברכיו, וינק רעיונות חרותניקיים ישר מה־מקור. עכשיו הוא פורע את החוב.

הוא כותב על מנהיג, המגלם בביוגרפיה הפרטית שלו פרק נכבד בהיסטוריה הישראלית. הוא כותב על בגין בהווה, יושב בביתו, מתחשבן עם העבר ומתכנן את העתיד.

הוא מתייחס לחרטות של האיש, השמחות שלו, האבדונות והדיכאונות.

במחזה, ההולך ונרקם, יש גם פרקים פחות ידועים בעברו של בגין, כמו, למשל, הדרך למחנה־כפייה רוסי במילחמת־העולם השניה.

אחרים, שהיו איתו בווילנה ברחו, ביניהם גם נתן ילין־מור.

הרוסים פלשו לווילנה בעיקבות ההסכם של־הם עם הגרמנים. הגיעו שמועות מבוססות, שעומדים לעצור פעילים ציוניים. כולם ברחו. בגין נשאר מאחור, מחכה בשקט למעצר.

למה? בגין, בסיפרו ל'לוח לבנים', טוען שהיתה סיבה, אבל הוא לא יכול לכתוב אותה. מאוחר יותר, בראיון עיתונאי, הוא טען, שהוא היה שרוי בדיכאון בגלל מות ז'בוטינסקי.

המחזאי אומר לא. דיכאון באמת היה, אבל לא בגלל ז'בוטינסקי, אלא בגלל מיכתבים, שהוא קיבל מהארץ. בגין הואשם בבגידה. הוא עזב את גיטו וארשה, השאיר מאחור את חבריו ואת משפחתו. מרדכי אנילביץ (השומר הצעיר) נש־אר. בגין מחכה לרוסים, שיסגרו בשבילו את החשבון הזה עם עצמו.

המחזאי נותן לבגין גם להתחשבן עם מורו ורבו, ז'בוטינסקי. למרבה הפלא, לא רק שזה לא גידל את מנחם הצעיר. להיפך, הוא אפילו סלד ממנו. ולא בחדרי־חדרים, אלא בפומבי.

בעודו מטפל בעבר, לא מזניח המחזאי את העתיד. בגין בודק אופציות. אחת מהן היא לחזור ליעוד האמיתי שלו, להיות שחקן. ולא סתם שחקן־תיאטרון, אלא שחקן שייקספירי. בביתו הוא עורך חזרות על מונולוגים מתוך ריצ'ארד השני. מלך שוויתר על הכתר והסתגר בביתו.

המחזאי מפגיש את בגין עם עליזה, אריאל שרון, חללים של מילחמת־הלבנון. הוא פונה אליהם, שואל, מתווכח, אבל הם לא עונים.

ביוגראפיה כל כך מלאה וסבוכה, אבל יש לנו עניין עם מחזאי עקשן, הכותב וכותב וכותב...

המסך יורד. סוף המערכה הראשונה.

● תקציר המערכה השניה.

סיים המחזאי את עבודתו. שם המחזאי, נאמר, אמנון דנקנר. הוא מוסר את התוצר המוגמר, המחזה, למנהל האמנותי של פסטיבל 'ישראל'. המנהל, נאמר עודד קוטלר.

רחל אבנרי, העולם הזה

דנקנר: בגין, בגין!

קוטלר קורא את המחזה ומאשר. מתקשר עם דנקנר, והם קובעים תאריך לפרימיירה: 3 ביולי, בפסטיבל 1989.

קוטלר מגיש לעמותה הציבורית את תוכנית־המופעים של הפסטיבל לאישור. הכל בסדר, בגין „לא".

הרוחות סוערות. אבנר שלו קובע שלא מעלים הצגות על אנשים בעודם בחיים. למרות שזהו תקדים בתולדות התיאטרון הישראלי, ולמרות התנגדותו של המנהל האמנותי, המחזה בגין לא יופק ולא יוצג בפסטיבל ישראל.

המסך יורד, הוא יעלה שוב בערב הפרימיירה של המחזה בגין, אבל במקום אחר.

סופרסטאר

שלמה להט, מנחה ערבי הפילהרמונית, הוציא קלטת חדשה. קצרה, אומנם, אך ממצה.

לא מתפקידנו לברר מאין הגיע התקציב להפקת הקלטת, או למה כמה חברים מ־דרום תל־אביב לא זכו לקבל את הלהיט בתיבות־הדואר שלהם.

הלחן קליט. התמליל: „תל־אביב היא עיר גדולה, ואין כמוה בעולם, / אם רק תביט קצת מסביב, / תראה איך להט עושה את תל־אביב."

בהצלחה במיצעדי הפיזמונים – צ'יץ' סו־פרסטאר.

שיץ בקאמרי

הרסקי

זהרירה חריפאי ותחייה דנון ב„שיץ"

כבר לא מזעזע. דודות פולניות לא סו־תמות אוזניים למשמע הגסויות. מאידך, גם לא מפריע ללכת אחרי ההצגה לקנח באיזה חומוס עם סטייק וצ'יפס. ה„גרפסים" של חנוך לוין עדיין עובדים על הקהל, ש„משפיך" מצחוק לאורך כל ההצגה.

אירועים ואנשים

להרביץ תשובה

נוכחנו כבר, במיספר אירועים בעבר, כמה שזה מסוכן לגור במקום שבו אין מזוזות, או, חלילה, שומו שמיים, גרוע מזה — מזוזות פסולות.

אזהרותיו של הרב פרץ בטלוויזיה הוציאו לר־חובות תל־אביב את דויד, יהודי חרדי (אולי חוזר בתשובה), שלקח על עצמו לתקן את המעוות.

דויד מתקן מזוזות, ואיפה: במקום שבו הם נחוצות במיוחד. בלב־ליבה של השחיתות וה־פריצות. דירות שכורות, שבהן מתגוררות רווקות תל־אביביות. בדרך כלל סטודנטיות, בדרך כלל נאות למראה, ברוב המיקרים לומדות פילוסופיה ואמנות.

לא ברור איך הוא מאתר את הקליינטיות. האם הקדוש־ברוך־הוא מפנה אותו לפי רשימות המ־נוהלות בידי מלאכי־שמיים, או שמא פנייתו היא פונקציה של מחקר ומעקב אחרי מועמדות?

הוא מצלצל בדלת, כשעל פניו נסוכה ארשת חשיבות. את פותחת את הדלת, מולך ניצב יהודי דתי חרד, פיאות ארוכות, והוא כולו עוטה שחו־רים.

„סליחה," הוא פונה ישירות לעניין, „את יודעת שאת זקוקה למזוזה?"

„לא, תודה," היא תשובה שכיחה במצב כזה. אך הוא אינו מתייאש.

„את לא יודעת איזה אסונות קרו בדירות, שבהן לא היו מזוזות? את זוכרת את אסון־הרכבת לפני שנתיים? אני אומר לך שאפשר היה למנוע את זה, אם רק היו מזוזות תקינות בבית־הספר! את זה את בטח זוכרת!"

אם לא טרקת לו את הדלת בשלב הזה, הוא כבר נמצא בתוך הדירה.

„אפשר, בבקשה, לקבל כוס־מים?" ואת הרי לא תתני לכוס־מים לעמוד בינך לבין האושר המובטח, כשרק תותקן בביתך מזוזה כשרה כדין וכדת. „זה יעלה לך רק 30 שקל," הוא מבטיח, ופורס לפנייך סט של מזוזות.

זהו, נותר לך רק לבחור. בעודך מתלבטת, הוא בוחן אותך מכל הכיוונים. ואז...

„תגידי, יש לך אולי משהו לעשן?" את שוב במבוכה, והוא ממשיך: „את נראית לי ראש טוב, בטח יש לך משהו לעשן."

את אולי לא מבינה מה הוא רוצה, ואיך בכלל יהודי כשר כל־כך שוחה בעגה התל־אביבית הפנימית.

הוא קורא את מחשבותייך. „תשמעי, אני בעניינים. אולי רוצה סיבוב."

המבוכה הולכת וגוברת. הוא אינו מרפה. „אשתי, שתהיה בריאה, לא רוצה למצוץ. את מתארת לעצמך? לא רוצה למצוץ! אומרת, שזה השחתת זרע לשווא. אני אומר לה, שלא יקרה לה כלום ווזהי גזרה שאין הציבור יכול לעמוד בה. אבל היא עדיין לא מסכימה."

בשלב הזה, אם את עדיין לא התעלפת, הוא ימשיך בפירוט סיפור חיי־האישות בינו לבין רעייתו, שתחיה. אז גם תביני שאין בכוונתו לבקש גט על הבסיס הזה. היא בסך־הכל אשה טובה. מפרנסת, דואגת לבית, לילדים. ארבעה במיספר, שיהיו בריאים.

את מתלבטת איך להגיב, תוהה אם הוא מסוכן או סתם מטורף. הוא מחליט בשבילך: „את יודעת מה, לא בא לי לדפוק אותך. זה יעלה לי המון תשובה. אני ככה בסדר עם אלוקים. יוצא לי לפעמים לעבור כמה עברות, אבל אחר־כך אני מרביץ תשובה בשביל הכל. את נראית לי מיקרה קשה, לא שווה לי לתת כל־כך הרבה תשובה אחר־כך."

מי את, שתתווכחי עם שיקולים כלכליים כל־כך מורכבים! הוא, מצידו, מרכיב את המזוזה, 30 שקל, ומובטח לך עתיד שקט.

לא בדיוני. זה אפילו לא קרה בניו־יורק. פה, בלב־ליבה של תל־אביב. ואנחנו מכירים לפחות שתיים שעברו את התהליך.

חתונת אלף לילה ולילה ★ המסך יורד על התאורן ★ עשר שנים לתרבות העליזים

אדם המדומה ליאור, מחופש לזמר אדם בג'ינס קרוע ובבנדנה, עשה חיקוי פושר של הזמר. בקטע מסויים עלו מעריצים מחופשים והתנפלו עליו לקול צחוק החוגגים.

שינוי מוצלח

שלי גריי, כיום אשה מושמת לכל דבר, נחשבת לאחת החתיכות בחוג העליזים. גריי, המופיעה במופע חשפנות, התגוררה בעבר בספרד. בן־זוגה לחיים סירב להצטלם מחשש שיזוהה על־ידי קרוביו. גריי מהווה דוגמה לאחת שהצליחה ביותר בשינוי מינה.

עליזים יותר ועליזים פחות

מועדון התיאטרון, שהחל את דרכו קאריירה שלו כמקום־מיפגש לקהילת העליזים התל־אביבית ועם השנים הפך למקום־בילוי לכל החריגים ואוהבי הבילויים הלא־קונבנציונאליים, חגג את שנתו העשירית. בעוד שמקומות־בילוי אחרים בעיר נופלים אחרי כמה שנות פעילות הרי שמועדון התיאטרון עדיין בשיאו, ועל אורחיו הקבועים נמנים רבים מאנשי הבוהמה, האמנות והתיקשורת, האוהבים את האווירה שבמקום, למרות שהם לא נמנים על קהילת העליזים.

בערב האירוע היה המקום גדוש ב־מאות חוגגים שבאו לחזות בתוכנית הא־מנותית שהוכנה להם. **סטפני מא־נס,** חשפנית מרשימה, לבושה ב־שימלת ערב א־לה־אירוויזיון, עמדה על הבימה כשמיקרופון בידה והודיעה לכל האורחים שהם עומדים לצפות בקברט יוצא־דופן שיציג חיקויים ל־דמויות ידועות מתחום הבידור וה־מוסיקה.

מאנס, השולטת בשבע שפות על בוריין, שיחקה עם הקהל, וחלק מ־האורחים, שלא הכירו את כישוריה, היו המומים מהופעתה המיקצועית, וטענו שהיא יכולה להנחות תוכניות־בידור בצורה מוצלחת יותר ממנחים מיק־צועיים רבים. ארבעה בחורים צעירים לבשו בכל קטע דמות אחרת, ומדי פעם נוספו עליהם כמה דמויות גרוטסקיות שהדהימו את הכל.

עם סיום המופע עלה לבימה **איציק אבנרי,** הבעלים, שחילק תעודות לכ־אי המקום הקבועים. כל תעודה נשאה אופי משעשע ולעיתים בוטה. חלק מבעלי התעודות היו מרוצים על המחמאות שקיבלו, אחרים נעלבו.

כמו יזהר חיקוי טוב של סיגנון לבושו ו־תנועותיו של הזמר יזהר כהן בזמן זכייתו באירוויזיון. פסקל (למ־טה) בחיקוי של זמרת צרפתיה.

שיר תורכי השחקן יצחק ברקת (משמאל) ואיש־התפאורות יוסף אברויה פוצחים בשיר תורכי מאחת ההצגות שבהן הופיע ברקת. אברויה יליד תורכיה גילה גם כישרון מוסי־קלי, אך שכח חלק מהמילים. ידידתו, שושנה דואר, הזכירה לו נשכחות, ואף ליוותה את שירתה בריקוד.

התפוח לא נופל רחוק מהעץ

בדרך כלל, עם סיום ההצגה, מוחא הקהל כפיים לשחקנים שהציגו לפניו. **יוסף אברויה,** מנהל התפאורות הראשי של הבימה והקניין הראשי של התיאטרון, חגג את פרישתו מה־תיאטרון במסיבה מישפחתית.

אברויה הקים בפתח המיסעדה דגם מוקטן של בימה, שעליה עלו החוגגים ונאמו וברכו אותו.

שושנה דואר, ידידה ותיקה, הקריאה את סיפור חייו בקצרה, וסיפרה סיפורים שונים על מה שהתרחש מאחורי הקלעים. אחריה עלו מנהלי הבימה ותיארו אותו בסופרלטיבים שונים. חברים סיפרו שאברויה שומר בביתו ארגזים רבים מלאים בתוכניות מכל ההצגות שעליהן עבד. כמתנה העניקו לו העובדים כורסת־טלוויזיה.

תהלוכת הניצחון הכניסה השניה של בני הזוג היתה מרשימה. ליוו אותם ארבע רקדניות חטובות מלפנים, שני רקדנים מאחור ושני ליצנים שעמדו מאחורי הכבודה כולה. זה נראה כסצינה הלקוחה מתוך תהלוכת ניצחון מיזרחית.

שולמן ישלם ניצה שולמן (משמאל), גרושתו האלגנטית של המנתח הפלסטי יהושפט שולמן, באה לחתונה בחברתה של יהודית בן־טוב (מימין). השתיים הרגישו זרות, כי לא הכירו איש. שולמן פתחה לא מזמן חברה לאספקת כוח־אדם.

דימיון ומציאות

כבר בהזמנה נכתב: „כתובת למיברקים אין, כולם באים." ואכן כולם הגיעו, אך לא בתחילת הערב, אלא רק בשעות המאוחרות יותר, ואחרי מי־שחק־הכדורסל ששודר באותו הערב. אחרי רומאן ארוך נשא שררן־הרדיו הפופולארי, **גד ביטון** בן ה־34, לאשה את **אוסנת יפרה** בת ה־21. ביטון היה נשוי בעבר ל**יפית**, אם בתו **לי** בת ה־8. היחסים בינו לבין אשתו הקודמת לא היו טובים במהלך הנישואין, והתערערו לחלוטין עם פרידתם.

החתונה הגרנדיוזית נערכה בגן אורנים בנוכחות מאות רבות של אורחים. טכס החתונה נערך על ידי **יונה מצגר**, רבה של צפון תל־אביב, המכיר את גד ביטון מחתונות רבות שהם עובדים כהן יחד. את החתן והכלה ליוו בני־המישפחה, אך אחרי החופה חזרו החתן־כלה בכניסה מרשימה נוספת, כשמלווים אותם רקדני להקת הבודי אקספרס. הרקדנים לבשו תילבושות ססגוניות, ורקדו ריקודי צ'רלסטון וג'אז להנאת הקהל. זה לא כל כך היה שייך לחתונה, אבל התקבל באהדה.

להקת הפסנתר הנעימה לקהל את הערב ורקדנית־הבטן **ברי סימון** הלהיבה את הקהל בעינטוזים שלה. ליצנים מחופשים בשחור ולבן הסתובבו בין האורחים והצחיקו אותם. עשרות מלצרים עמוסי כל טוב הסתובבו בין השולחנות, והכל נראה לקוח מסרט של תקופת הכליפים של בגראד. רק שזה היה כאן בתל־אביב. ההדר המיזרחי של החתונה הרשים רבים מהאורחים, שאולי לא כל כך רגילים לסיגנון כזה של חתונות, שבהן הרימון והמציאות מתערבבים זה בזה.

הכוס ברחה החתן גד ביטון מנסה לשבור את הכוס, אך הפעם הראשונה לא [illegible]לחה בידו, והסובבים אותו החלו להתבדח והעלו את ההשערה שאולי שמו לו כוס בירה תחת הכוס התיקנית. בפעם השניה הצליח ביטון לשבור את הכוס לקול תשואותיהם ויללותיהם של בני־המישפחה הנרגשים.

[illegible]ני מנהלים שמוליק עומר (מימין), מנכ"ל „הבימה" ועומרי ניצן (משמאל), [illegible]נהל האמנותי, ישבו זה לצד זה, כשהם קשובים לדברי הברכה לאברויה. עומר נשא את הנאום היפה ביותר באותו ערב, חלק לאברויה מחמאות נדיבות, ואף הגדיר אותו כאחד המשתייך לדור הנפילים הידועים של התיאטרון.

כתב: זוהר אוהליאב, צילם: אלי דסה

חמרורים

המשורר והקומיסר

נחוג ♦ בתל אביב, יום־הולדתו ה־80 של **שימשון מלצר**, משורר (בעברית ובאידיש), סופר, מתרגם, ולשעבר עורך דבר לילדים. מלצר, יליד פולין, החל דרכו בארץ כצבע, המשיך כמורה בבית־ספר תיכון ושימש, במשך שנים רבות, גם ככתב בכיר בדבר. הוא התפרסם במיוחד בבלדות שלו על ההוויי היהודי במיזרח־אירופה ("מאיר הכליזמר נעשה קומיסר!").

● ● ●

תורה ועבודה

נפטר ♦ בשדה־אליהו שבעמק בית־שאן, בגיל 86, **משה אונא**, מנכבדי עסקני המפד"ל, שאותה ייצג בשש הכנסות הראשונות ובשמה שימש סגן שר־החינוך בשנותיה הראשונות של המדינה. אונא, יליד גרמניה ובנו של רב, אגרונום לפי השכלתו ואב לשבעה (חמש בנות, שני בנים),

סגן־שר אונא (1956)
יונה מעמק בית־שאן

היה עוד בגרמניה בין מייסדי בח"ד (ברית חלוצים דתיים) ובארץ מראשוני הקיבוץ הדתי. הוא נחשב להוגה־הדיעות של הפועל המיזרחי ("תורה ועבודה"), אחד ממרכיבי המפד"ל, ובשנותיו האחרונות היה יונה מוצהרת, שחתם, בבחירות לכנסת ה־12, את רשימת מועמדי מיסד הדתית רודפת־השלום.

● ● ●

גבינות ופצצות

נפטר ♦ בצפת, ממחלת סרטן, חודשיים לפני יום־הולדתו ה־55, **יחזקאל המאירי**, אחד מוותיקי העיתונאים (ידיעות אחרונות, קול־ישראל ובעבר גם העולם הזה) בצפון. המאירי, יליד צפת ואב לשלושה בנים, שהקים מוסיאון מקומי וגם חיבר מיספר ספרים (האחרון בהם: צפת בצבת, על בירת הגליל במילחמת־העצמאות), היה אחד מתשעת ילדיו של שלמה ("אבו־נעים") המאירי־מיזרחי־ארוזאני, איש העדה הפרסית ויליד צפת גם הוא, ואחד היצרנים הראשונים של הגבינות הצפתיות, שבביתו נמצא, בשעתו, מקום־מחבוא (סליק) של אמצעי־לחימה של האצ"ל, בעיקרם כמה מאות פצצות פרימיטיביות, שאותן הטיל המאירי לתוך מעמקי בורות־המים שבחצר בית כאשר התקרבו, באחר הימים, מישמרות ברי־טיים למקום מתוך כוונה לערוך בו חיפוש.

● ● ●

קצר וגברי

נפטר ♦ בפילדלפיה שבמדינת פנסילבניה האמריקאית, בגיל 89, **ג'יימס ברנד**, אורני־תולוג (חוקר־ציפורים) בעל שם־עולם, שהסופר יאן פלמינג שאל, לפני 37 שנים, את שמו ("שם קצר וגברי מאוד!") והעניק אותו לסוכן החשאי 007, הזכאי להרוג ללא הרשאה נוספת. פלמינג, חובב־ציפורים בזכות עצמו, עשה את היכרותו עם בונד המקורי, עת עיין בסיפרו הידוע, ציפורי איי הודו המערבית, בחווילתו בג'מייקה, אחד מאיי הודו המערבית, שבה כתב פלמינג את הראשון בסידרת סיפרי ג'יימס בונד, קאזינו רויאל.

● ● ●

חיתולים וצמיגים

נקבע ♦ בוושינגטון, בריווח סטטיסטי, כי במשך השנה האחרונה הטילו האמריקאים לאשפה, בין השאר, את החפצים הבאים שיצאו מכלל שימוש: 16 מיליארד חיתולים חד־פעמיים; שני מיליארד סכיני־גילוח; מיליארד ו־600 מיליון עטים כדוריים ו־220 מיליון צמיגים.

איך להיות הורה

מאת ענת סרגוסטי

יועצת זיווית אברמסון

ה **גיע רגע** האמת. תם חלקו התיאורטי של הקורס בבית־הספר להורים של סכון אדלר. למדנו את עיקרי היסודות העומדים בבסיס התיאוריה של אלפרד אדלר לחינוך ילדים. עתה אנו בפיתחו של החלק המעשי, שבו תינתן הדרכה לכל מישפחה.

עם סיום החלק התיאורטי ביקשה מאיתנו מיכל, המנחה, לערוך חשבון־נפש ולחשוב על כמה דברים: מה הביא אותנו לבית־הספר להורים? איזה עקרונות חדשים למדנו? מה השינויים שחלו במישפחה, אם בכלל? איזה שינויים נוספים היינו רוצים לראות?

על הלוח רשמה מיכל את העקרונות שדיברנו עליהם במהלך הקורס:

- מטרת־העל: הרגשת שייכות. דרכים להגברת תחושת השייכות: שיתוף, התייעצות ובקשת־עזרה.
- חשיבות העידוד.
- גורמים המשפיעים על התפתחות הילד: הדמערך המישפחתי, האווירה המישפחתית, שיטות־חינוך.
- התנהגות מפריעה של ילדים, שהיא דרך מוטעית להשגת תחושת שייכות.
- שימוש בתוצאות הטיבעיות וההגיוניות כתחליף לשיטות השכר והעונש.
- הימנעות ממתן תשומת־לב־יתרה.
- הימנעות ממאבקי־כוח.
- הנזק שבפינוק.

אני, למשל, הגעתי לקורס מתוך סקרנות. כשבאתי עוד לא הייתי בשלב שבו נתקלתי בבעיות הרות־גורל ביחסים עם שם (בני, שהוא היום בן רבע לשלוש).

לצאת בלי שוקו

א **חת האמהות** אמרה שהגיעה לקורס משום שרצתה ליצור בבית אווירה טובה יותר, בעיקר עם הילדים, מתוך רצון לעשות את ילדיה מאושרים יותר ומרוצים יותר. היא אמרה שלא למדה בקורס משהו ספציפי, אבל שהקורס עזר לה לחדד בעיניה את ערכו של הילד ואת חשיבותו בין ההורים לילדים. היא הוסיפה שמאז שהתחילה ליישם בבית את העקרונות שלמדה, נעשו הילדים חצופים יותר.

מיכל אמרה שפירוש הדבר הוא שהאם למדה עכשיו לכבד יותר את הילדים, אבל עדיין לא למדה לכבד די הצורך את עצמה.

אב לשלושה ילדים סיפר שהוא מיישם בעיקר את עקרונות העידוד, ומשתדל לעודד את הילדים על מעשיהם ולא על התוצאות המושגות. הוא אמר שהוא מנסה שלא ללחוץ על הילדים ולא לנדנד להם, אבל זה קשה.

אב אחר סיפר שהוא נותן לבתו בת ה־3 הרבה יותר עצמאות מכפי שנתן לה קודם, ומניח לה לעשות לברה פעולות שקודם לכן היה עוזר לה בהן, ובמקביל הוא מנסה לחזק אותה על־ידי עידוד.

אם סיפרה שהיא מתמודדת כרגע עם שיטת־החינוך החדשה. היא סיפרה שהבן שלה (6) "סוחב את הזמן" בבוקר. היא היתה נוהגת להעיר לו, לזרז אותו, לעזור לו, כדי שייצא מן הבית בזמן. באחד הימים היתה צריכה להגיע ב־8 בבוקר לפגישה. בבוקר הודיעה לילד שהיא יוצאת ברבע ל־8, ושיקח את זה בחשבון, וזהו. יותר לא העירה לו ולא זירזה אותו. היא הכינה את הכל, הכינה ארוחת־בוקר על השולחן, שוקו בכוס, התלבשה.

שיפחה סוג א'

ב **שעה היעודה** אמרה: "בוא, אנחנו הולכים." הילד התחיל: "אבל עוד לא גמרתי להתלבש, ועוד לא שתיתי שוקו, ולא ציחצחתי שיניים..." היא לא שעתה לתחנוניו ואמרה בשקט: "לא נורא, תיקח איתך את הבגדים ותגמור להתלבש בדרך." וכך היה, סיפרה. הילד יצא מהבית מבלי ששתה ואכל, וגמר להתלבש בדרך. הוא לא ציחצח את שיניו ולא הספיק להסתרק. האם הוסיפה שאותו בוקר היה הצלחה. נראה לה שזו תהיה מילחמה קשה, אבל היא בטוחה שהכל יסתדר, אם תהיה עיקבית במעשיה.

יכולתי להצביע על שינוי רב־משמעי אחד שחל אצלנו במישפחה. לפני הקורס היה שם — המתוק, החייכן, הבלונדי, בעל העיניים הצוחקות, הפה המתוק, הלחיים המלאות, הנבון והאינטליגנטי — הרוזן העריץ, ואני — האם, הבוגרת, אשת־הקאריירה, האדם העצמאי, למודת־הניסיון, אשת העולם הגדול — הייתי שיפחה, עבד נרצע לרגליו.

הייתי מתייצבת כמו חייל מבוהל לכל פיפס שהילד הוציא מפיו. לא העזתי אף להעלות במחשבתי את האפשרות לשבת רגע ולקרוא עיתון, למשל, בזמן שהוא היה בבית. מוכן שלא הרשיתי לעצמי לנהל שיחה כלשהי עם חבר או חברה, שהזדמנו אחרי־הצהריים אלינו הביתה.

חרדתי מכל צילצול־טלפון אחרי־הצהריים, שמא יגזול את תשומת־ליבי מהילד ליותר מאשר שתי דקות, ורצוי היה שגם אלה יהיו קצרות. לא העזתי ליזום בעצמי שום שיחת־טלפון, גם אם היו לי כמה שיחות דחופות לצורך העבודה שלי.

ידעתי ששעות־הצהריים מוקדשות רק לשם. הרגשתי שכאמא טובה אני חייבת לפצות אותו על השעות הרבות שבהן הוא שוהה בגן — משחק, אוכל, רוקד, שר, מצייר, מכייר, ונהנה מהחיים — ואני שוהה בעבודה — מתאמצת, מזיעה, מתעייפת. לכן העמדתי את עצמי באופן טוטאלי לרשותו של הילד.

הערב היה מגיע, ואני הייתי מסתכלת בערגה בשעון, סופרת את הדקות החולפות באיטיות רבה מדי, עד לשעה שאתפנה סוף־סוף לנפשי.

הייתי מכינה לקטן ארוחת־ערב לתיפארת, עושה לו מיקלחת — ידיים, רגליים, אוזניים, שיניים. פיג'מה, בקבוק חלב, סיפור אחד או שניים או שלושה, נשיקה, "ילה־טוב, כיבוי־אורות.

בשלב הזה הייתי מתיישבת באפיסת־כוחות, מנסה לארגן את מחשבותי ולהחליט מה אעשה

אמא וילד

ילד: "אמא, גמרתי, בואי תנקי לי את הטוסיק!"
אמא: "אולי תנקה בעצמך?"
ילד: "מה, אני משרת שלך?"

אז איפה הוא?

לפני חודש־חודשיים התבשרו תושבי תל־אביב בכל אמצעי־התיקשורת האפשריים על מכשיר חדש ומהפכני, והובטח שהמכשיר החדש ישנה את איכות־חייהם.
המכשיר החדש, שזכה בשם עברי לתיפארת – קקנוע – הוא אופנוע בעל שואב־אבק, המיועד לשאוב את צואת־הכלבים מרחובות העיר.
עם פירסום הידיעה באתי בשימחה אל שם, בני, וסיפרתי לו על הקקנוע, וגם הראיתי לו את תמונתו מן העיתון. שם התלהב ואמר שזה רעיון מצויין.
בכל בוקר, כאשר שם ואני הולכים לגן, אנחנו נאלצים לדלג מעל משוכות של צואת־כלבים, ובדרך הקצרה אל הגן מתנהל בינינו הדו־שיח האינטלקטואלי הבא:
„שם, תיזהר שלא תדרוך!"
„אמא, תיזהרי, יש פה קקי של כלב, איחס!"
וכן הלאה.
מאז שסיפרתי לשם על האופנוע המיוחד, לא עובר יום שבו איני שומעת מבני את המישפט הבא: „צריך באמת להביא הנה את האופנוע השואב!"
אבל ה„אופנוע השואב", או הקקנוע, לא נראה מעולם ברחוב שלנו. חבל.

אם יוצרים בבית אווירה מאושרת, ומסחפקים בכך שהילד יהיה "בסדר" — האם זה לא ישפיע לרעה על התפתחות הילד, שאיפותיו, הדחף להצטיין?

בשעות הפנויות שנותרו לי עד שאלך לישון. לצפות בטלוויזיה, לקרוא ספר ואת העיתונים שלא הספקתי להסתכל בהם, לסיים את הכתבה המחכה כבר יומיים, או לערוך את כל שיחות־הטלפון לכל האנשים שכמעט טרקתי את השׂ־פורת באוזניהם אחרי־הצהריים.

ובעודי יושבת ובוהה בחלל האוויר, היתה ה־צעקה המתוקה מפירה את דממת מחשבותי: „אמא, פיפי!" ואני, כמו שיפחה סוג אלף, רצה לחדרו של הקטן, מרימה אותו בזרועותי האו־הבות, רצה איתו אל חדר־האמבטיה, מושיבה אותו על הסיר, ממתינה, מרימה את המיכנסיים, ומחזירה אותו למיטה, תוך כדי נשיקות וחיבוקים.

מתיישבת ושוב שוקעת במחשבות ו... „אמא, מים!" ואני רצה אל הקטן כשהבקבוק בידי, כדי שלא יצטרך לכתת את רגליו העדינות, ושלא ישכח הדברים האלה, ביחד עם הפסקת הפינוק, הם שגרמו לשיפור האווירה ולהרגשת ההקלה שלי.

זה נכון מאוד. עובדה. השבוע נפלתי למישכב. חליתי, כמו כל עם ישראל, בשפעת. לקחתי את שם הקטן לשיחת־נפש מלב־אל־לב. הסברתי לו שאמא חולה, שיש לה חום, שהיא מאוד חלשה, שאין לה כוח, שכואב לה, ושהחיים נראים לה כרגע כמו עונש אחד גדול.

ביקשתי ממנו שיעזור לי כשאני חולה. הוא הסכים בשימחה.

חשבתי, לתומי, ששם יבין שהעזרה הכי גדולה מצידו תהיה, שלא יטרטר אותי בכל שתי דקות וחצי בטירטור אחר: „עוד מים: אמא, אני רוצה מיץ תפוזים; תני לי מישמשים מיובשים; תספרי לי סיפור. תדליקי לי את האור בבית־שימוש."

וכל אחד יכול ליישם אותם אצלו בבית.

האמת היא שבסופו של החלק התיאורטי היו לי מחשבות „כפירה" בכל התיאוריה של אדלר. אני מודה שבתחילת הדרך הפכתי כמעט מייד למיסיונרית של ה„תורה", וניסיתי לשכנע כל מי שעבר לידי לרוץ לקורס, בין אם יש לו ילדים, בין אם אין.

אני עדיין חושבת שהגישה בעיקרה היא נכונה, והתוצאות מעידות על עצמן. אבל אני חשבתי על מימד קצת יותר פילוסופי של הדברים.

חשבתי שאחת המטרות של בית־הספר להורים היא ליצור אווירה נעימה ויחסים טובים בין הורים לילדים. שהילד ירגיש שמקבלים אותו, ושיש לו מקום ללא שום תנאים, גם אם הוא מביא ציונים איומים מבית־הספר, גם אם אינו מסדר את החדר, גם אם הוא רב עם אחותו.

צילום: יעקב הגין

לפחע עלו בי הירהורי כפירה. איך כל זה ישפיע על שֵׁם, בני

ייצא, חלילה, בליל חורף קר וגשום מתחת לשמיכה החמה. (כאילו אין התנור מחמם את חדרו עד כדי טמפרטורה שרבית. ואולי לכן הוא צמא כל־כך?)

וכשהיו הטירטורים האלה מסתיימים, היתה נפתרת בדרך־כלל גם הבעייה מה לעשות. אני פשוט הייתי זוחלת באפיסת־כוחות אל המיטה ונרדמת עוד לפני שנגע הראש בכרית.

שם זמני: פינוק

ב בית־הספר להורים נתנו לאורח החיים הזה שם: תשומת־לב־יתרה. שרותים מיותרים. התופעה מוכרת יותר בשמה האחר: פינוק.

אני מודה שמאז שהפסקתי להעניק תשומת־לב־יתרה ושרותים מיותרים, החיים נראים לי הרבה יותר קלים. אני יכולה פתאום לקרוא עיתון גם כשאם נמצא בבית, אני יכולה לשוחח בשקט בטלפון, להזמין אנשים הביתה, גם אם אין להם ילדים בגיל של שם. ואני יכולה אף לעבוד בבית אחרי־הצהריים, דבר שקודם לכן לא העליתי ב־דעתי.

במכון אדלר יגידו, בוודאי, ואני נוטה להסכים איתם, שזה לא רק הפסקת מתן תשומת־לב־יתרה, אלא שבמקביל איפשרתי לשם להרגיש שייך בדרכים חיוביות, שאני מאפשרת לו לעזור בבית ולתרום — וזה נכון. שאני מתייעצת ומשתפת אותו, וגם זה נכון. שאני מעודדת אותו, ועוד איך.

אמרתי: „שם, אני חולה, חלשה, אין לי כוח לזוז!"

שם הבין מייד את הכוונה ואמר: „בואי, אני אעזור לך לקום!"

ואיך אני יכולה לכעוס על הקטן, שהבין את המילים „לעזור לי" כפשוטן? ואיך אני יכולה לכעוס עליו כאשר ביקשתי ממנו (בצחוק: בצחוק:) להכין תה, והוא אמר לי: „אבל אני קטן מדי, והקומקום לוהט!"

חלק ניכר מן ההורים בקבוצה טענו שהחלק התיאורטי היה ארוך מדי, ושהם מוכנים כבר להגיע לתכלס', ושאין להם עוד סבלנות לדי־בורים. הם דיברו כאילו עוד רגע מישהו עומד לקרוא מירשם, שבו הכל יכתבו את החומרים והכמויות, ובסוף תצא לכולם עוגה לתיפארת. אבל ביחסים בין בני־אדם אין הדברים נעשים בצורה אינסטנט, ואין מתכון בטוח להצלחה. הדברים קורים באיטיות רבה, ואי־אפשר לצפות שיחול שינוי תוך יום. דבר כזה לא יקרה.

מחשבות־כפירה

ד מנחה אמרה שאם ההורים מבינים את העקרונות, הם יוכלו להסיק מסקנות ולפתור בעתיד בעיות בעצמם, ולא יצטרכו לבקש עצה והדרכה לכל עניין המתעורר אצל הילדים. לכן הוקדש כל־כך הרבה זמן לעקרונות כלליים. היא הוסיפה שעקרונות אלה מתאימים לכל מישפחה, וכל אחד יכול ליישם אותם אצלו בבית.

אבל אם הילד ירגיש כך, אני שואלת את עצ־מי, מדוע שיתאמץ להשיג משהו בכלל? מדוע שיתאמץ להיות תלמיד טוב? (חלומה של כל אם, ללא הבדל דת, גזע, לאום ומין.) למה שיתאמץ להשיג הישגים בספורט, למה שתהיה לו אמביציה להיות יצירתי, מה ידחוף אותו לאמנות?

כמעט לכל היוצרים הגדולים והאנשים שהגיעו להישגים נכבדים — הן באמנות, הן בפוליטיקה, ברפואה, במדע ובתחומים אחרים — היה רקע קשה. לעיתים היה הקושי כלכלי, לעיתים קושי אובייקטיבי כמו מילחמה, לעיתים יחסים גרועים בתוך המישפחה, אמא שתלסנית, אבא קשה.

נכון שילדות קשה אינה ערובה להישגים גדולים, ונכון שהישגים גדולים אינם ערובה לאושר, להיפך, לעיתים הם ערובה לאומללות. אבל אולי אנחנו, ההורים, צריכים לשאול את עצמנו אם אנחנו רוצים בילדים בינוניים, שהכל בסדר אצלם, שאין דורשים מהם שום דבר, שום הישגים יוצאי־דופן, שלא דוחפים אותם, שאין מפתחים אותם לתחרותיות, אבל עם סיכוי שיסתכלו בעולם בעיניים אופטימיות, ולא יגיעו לשום מקום.

או אולי מוטב שאנחנו ניצור לילדים אווירה שאפתנית, תחרותית, קשה, הישגית, המתאימה יותר למצב שמחוץ לבית? הרי ככל שהעולם מתקדם בשנים, הוא נעשה קשה יותר ברדך. והעולם הרי מבוסס כרגע על הישגיות, תחרותיות ואמביציות. ומי שאינו לוקח חלק במישחק נופל, או חי לו בצידי הדברים, די בקושי, בדרך כלל, ועם מעט מאוד עניין.

וילד שאין מתערבים בשיעורים שלו, כדי שלא להרוס את מערכת־היחסים, ושמקבלים אותו באופן סוטאלי ושהכל בסדר לו — מרגיש שאינו צריך להתאמץ בשביל שום דבר, כי הכל כמילא בסדר. אולי יהיה תלמיד „בסדר", לא מצטיין מדי, וגם לא גרוע מדי. אבל תלמיד „בסדר" שאינו יכול להחליט אחר־כך מה הוא רוצה לעשות. אולי אנחנו מונעים ממנו כלי חשוב בדרך לחיים עצמאיים?

תלמיד „בסדר" לא יוכל ללמוד רפואה, כי שם מחפשים את המצטיינים. ולתלמיד „בסדר" לא יהיו הישגים בספורט, כי הוא רק בסדר, והוא לא יתאמץ להיות צייר מפורסם, או סופר מצליח.

התשובה של אדלר להתלבטויות האלה, כמו שאני הבנתי אותה, היא שילד שגדל באווירה טובה ונעימה לא יצטרך להשקיע את האנרגיה שלו ביחסים ובחיפוש מקומו במישפחה, והוא יוכל להשקיע אותה בפעילות יצירתית. ילד, שהיחסים שלו עם ההורים טובים, ושגדל באווירה נעימה, יהיה מוכן יותר לשמוע ולקבל את דעתם ועצתם של הוריו בנושאים שונים, ויהיה מוכן יותר להניח להם לכוון את דרכו, מאשר ילד שגדל באווירה קשה של יחסים מדורדרים.

איך אפשר?

ן עוד: במבוך מקפידים כל הזמן על המילים: „אווירה נעימה" ו„יחסים טובים". בכל פעם שעלתה בקבוצה שאלה של עימות בין הורה לילד, אמרה המנחה שכראי להסביר לילד בצורה נעימה מה החלטנו לעשות.

אבל איך זה אפשרי, אחרי יום עבודה מתיש, שבוע של גשם, חורף וקור, שבו הכל סגורים בבית בלי אפשרות לנשום, ואחרי שהילד שפך את המיץ הדביק על השטיח, אחרי שהוזהר והתבקש לשתות את המיץ במיטבח?

איך אפשר להגיד לו, בצורה נעימה, שאם לא ינקה את זה מייד, את מפרקת לו את העצמות?

ושעה אחר־כך, כשאת הולכת במיקרה לבית־השימוש, את דורכת בהיסח־הדעת על השטיח, רגלך נרבקת במיץ שהתייבש, ואת מבינה שהוא לא ניקה וציפצף עליך — איך אפשר להגיד לו בצורה נעימה ש„או שאתה בא הנה מייד, או שאני לא יודעת מה!" איך?

ואיך אפשר לא להרים את הקול, ולא לצאת מדעת, כשאת רואה שהוא בכלל לא עונה לך, כי הוא יודע בדיוק מה את רוצה? ואיך אפשר שלא להשתגע, כשאת מעוצבנת והולכת אליו לחדר, ומוצאת אותו שקוע במישחק, וכשאת קוראת לו בכעס, הוא אומר לך בתמימות: „מה קרה?" ומסתכל בך כאילו לא ראה אותך שבועיים?

אני כשלעצמי איני חושבת שקצת צעקות מפעם לפעם בבית הזיקו לאיושהו ילד לגדול.

אבל מה קורה עכשיו? בכל פעם, אחרי שאני יוצאת מהכלים, או מרימה את קולי על שם, אני יודעת שאני עושה טעות. לפי אדלר. ואז אני יושבת, אחרי מעשה, ואומרת: „הייתי צריכה לעשות כך וכך, ואז שם היה עונה לי כך, ואני הייתי אומרת כך, והכל היה נפתר בצורה נעימה." אבל כל זה קורה כמעט תמיד בדיעבד.

אני מוכרחה להודות שגיליתי שאני הרבה פחות מתרגזת מאשר קודם לכן — ואל יחשבו שקודם לכן הייתי הולכת כל הזמן בבית וצועקת — וגם שם מתרגז פחות מאשר קודם לכן, ואינו עושה הרבה „רווקא".

עוד נקודה לזכות תורתו של אדלר: בתוכניות קשר־שישפחי בטלוויזיה — התוכניות שאותן מנחים לסרוגין אחי יותם וזיווית אברמסון, הבנויות על־פי מתכונת ה„מרכז" בבית־הספר להורים. מעלה מישפחה בעייה. שמתי־לב שבכל פעם כשהמנחים מדברים עם הילדים, הם קולעים בול למחשבות שלהם. וזה כבר אומר דרשני. כי מי, חוץ מהילדים עצמם — וגם הם לא תמיד — יכול להבין את הילדים כל־כך טוב? יכול להבין למה הם עושים מה שהם עושים ומה הם רוצים להשיג?

וזה נוסף על העובדה שהשניים האלה מצ־ליחים לשים את האצבע על הבעייה המציקה למישפחה, ולהציע פיתרון שנראה בהחלט מתקבל על הדעת, שאינו בלתי־אפשרי לשום צד — לא להורים ולא לילדים — שאינו מחייב שינוי מהותי בחיים, ושאינו דורש ריצות שבו־עיות ליועצים פסיכולוגיים יקרים ומתישים.

איכשהו אצל אדלר הכל נראה פשוט, יומיומי. אז אני ממשיכה בבית־הספר להורים.

נתן זך

החיים והאצילות

או

ביקורת ספרות בנוסח ישראל סבא (וסבתא)

אידה צורית
החיים, האצילות
עיונים בשירתו של אמיר גלבע
הוצאת הקיבוץ המאוחד

סיפרה של אידה צורית, החיים, האצילות: עיונים בשירתו של אמיר גלב"ע, לא היה ראוי לתשומת־לב יתירה, בוודאי לא בימים של ליקוי מאורות כשספרי הביקורת והמחקר הרציניים המעטים היוצאים לאור אינם זוכים להרבה יותר מאיזכור בטורי הספרים החדשים או אלה ש"נתקבלו במערכת".

אם אני מוצא בכל זאת לנכון להגיב על פירקי־עיון אלה המתייחסים ליצירתו של משורר שהיה מקורב לי לא־פחות מאשר למבקרת הנכבדה, הרי זה רק מתוך כוונה טובה להצילו מציפורניה של גישה **מגמתית, מסלפת,** חסרת הגינות אינטלקטואלית, המבקשת להציג משורר חילוני, בן למישפחה "שלא הצטיינה באדיקות דתית יתירה ולא היתה שייכת לחצר חסידית", מי שבעצמו "למד בבית־ספר חילוני והיה חניך 'השומר הצעיר'", כמי "ששירתו כולה שרוייה בתוך עולם זה, של הקבלה והחסידות, כאילו היא אבן־חן מאבני הכתר שלה". פיטפוטים גמורים בסיגנון הצדקני המוכר יפה, האופייני לחוזרים בתשובה הרבה

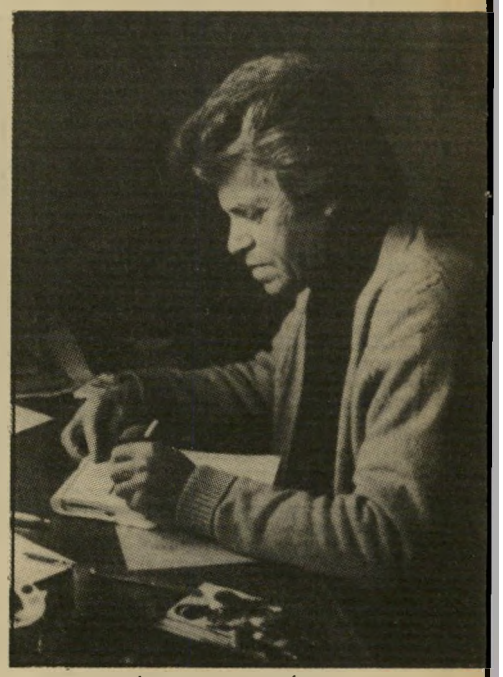

אמיר גילבוע: ממקור הקבלה והחסידות

יותר משהוא מאפיין חסידים בתום לב ובדרכי אבות.

אכן, משימה לא קלה נטלה על עצמה צורית בניסיונה לכפות על שירת גלבוע, שהיא אף לדבריה "שירה מודרנית פאר־אקסלנס," (אגב, האם הבעש"ט היה משתמש בביטוי צרפתי כזה?!), שירה ה"מצוייה בתוך זרם התנועה העכשווית," — עמירה שהיא "כולה בתוך־תוכו של עולם המושגים הקבלי־חסידי, יונקת בשורשיה ממנו, נוגעת ממנו, מכירה אותו לפנים־ולפנים, יודעת בחוש את סודותיו ורמזיו, הידועים רק ליודעי־ח"ן".

שהרי יש הבדל גדול בין יצירה המצוייה "כולה בתוך־תוכו של עולם המושגים הקבלי־חסידי", לבין הימצאותם של מוטיבים קבליים או סממנים חסידיים כלשהם ביצירתו של משורר. אלה, בעוונותינו הרבים, מהלכים מסוף עולמנו הצר ועד סופו ומיהו גיבור שיעז להודות שלא שמע מימיו על סמל ההר בתור "מישכן הלילית", על הבאר "שממנה עולים ניצוצות הקדושה" או על אבן השתיה "שהיא (בקבלה) מרכז העולם וממנה מקבל העולם שפע של ברכה" ומאידך גיסא היא גם אבן על־פי הבאר, "הסותמת את מקור השפע מכוח הסיטרא־אחרא" וכו' וכו' — "ניצוצות" שלא בכדי אסרה היהדות על מי שאינו בָּשל דיו להטריד אותם משלוותם...

כל ההבדל שבעולם

אמרנו: קיים כל ההבדל שבעולם בין מציאות מוטיבים (מילה חביבה על מבקרים יותר מאשר על יוצרים), סמלים וארמזים קבליים, חסידיים, מיקראיים, נוצריים, בודהיסטיים וזן־בודהיסטיים, ניאו־אפלטוניים ויונגיאניים, פרוידיאניים, מארכסיסטיים ומאואיסטיים וטאו־איסטיים, צבריים ואידישיסטיים, לבין ראיית "המיסתורין השירי" של גלבוע כעין חולייה נוספת במסורת מידרשים של הקאנון של סיפרות־הקודש היהודית" (עמ' 122)!!

וכך, חד וחלק, בהבל פה או בכל צורה אחרת של הבל, הופך משורר "מודרני פאר־אקסלנס", "עכשוויסט" ממש (מצוי "בתוך זרם השירה העכשווית, על כל המורכבות והפריעות הצורנית שלה,") למי שאיזכור אגלי־מים נקווים באחד משיריו די בו כדי להפוך את כל הבית לתיאור "היטהרות במקווה"...

תאמרו: קונץ. ואכן קונץ גדול יש כאן, הקונץ של היהודי שבכל הזמנים להתבשם מריחם של פאראדוכסים, להפוך את העקוב למישור, לחזור ולהפוך את המישור לעקוב וכו' וכו' — הכל בהבל־פה או בכל צורה אחרת של הבל, כאמור.

וגם אידה צורית, שנראה כי השקיעה בחסידות שלה כמה משנות חייה היפות ביותר, יודעת את ה"קונץ" של היהודי והיא מומחית בקינצוץ ממין זה. אחרת כיצד תבין את הופעת המישפטים הבאים ודומיהם בספר המתיימר להיות עיון ביקורתי. אני מצטט במדוייק, בלא שום תוספת:

שיר אחר של גלבוע פותח במישפט: "לא זה מה שאני רוצה לכתוב אני כותב את הדברים". והנה ה'קונץ' של היהודי, על־פי גירסה חסידית מסויימת, הוא להיות לא – ואחר־כך להיות בן (לא כן). כלומר: להיות נושא־הפכים: תחילה שולל ואחר מחייב. כך במקור האמונה עצמה (מתוך הלא המוחלט לגבי המחשה והגשמה, מתגשמת עבודת ה'); וכך באמנות ("לא תעשה לך פסל וכל תמונה" ומיד לאחריו מצווה משה לבנות את המישכן ולצייר שני כרובים על ארון הקודש ממש."

ואכן, "קונץ" כזה של יהודים הוא המפתח של כל ה"מחקר" שלפנינו. בלעדיו, בלעדי הקונץ הזה, אי־אפשר היה לקחת אדם אשר, לדיברי הכותבת עצמה, "לא גדל במישפחה ארוקה בחסידות, למד רק שנים מעטות ב'חדר', לא המשיך ב'ישיבה', לא התחבר מעולם לכיתות של חסידים ומקובלים, ומבחינת 'השכלתו' גרידא (היהודית והכללית) היה כמעט אוטודידאקט" — ולהפוך אותו למעין פרופ' שלום או יוסף דן של הקבלה והחסידות.

אבל גם הכותבת עצמה מרגישה שאין די ב"קונץ" היהודי כדי להסביר את הפלא (אגב, המדובר ב"קונץ" שהיה גם נחלתם של גויים לאמעטים, וראה אוסקר ויילד ואחרים). לא, כאן כבר נחוצה גם איזו "דרך נסתרת", "נעלמת", איזה "זרם" מיסתורי שהפך ל"שיפעה" כזאת.

והנה, הוקוס־פוקוס, גם זה נמצא:

...בדרך נסתרת כלשהי, נעלמת מאתנו, 'זרם' אותו עולם קבלי־חסידי, שהאוויר היה רווי בו, אל נפשו, מילדותו, נשתקע בו, מילא את כל חדריו, ובבוא העת פרץ מתוכו בשיפעה גדולה, בדרך השיר."

שימחת הזיווג

וכך, באותה דרך נסתרת, זכה אמיר גלבוע, אותו מודרניסט עכשווי "פאר־אקסלנס", ב"כוח" לראות את הנולד", כמאמר הבעש"ט; מכאן נפלה עליו אותה חרדה נוראה מפני "גילוי הנסתר שעשוי השיר לגלות לו, שמא בשורתו רעה, חלילה" (שימו לב לסיגנון הרבני); מכאן קיבל את "ראייתו האלכסונית" (!!) שאף לה מקביל כמובן "מושג קבלי־חסידי אחר"; ומכאן גם "שימחתו" של המשורר בשיריו, שהיא כמובן שימחה יהודית־חסידית מובהקת. וראה: "כשאדם מרגיש בעליל את מקור־החיים, וכשיהודי מרגיש את היותו חלק מן הכלל, אלו הן, למשל, סיבות לשימחה... ואם על־פי החסידות שימחת הזיווג והייחוד היא שימחת הודייה על **נתינה**, על היפרדותו של אדם מהרגשת עצמותו האנוכית ותחילת הרגשתו של הזולת, אם אומרת החסידות שאדם נולד פעם שניה כשהוא מתחתן — הרי גם אצל גלבוע כך."

ככה כך ולא אחרת. "ראייה אלכסונית" ולידה כפולה על מישקל לידת הבתולה של הלאוור־דווקא חסידים.

ומכאן "עיון" שהוא אוסף פיתפותי־ביצים, דרושים חסידיים, בהם נאים ובהם פחות, והרבה־הרבה "קונצים של יהודים". רוצים עוד דוגמה?! — בבקשה:

והנה בסיפרות החסידית נאמר, ש'ברא־שית' נגזר מ'בר' (חוץ. בארמית). כלומר: כאשר מגלה המשורר את כוונתו הפנימית הנסתרת של השיר (מוציאו החוצה, מרשות־היחיד לרשות הרבים, כפירוש הקבלי למי־לה 'בראשית'), הריהו מהמר על "מראות חיים שלמים" שעלולים להשבר "למכתות". והעצה החסידית היעוצה: לגנוז את האור המבריק מן ההשראה בתוך הכלי, עד להי־בשלותו הסופית."

גם אני הייתי מציע לעורכי ספר כזה הצעה ברוח רומה: לגנוז את האור המבריק כאן לפנינו בתוך כלי עד ל"היבשלותו הסופית", אם אכן יארע כאן נס סופי ממין זה. ובינתיים, ולפי שעה, לקחת את כתב־היד שבכאן ולצורו על־פי צלחית. אף זה "קונץ" נאה של יהודים, לאו דווקא חסידים.

אבל אם כל האמור לעיל נכון וכל טענותי נכוחות, כיצד להסביר דברים שאמר אמיר גלבוע עצמו במסיבה סיפרותית בגלי־צה"ל עם קבלתו את פרס ישראל בשנת 1980. וכך אמר:

באיזשהו מקום אני בהחלט מושפע מן החסידות שעיקרה שמחה בלב... אלה סיפורים ששמעתי בילדות על הבעל־שם־טוב שבהרים הלך, ועל יהודים פשוטים שלמעשה כל שהיה להם זה רק האלוהים. משום כך יכולתי להגיד "אלוהים, אלוהים". הדת שלי, כלומר כיוון שאני חושב שאני, אני אדם דתי. אבל אדם לאומי. קודם כל אדם יהודי."

כל ה"סוד"

הדברים מדברים, כמרומה, בעד עצמם ומגלים את ה"סוד", כל ה"סוד", שבכאן. חסידות שעיקרה שימחה, סיפורים שמשורר שומע בילדותו, הצורך של אדם חילוני להצדיק את שימושו במילה "אלוהים", ואיזו בלבולת של אוטודידאקט ואדם חששן ביסודו המתקשה להגדיר את זהותו: "כיוון שאני חושב שאני, אני אדם דתי. אבל אדם לאומי. קודם כל אדם יהודי."

— דברים הנשמעים על פניהם כמו נלקחו ממצעה של המיפלגה הדתית הלאומית ויותר משהם מייצגים את חריפותו של האינטלקטואל, הם מיטיבים לאפיין את הילד־שבמבוגר.

וילד זה, עם כל "שימחתו" ועצבונותיו הרבים (אמיר גלבוע "שמח" זה היה אחד האנשים הדפרסיביים ביותר שהיכרתי מימי), רחוק מרחק "ראייה אלכסונית" מן הסכין "הביקורתית" השחת כאן את שיריו — שחיטה חסידית כשרה אמנם — כמו היו צאן מובל לטבח:

בספר זכריה מדובר על "צאן ההרגה' (זכריה, יא, 5) אשר נהרגו בידי קוניהן, ומוכריהן לא חמלו עליהן ואילו ב"ספר שתי היגון וערב השמחה" (של גלבוע) שר המשורר על "פעית זכרונות של הצאן / על זהב / דמים שנגר בשדות / בין הירק והטחב." כך דרשו חז"ל, שהצאן של לבן הן נשמות היהודים שלפני הברור הראשון, כלומר: לפני מתן תורה ואילו סתם יהודי הוא בבחינת צאן. על־פי הקבלה והחסידות טעונה המילה 'צאן', ביחיד וברבים, בהמה דקה ורכה – בסודות רבים."

ואם דברים ממין אלה רואים אור בהוצאת ספרים כמו הקיבוץ המאוחד שבראשה עומד פרופסור מומחה לסיפרות עברית; ואם כך ניתן להוליך פה משורר ("בהמה דקה ורכה") כצאן לטבח רק מפני שהשתמש פה ושם בסמלים מיקראיים וקבליים ואולי גם חסידיים המהלכים באוויר זמנו; ואם ספר כזה, המחזיר את הביקורת והעיון ואת פרשנותה של הסיפרות העברית לחשיכה שכמותה לא ידעה כמדומה בכל תולדותיה, "עובר" ("הכל עובר חביבי") מבלי לקומם עליו מבקר אחד — אות הוא לזמנים האפלים באמת, ימי

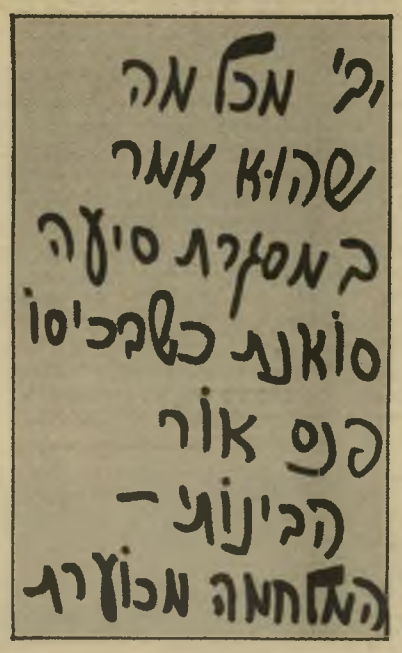

בורות ובערות, מגמתיות פסולה ו"ראייה אלכסונית", שבהם אנו חיים — במקומנו, בתרבותנו ובסיפרותנו.

השורות הנועלות את השיר נשמעות כמו של זן־בודהיסטי שאינו נוגע כלל לנמשל: "הכלב שלי, ספר פעם אחד, תמיד נשמע לי כאשר אני קורא לו כן או לא" כלומר: הכלב נשמע לו בשני המיקרים. באופן כזה ניתן גם לתרץ את הקושיה המקורית בשיר: בשני המיקרים נשמע המשורר לחוק האלהי ש־הוא בבחינת 'וכל הווה נפסד' – על־פי ה־אימרה הרמב"מית ב'מורה נבוכים'.

מזנגד

על קפה הפוך ועל פרי שנרקב

ידיד פיקח אמר לי בשעתו, כשנפוצו בראשונה הידיעות על התעצמותה של תנועת "כך" מיסודו של הרב כהנא: אנשי נוש אמונים עוד אינם מבינים שדיבורי החלקלקות נוטפי הדבש שלהם על אהבת ישראל ואהבת ארץ־ישראל, אהבה, אהבה, אהבה, שאיזה זאב בפרוות כבש דש בה כשהוא מגלגל עיניו לשמיים כמו היה רבנית ציונית קנית — אינם מדברים ללב חלק גדול מתומכיהם־בכוח, ובעיקר אל המופרעים והמתוסכלים והאלימים שבהם. אלה, נפשם כבר קצה מכבר באהבה זו, גם כשהמדובר רק בדיבורים שמן השפה ולחוץ. לאלה תן "שינאה אפורה כשק וכבדה משאתה בשניים," כמאמר המשורר. ואם לא יקבלו את מידתה מידיהם של חכמי יש"ע — חזקה עליהם שיילכו אל כהנא המיטיב לדעת את נפש בהמתו. שם יקבלו, לא מחלצות צבועות, כי אם את "הדבר עצמו".

ניבא ידידי ולא ידע עד כמה הוא עתיד לצדוק.

מאז חלפו הרבה מים בפישון שהוא החביב עלי מכל נהרות ישראל, כיוון שהוא גם הסימלי והמייצג שבהם, וגם חכמי יש"ע למדו פרק ב"יד החזקה", לאו דווקא של הרמב"ם. עובדה: על כל יש"ען נוטף שמן המישחה או המור תמצא כיום לפחות בריון מזויין או טראנספריסט ממללי־שינאה אחד, שלא לדבר על מחתרת הרוצחים ומקצצי האיברים שגם אותה כבר זכו אלה להעמיד מקירבם, בעזרת השם.

ויש בכך משום צדק פיוטי, וסיפוק לא קטן לשוחריו של אותו צדק יחיד ומיוחד, שמה שראשיתו ביומרה לחזון התיישבות לשם שמים ולשם אהבה ולשם דו־קיום וכו' וכו', כל אלה המליצות הנאות והחסודות שקלחו מתוך פיותיהם של יש"נינו בעבר, יתגלה במרוצת העיתים כמות שהוא באמת, כמות שהיה כל הימים: כלומר, כחיל כיבוש קולוניאליסטי ברוטאלי המתקיים במקום שהוא מתקיים בו רק מכוח החרב. וגם החרב, לא כולה ואף לא מרביתה שלו, כי אם של אלה ה"ממלכתיים" העומדים עליו ומגוננים עליו פן יאונה לו רע מיד תושבי הארץ שאותם הוא מבקש להוריש.

תורה של קצפת

הדברים ידועים ואין צורך להרחיב בהם. די

לקרוא את רשימותיהם ודיברי הפולמוס של גלויי הלב שבין הישע"נים הללו, אנשים כאותו משה בן־יוסף הגר או הלל וייס הפרופסור (לספרות עברית באוניברסיטת בר־אילן), בביטאונם נקר דה. כדי להבין עד כמה קצה נפשם של אלה ב„תורה כתרבות של קצפת" (רניאל שליט, שם) או בתחנת שידור „לאומית" המסתפקת בשידור „שירים יפים". „נמאס מהשירים היפים," כותב באותה חוברת דניאל ויינשטוב: „נמאס מהשירים היפים שלכם. אין זו עת לשיר, זו עת מילחמה."

ומי באמת יסתפק ב„שירים יפים" כשהוא יכול לקבל איזו מילחמה „בריאה", כמו שנהוג לומר בעגה של ימינו.

בוודאי לא כל אלה שנפשם נקעה מ„תרבות הקצפת" הליבראלית, הדמוקראטית — וגם התורנית, הציונית, הישע"נית מלשעבר... אם רק בנקודה זו הצליחה האינתיפאדה הערבית לחשוף את המסווה מעל פני נקרני הנקודות שלנו, גם אז הצלחתה אינה מבוטלת. עדר „אוהבים" ו„בנים־אבודים חוזרים", יראי שמיים וחולמי חלומות, הוא דבר אחד. ואילו הנחיל הלא־קדוש הזה ההולך ונחשף לעיני כולנו בשנים האחרונות, שנות הטראנספר, הוא דבר אחר לגמרי.

קצף לא־קדוש

ואם במתנחלים ערמומיים שכל קיומם והת־נחלויותיהם בדרכי עורמה כך, קל וחומר בסופרים ופירחי סופרים, מבקרים ופירחחי מבקרים שאינם ידועים דווקא כמי שמיטיבים לנצור את לשונם ולהסתיר את חשבונותיהם. וכך הולכת ומתגשמת אט־אט תחזית נוספת שראתה אור ראשון במדור

בנימין גלאי: „פרי שנרקב"

זה לפני שלוש שנים: הופעתה של ברית, אמנם בלתי־מגובשת עדיין, של סופרים ומשוררים, מבקרים ומרצים במיכללות, שכל מה שמשותף להם היא השינאה, שינאה עיוורת ונקמנית, שינ־את בורים ומתוסכלים את עמיתיהם הטובים מהם, שינאת פראים וזדים, צרי אופק ומוגבלי דימיון, שינאתם של אלה המתאמרים להחליף כל מה שהם רואים בו, בגסות־ליבם, "קצפת של תרבות" בקצף תרבותי לא־קדוש שמקורו ברגשות אשר ספת הפסיכיאטר היא המקום היאה להם בחברה מתוקנת.

וכך, ב„שטחים" שבין נעמי פרנקל תושבת לב חברון הערבית ועד לאהרן מגר הנועץ בשב"כ בתפקידו כיושב־ראש אירגון הסופרים הבינ־לאומי פא"ן (לשעבר), בין פנחס שדה חסיד היטלר ועד אהרון שבתאי חסיד "בגין בגין" של ימי מילחמת־הלבנון, בין הפמליה הניאו־יהודית, נושאת שם השואה לשווא, ועד לכנופיה הניאו־ירחמיאלית מיסודו של בית עכשיו: הם ומרעיהם ובעלי בריתם באגודות־הסופרים ובמערכות־העי־תונים ובמישרד־החינוך ובמיכללות — מסתמנת בבירור דמותו הלא־מצודדת של „הכוח האחר", זה שסימנו — גם הפעם — האות השביעית באלפבית שלנו וסיסמתו כשם סיפרו הידוע של רן בן־אמוץ.

אחד מראשי הגוש החדש־הישן הזה — "חדש־ישן" שהרי ימיו, אחרי הכל, כימות הקינאה ושינאת החינם עלי אדמות בכלל ובקריית האמ־נויות בפרט — התאריין לחוברת האחרונה של אפיריון, כתב־עת הרצוף אף הוא אהבה כללית, סתמית מעט ובלתי־מחייבת, לים התיכון ולכל החי ונושם בו, וכן אהבה למיזרח התיכון ולהסתדרות ולמישרד־החינוך המממנים אותו, ובעצם למי לא.

והנה בלב ליבם של דיברי האהבה המקוריים עם המתורגמים שתחת אותו אפיריון, מופיעים באחרונה גם דברים בנעימה אחרת, שונה לגמרי; מסוג הדברים שעד כה היינו רגילים לקרוא רק בנקודה או — למה לכחד זאת? — בכמה מבמו־תינו הסיפרותיות והעיתונאיות הידועות בציבור. וכך כותב שם איש המעיד על עצמו — ובמידה זו של אמת עיקר כוחו — כי „כל פריו הטוב הבשיל עד שנרקב", המשורר ובעל־הטורים בני־מין גלאי, איש „התרבות המתקרמת" ו„ילקוט הרעים" לשעבר, הקובל על כך שהפך ל„פאסה" (מי שהוא נחלת העבר, שאבר עליו הכלח) ודומה שהוא מבקש כיום להרים את תרומתו ל„ילקוט הרעים" בלבד:

שאלה: ברשימות הפובליציסטיות שלך „על קפה הפוך" שבמעריב השחזת עט כגרזן על מה שנעשה פה. עמדותיך היו לא חד־משמעיות. אולי אתה מוכן לנסח אותן שנית בצורה ברורה יותר?

תשובה: אני נמצא באמצע, בין הניצים של תנועת־העבודה, אפילו שעבודה היא כבר לא עבודה, והניצים לא ניצים. אני שונא יותר ויותר את שלום עכשיו ופחות את גוש אמונים. שלום עכשיו איבדו כל אוריינטציה, נשבר להם החלום הציוני. על־ידי ההתקוממות בשטחים הערבים רק הזיקו לעצמם. 60 שנה אני בארץ, עברנו שברים יותר גרועים מזה, לערבים לא יצא כלום, הם רק מנקרים את החוטם של עצמם. אני עוד זוכר את הימים שהיינו צריכים לנסוע מתל־אביב לחיפה — דרך העמק — בלוויית משוריינים. הטלוויזיה הורסת את המוראל שלנו, לפעמים אני מתפלא אם זו באמת טלוויזיה ישראלית. השדרנים מעבי־רים אמירות דפיטיסטיות, ומתנהגים כ„אובייק־טיביים" במילחמה שביניהם ובין הערבים.

שאלה: בשיר שלך „אינגרס" (ובשירים אח־רים) אתה מתחשבן עם טיפוס ה„קאפו" שהיה בגטו היהודי, והיום, בארץ, הוא מתהלך במיצנפת פרופסור־אינטלקטואל וחובט בבני עמו, מנשלי החלשים. מדוע יש לך התחשבנויות ארוכות עם האינטלקטואלים של הארץ?

תשובה: קראתי בעיתון על מישהו, בעל שם דומה, שהיה קאפו בעבר במחנה־ריכוז, ופירסמתי עליו את השיר ב„על קפה הפוך". מיד נזעק בנו והתלונן שהוא אינו יכול לצאת מביתו מרוב בושה, ואנשי מער"ב התקשרו אלי בהולות וביקשו שאכחיש. ובכן, זה הרקע לשיר עצמו. אבל זה מה שיש לי לומר לסמרטוטים־נחשים־אינטלקטוא־לים, שהולכים לספר בעולם שאנחנו כובשים ומנשלים. בשבילי כולם קאפו כמו אינגרס. הם לא אינטלקטואלים אמיתיים, הם מזוייפים. תס־תכלי על פלוני, פרצוף נפוח כאילו הקציפה אותו מכשפה מרשעת ופיו מפיק חוכמה, או על חברו האחר — הם רוצים שלום יותר ממני? הם חלמו על מדינה יפה, ונשבר להם החלום הציוני; גם לי נשבר החלום הציוני. מעולם לא האמנתי שתהיה לנו מדינה יהודית שיהיו בה (מרדכי) וענונו, האחים לבית אדיב, שלוש הנשים של דרך הניצוץ. יהודי שמעביר נשק לאש"ף, אפילו שידעתי שכל תנועה גדולה שיוצאת לדרך, עתידים להיות בה גם טובים וגם מזיקים.

שאלה: האם אתה מרירי?

תשובה: כן, בעניינים האלה אני מריר, אבל בדברים אחרים, אני מסתובב בשכונה שלי, רואה פה צץ בית, שם גן ציבורי, אלה ממלאים אותי מתיקות.

שאלה: בשיר „במטוס החטוף" אתה אומר: „אני האיש שכל פריו הטוב הבשיל ער שנרקב, אך לא נקטף ..." ומסיים: „צופה אני בדור שאין בו עוז: נושק כבר בכל פה סופומור או אינטלק־טואוז." למי מופנים הדברים?

תשובה: אני, למעשה, מתאר מטוס שנתפס על־ידי מחבלים והורד בבנגזי. אני אומר בלעג „מלומדים", „סופומור" ו„אינטלקטואוז", מין אינ־טלקטואלים, חצי אידיוטים. זה מה שקרה, לדעתי, לשירה של בני הדור שלי. באה קבוצה של משוררים, שבכוח הפירסומת ויחסי־הציבור הם, פשוט, חטפו את המטוס של השירה ומחזיקים מעצמם. לי אין סבלנות אליהם. אבל משוררים בני דורי ראו שמשוררים אלה מתקדמים בכוח, הצטרפו אליהם, התחברו, התחנפו, אני כבר 30 שנה אינני משתתף אתם, אינני כותב להם, הם אינם מעניינים אותי. אני מביט עליהם בבוז, כי הם נוסקים בכל פה. כמוהם כל הפרופסורים לספרות הם סופומורים. כותבים על שירה, ואינם מבינים שירה. אבל כך זה בכל מקום: מעלים את הקטנים והנכנסים ומנמיכים את הטובים.

שאלה: כיום כמעט ואינך כותב שירה. כשעתו כתבת מחזות, ספרי ילדים, רומאן. מה קורה איתך עכשיו?

תשובה: כשהייתי צעיר, כתבתי שירה. היום אני כמו אופה. פעם אופה לחם, פעם כעכים, עוגות, לחמניות. אני עושה מזה ומזה. המחזות שלי נכתבו בתקופה של ניפוץ מיתוסים, בתחילת הגל של אנטי־הפלמ"ח. היו בהם אהבת ישראל ופטריוטיזם. הם הוצגו ונגמרו. אחר־כך עלו חנוך לוין ומחזאים מודרניים, ואני הפכתי לפאסה... יש נתק של דור. שום מחזה שאכתוב היום לא ייקלט. היום, הראש של הדור אחר: וידיאו־קליפ, זמרים, שחקנים.

(מתוך ראיון שערכה אילנה עילם, אפיריון 23)

שמואל בונים: השחקנים עצובים

דגי רקק

ומה, מה באמת נאמר על אותו יוצר נודע בשערים, חבר ועד אגודת הסופרים שלנו שכל מעלייה ומחדליה מסובסדים בכספי משלם המיסים הישראלי, גיורא לשם שמו ותארו ביש־ראל, הכותב בחוברת הקודמת של אותה נקודה, כי נתן זך לא "נזרק" (כך!) מאגודת הסופרים (רק) משום שמעולם לא היה חבר באותו מוסד יוקרת־ני?! מה, מה באמת?!

אולי רק זה, שאת בעייתם של מבקרי־ספרות אנינים ממין זה (המדובר, כצפוי — אלא מה! — במשורר כושל ומתוסכל) מוטב באמת להפנות למחלקת־התברואה של עיריית תל־אביב, בעלת הפאטנט על מה שנורד באחרונה בקק־נוע.

ואולי נאמר אנחנו בלשון נקיה: רקק־נוע. המצאה חיונית לימינו אלה לא־פחות **מ**מכבש הדפוס, כמדומה, בימים משכבר. **א. שפתון** ■

ערבים בתל־אביב

שירה עכשיו

„את השירה צריך להוציא אל הרחוב," הכריז פעם מאיאקובסקי, גדול משורריה ה„מגוייסים" של רוסיה. מאיאקובסקי, אמן קריאת השיר, עשה שרות גדול למהפיכת אוקטובר כשהופיע עם שיריו לפני קהל נרגש. שלום עליכם היה עובר מריכוז יהודי אחד למשנהו, עומד על הבימה לפני עם ועדה וסוחף את שומעיו אל תוך ההומור העצוב והפיוטי שלו.

דומה שגם בישראל ניכר באחרונה רצון לחדש את המסורת הגדולה של הקריאה הפומבית — אולי בעיקבות הופעותיהם המרשימות של שניים מגדולי אמני קריאת השירה בזמננו, אלן גינסברג וייבגני יבטושנקו, שביקרו שניהם בארץ במרוצת השנה האחרונה.

הניסיון הטרי ביותר נערך בצוותא עם הופעתה של חוברת חדשה של עכשיו. הערב נקרא: „אל תוך הלילה" וגם נמשך אל תוך השעות הקטנות. ערוך כתב־העת הוותיק, גבריאל מוקד, שרואיין על־ידי מוטי בהרב, עשה חשבון נפש קטן ויצא מרוצה מאוד מהישגיו במרוצת 30 השנה האח־רונות. מוקד זקף לזכותו את פירסומם לראשונה של יונה וולך, יאיר הורביץ ומאיר ויזלטיר, והתנבא שבין המשוררים הצעירים, ששיריהם הושמעו במהלך הערב, יקומו, או שלא יקומו, משוררים בשיעור־קומה דומה. „בכלל, החלטתי שהגיע הזמן להסב מחדש את תשומת־הלב אל השירה שנדחקה באחרונה הצידה מפני הגל הגדול של הפרוזה," אמר.

הכוונות טובות אבל איך מגשימים אותן? כיצד עורכים ערב המוני ממין זה, שלא יבייש את משתתפיו, שלא ירדים את הקהל, שלא יבריח אותו מן האולם אל תוך הלילה? המשורר צביקה שטרנפלד, שבגורלו המר נפל להיות אחרון הקוראים, הפיח מעט רוח־חיים בקומץ האנשים שנותרו באולם: „אפשר להתמתח, רבותי." אחר־כך קרא ארבעה שירים יפים שכתב. אבל לא רבים נותרו כדי לשמוע. המארגנים אמנם טרחו והזמינו להקה בשם „נופת" (שתי גיטרות חשמליות ותופים) אשר ניגנה ברמה סבירה והצליחה, בה־פוגות שבין השירים, לחולל תמורה במצב־הרוח; גם שחקנים מיקצועיים הוזמנו כדי לקרוא משיריהם של וולך והורביץ, ובכל זאת הסתיים הערב בתחושה של החמצה. השאלה „כיצד קוראים שיר" נותרה ללא מענה. מרבית ה„מ־גישים" הסבו לשיריהם נזק רב. היו שרעדו כעלים נידפים והיו שהפגינו ביטחון־עצמי תמוה. שתי צעירות (האחיות לבית שחורי) הפכו כל „שין" ל„סמך", הרגל המעניק לעיתים לווייתן לבעליו, בתנאי שהוא צעיר עוד יותר ואינו מקריז. שמתי לב שכמה משוררים היטיבו לקרוא משירי זולתם אחרי קריאה לא־משכנעת של שיריהם־הם. היה שם משורר בעל קול ראדיופוני, אלא שהיה עלי לעצום את עיני בעת הקריאה כדי שלא אראה את השימוש המיותר שעשה בגופו.

שיר דורש התייחסות מיוחדת כשהוא מובא לפני קהל שומעים. זהו יצור שנולד בחדרי־חדרים. חשיפתו בפומבי דורשת מיומנות וכי־שרון. איך קוראים שיר? יונה אליאן, גדעון שמר ומוטי בהרב קראו את השירים הקצרים בצורה מרשימה עד סבירה, אולם כשהיה עליהם להגיש שיר ארוך, התעורר בהם לפתע יצר המישחק: להט מלאכותי, רצון לשכנע ולשאת חן ונטיה מופרזת לדרמטיזציה איפיינו את קריאתם הגרועה.

אולי כדאי ליזום ערבי קריאת שירה שבהם יהיו הקוראים — אנשים אוהבי שירה המאמינים כי ניתנו בכישרון לעשות זאת. הקהל יתבקש לבחור את המוכשרים מביניהם. כך יקבע הוא מי יקרא שירה לעתיד לבוא.

הציפיה שיקומו בארץ בעתיד הקרוב יוצרים גדולים שהם גם קוראים מחוננים מיותרת ואינה מעשית. **שרה כץ** ■

לא צריך להתאמץ במיוחד כדי לחדש את המלתחה.

די במיספר צעיפים ציבעוניים כדי לרענן את המראה.

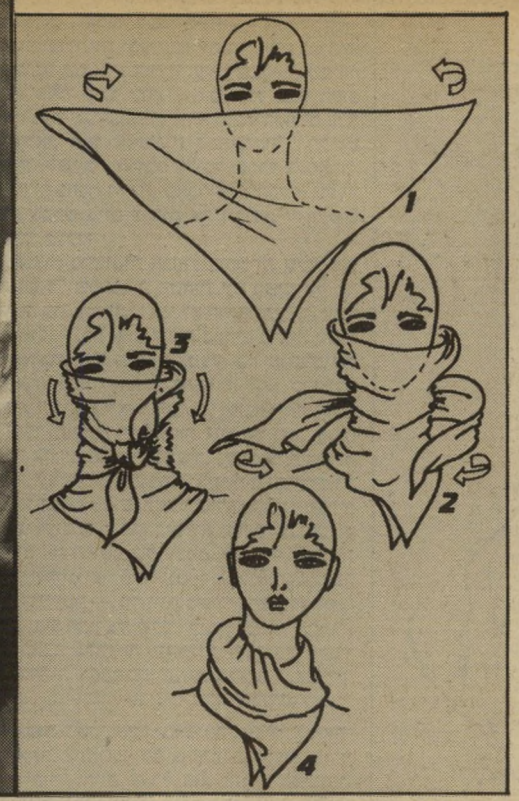

מיטפחת יכולה ליצור גם חוש־ניות. אפשר ל־התעטף בה או פשוט לכרוך או־תה, באקראי, על שתי הידיים.

צמה הצמה נראית מסובכת, אבל עיון קצר יגלה שכל אחת מסוגלת לבצע אותה. לוק־חים מיטפחת ארוכה ומקפלים אותה כמה קיפולים לכיוון המרכז. עוטפים את הגוף וקושרים קשר אחד. את הקצה התחתון מעבירים מתחת לקצה העליון ומתחת לחגו־רה. מעבירים את הקצה העליון מתחת לתחתון שמשתחל מתחת לחגורה, וכן הלאה. מסיימים בק־שר, ומשאירים את הקצוות חופ־שיים או מוסתרים מתחת לצמה.

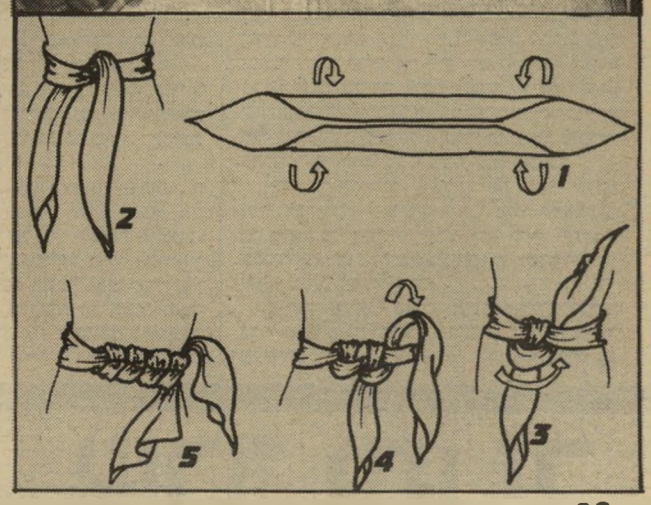

קשר לכל עת

מיטפחת שאנחנו לובשים לרא־שינו יש היסטוריה ארוכה. לפי הדת היהודית, אשה נשואה חייבת לכסות את ראשה מטעמי צניעות. ה־קאובוי של המערב הפרוע לא היה מר־גיש לבוש, אם לא היה קושר את הבנ־דנה לצווארו. למיטפחת הקצרה יש גם שימושים אחרים, כמו תחבושת בעת פציעה, קשירת פושעים או סתם ניגוב הזיעה. אבל צ'ה גווארה, שקשר את ה־מיטפחת על מיצחו, ירשם בהיסטוריית האופנה כממציא גדול, שבמראהו הפך להיות לסמל המהפכנים שבאו אחריו.

מאז זרמו הרבה מים בנהר, והמיטפ־חת גדלה והתארכה. היום משמשת המיטפחת כפריט אופנתי חשוב. רוג'ר דירדן, מעצב תחזיות אופנה, סיפר בביקורו האחרון בארץ שבחורף הבא תכסה המיטפחת חלקים נרחבים בגופינו — הראש, הכתפיים ואף המותניים.

תחת לקנות חלקי־לבוש חדשים תס־תפק אשה, שתרצה בהתחדשות אופנ־תית, בהוספת מיטפחות חדשות למלת־חה שיעניקו מראה חדש לבגדים ישנים.

תעשיית המיטפחות הבינה שה־מיטפחת הופכת מיצרך אופנתי חיוני, ולכן היא מגישה מיבחר ענקי של מיט־פחות בשלל צבעים ובגדלים שונים. ה־מיטפחות החדשות, בניגוד למה שהכרר־נו תמיד, הן מרובעות וגודלן לפחות 1.10 מ"ר.

בניגוד למה שנהוג לחשוב, המיט־פחת אינה מוגבלת לעונות מסויימות. בצרכים שונים היא יכולה לשמש או־תנו לאורך כל השנה. בתחילת הסתיו, כשהעננים מתחילים לכסות את ה־שמיים ואוויר קריר חודר לאיזורנו, אפ־שר לזרוק מיטפחת על הכתפיים.

בחורף הסגרירי משמשת המיטפחת ניגוד ציבעוני עליז למעיל ולבגדים הכהים, ובמיוחד לבגדים השחורים ש־לובשים בעונות האחרונות. זה מאפשר אשליה של בגד חדש — אפילו אם הבסיס הוא אימונית שחורה. אפשר ללבוש את המיטפחת גם מעל למעיל, בדרך־כלל על כתף אחת, ולהוסיף סי־כה לקישוט. זוהי המילה האחרונה ב־לונדון. באביב, כשעדיין צונן בערב

מרוסיה באהבה עטיפת הצוואר ב־מיטפחת יוצרת חמימות וגם נותנת מיסגרת רכה לפנים. מקפלים את המיטפחת לחצי ויוצרים משולש, כמו בתמונה מיספר 1. עוטפים את הפנים מאחור מסביב לראש ומביאים את הקצוות לפנים. את הקצוות לפנים לא קושרים הדוק, אלא רפוי. נותנים למיטפחת ליפול ברכות. יוצרים כיסוי־חזה רפוי, כשהקצוות כלפי מטה.

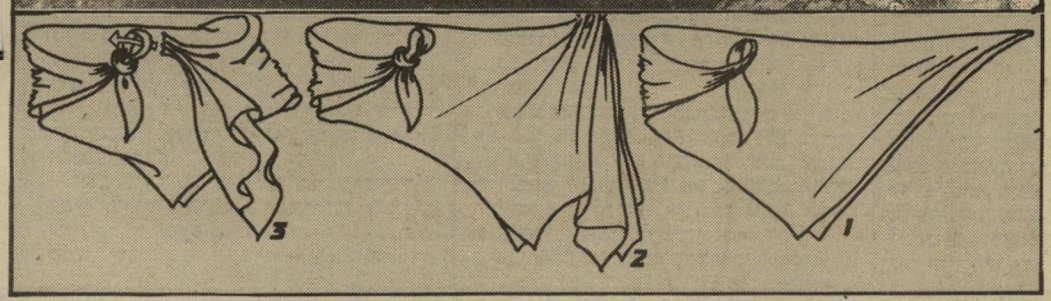

שושנת העמקים בשביל קשירה זאת יש צורך במי־טפחת גדולה ומרובעת. מקפלים את המיטפחת לחצי ויוצרים משולש. בצד אחד יוצרים לולאה. זה הצד שבו תהיה השושנה. מכווצים את המיטפחת בצד השני ומכניסים את הכיווצים לתוך הלולאה, מהדקים את הלולאה, ופותחים את כל הכיווצים. באצבע דוח־פים את אמצע השושנה לתוך הקשר וכך מתקבל פרח.

החוספת שתופסת. תוס־פת של קישוט לחצאית. מקפלים את המיטפחת הגדולה לחצי ויוצרים משולש. קושרים בצד אחד על המותניים.

גרייס קלי קשירה שניתנת לשימוש במיטפחת גדולה או קטנה, והיתה מאוד פופולרית בשנות ה־50' במיוחד על־ידי גרייס קלי. מקפלים את המיטפחת לחצי ויוצרים משולש. מניחים על הראש. לוקחים את הקצוות לאחור בכיוון החיצים. קושרים את הקצוות מאחור וכל אחת יכולה להראות מיסתורית וחושנית כמו גרייס.

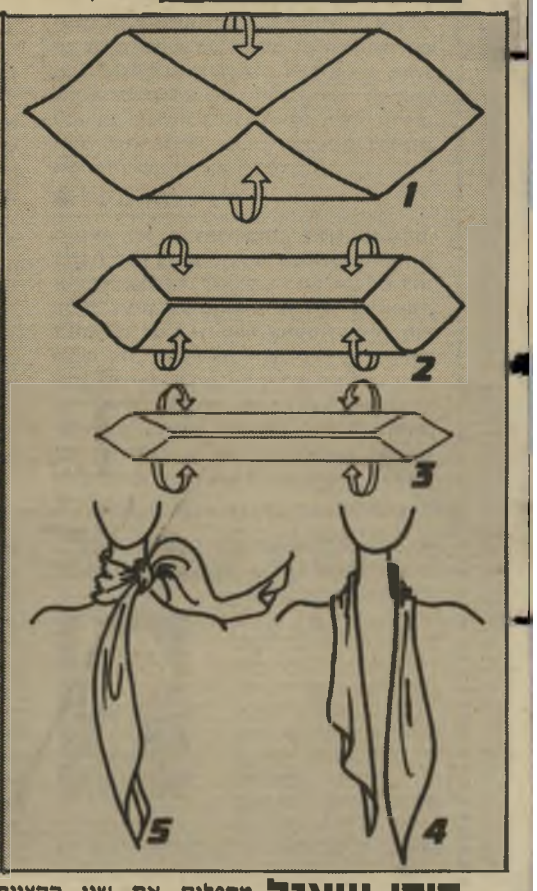

קוקו שאנל מקפלים את שני הקצוות למרכז. מקפלים את הקצוות פעם נוספת למרכז. חוזרים על הפעולה. מניחים את המיטפחת מסביב לצוואר. קושרים ימין על שמאל ושמאל על ימין ומשאירים קצה אחד מלפנים, כשהקצה השני נזרק לאחור, כאילו בלא־איכפתיות.

מפלרטטת כיסוי שיכול להראות מפלרטט ומיסתורי. כאן יש צורך במיטפחת גדולה במיוחד, כדי שניתן יהיה לעטוף בה את הכתפיים. מקפלים את המיטפחת לחצי, כדי ליצור משולש, וקושרים על כתף אחת (למעלה). קיפול דומה של המיטפחת ועטיפת שתי הכתפיים ברכות, כשהקשר נמצא מלפנים במרכז (משמאל).

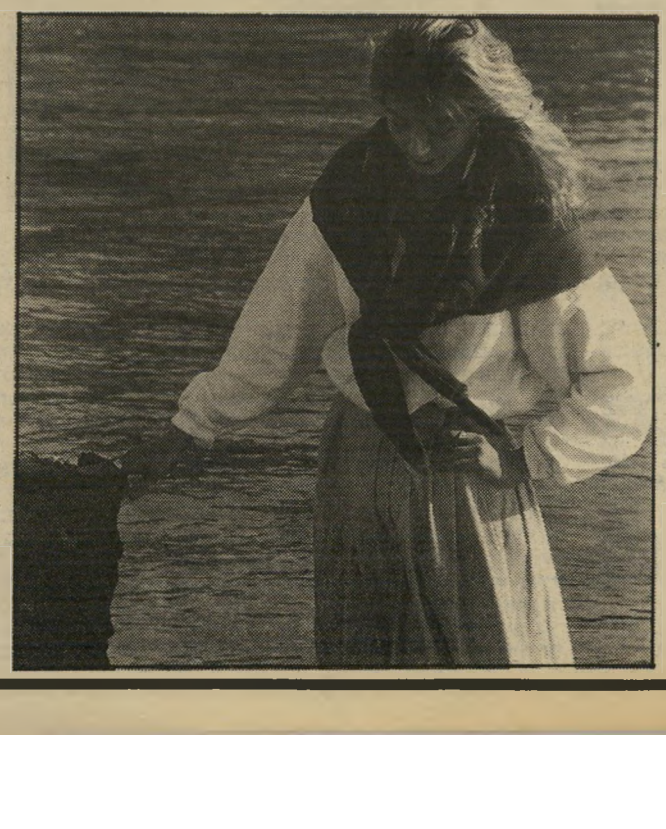

וכבר אין צורך במעיל כבד, תשמש ה־מיטפחת כשל.

שימושה של המיטפחת אינו מס־תיים כשהטמפרטורות עולות. בקיץ משמשת המיטפחת ככיסוי־ראש המגן על השיער מפני קרני־השמש הצורבות. אפשר לקשור את המיטפחת על המות־

ניים כקישוט לחצאית או לקלוע ממנה צמה לחגורה מעניינת וציבעונית.

קשירות מעניינות מושכות תשומת־לב, ויוצרות אשליה של מראה חדש. מי יודע, אולי צ'ה גווארה נמצא בכל אחת מכן, הנשים. **צילם: אלי דסה** ■

הורוסקופ

מרים בנימיני

מזל החודש:

דגים

מי מתאים לדגים?

אחד מהמזלות שצריך לדעת איך לחיות איתו הוא מזל דגים. זהו מזל מורכב ומסובך, וכדי שחיי־נישואין או אף חברות יחזיקו מעמד צריך לדעת מה הם הדברים החשובים להם. מיהו הטיפוס המסוגל לחיות עימם? מי לא מסתדר עימם?

לפי טבלת ההתאמות מתאימים למזל דגים מזלות המים, דהיינו, עקרב וסרטן, ומזלות האדמה, שור, גדי ולפעמים בתולה. אולם כדי לדעת במדוייק יש צורך להכין מפה אישית, ולהשוות בין שתי המפות. רק אז אפשר לדעת מהו הסיכוי לחיים משותפים חסרי־משברים ופרידות.

השאלה היא מה קורה השנה? מהי ההתאמה של המזלות לבני מזל דגים ב־88/89?

● דגים עם טלה

אמנם שכנים בגלגל־המזלות, אך לא תמיד שכנות טובה. בימים אלה עוברים בני טלה תקופה די קשה. המזג החם, ההתנהגות הנמהרת, חוסר־הסבלנות וכל המאפיינים של הטלה פחות בולטים עכשיו. דווקא כעת, כשקשה לבני טלה, הקשר עם בני דגים יכול להצליח. בשעת צרה הדגים עוזרים, מטים אוזן לצרות ומנסים לעזור ולעודד כמיטב יכולתם. כדאי מאוד לשמור על קשר.

● דגים עם שור

מתאימים בדרך כלל. השור אמנם עקשן יותר, אבל הוא משמש כמישענת לדגים. שור אינו מכיר את הכפילות והתיסבוכת הפנימית של הדגים, ועל כן הוא ממשיך להיות הוא עצמו והקשר ביניהם נחמד ונעים. בתקופה זו היחסים ביניהם יהיו טובים יותר מאשר בדרך כלל.

● דגים עם תאומים

לא כל־כך מתאימים. שניהם שייכים למזלות הכפולים. בן תאומים מנסה להבין את הדגים בשיכלו, כי הרי האינטלקט הוא הצד החזק שלו. הדגים בנוי על רגשות, ועם כל הרצון הטוב קשה מאוד לשמור על קשר יציב ובטוח לתקופה ממושכת. לתקופות קצרות טוב להם ביחד, ובתקופות ארוכות הם שרויים במשברים. עכשיו הם יעמדו לפני מיבחנים. בשנה הקרובה התאומים מחפשים להם קשרים מתאימים יותר, וה־דגים צריכים לעמוד על המישמר.

● דגים עם סרטן

זהו קשר טוב והרמוני. הם מבינים ומרגישים זה את זה. למרות הרגשנות, הרגישות ומצבי־הרוח המשתנים במהירות ובקיצוניות הם מסתדרים היטב ביחד. מה שחשוב זו ההבנה. לבני מזל סרטן יהיה קשה השנה, והם יוכלו להיעזר בתמיכתם של בני דגים. אלה יעיפו עליהם חום והשתתפות. הבעייה היא שמצבי־הרוח הקודרים, המאפיינים את הסרטנים, מדכאים את הדגים, וזה עלול להביא להתנהגות לא צפויה.

● דגים עם אריה

לא בדיוק מתאים, אבל עם קצת רצון טוב הם מסוגלים לחיות ביחד. האריה ממש נהנה מהתלות של הדגים בו. הוא נותן את ההוראות. הוא מארגן את העניינים המעשיים. והדגים, שיודע שיש לו על מי להישען, נעשה שקט ובטוח יותר. לעיתים, כשהדגים מתחיל להיעלב, לתבוע ולבכות, מאבד האריה את סבלנותו. במיקרים כאלה לא מתנזר האריה מפרשות אחרות, מחפש לו קשרים נוספים והדגים סובל. השנה הם יוכלו להסתדר לא־רע.

● דגים עם בתולה

יש ביניהם איזו משיכה. הם נמצאים על ציר משותף, אבל ההבדלים ביניהם מקשים על שמירת קשר יציב וקבוע. הבתולה מעשי, ענייני, תכליתי ומאוד ביקורתי. את הקשר אינו מבסס דווקא על הרגשות. הדגים בדיוק להיפך. הוא מחפש עולמות אחרים. הוא אינו מעשי ועושה עניין מדברים שנראים חסרי־חשיבות לבתולה. זה מביא לרוגז של הבתולה ולתחושות פגיעה ועלבון של הדגים. השנה הם בכל זאת יוכלו לשתף פעולה. שניהם עברו תקופות קשות, והם מתחילים עכשיו בתקופה קלה יותר. על הדגים לעודד את הבתולה בעניין המיקצועי ולהעניק לו ביטחון. הבתולה צריך לנסות ולהחזיר יחס חם.

● דגים עם מאזניים

לא בדיוק התאמה, אבל אם התחיל קשר אפשר לבססו. צריך לזכור שלמאזניים חשוב מאוד מה יאמרו. הרושם החיצוני עוד בראש סולם העדיפויות. דגים גם הוא בעל טעם טוב, ויש לו צורך להיראות יפה ומיוחד. הדגים הם בדרך־כלל יפי־מראה, ויודעים להתלבש, אבל ההופעה אינה משמשת להם כתוכן לחיים. יש להם את העולם הפנימי שלהם, שבו אינם משתפים את האחרים, מה שיכול להפריע למאזניים, שאינו עושה עניין כל כך גדול מרגשות. השנה חשוב מאוד שהדגים יושיט כתף ויעזור למאזניים. קשה להם, לבני מאזניים, והדגים ממש נולד כדי לנחם, להקשיב ולהשתתף כשיש בעיות בסביבה.

● דגים עם עקרב

מאוד נמשכים זה לזה. הם מתאימים גם מהבחינה המינית, חשוב מאוד לעקרב ובכלל. הדגים משרת, מקשיב ומציית. הוא אינו השחקן הראשי בהצגה. העקרב דורש הזדהות מלאה, והדגים מוכן עד גבול מסויים. השנה המצב אינו קל ביניהם. העקרבים הירשו לעצמם יותר מדי, והדגים יוצאים די מקופחים. חשוב שבקשרים ביניהם ידאגו הדגים לרכושם ולכספם. בעניין זה לא בטוח שהעקרבים יהיו כל־כך הוגנים.

● דגים עם קשת

עדיף לא להתחיל בקשר כזה. לא יתכן שזה יילך טוב. הם יותר מדי שונים. הקשת רוצה חופש, ואינו מוכן שמישהו ייתלה בו ויתקרב אליו יתר על המידה. הדגים, שנהנה מהצד האינטלקטואלי של הקשת, מדמה לעצמו שמצא חבר מבין לחיים. אבל במציאות הם אינם מסוגלים לחיות בשלום. הדגים נעלב שלוש פעמים ביום. הקשת, שאינו סובל להיות לא בסדר, מתעצבן וברור. השנה יהיה להם יותר קל. אחרי שלוש שנים שחשבו על פירוד – אם בכל זאת החזיקו מעמד – הם יהנו מקירבה מחודשת, אבל, כמו תמיד, בערבון מוגבל.

● דגים עם גדי

ממש התאמה. מה יותר טוב מצירוף של שני חומרים כל־כך שונים. הגדי משול לאבן והדגים למים. לא רע שהאחד ירטיב את האחר. הדגים מעורר את הגדי. מוציא ממנו את הרגשות שהוא לא מעז לדעת על קיומם, מהפחד להתאכזב. הגדי מתקשר בחוזקה לדגים, והדגים נהנה מהמעשיות, ממתן החסות, ומחוסר הפחד של הגדי מחיי היומיום. ביחד הם ממש צוות לעניין. הגדי זקוק מאוד לחיבה, לחום ולסבלנות. הדגים, שזכה לתמיכה מהגדי בשלוש השנים שחלפו, נוטה לברוח מההתחייבות. צריך להשקיע, ולעזור לגדי בשעותיו הקשות.

● דגים עם דלי

יש להם הרבה מן המשותף. הם שכנים בגלגל המזלות וגרים בשכנות טובה. שניהם מאוד הומניטריים, אוהבים לעזור ולהשתתף בצער הזולת. הם מוצאים עניין משותף במיסטיקה או בכל תופעה על־טיבעית. הם חיים עם האינטואיציה ומעניינים זה את זה. יש רק בעייה אחת. הדגים זקוק ליותר חום ממה שהדלי מוכן להעניק. הדגים אינו אוהב את ההתרחקות של הדלי. והדלי לא מוכן לקירבה ריגשית כל־כך חזקה. השנה הדגים יוכל לעזור לדלי, בעיקר בבעיות בריאות העלולות לפקוד את הדלייים.

● דגים עם דגים

כאן לא מדובר בזוג, אלא באגודה, בקבוצה או במועדון. כאן משתתפים לפחות ארבעה אנשים. לא רק הדגים יכולים להעלות רעיון כל־כך משונה ולא מציאותי. דגים עם דגים זה קשר כמעט מצחיק. הרי המציאות, המעשיות והעמידה על הקרקע אינן בתחום שלהם. על פי רוב זהו קשר יותר מדי מרחף ובאמת מוזר. אבל, אם אחד מהשניים מושפע ממזלות האדמה הקשר יכול להצליח. כי מבחינה ריגשית, כשהם מתאהבים, הם פשוט לא יכולים זה בלי זה.

ה־1 וה־2 בחודש יוכלו להוות כעין פסק־זמן בתוך תקופה שאינה נוחה. נסיעה, ביקור, חופשה קצרה מומלצים מאוד. אתם עייפים, מדוכאים וחסרי־מרץ. הנסייה לחלות חזקה, ובדאי לנהל את החיים בקצב איטי יותר. בעבודה אתם רוצים לבצע שינויים, אך צריכים לשמור על סודיות לגבי התוכניות. מישהו יכול לסכל אותן לפני ש־התחלתם בביצוע. פגישה מיקרית ב־9 בחודש דחדשה מכם אינפוק חשליטה עצמית.

* * *

ה־1 וה־2 בחודש שמים דגש על עניינים ברי־אותיים שלכם או של בני־משפחה. ענייני כספים מטרידים ומדאיגים, אבל אם לא תחילו שוב בעונת הביזבוז ברוגים תצליחו להסתדר. ידידים מקיפים אתכם, מעודדים ועוזרים. אינכם רגילים לצאת ולהתערב כך בחברה. עכשיו ממש יאלצו אתכם לצאת. בתחום הרומאנטי תחדשות פגישות מחדשות עם מי שהיו חשובים בעבר, אך גם היכרויות חדשות יהפכו עם הזמן לחשובות.

* * *

ה־1 וה־2 מאוד רומאנטיים. מי שמעוניינים במציאת קשרים יוכלו למצוא את האפשרויות שיזדמנו לחם ללא כל מאמץ. האחרים יצטרכו להסכים ולוותר לבניהזוג, ולא יתחרטו על כך. פחות נוח ב־3 וב־4. אתם עלולים לא לחדגיש טוב או נאלצים לטפל באנשים הזקוקים לעזרה. ענייני נסיעות חייבים לקבל תשומת־לב מיוחדת. יש לכם נטייה להיפגע ולשבור מתקלות שונות בדרך, הן בנסיעות ארוכות, הן בקצרות.

טלה

21 במרס – 20 באפריל

זהו החודש שבו תוכלו לצאת לנסיעות לחו"ל או לתכנן את הנסיעה הקרובה. נכון שלא כולם יכולים לנסוע, אבל קשרים עם ארצות אחרות יהיו חשובים מתמיד. יתכן שקרובים או ידידים יבואו לביקור. זה אולי יוסיף לכם עבודה, אבל יהיה מאוד נחוץ. דרושה זהירות בכל מה שקשור לחוק. אל תעברו על החוק אף אם מדובר בחנייה. זה עלול לעלות ביוקר ללא יחס למה שעשיתם. בכספים, אתם דואגים ולשווא.

* * *

ב־1 וב־2 בחודש הכל תולך, ומצב־הרוח נחמד, אבל בשאר השבוע לא יהיה קל. מצב־הרוח כבד במיוחד ב־7 וב־8 בחודש. בשורות עצובות עלולות להגיע. בני־משפחה זקוקים לפתע לעזרה ותצטרכו למצוא דרך לשנות תוכניות ב־רגע האחרון. בני הזוג תובעניים מדי, וצריך להעמידם במקומם. לפעמים אתם שוכחים מי אמור לשלוט בקשר. אם שולטים בכם הגיע הזמן שתחליפו את גן או בת הזוג.

* * *

ה־1 וה־2 די מתוחים. צפו אי־הסכמה ביניכם לבין בני־משפחה. יתכן שתצטרכו לטפל בקרובים חולים, אבל אתם כבר רגילים לכך. במישור המיקצועי מתחילה תקופה מיוחדת וחשובה. אתם עומדים לפני קידום או שינוי. כבר השבוע זה מתחיל. בבת אחת יקרו כל מיני דברים שכלל לא חשבתם עליהם. אל דאגה, זה הרבה יותר טוב משזה נראה לכם ברגע הראשון. בתחום הרומנטי אתם חוגגים. הופעתכם משכת.

נסיעה, פגישה, ראיון או שיחת־טלפון יגרמו לכם קורת־רוח וחצחה ב־1 או ב־2 בחודש. פחות נוח ב־3 וב־4. כדאי שתזדרזו מעצמכם לקחתם על עצמכם. יש לכם יותר מדי עבודה, ואתם עייפים מאוד. זה לא קשור לכך שאת ה־עבודה אתם מבצעים בהצלחה וזוכים להערכה על חדרך המקורית שבה אתם פועלים. סכומי־כסף עומדים להגיע בדיוק בזמן, וכך תוכלו להחזיר חובות קטנים וגדולים.

* * *

מתחיל להיות יותר קל. הכעס והתפרצויות קצת נרגעים. בבית האווירה אינה נוחה. בני הזוג או בני־משפחה אינם מסכימים לדרך שבה אתם מנהלים את חייכם. זה לא השבוע המתאים לחתום על חוזה לקניית או לשכירת דירה. בכל הקשור למגורים כדאי להתמתין לזמן מתאים יותר. ב־3 וב־4 בחודש דרושה זהירות מיוחדת בכל מה שקשור בנסיעות. בתחום חרומאנטי אתם מצליחים מאוד. צפויות חרבה חפתעות.

* * *

ה־1 וה־2 בחודש יהיו מהנים. תיפגשו עם הרבה אנשים, תבלו בסביבה נחמדה ותוכלו לתכנן בילוי או נסיעה משותפת עם חבר לצד. רק קידום עניין מיקצועי. כל מה שתעשו באותם ימים ייצא לכם. לא רצוי לבצע עיסקות ותחתימה על חוזים חשובים, ובפרט לא ב־3 או ב־4 בחודש. ה־5 בחודש אינו מתאים לנסיעה או לפגישה. אתם נוטים יותר מתמיד לומר משה שכדאי, ועלולים לעשות רושם רע על מישהו שהשפעתו חשובה.

ב־2 עד ה־4 בחודש תהיו מוחשים ועייפים ותעדיפו להתרחק מאנשים ולבלות בחברת עצמכם. ה־3 יהיה אמנם שונה, אבל אז תהיו במתח וכל שטות קטנה יכולה לגרום למריבה ענקית ומיותרת. נסו להתעלות על עצמכם ולעבור לסדר היום. סכום־כסף עשוי להגיע ומדובר בסכום גדול בהרבה מזה שלו ציפיתם. הפעם חשוב שתשקיעו אותו לפי עצת מי שמבין בתחום זה. אין זה השבוע המתאים לביזבוז כספים.

* * *

מתחיל להיות הרבה יותר קל. אתם מתמלאים באנרגיה ובכוחות מחודשים ומרגישים יותר טוב, גם אם ב־5 וב־6 לא יהיה כל כך נוח וקל. בתחום הרומאנטי – אהבה חדשה מצפה לכם. תוכלו אף לחשוב על חידוש קשר שנותק, אך זה פחות מומלץ. בני מזל גדי ושור יעזרו לכם לפתור בעייה בעבודה. מיכשולים שעמדו ב־דרככם נעלמים ותוכלו להתחיל בפרוייקט חדש שבו הרעיון והביצוע יהיו בשליטתכם.

מאזניים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

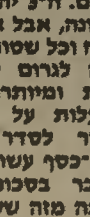

עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

שור

21 באפריל – 20 במאי

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

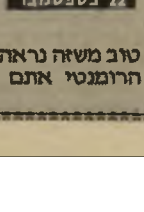

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

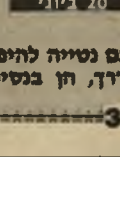

מאזניים

21 במאי – 20 ביוני

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

גדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

סרטים בפעם הראשונה — כך נראה הגולאג

שני סרטים תעודיים, האחד הונגרי, השני סובייטי, חושפים בפעם הראשונה את האמת על הגולאג, בעוד שנם הקורבנות וגם השומרים חיים עדיין.

את המבוכה וסערת־הרוחות המופנים כלפי השיטה הסוציאליסטית במזרח־אירופה אפשר להרגיש היטב בקול־נוע התעודי. שני סרטים לפחות, האחד מברית־המועצות והאחר מהונגריה, מביאים גילויים מדהימים על מחנות־עבודה כפייתיים (הידועים בשם גר־לאג), שהונהגו לא על־ידי המישטרה או השילטון, כי אם על ידי מישמרות־הביטחון של המיפלגה הקומוניסטית.

בסרט תעודי בן ארבע שעות של לידיה גרמאטי ההונגריה, שהוקרן ב־ראשונה לפני אורחים מן החוץ, שהוזמנו לשבוע הסרטים ההונגרי בבודאפשט, נחשפו עובדות מחרידות על גולאג שנוהל אחרי המילחמה, בשנות ה־50, על־ידי מישמרות־ביטחון מיוחדים שהקימה לעצמה המיפלגה הקומוניסטית השלטת. כדי להגן על עצמה מדמוקרטים מסוכנים נהגה לעצור כל מי שנחשד בנטייה לפאשיזם, לבורגנות או לסתם דיעות חופשיות.

אחד האסירים לשעבר במחנה סיפר סיפור מזעזע: הוא, יהודי שנותר בחיים אחרי מחנות־ההשמדה של הנאצים, חזר לכל חוק, הרי הרוסים ביטאו זאת אחרת כשסיפרו, בלי כל מעצורים, בסרט תעודי על מחנה־העבודה בסולובקי, הגולאג הראשון והגדול ביותר שברוסיה הלבנה, כי היה חוק במוסקווה והיה חוק בסולובקי.

הסרט, שסיים את פסטיבל ברלין בהצגת חצות מיוחדת, הביא בראשונה עובדות בלתי־ידועות על הזוועות שרוסים עשו ברוסים במשך עשרות שנים, רק משום שמישהו נחשד בפעילות או במחשבה שלא עלתה בקנה אחד עם הקו הסטליניסטי הרישמי, או שמישהו העליל עליו שכך עשה. ההשוואה בין סטאלין להיטלר או בין סטאלין לנירון היתה בוטה ביותר ועצם הפיקפוק הפומבי בשיטה כולה ובניקיון כפיה מעמיד שוב לשאלה את מידת בטיחותו של גורבאצ'וב על כסאו, דבר שאירופה המיזרחית כולה חרדה לגורלו.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: אינטרוויסטה, בגלל הסילחמה ההיא, ליידי איב, מירדף חצות, נשואה למאפיה, נשים נשים, קפה בגדד, צא וראה.

ירושלים: הנסיכה הקסומה, נשואה למאפיה, קפה בגדד, שם המישחק.

חיפה: מירדף חצות, קיץ אצל סבא.

תל־אביב

★★★★ **אינטרוויסטה** (לב 4, מוצג גם באודיטוריום דיזאל בהרצליה, איטליה) — מסע של פדריקו פליני למקסמי צ'ינה צ'יטה והפגשת שניים מאליליו. אניטה אקברג ומארצ'לו מאסטרויאני.

★★★ **בגלל המילחמה ההיא** (לב 3, מוצג גם בתיאטרון ירושלים, ישראל) — טראומת הדור השני לשואה מוצגת דרך שירים וסיפורים של יעקב גלעד, יהודה פוליקר והוריהם, סלוניקאים מזה ופולנים מזה.

★★★ **דג רשמו ונדה** (טיילח 3, שחף. מוצג גם ברון בחיפה, בכפיר ובסנטר 1 בירושלים, בחולון ובנהריה, בנתניה, בפתח־תיקווה, ובגבעתיים, בריטניה) — ג'ון קליז בתסריט מצחיק הטומן בחובו ביקורת חברתית וביקורת תרבותית על פרקליט אנגלי מכובד הנסחף למערבולת רומאנטית ומוצא את עצמו מחוץ לחוק. גם ג'יימי לי קרטיס, מייקל פאלין, וקווין קליין עושים עבודה נהדרת.

★★★ **נשואה למאפיה** (לימור, מוצג גם באור 1 בירושלים, בנתניה וברמת־גן, ארצות־הברית) — ג'ונתן דמי מראה מה אפשר לעשות כדי להתבדר ולא להיראות טיפש. כריש מאפיה נרצח ואשתו מנסה לפתוח דף חדש. זה לא כל כך פשוט, אבל זה מאוד משעשע, קולח, שנון ומגלה את כל חמודותיה וכישרונה של מישל פייפר, העתידה להוביל בחמישיה הפותחת של כוכבות־הבד המבוקשות ביותר.

עדנה מיינרי ■

סירטי קולנוע בטלוויזיה

★★★ **אזעקה גורלית** (יום רביעי, 1 במארס, בשעה 22.05, ארצות־הברית) — **הגירסה הרצינית של הד"ר סטריינג'לב. בגלל טעות, נמצא מטוס אמריקאי בדרך למוסקווה, טעון פצצות גרעיניות, ונשיא ארה"ב מוכן לעשות הכל, אפילו להפציץ בעצמו את ניו־יורק, כדי למנוע מילחמה גרעינית. סידני לומט לקח את העניין מאוד ברצינות, כיאה לתקופת החרדה האטומית שבה הופק הסרט. הנרי פונדה בתפקיד הראשי.**

★★★ **צמד בכותרות** (ביום שישי, 3 במארס, בשעה 21.30) — **וולטר מתיאו וג'ורג' ברנס בקומדיה של ניל סיימון על שני קומיקאים מזדקנים שצריכים לחזור ולהופיע שוב זה לצד זה, כל המריבות והחיכוכים מן העבר חוזרים וצפים על פני השטח.**

★★★ **נערי המקהלה** (יום רביעי, 8 במארס, בשעה 22.15) — **הצד האפל של עבודת המישטרה השיגרתית, בלי הזוהר והילת התהילה המלווה, בדרך כלל, סיפורים מסוג זה על בד הקולנוע, בימוי מופתי של רוברט אולדריץ' ומישחק מצויין של הרי קינג וצ'ארלס דרנינג.**

לביתו כדי לגלות שאיש ממישפחתו לא נותר בחיים. מישהו סיפר לו שאביו נראה חי בבית־חולים במינכן. האיש יצא לגרמניה והחל בחיפושים קדחתניים אחרי אביו. משלא גילה אותו חזר הביתה לבודאפשט ומכיוון שהיה בודד ולא השתייך לכל מיסגרת מישפחתית או חברתית התגנדב למישטרה. לא עברו כמה ימים ובאו לעצרו באשמת ריגול. לא עזרו כל טיעוניו שהיה בגרמניה כדי לחפש את אביו, וכי שהה במחנה־שיקום שנוהל על־ידי הג'וינט, שחילק לניצולי מחנות־הריכוז חבילות מזון.

„לא ריגלתי," טען האיש, „וכי כיצד יכולתי, אחרי כל מה שעבר עליי?" אבל התגובה על הודאתו היתה מכות ועינויים. האשימו אותו כי אם לא ריגל הרי לפחות גנב. אם לא גנב הרי היה כייס. אם לא כייס הרי לפחות סחר במיצרכים שהיו בתוך חבילות הג'וינט.

המפתיע בסרט היה הגילויים הנוזים וחסרי־הפשרות המתייחסים לאנשים שעדיין חיים, הן הקורבנות, הן המענים.

דבר דומה גילה סרט מברית־המועצות. אם אצל ההונגרים נאמר במפורש כי מישטרת המיפלגה עמדה מעל

אין סליחה לאנסים

ג'ודי פוסטר וקלי מקגיליס: אלימות קשה

הנאשמים (אורלי, בן־יהודה, תל־אביב, מוצג גם בבניי־ני־האומה **בירושלים**, בעצמון 1 **בחיפה**, ארצות־הברית) – **סכס ואלימות, ואם אפשר אז קצת מחאה חברתית, הם ללא ספק מיר־שם בדוק להצלחה קופתית מובטחת. את העובדה הזאת כבר למדו שני המפיקים הממולחים, שרי לנסינג וסטנלי ג'ופה, האחראים לאחד המצליחנים הקופתיים המגעילים ביותר בזמן האחרון, תיזור גורלי, שהפקידו את מלאכת הבימוי בידי ג'ונתן קפלן. ואם אז זכתה הצדקנות – מי שבוגד באשתו ייענש נוראות, גם הפעם זוכה הצדקנות – מי שיאנוס או יעודד אונס ולא ינסה למנוע אותו, ייענש.**

צדקנות, לא חלילה משום שזה לא מגיע למעודד מעשה אונס שייענש בכל חומרת הדין, אלא משום שבדרך להעברת המסר מגישים המפיקים ובימאי אורגיה של אלימות ומין, המבטיחה את הכנסותיו של הסרט מעבר לכל ספק וקצת קשה להאמין להם, בכל הרצינות, שרק טובת הכלל היתה לנגד עיניהם.

שרה טוביאס, היא פרחה הנאנסת באונס קבוצתי אלים ורועש, כשקבוצת גברים מחורמנים חוזה בה בריקוד מגרה ומתגרה. טוביאס, מועצבת על־ידי השחקנית ג'ודי פוסטר, קמיע בטוח לקטינה מושחתת (באגסי מלון, נהג מונית).

הפרקליטה, קלי מקגיליס, מוצאת עצמה פותחת במאבק מישפטי מחודש, אחרי שהקורבן, פוסטר־טוביאס תובעת להחזיר לה את כבודה העצמי.

ואמנם, זה המסר ומוסר ההשכל שיש לסרט להציע, ובתור שכזה הוא באמת חשוב: גם אם אשה תהיה חופשיה ומשולחת רסן, ממש כמו הגבר, אין לאף אחד רשות לאנוס אותה. אונס הוא סוג של אלימות חסרת־הגינון, שאין לה כפרה או סליחה.

המידבר הלוהט

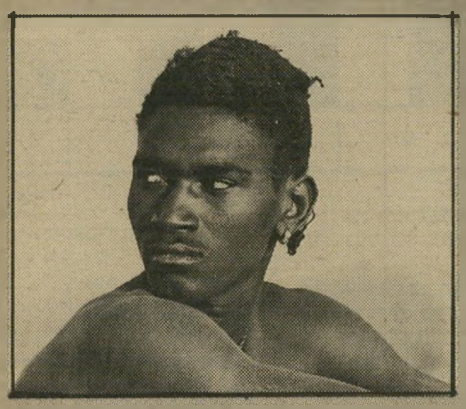

קריסנה קיין – ג'יאנקורו נגד אביו

זוהר (דיזנגוף 2 תל־אביב, מאלי) – **בימאי הסרט, סולי־מאן סיסה ממאלי, הוא אחד המרתקים שבבימאי אפריקה והמוכר שבהם. לרוב נחשבו סרטיו להצהרות פוליטיות פיוטיות וסירטו היפהפה הזה אינו יוצא מהכלל.**

למרות שהוא עמוס בסמלים פולקלוריסטיים ומסורתיים וזוהר בשמש המידבר האפריקאי המקדיחה את הדימיון, זהו ביסודו סיפור פשוט למדי: מסע של אב, קוסם ומגיד־עתידות מכובד ובא בימים לפגישת העימות עם בנו, ג'יאנקורו, שירש את כוחותיו המאגיים של אביו, ומאיים על סמכותו עד כדי רצונו של האב למגר את בנו.

מסעם של השניים, זה לקראת זה, על רקע נופי המידבר האפריקאי המדהימים, הזוהרים בשמש זהובה וקודחת, וחולות מעובצים בפסלים אבסטרקטיים, הופך עבור הצופה למסע קסום ומהפנט. גם הוא ידבק בזוהרה של השמש ויש בקצב של הסרט משהו מרדים עד כדי תרדמה היפנוטית. גם במשלים הרבים ובמראות יש משמעויות ופרשנות תלת־רבדית, שכדי לעמוד על טיבם יש צורך בהכנה לא־מעטה או בנכונות להתמודד עם דברים שתומים רק נוכח האסתטיקה המופלאה שלהם

נביא החורבן על עצמו

קלאוס מריה בראנדאואר וארלנד יוזפסון

האנוסן (פאר, תל־אביב, מוצג גם באימפריה 1 **בירושלים**) – **הסרט, שזכה להיכלל ב־50 הסרטים הזרים המועמדים לאוסקר, הוא קו־פרודוקציה הונגרית־גרמנית־אוסטרית על נושאה קודמת – מרכז אירופה על רקע עליית ההיטלריזם והאירועים הקודחים ששינו סידרי עולם עד עצם היום הזה. שיתוף הפעולה של קלאוס מריה בראנדוואר והבימאי אישטוואן סאבו מבטיחים איכות אסתטית..**

אחרי מפיסטו וקולונל רדל, שגם שניהם עסקו בשתי דמויות טראגיות מסוכסכות עם עצמן, הנפלות קורבן לשילטון שאותו הן מנסות לשרת, מגיש סאבו את סיפורו הטראגי של האנוסן. במקור יהודי מוסתר שניחן בכוחות סלפתיים נדירים. הוא מגלה את כוחותיו העל־טיבעיים אחרי שנפצע ב־ראשו, הופך אותם לקאריירה ומשלם ביוקר כאשר מקור כוחו הופך למקור פחד למעסיקיו. כשהשילטון הנאצי מגלה שהאנוסן מנבא את קריסתו עומדת אמנותו של האנוסן בעוכריו וממיטה עליו את החורבן באותה עוצמה שהביאה לו את התהילה. שילטון טוטאליטרי־פאשיסטי אינו סובל אינדיווידואליסטים או פרטים בעלי עוצמה.

תשבצופן העולם הזה 2687

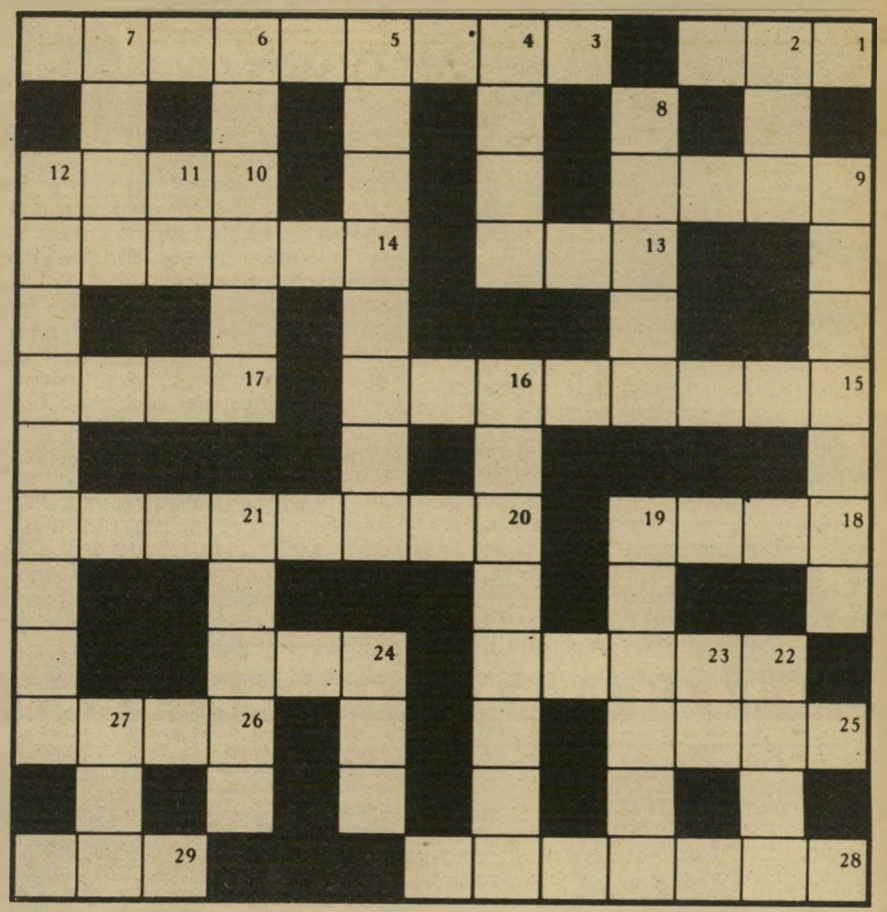

מאוזן:

1. מה אמרו חז"ל על השרץ? (3):
3. היפי ומרגל מעבירים ידיעות בכתב החרטומים (9):
9. הפקודות, שמענו, הגיעו של השריונאים (4):
10. בעל שני תארים בקלבוש (4):
13. אדיפוס בביתו? (3):
14. צדיקים קשוחים עובדים בעיניים(6):
15. עממי תמיד וללא הסתייגות (4,4):
17. השומר־ראש חזר למכה (4):
18. יטהרו את הציר (4):
20. עם אלף נשים ברחוב (4,4):
22. להתעורר אל עונתה (5):
24. המלאך לא יחזור (3):
25. מה יהיה כשיחזור שוב הורס? (4):
26. הקול החסר בבחירות (4):
28. נואם מוסיקלי גרוע שונא אותו (4,3):
29. עוד ברז לעתון (3).

מאונך:

2. נח"ל בסוריה (3):
4. יצור מקובל (4):
5. הקיבוץ רק לבני ברית החוזרים בתשובה? (5,3):
6. כסא פנוי בקזבלן? (4,2):
7. אתה רואה בנאי אנגלי? (4):
8. פעם בישוב זו היתה שאלה של זמן, ברם תשובה מאז לא ניתנה (5):
9. הסיניות לא מפרגנות (3,4):
11. שרפה את האיש מנצרת (2):
12. מדד הרווחיות בתל־ברוך (6,3):
16. גורם בעיות בחשבון הבנק (4,4):
19. הולנדי טומן קנדית (6):
21. השף ירד עליה עם טון מעליב (5):
22. מלודרמה בזירה (4):
23. ראש העיר לא למד (2):
24. שם את פן בראש הרשימה (3):
27. שר עם טקט (3).

אביגיל ינאי

פתרון תשבצופן 2685

מיכתבים לרותי

נעמי רון

נשואה מושכת

היא בת 42, נשואה, נאה, מושכת, מעוניינת ליצור קשר לחברות ולאהבה עם גבר נשוי, נאה מאוד, חתיך, חם, רצוי בהיר־שיער. שאל אותי על (1/2687).

★ ★ ★

למי שלא קרא איך תיאר גבי ניצן את המועמדות שהתחרו בשבוע שעבר על תואר מלכת־היופי, בבקשה: „20 קריקטורות, מבוהלות, מורעבות, מתוחות, צרות־בות מנורות־שיזוף, חנוקות איפור, מרוטות גבות, מגולחות רגליים, מחומצנות שיער ותלושות שיער בית־שחי." ★ ★ ★

שקטה מאירופה

היא גרושה בת 45, אם לשני בנים גדולים, בצבא, עיסוק — בשטח הרוק־חות, גובה 1.65 מטר, נאה, לא רזה, ילידת אחת מארצות אירופה, שקטה, רצינית, אוהבת סרטים, קריאה, שחייה בים, מוסיקה קלה.

היא מחפשת קשר רציני עם גבר עד גיל 52, מעל 1.75 מטר, משכיל, רגוע, נחמד, אירופי, בעל חוש־הומור, אוהב בית. אבל גם לצאת ולבלות. שאל אותי על (2/2687).

★ ★ ★

אשתו של השכן

דני סנדרסון מספר על פתקים שהוא שלף מן הכותל:

„ריבונו של עולם, נכון שעכשיו אני יותר יפה? אורי זוהר."

„אלוהים, אם תמשיך לקרוא לעצמך שדיי, אני תובעת אותך לדין. פנינה רוזנבלום."

„אלוהים, אתמול נאפתי עם אשתו של השכן. אם אני לא שומע ממך תוך שלושה ימים, אני ממשיך." ★ ★ ★

מיברקים

● בן 42, רגיש, אינטליגנטי, גובה 1.73 מטר, נשוי, במשבר קשה ללא מוצא, מחפש ורוצה להעניק חום, אהבה וידידות קסומה. מיספרו אצלי הוא (3/2687).

★ ★ ★

● הוא בן 45, נראה טוב, 1.69 מטר, חי בנפרד, מדריך טיולים לחו"ל ועוסק במינהל בתי־מלון ובתיירות, רקדן מעולה של ריקודים סלוניים, מעוניין להכיר נחמדה, לא טיפשה, אנושית ומבינה. מיספרו הוא (4/2687).

★ ★ ★

סיפר לי עורך־דין: השבוע היתה לי שפעת, לקחתי המון כדורים, הייתי מטושטש, לא מרוכז ולא הית־תה לי ברירה. הייתי צריך להופיע בבית־המישפט. עכשיו אני יודע איך מרגישים אלה מלקוחותי שלו־קחים סמים.

★ ★ ★

שאפתנית ורינמית

היא נאה מאוד, גובה 1.68 מטר, גרושה ואם לילדה, שאפתנית, דינמית, מקורית, רוצה אותך גבוה, נאה, מש־כיל, מעניין, מבין. מבטיחה לך נברא־דל־מומנט. אם תבטיח אותו דבר, זה כבר הרבה מאוד. היא עקרבית אופיי־נית. לא כל כך ידעתי מה המשמעות של ההודעה הזאת, והיא הסכימה לנקוב בשתי תכונות: נאמנות ויסודיות. אם מותר לי להביע דעה, היא נשמעת חמו־דה אמיתית. פרט אחרון: היא מעוניינת בך רק אם אתה פנוי. מיספרה אצלי הוא (5/2687).

★ ★ ★

רותי בטלפון, כתמיד, ב־221017.

סדיני תשוקה שחורים

גלית ארמלנד
„אני נותנת חופש לפנטזיות"

לגלית ארמלנד (23) יש עיניים ירוקות, שיער שחור, ראש זרוק במיוחד והרבה שירים, אשר שוכבים בינתיים במגירה. היא גדלה בקיראון, חיה כיום בדירה שכורה בפתח־תיקווה, לומדת כבר חצי שנה בקורס לגרפולוגיה של חנה קורן, וחולמת להיות גרפולוגית. יתאים לה גם לפרסם את שיריה ולזכות בהכרה.

היא התחילה לכתוב בגיל 17, בעיקבות אהבה נכזבת. נושא אה־בתה לא יכול היה לעזור הרבה בכאבי־הלב, אבל משהו הוא רצה לעשות, ואחרי שהוא ראה את השירים שנולדו בגללו, הוא אמר לה: „מיררתי לך את החיים, אז לפחות אעזור לך לעשות משהו עם השירים."

היו לו קשרים טובים, והוא הפגיש את גלית עם ריטה, שקראה את החומר, התלהבה, אבל סיכמה: „לא מתאים לסיגנון שלי, זה כבד מדי."

גלית, על שיריה: „אני נותנת חופש לפנטזיות שלי, מוציאה מה שהמוח שלי זורק, דברים קטנים יומיומיים, שאנשים בדרך־כלל מד־חיקים אותם." דוגמה: „הנך, זמר יחיד זועק באפלה, כאשר אנוכי לבדי עם צילי. גרון אחד לשתי נשמותינו, מלבד זאת הכל זר ורחוק. מושכות קסומות היפנו גופי לצד בו נושבת רוח מיניות, בשרי היתום, עולם של חמדנות מצא אותך."

ועוד אחת: „אשה חופשיה, מחתלת, קירות מפונטזים, בעשייה עיקשת. על שולחן בסלון, פרוס אלוהים. שמלותיה החושפניות, כגמלי הבדואים, מאכלסות סדיני תשוקה שחורים. רוצחות פיסת הזיכרון, ככלבים מאולפים."

תן טרמפ לחייל

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.
רמת־גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 03-75-22-777
1987
בשמירה על בריאותך ורכושך

הייתם מאמינים?

כבר חודש שלם לא הופיע תת־מדור „לא ייאמן כי יסופר" שבו אני כותבת לכם על הדברים הבלתי־מתקבלים על הדעת שקורים לי, לבני־משפחתי או לידידי הקרובים.

תשמעו את זה:

אמא שלי ואבא שלי נסעו לחופשה ביוגוסלביה. ישבו להם בבית־קפה בעיירת־הנופש הנהדרת דוברובניק, אכלו איזה מאזה, שתו כוס־יין, הסתכלו על המים השקטים והסתלבטו. פתאום ראה אבא שלי איש שיושב שלושה שולחנות ממנו. האיש לא נראה יוגוסלבי ולא נראה אמריקאי ולא נראה גרמני, ולא נראה סיני. מכל אלה ביחד הסיק אבא שלי שהאיש בטח ירושלמי (כמו האבא שלי עצמו). ניגש אל האיש ושאל אותו בעברית: „תסלח לי, אתה במיקרה ירושלמי?"

„לא," ענה לו האיש בדוברובניק, „אני דווקא מאילת."

„מה אתה אומר?" התלהב אבא שלי, „יש לי בן באילת!"

„כן, מה שמו?"

„שמו..."

„מה אתה אומר, אתה אבא של... לפני חצי שעה דיברתי איתו בטלפון."

ארץ זבת חלב

כבר סיפרתי לכם איך בשנה שעברה נסעתי לבלגיה כדי לבקר חברים, ואיך הם טילפנו אלי כמה ימים לפני נסיעתי והזמינו לעצמם מתנות. סיפרתי איך עמדתי בתור לבריקות־הביטחון בנמל־התעופה, ואיך הרגשתי כמו אידיוט כשבתיק־היד שלי היו צינצנת טחינה, צינצנת חומוס, חבילת חלבה, שתי חבילות זעתר, קילו גרעינים

נערת שקדי־הדבש

דבש בר בלי ריסוס ושם לועזי

מכל סוג ו...10 פיתות טריות של אבולעפיה שקניתי באותו יום.

מאז אני יודעת שהמתנות הכי טובות לחברים בחו"ל זה אוכל ישראלי מקורי. הנה עוד שני דברים באותו עניין:

בלוק זהב של חברת קארט — אריזה יפה שנראית כמו מטיל־זהב, שבתוכה ריבועי חלבה מצויינת מצופה בשוקולד. 12.50 שקלים.

ומקיבוץ יד־מרדכי צינצנות דבש בר (ללא ריסוס) בשילוב שקדים, אגוזים, בוטנים או כל הפיצוחים ביחד. קוראים לזה פיקדילי (נגמרו השמות העבריים בקיבוצים?) וכל צינצנת עולה 8.50 שקלים.

זהירות: אי־אפשר להפסיק לאכול.

גם השבוע הזה עבר...

כמו באמריקה. קודם כל פתחו כמה סופר־מרקטים ל־24 שעות ביממה, שזו חגיגה גדולה והרגשת רווחה לעקרת־הבית העובדת. עכשיו גם הוציאו לאור עיתון. חדשות היפרשוק חנובה.

נייר כרומו, הרבה צבע, צילומים של כל המוצרים שבמיבצע וציון מחיריהם. נהדר, אבל תזהרו מזה. אני זוכרת את עצמי, בארצות־הברית, אוספת את כל העיתונים האלה, סתם כך, להנאתי. מביאה הביתה, ולמחרת היום קונה 18 פריטים שמעולם לא חשבתי לקנות.

ראו הזהרתם!

● ● ●

שימעון ריישר ממיסעדת פפיון ברמת־השרון שאל אותי אם אני רוצה לאכול איתו חביצת דיבשה. בלי לחשוב שניה אמרתי שאני לא אוכלת דברים פיחס. גם כן אוכל — חביצת דיבשה.

שימעון הסביר לי שחביצת דיבשה זה פשוט קרם־קרמל בעברית, וגם אמר לי שאני צריכה להתבייש אם אני לא יודעת את זה. אז חביצת דיבשה סירבתי לאכול, אבל להתבייש, אני כבר מתביישת שבוע. אני מקווה שגם אתם.

● ● ●

שמעתי בראיון בטלוויזיה:

המראיין: האם נכון יהיה לומר שהשמן, אשר נמצא בתוך הכד, שימש לצרכים קוסמטיים?

המרואיין: אכן נכון. בהחלט ניתן לומר שהשמן, אשר נמצא בתוך הכד, שימש לצרכים קוסמטיים.

שאלת המערכת: האם הפסיקו להשתמש במילה „כן"? חבל!

עצת קורא

הנה מיכתב שקיבלתי מהקורא מתי דויד. לשימושכם:

באחרונה התרבו מאוד הפרשיות והשערוריות, שבהן היו מעורבים פוליטיקאים מתחילים וותיקים, כתוצאה מהדלפות פזיזות, הצהרות מטופשות והכחשות מגוחכות. כדי לסייע לכל אותם השרים והח"כים, המסתבכים לרוב בהצהרות ובהכחשות מביכות, הנני תורם לטובתם נוסחת־פלא, שתפתור להם כל בעייה. הנוסחה מציעה, ללא תמורה, טכניקה מיוחדת להדלפות נקיות ולהכחשות אמינות, מבלי להסתבך.

מה שאמרתי – לא הובן.

מה שהובן – הוצא מן ההקשר.

מה שהוצא מן ההקשר – כלל לא נאמר.

מה שלא נאמר – נאמר, אך לא לפירסום.

ומה שלא נאמר, לא הובן ולא הוצא מן ההקשר – סולף.

צלם־המערכת, אלי דסה, היה באילת, וכנראה התאהב בקטן המתוק הזה. אחרת אני לא מבינה למה הוא שם את התמונה שלו בתא המיכתבים שלי במערכת. ואולי הוא סתם מתגעגע לקיץ שלא נגמר.

הסינים באים, הסינים באים!

אחרי שבעמל של שנים הוצאתי לעצמי שם של מלכת הקולסטרול בארץ, מלכת החמאה, הנקניקים, שומן האווז, הסיגריות והקפה. אחרי שעשיתי לעצמי לדגל את הבוז לבריאות, את האמונה בגורל, את הזילזול במחקרים ושמתי את מיבטחי רק במנעמי־החיים — הנה הגיע היום ואני צריכה להתקפל.

סתם.

אני לא באמת מתקפלת. אני עדיין מאמינה שהחיים נועדו, כדי לנצל אותם בתענוגות מכל סוג ולא בראגה לעתיד הבלתי־ברור. אני עדיין מאמינה שחלק מן האושר טמון בשומן חזיר מטוגן, בחמאה על לחם טרי, בקפה חריף, בסיגריות. אני עדיין מאמינה שכל מה שבריא יש לו טעם של פורמאיקה. הכל מלבד דבר אחד. אורקיז אז סידרו אותי. המציאו אוכל בריא שהוא

ה„במבו־סטימר" על השולחן

אוכל בריא —

נפלא. מה אני אשמה? בטח שבהתחלה בזתי למאכלים מאודים, אבל הסקרנות הרגה אותי וטעמתי. מאז אני כמעט מכורה לדבר הבריא הזה, לעזאזל. טוב, אבל אחרי הארוחה אני מעשנת שלוש סיגריות כדי לא להרגיש לגמרי נכנעת.

אני מדברת על כלי־הפלא שהסינים קוראים לו במבו־סטימר, ובעברית קוראים לו מאדה נצרים. לא כתבתי עליו עד היום כי הכלי לא היה בארץ. עכשיו אפשר להשיג אותו, עם קצת מאמץ, בכמה חנויות בתל־אביב, והמאמץ כדאי לכולם, שלא לדבר על אלה מביניכם שהבריאות או הדיאטה נמצאים בראש מעייניהם.

הכלי עשוי בדרך כלל משני מגשי־נצרים ומיכסה. שיטת העבודה פשוטה מאוד. ממלאים כל מגש במה שרוצים לבשל בו: ירקות, פירות, דגים, בשר, בצקים ממולאים. מרתיחים מים בסיר שקוטרו כקוטר מגש־הנצרים. מעמידים את שני המגשים זה על גבי זה על סיר שבו המים כבר רותחים, מכסים במיכסה ומחכים בין 8־12 דקות, תלוי בסוג המאכל המיועד לאידוי. מורידים את המגשים מהסיר, שמים על מגש גדול ומגישים לשולחן. בשני מגשים אפשר לאדות ארוחה מלאה לארבעה סועדים.

הנה כמה הצעות: ארוחה של דג סול וירקות. על המגש התחתון מניחים צלחת (יותר קטנה מהמגש עצמו, כדי שיהיה מקום לאדים לחדור). על הצלחת מניחים ארבע פרוסות דג סול. על המגש השני מניחים קישוא חתוך לפרוסות, בצל חתוך לרבעים, פרחי כרובית, פרוסות גזר, פרוסות קולרבי וכל ירק אחר שאוהבים. שמים את מגש הירקות על מגש הדג. את שניהם מניחים על סיר שבו המים כבר רתחו ומחכים 8־12 דקות. בינתיים מכינים רוטב כלשהו (רסק עגבניות ושום, מיונית וחרדל, שמן־זית, חומץ־יין ותבלינים).

מגישים את הדג והירקות לסועדים, וכל אחד מהם מוסיף לעצמו מעט רוטב.

אפשרות שניה — אם הארוחה היא לשני אנשים אפשר להכין בבת אחת גם את המנה האחרונה. בקומה התחתונה מניחים קציצות־בשר ולידן ירקות העונה, ובקומה העליונה פרוסות בטטה, פרוסות תפוחי־עץ ובננות שלמות.

אחרי האידוי מגישים את הקציצות המאודות והירקות עם רוטב חמוץ או חריף ואת הפירות עם דבש.

לסיכום: בריא, קל ומהיר להכנה, לא משמין, יפה מאוד למראה (צבע הירקות נשמר), מתאים לאירוח.

אלי דסה, העולם הזה

ה„במבו־סטימר" על האש

— וגם טעים

ראיתם את בלבוטק האחרון, עם המישפחה הזאת ששלחו לה מכונת־כביסה ומקרר וטלוויזיה?

אני לא רוצה לשמוע מילה רעה אחת על עם ישראל, לפחות שלושה חודשים.

רחל מרחלת על כל העולם

הכי־הכי מדובר

כל החברות שלי התקשרו ושאלו אותי: תגידי, איך עוד לא כתבת על הרומאן הכי מדובר בחוג הנוצץ?

שאלתי איזה רומאן? וכולן ענו לי במקהלה: הרומאן בין המאפר **אודי ברנס** בן ה־22 לבין אשת־החברה הכי־מדוברת בעיר, **מיכל בקר**, בת ה־36, הנשואה למיליונר היהודי־גרמני **חיים בקר**.

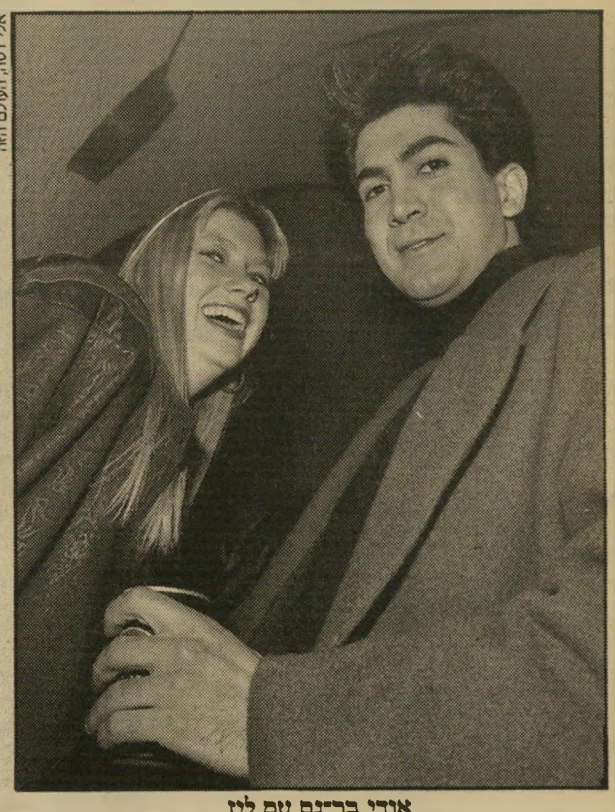

אלי דסה, העולם הזה

אודי ברנס עם ליז
מלבד ידידות, אין ביניהם —

אלי דסה, העולם הזה

מיכל בקר
—שום דבר

התחלתי לצחוק ולבכות לחילופין במשך דקות ארוכות.

הסיפור הזה אינו נכון. מלבד ידידות בין השניים אין כלום. המכנה המשותף היחיד בין השניים הוא האהבה שלהם לאסתטיקה, ובזה אני כוללת בגדים, אנשים יפים וכל מה שנתפש כיפה וכאסתטי בעיני השניים.

מיכל בקר נשואה בעושר ובאושר לחיים בקר, המתגורר שבועיים בגרמניה ושבועיים בישראל. ברנס עובד כעת כמאפר בסלון אופנתי, ובעוד שישה חודשים הוא יתחיל בלימודיו האוניברסיטאיים.

עד אז הוא ימשיך לראות ולהיראות בכל המסיבות הכי־הכי בעיר, כשלצידו אשת־החברה מיכל בקר.

עוד יותר זוהרת

אחת מהנשים היפות והאלגנטיות ביותר, ובאחרונה הסתבר שהיא גם מוכשרת ביותר, עברה קילוף־פנים, כדי להיראות עוד יותר יפה ועוד יותר צעירה.

מלכה רוזנשטיין, אשת־החברה־הנוצצת בעבר והפסלת כיום, הצליחה בשנתיים האחרונות בעיסוקה החדש, ואף זכתה בפרס על אחת מיצירותיה.

רוזנשטיין, אם לארבע בנות וסבתא לכמה נכדות, לא נראתה בחודש האחרון בשום אירוע. כבר חששתי שמשהו קרה לה, כי מאז שהיא התאלמנה מבעלה, עורך־הדין **אמנון רוזנשטיין**, היא הורידה פרופיל.

אני מודיעה לכם שאין לכם מה לדאוג. אחת מהקולגות שלי פגשה אותה ביום השישי האחרון, כשהיא מטיילת ברחוב בחברת ידידה. כשהתקרבה, היא הבחינה שפניה של מלכה'ל סמוקים. הקולגה שלי שאלה אותה לפשר העניין, ורוז־

מלכה רוזנשטיין
לא יכולה עדיין לצאת מהבית

נשטיין השיבה לה שהיא עברה קילוף־עור להסרת פגם שהיה בפניה.

הקולגה שלי גם מוסיפה שמלכה רוזנשטיין בת ה־50 פלוס, נראית לפחות בעשר שנים צעירה יותר.

או נזכרתי שחברה אחרת שלי הזמינה אותה למסיבת יום־הולדת של חברה משותפת, ומלכה אמרה לה בכנות שהיא לא יכולה עדיין לצאת מהבית, כי היא עברה טיפול יסודי של קילוף.

אני לא יודעת בשביל מה היא צריכה את זה, כי היא יפה וזוהרת, אבל מצאה חן בעיני הכנות שלה, ושהיא לא מסתירה את העניין, בניגוד לכמה נשות־חברה שכתבתי עליהן בעבר, שעברו טיפול זהה ולאחר־מכן השקיעו את כל האנרגיה שב־עולם כדי לשכנע את הסובבים אותן שזה בא להן מדי שמיים.

איך מכירים אנשים

היא אשה ידועה, שם ידוע בתיקשורת – רדיו, עיתונים, ספרים על נושא מסויים. היא בת 50 פלוס־פלוס, נאה למדי, גרושה מגבר, שגם הוא לא אלמוני.

נראה שקשה לה להיות בודדה, ואת זה בהחלט קל להבין. כדי להפיג את הבדידות היא נהגה, ואולי עדיין ממשיכה בכך מדי פעם, לפרסם מודעות בעיתונים, בנוסח: למכירה מקרר, או מיטה זוגית, או חפצי־בית שונים.

כאשר הקול הפונה בטלפון היה נשי, היא נהגה, או נוהגת לומר: מצטערת, כבר לא אקטואלי. כאשר הקול היה גברי, ונשמע תרבותי ומעניין – מכיוון שהיא בהחלט כזו – היא נהגה להתחיל לפתח שיחה, שהובילה להזמנה לראות את הסחורה, ואת בעלת־הבית, ואחר־כך, אולי, גם להזמנה לכוס־קפה.

עברו שנים מאז שהיא הגתה את הרעיון, ובינתיים המיטה הזוגית עדיין בחדר־השינה, המקרר במיטבח, ושום חפץ, כך הבנתי, לא נמכר. אבל מה, היא העבירה את הזמן בהיכרויות חדשות, ופה ושם, אולי, היה לה אפילו איזה רומאן. ואולי היא רכשה איזה ידיד או שניים.

בשני קולות

יאיר רוזנבלום
עזבו לכיוון תל־אביב

לפני כמה חודשים הוזמן המלחין־פיזמונאי ואיש־המוסיקה **יאיר רוזנבלום** לקיבוץ בית־השיטה, כדי לארגן את תג־המשק.

הוא שהה שם שלושה חודשים, ובמהלכם התאהב בבת־משק בשם **מיכל**, שהיתה זמרת בי־מקהלה שהוא אירגן שם.

לכאורה סיפור נחמד ורומאנטי, אך זה הרבה יותר מורכב ממה שאתם חושבים. מיכל היא אשה נשואה, ואם לשני ילדים קטנים. יאיר נשוי ואב לילדה הלומדת בתיכון.

האהבה שהתלקחה שם היתה כל־כך חזקה, שגם מארגני־האירוע התפעלו ממנה.

בימי שהייתו שם קיבל רוזנבלום חדר, ובו התגורר ביחד עם אהובתו.

לפני שבוע הם עזבו את המשק לכיוון תל־אביב, ושכרו דירה שבה הם מתגוררים ביחד עם שני ילדיה הקטנים של מיכל.

כמו שאומרים: שיר־אהבה בשני קולות.

אהבת הכדורגלן והקצינה

אין לי שום מושג בכדורגל. מעולם לא הלכתי למישחק. אבל כאשר אני שומעת שלאיזה כדורגלן חתיך יש רומאן יפה, אני מייד זוקפת אוזניים.

כדורגלן־השבוע שלי הוא **גיא ברק**, שהיה פעם המגן הימני של הפועל חיפה, ובאחרונה הוא החליף קבוצות ועירם, ועבר לבעוט בכדור ולהגן על השער של מכבי תל־אביב.

ברק בן ה־21, תושב קריית־חיים, ומעכשיו תושב (בדירה שכורה) רמת־גן, הוא יפה אמיתי, ככה אמרו לי, וגם חמוד, וגם חכם, ובהזדמנות, כאשר ייצא לי לפגוש אותו, אשאל אותו מה הוא רוצה לעשות כאשר הוא יהיה גדול.

יש לו, לגיא, אהבה רצינית, הנמשכת כבר יותר משלוש שנים, עם קצינה יפה בצה"ל, ששמה **מרין**. היא משרתת בבסיס בצפון, הוא יהיה עכשיו במרכז, אבל אין מה לדאוג לרומאן, כך הבנתי, כי לסיפור יפה כזה לא יפריע המרחק שבין צפון הארץ למרכזה.

אוסף המלכות

„לא הייתי חברתו של **רוני מאנה**." אומרת נסיכת־היופי **רוויטל מור**.

„אנחנו רק ידידים!" אומרת מלכת־היופי **שירלי בן־מרדכי**.

רוני מאנה בן ה־26, מבעלי הסינרמה (ראה עמוד 17), בליין ופלייבוי תל־אביבי, התראיין באחד העיתונים, שהגדיר אותו כמחזיק בשיא ארצי:

ניקול הלפרין
„שיא ארצי במלכות־יופי"

ארבע מלכות־היופי של השנים האחרונות „יצאו איתו והפכו לצמודות שלו."

המלכות הן **שימענה הולנדר, ימית נוי**, רוויטל מור ושירלי בן־מרדכי. מבין הארבע, ימית נוי, מלכת־היופי של 1987, אכן היתה בת־זוגו הקבועה במשך שנה וחודשיים, ובתקופה מסוימת הם אף התגוררו ביחד. שלוש האחרות טוענות שהן ידידות שלו בלבד, ואין מדובר בקשרים רומנטיים.

שימענה הולנדר, שנבחרה כמלכת־היופי של 1983, מיודדת עימו כבר זמן רב. את רוויטל מור הוא הכיר בתקופה ששניהם נפרדו מבני־זוגם, והוא שימש לה ככתף־לווייה באירועים חברתיים. כעת היא בקשר רומנטי עם בחור בשם **גיא רם־אלי**, בן־הזוג לשעבר של השחקנית **קרוליין לנגפורד**. לשירלי בן־מרדכי, המלכה ואשתקד, אין כעת קשרים רומנטיים, וגם היא משמשת לעיתים כבת־לווייה של מאנה באירועים חברתיים.

אחרי הכתבה שפורסמה עליו, הוא היה במצב־רוח לא־הכי־שמח. אז דרינג־דרנגתי לו ושאלתי לשלומו.

„רוני מאנה, אתה מוכן אולי להסביר לי מה זה פסטיבל מלכות־היופי שמתחולל סביבך באחרונה?"

„כל אחד כותב עלי מה שהוא רוצה. נפגעתי מהכתבה, כי אנשים הבינו ממנה שאני רק מחפש מלכות־יופי או דוגמניות־צמרת. החלטתי לרדת מהעניין הזה, כי ראיתי שזה לא מוסיף לכבודי."

„אומרים בעיר שאתה בקשרים עם מלכת־היופי החדשה, **ניקול הלפרין**."

„לניקול יש חבר, וההיכרות ביננו היא שיטחית. אנחנו רק ידידים, ולא יותר מזה."

יום אחרי השיחה עימו, ואחרי ההצהרות שלו, פגשתי בו בארוחת־ערב פרטית, ונחשו מי היתה

רוני מאנה עם ימית נוי
„זה לא מוסיף לי כבוד..."

צמודה אליו. נכון. מלכת־היופי הטריה, ניקול הלפרין.

האמינו לי, אחרי שבחנתי אותה מקרוב הבנתי שעבור יפהפיה כזאת מותר גם להפר נדר.

אלא שלרוני מאנה יש בעיה קטנה. כל מלכות־היופי שלו התגוררו באיזור גוש־דן, אך המלכה הנוכחית היא תושבת באר־שבע. אתם חייבים להודות שזה קצת רחוק.

יום־ההולדת ל...

זוכרים שפעם, לא מזמן, סיפרתי לכם על אחד שהוא מועמד, ושיש לו חברה שהיתה פעם חברה של מישהו אחר?

עכשיו מותר לגלות – לא הכל, אבל הרבה.

בשבוע שעבר נערכה חגיגת יום־ההולדת ה־45 לראש השב"כ, זה שפעם, בסיפור הקודם, קראתי לו המועמד ובשבוע שעבר מלאו לו 45.

נורא נבהלתי, וגם קצת נחרדתי מה־עובדה שעושים מסיבה כל־כך ראוותנית לראש השב"כ, ושכל העולם נמצא שם, וביניהם עיתונאים ואנשי־תיקשורת. האיש, האמור להיות הכי חשאי, הפך בערב אחד האיש הכי פומבי.

אתם הרי יודעים איך זה. כל אחד מהנוכחים רוצה להשוויץ לפני האלף־חברים־שלו שהוא מכיר אישית את ראש השב"כ, ושהוא יודע שהוא גר ב...

אז אני לא מתעניינת בפוליטיקה ובבי־טחון, ואותי מסקרן מאוד מי האשה של־צידו, כי אני יודעת שאם אני אגלה זאת, זה לא יפגע בביטחון המדינה.

ובכן, חברתו־לחיים של ראש־השב"כ היא עדינה הירשמן, אחת הגרושות היפות והכי־מבוקשות בירושלים, שבעבר הלא־רחוק היתה מיודדת עם אורי פורת, מנכ"ל רשות־השידור, שלאחרונה נודע לי שמע־רכת־היחסים שלו עם אשתו היא לא הכי־הכי. אולי זה בגלל המתח הרב שעובר עליו בעבודה.

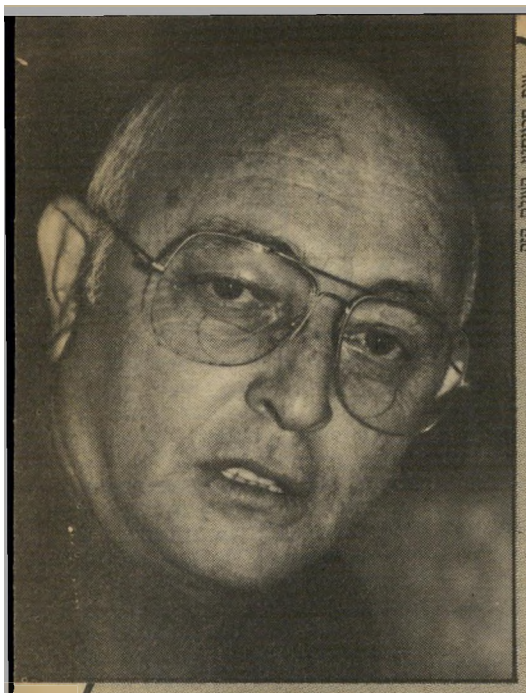

צילום: יעקב סער

אורי פורת
יחסים לא הכי־הכי

אחרי שהתאוששתי מהלם הפומביות של השב"כ, חשבתי לעצמי שאנחנו נמצאים כעת בעידן חדש של תפישה ביטחונית, וכעת אני ממתינה בקוצר־רוח לשתי מסיבות האמורות להתקיים בזמן הקרוב – האחת בכור האטומי בדימונה, והשנייה בבור בקרייה. אני כבר משתוקקת להיות אחרי המסיבות האלה, אז אני אוכל לטלפן לכל החברות שלי ולספר להן הכל.

על מי מנוחות

באוקטובר שעבר סיפרתי לכם על הפרידה בין **אודי רקאנטי** ואשתו **אילנה**.

רקאנטי, מבעלי מניות־השליטה בבנק דיס־קונט, בן למישפחת־אצולה ישראלית, עזב את ה־בית לטובת הדוגמנית־לשעבר **שרונה מארש**,

צילום: אבא

ליאון רקנאטי
משבר ביחסים —

העובדת כמזכירה במישרד עורך־הדין **יגאל ארנון**, המטפל בענייני בנק דיסקונט. שם הכירו בני הזוג. מלבד כמה אירועי־ספורט, לא נראו השניים בפומבי.

מסתבר שדור־ההמשך במישפחת רקאנטי פ־חות עמיד בפני משברים מאשר דור־המייסדים, כפי שקורה גם לשקל שלנו. הבן־דוד, **ליאון רקאנטי**, נמצא במשבר ביחסיו עם אשתו, **מי־רה**, המעורה מאוד בחיי־האמנות בארץ, בעיקר בתחום הפיסול והקולנוע.

אך אצל הרקאנטים הכל נשאר בסטייל. אין מהומה ואין השמצות. גם המשברים הם על מי־מנוחות, ולנו נותר רק לחכות לבאות.

צילום: יעקב סער

מירה רקנאטי
— בלי מהומות והשמצות

אדם בלי חמה

במשך ארבע השנים האחרונות היה לזמר ה־פופולארי **אדם** קשר רומנטי סודי, שכל מקורביו החל בבני־משפחתו וכלה באמרגניו — השתדלו להסתירו, כי זה לא היה טוב לעסקים ולתדמית של הזמר, אלילן של נערות בגיל העשרה.

בני־הזוג אף התגוררו ביחד, נסעו לחו"ל ונהגו לבלות בכל הדיסקוטקים והמסיבות בעיר, כשהם מגיעים בנפרד. אף אחד לא שיער שמדובר בקשר רומנטי, וחשבו שזה קשר ידידותי בלבד.

לפני כמה חודשים הם פתחו יחדיו חנות לב־גדים ולאביזרי־אופנה מיובאים. הבוטיק היווה מקום לעליה־לרגל לידידי הזוג ולמעריציו של הזמר המצליח, אך העסקים לא הצליחו, כמצופה, ועם הבעיות שנוצרו בעיקבות אי־ההצלחה בבו־טיק החל גם המשבר בין בני־הזוג, והם נפרדו.

גם עכשיו קורה שהם נפגשים במסיבות וב־דיסקוטקים האופנתיים בעיר, אך כל אחד מגיע בגפו, כמו בעבר, ועושה כעולה על רוחו. רומאן סודי בן ארבע שנים הסתיים בשקט, הרחק מאור הזרקורים ועיני העיתונאים, שאולי ידעו על כך, אך העדיפו להתעלם מחייו האישיים המיסתוריים של אדם.

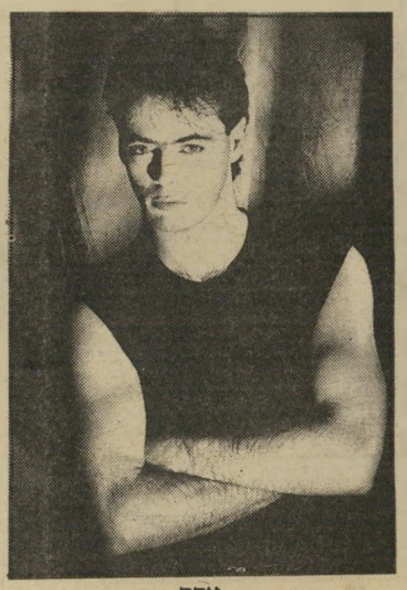

אדם
פרידה

אושר על המירקע

איש־טלוויזיה ידוע, שהוא גם נשוי וגם אב לילדים בוגרים, לא מסתפק באהבתה של אשתו. בחודשים האחרונים הוא מרחף בקלילות במיסדרונות הטלוויזיה, וגם כשרואים אותו על המסך מבחינים חדי־העין שהחיוכים שלו ממלאים כמעט את כל המירקע.

הוא לא זכה בהגרלת הלוטו או הפיס. הוא גם לא קודם בעבודה. הוא פשוט התאהב בבחורה צעירה ממנו בכמה שנים טובות.

ואיפה, לדעתכם, הוא הכיר אותה? לא, לא ברשות־השידור, ולא במיגרש־החנייה, וגם לא באמצעות אחד מידידיו. הם נפגשו במיסגרת לימודית.

לא אגלה לכם היכן, כי בכך אני אחשוף אותו. אך אלה מכם המכורים לטלוויזיה, והצופים בתוכניות השונות, יזהו במי מדובר על פי האושר בפניו.

בינתיים אני משאירה אתכם במתח, אבל אני מבטיחה לגלות לכם את המשך הסיפור הלוהט הזה, אם יהיו התפתחויות חדשות.

ניקמת-הדם האחרונה

„מה, שאפתח את הפה אחרי 20 שנה ואספר את כל הסיפור?" שאל באסם עבד־אל־חי את אשתו נאיפה, והעיף מבט לעבר שלושת ילדיו הקטנים.

עבד־אל־חי עשה היסטוריה במישפט הישראלי. ב־1971, כאשר היה בן 18, הגניב אקדח לאולם בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, ובזמן הדיון, בעוד שהשופטים ישבו על כס־המישפט והאולם היה מלא בפרקליטים ובסקרנים, ירה 13 יריות לעבר דודו ובן־דודו, כניקמת־דם אחיו.

הדוד נהרג במקום, בן־הדוד נפצע אנושות ועורכת־הדין עדנה ארבל, כיום שופטת מחוזית, נפצעה ברגלה. מאז התחילו לחפש בכליהם של מבקרים בבית־המישפט, והמיקרה לא חזר על עצמו.

גלגלים מנוקבים

באסם, גבר נאה ובעל־גוף, הביע בראיון להעולם הזה את חרטתו וצערו על מה שעשה לפני 17 שנה.

„הייתי צעיר. היום אני לא מאמין בנקמה. מה, זה יחזיר לי את אחי?

„אילו היו אומרים לי היום לעשות דבר כזה, הייתי אומר שזה טיפשי. יש חוק, יש מדינה, אם דודי רצח את אחי — שהוא יילך לשבת במאסר־עולם. למה אני צריך לשבת בשבילו?

„אדם מתבגר ולומד דברים. דודי היה אז בן 50, בערך. אילו היה נידון למאסר־עולם היה יושב עד גיל 70 בכלא. אז אני בעצם עשיתי לו טובה, שיחררתי אותו ממאסר־עולם, וישבתי במקומו.

„היום אני לא מאמין בזה עוד. אבל זה היה גורל."

הדוד שוכב מת, הרוצח מוצא מהאולם ויחד עימו הפרקליטה נפצעה

זה היה מעשה ללא תקדים: באסם עבד־אל־חי רצח את דודו באולם בית־המישפט. הוא ריצה את עונשו ועכשיו הוא הסתבך שנית

משפחת עבד־אל־חי מכפר־טירה היא מישפחה ענקית, חמולה המונה מאות אנשים. וכמו במישפחה גדולה כל־כך, יש גם בתוכה הרבה סיכסוכים — מחלוקות על ירושת־קרקעות, בעיות של כבוד המישפחה וניקמות־דם.

ב־1970, כאשר למד באסם בכיתה י"ב בבית־הספר התיכון בכפרו, ערך אחיו הבכור, טארק, כיום ראש־מועצת טירה, מסיבה גדולה לכבוד היוצא לענייני ערבים של ראש־הממשלה. „כל המי־ומי הגיעו. הכפר היה מלא במכוניות־פאר שלהם," מספר באסם.

בן־דוד, שמישפחתו היתה מסוכסכת עם מישפחת באסם וטארק, עבר בין מכוניות־האורחים וניקב את גלגליהן.

באסם תפס אותו בשעת־מעשה וסטר לו כמה סטירות. למחרת החלה שרשרת מריבות וקטטות, שאחריתן היתה שדודו של באסם, תופיק עבד־אל־חי ובנו מאזן, רצחו את אחיו של באסם בכיכר־הכפר. הדוד ירה בו באקדח שבו החזיק ללא־רישיון, ובן־הדוד פתח את ביטנו בסכין. הפצוע מת במקום.

המישטרה עצרה את שני הרוצחים והושיבה אותם במעצר. מישפטם נפתח בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב לפני השופטים רווה, ארליך ומשה בייסקי (כיום שופט בבית־המישפט העליון).

לישיבה שנערכה ב־16 במרס 1971, הגיעה כל מישפחת עבד־אל־חי. או עוד לא נערכו חיפושים אצל המבקרים בבית־המישפט, ובאסם הצליח להחביא בבגדיו אקדח אף־אן בלגי.

היתה שעת־בוקר מוקדמת. בית־דין מישפט עסק בעירעורים קצרים, ועמד לתת גזר־דין במישפט שוד, לפני התחלת הדיון ברצח.

האולם היה מלא מפה לפה, וגם ספסלי הפרקליטים היו צפופים מאדם.

התובע במישפט־הרצח, עורך־הדין עמירם דננברג (כיום שופט־שלום) עמד במיסדרון ושוחח עם הסניגור בתיק, עורך־הדין מיכה כספי.

באולם טענה עורכת־הדין שרה סירוטה (לימים פרקליטת מחוז־המרכז וכיום שופטת מחוזית) לעונשם של השודדים שישבו על ספסל־הנאשמים.

השוטרים הכניסו לאולם ההומה את הנאשמים ברצח, האב ובנו. מכיוון שלא היה מקום על ספסל־הנאשמים, הושבו השניים על הספסל הראשון שמאחורי הפרקליטים.

תוך דקות נשמעו צרורות של יריות. איש לא הבין מה קרה. רק השופטים והמתמחה שלהם, שפניהם היו מופנות אל האולם, ראו את הנעשה. המתמחה נכנסה לפאניקה והתחילה לצרוח, השופטים עזבו את האולם.

„ראיתי כוכבים!"

הפרקליטים, שהסתובבו כדי לראות את מקור היריות, ראו בחור צעיר, גדל־גוף, בשורה האחרונה באולם, העומד על רגליו והיורה לעבר דמותו של הנאשם הצעיר, שברח ממקומו וניסה להתחבא.

הנאשם הקשיש ישב במקומו, דם זב מגרונו והוא חירחר. כנו, שהתחבא מתחת לשולחן הפרקליטים, נפצע קשה גם הוא.

בינתיים התרוקן האקדח, והשוטרים הצליחו לעצור את היורה.

„לא בדקו אותי," סיפר באסם. „בא־תי עם כל המישפחה וישבתי לידם באולם. כאשר ראיתי שהכניסו את דודי ובן־דודי, קמתי ויריתי בהם. הדוד נהרג בו במקום, ומאזן נפצע. כשנגמרו לי הכדורים נתן לי שוטר מהליווי מכה בראש, כך שראיתי כוכבים באמצע היום. נפלתי, התעלפתי ואני זוכר שלקחו אותי במעלית למרתף העצירים."

תוכנית־הרצח המקורית לא כללה מעצר. „התוכנית היתה שאתאבד אחרי היריות, או שאברח לירדן במכונית שחיכתה לי ליד בית־המישפט, ‚המפקדים שלי', ששלחו אותי לפעולה, הבטיחו לי שאצא מזה בשלום. הם רק הזהירו אותי שלא לפגוע בשוטרים היושבים לידי העצירים. ‚המפקד שלי', זה שתפס את מקומו של אבי, תיכנן את הכל.

„הייתי צעיר. חשבתי שהוא יותר חשוב משר־הביטחון והייתי בטוח שהוא יסדר הכל."

כאשר עצרה המישטרה את באסם והאקדח העשן בידו, נעצרו גם כמה מאחיו ובני־מישפחתו. „אבל אותם שיחררו אחרי כמה ימים, ואני נשארתי במעצר בבידוד במשך חודש. המכות שאכלתי בבית־המישפט היו כאלה שחודש ימים לא יכולתי לישון, לא על צד שמאל ולא על צד ימין.

„באותו היום נחקרתי במישטרה ר' סיפרתי מה שעשיתי. לא כל־כך חקרו אותי על מי ששלח אותי או על השותפים שלי. אבל גם לא הייתי מוכן לספר להם."

באסם הוא האח הלפני־אחרון במישחת לשולחן הפרקליטים, נפצע קשה גם הוא.

פרקליטה עדנה ארבל
„אני חושבת שנפצעתי..."

פרקליטה כרמלה חנוך
„למרות שהיתה נוכחת ברצח..."

פרקליטה נורית שניט
„ראיתי אותו שותת דם..."

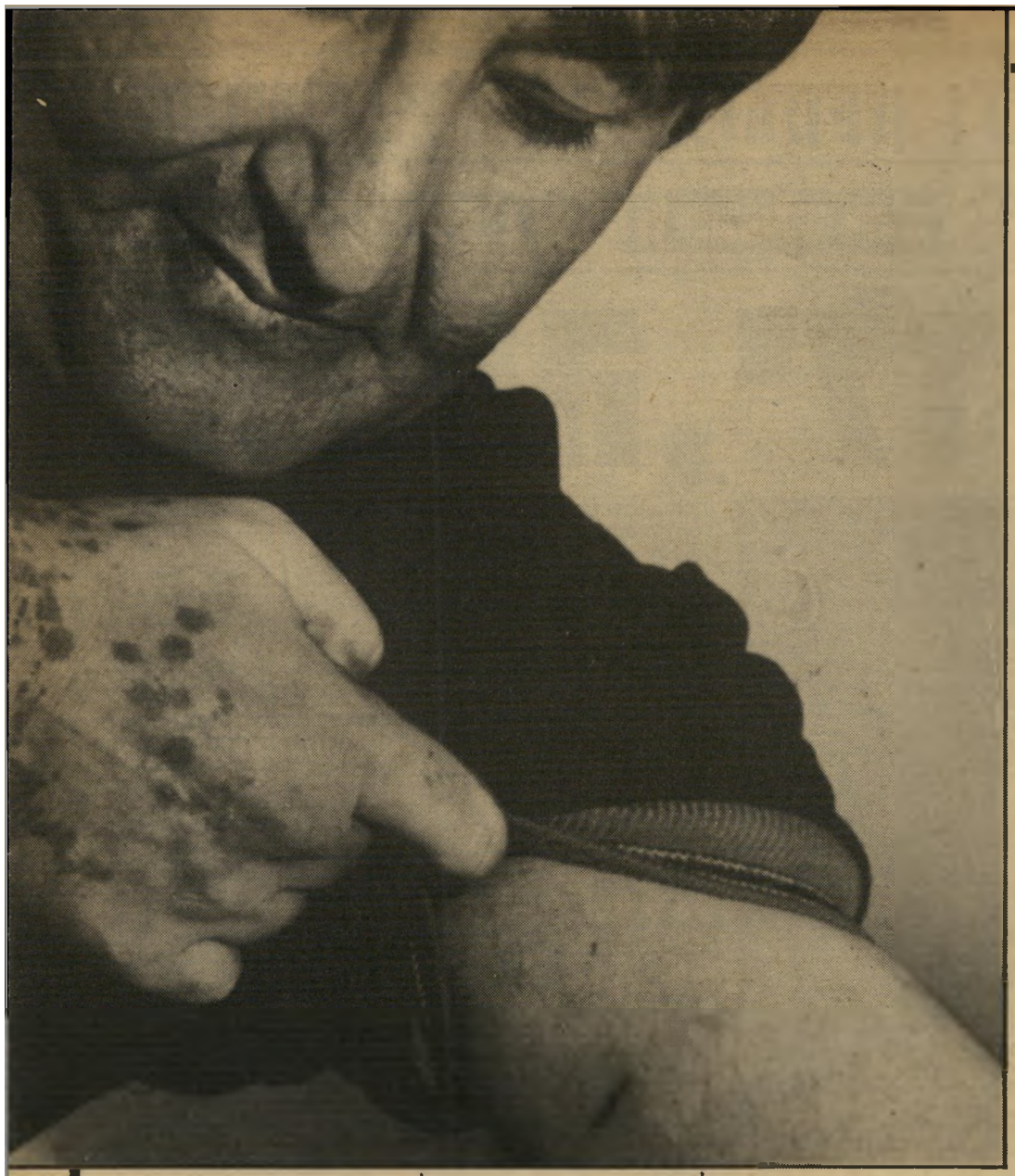

באסם עבד־אל־חי מראה את מקום סציעתו לסני חודש וחצי
בן הדוד פתח את הבטן בסכין

את פיו ויספר למישטרה דברים מיר־תרים. לכן בחרו בי."

מעשהו של באסם מחה את הבושה ממישפחתו. "אחי הבכור, טארק, לא יצא או שישה חודשים מהבית, בגלל הבושה שרצחו את אחיו ודמו לא ננקם.

"בחיים לא האמנתי שאקבל מאסר־עולם. שלושה ימים אחרי שנעצרתי ביקר אצלי רכז שרות־הביטחון במשר־לש, ואמר לי שאני לא אשב הרבה זמן. הוא סיפר לי שאחי טארק משתחרר וידאג לי. אבל הדברים לא הסתדרו כך."

באסם הועבר לכלא רמלה, הועמד למישפט באשמת־רצח וניסיון־לרצח.

הסניגורים שלו היו עורך־הדין יצחק טוניק (מי שהיה אחר־כך ראש לישכת־עורכי־הדין ומבקר־המדינה) ושימעון בן־יעקב. בכפר ערכו מגבית כדי לא־סוף את הכסף לסניגורים. ובכל זאת נשפט באסם למאסר־עולם.

אחרי שנתיים של מאסר, קצב נשיא־המדינה את עונשו, והוא החל יוצא לחופשות מהכלא. ב־1975 נערכה בכ־פר סולחה, וענין ניקמת־הדם הוסדר.

"זה היה המיקרה האחרון של רצח על רקע של ניקמת־דם בכפר," אומר באסם, "היו מיקרי־רצח בגלל כבוד־המישפחה ודברים כאלה."

"אין לי כעס"

מאסר־העולם של באסם הסתיים אחרי שמונה שנים ושמונה חוד־שים. הוא השתחרר ב־1979 וחזר לכפ־רו. הוא נשא לאשה את נאיפה היפה, קרובת־מישפחה, שילדה לו שלושה יל־דים.

"מאז שהשתחררתי, המישטרה חיפ־שה אותי בגלל כל רצח שקרה בכפר. זה נכון שבכלא היכרתי רק עבריינים, אבל זו החברה בכלא. כאשר נרצח ב־1980 מישהו שהיכרתי בכלא, באו ועצרו אותי ל־20 יום. הרצח הזה לא פוענח עד היום. במיקרה אחר, שבו נרצח במרכז טייבה אדם שגם אותו היכרתי בכלא, עצרו אותי שוב, למרות שעורי־הראייה סיפרו כי הרוצחים היו שני נערים קטנים ורזים.

"מאז הסולחה חזר השלום לשרור במישפחה שלנו, וכולנו כעת כמו אחים. אין לי כעס על אף אחד במיש־פחה," אומר באסם, אולי כהקדמה לסי־פור החדש שלו, שבו הוא נאשם שוב בפציעת בן־מישפחה. הפעם נפצע רפיק, בנו של אחיו טארק, ראש־מועצת כפר־טירה.

ב־10 בינואר הופיע בבית־החולים מאיר בכפר־סבא באסם עבד־על־חי, כשהוא פצוע מיריות ברגליו ובזרועו. זמן קצר אחריו הופיע בן־אחיו, רפיק עבד־אל־חי, פצוע בראשו מחפץ קהה. השניים קיבלו טיפול רפואי והמישט־רה, שהוזמנה, עצרה את שניהם.

למרות שאיש מהם לא רצה לספר את הרקע למיקרה, העלתה החקירה כי רפיק, בן־האח, מתרועע עם צעירה יהודיה בשם מזל. הוא נוהג להביאה לכפר ומקיים איתה יחסי־מין בביתו. קיום יחסי־מין של זוג לא־נשוי בבית־המישפחה, כאשר בבית יש בנות או נשים נשואות, הוא בגדר בושה למיש־פחה. על כן, לטענת המישטרה, היכה באסם את בן־אחיו בראשו במקל ופצע אותו. בן־האח לקח את אקדחו של אביו, המוחזק בכספת ברישיון, וירה בבאסם.

כאשר נעצרו השניים, היה באסם פצוע קשה. השופט האריך את מעצרו "בתנאי מרפאה". אלא שהמישטרה העבירה את באסם לבית־המעצר ב־פתח־תיקווה, ושם התגלגל ביסורים קשים, ללא טיפול רפואי.

עורכת־הדין כרמלה חנוך, שנשכרה

מאת **אילנה אלון**

על־ידי המישפחה, באה לבקרו וראתה את מצבו. היא הרעישה שמיים וארץ כדי להחזירו לבית־החולים.

רגלו של באסם כבר החלה להעלות נמק ומצבו היה אנוש. רק עקשנותה ווצמה של הסניגורית הצליחו להציל את רגלו של באסם.

השופטת שרה סירוטה, שלפניה הו־בא באסם לשם דיון במעצרו, שאלה אם הוא מבקש לפסול אותה, משום שהיתה נוכחת בעת היריות שירה בבית־המיש־פט. באסם והסניגורית ביקשו מהשופ־טת לשבת בדין, ולא לפסול את עצמה.

אחרי שמיעת העדויות החליטה ה־שופטת לשחרר את באסם ממעצר ול־השאירו במעצר־בית, כדי שיוכל לקבל את הטיפול הרפואי המתאים.

עורכת־הדין כרמלה חנוך התלוננה לפני קציין־קבילות־הציבור של המיש־טרה על הטיפול המחפיר בבאסם.

צילם: אלי דסה ■

נאשם באסם עבד־אל־חי
נעלם הרצח של ניקמת־דם

נאיפה, אשת באסם
נשאר הרצח על כבוד־המישפחה

פחה. כאשר נשאל מדוע בחרו דווקא בו לנקום את ניקמת־דם אחיו, כאשר היה אח בכור ואח צעיר ממנו, הסביר: "בר־חרים בזה שאפשר לבטוח בו שלא יפתח

זיכרונות מזירת הרצח

יש מבין הנוכחים בבית־המישפט בזמן הרצח לא שכח מאומה. כולם זוכרים את המיקרה כאילו קרה אתמול. שהרי לא בכל יום מזדמנות שופטות ופרקליטות אל זירת־רצח, שומעות את מטחי־הירי מעל לראשן ורואות את גוויית־הקורבן שותתת דם לידן.

תמונה מפורסמת מאותם ימים היא תמונתה של השופטת סירוטה, עטוייה גלימה ומעשנת סיגריה, כאשר גופת המנוח יושבת שמוטת־ראש על הספסל שמאחוריה. תמונה אחרת, בצהרונים של אז, הראתה את עורכת־הדין עד־נה ארבל על כסא־גלגלים בבית־החולים איכי־לוב, לבושה בחצאית־מיני קצרצרה, כשבעלה הקצין לידה.

מספרת פרקליטת מחוז המרכז נורית שניט:

"הייתי אז המתמחה של הפרקליט עמירם דננברג. הוא חיכה במיסדרון עד שיגיע תורו ואני נכנסתי לאולם כדי לשמוע טיעונים של שרה סירוטה לעונש במישפט־שוד.

"האולם היה דחוס באנשים. מאחורינו ישבו הנאשמים במישפט־הרצח, שחיכו לסיום מיש־פט השוד.

"כאשר סיימה סירוטה את טיעונה נשמעו לפתע יריות.

"כאשר שאלו אותי אחר־כך כמה יריות נורו, ידעתי רק לומר 'המון'. הרעש היה מפתיע וחזק, והתחילה היסטריה באולם. המתמחה של השו־פט, שפניה היו אל האולם, ראתה את הכל וצע־קה צעקות היסטריות. היה צורך להעביר אותה מעל הדוכן כדי להרגיעה.

"הספקתי להביט אחורה, וראיתי את באסם ממשיך לירות לעבר בן־דודו. היכרתי את פניו מדיונים קודמים במישפט, וידעתי מיהו. ראי־תי את דודו שותת דם על הספסל, ואת בן־הדוד שחיפש מיסתור מתחת לשולחן שלפנינו.

"אני זוכרת את השופטים עוזבים את האולם במהירות, את הצעקות של השוטרים שניסו להשתלט על היורה. היחידה מכולנו שלא איב־דה את עשתונותיה היתה שרה סירוטה.

"שכבנו על הארץ וכאשר נפסקו היריות וקמ־נו על רגלינו, ניגשה אלינו עדנה ארבל, שעבדה אצל עורך־הדין הייק. היא הראתה לנו פצע קטן ברגלה ואמרה: 'אני חושבת שנפצעתי, ואני בהריון'.

"השוטרים פינו את הקהל מהאולם אבל את עורכי־הדין והפרקליטים השאירו במקום, וסג־רו את הדלת. מכיוון שעדנה נפצעה, והיה צורך לפנותה לבית־החולים, הורידו אותה במעלית האסירים, יחד עם הרוצח, שנעצר במקום.

"לעיתונאי יאיר דקל היתה מצלמה, והוא הספיק לצלם תמונות בזירת הרצח.

"הכדור שפגע ברגלה של עדנה ארבל עבר קודם את מישענת הכסא, והותיר שם חור הנמ־צא בכסא עד היום.

"אני לא זוכרת שגם כרמלה חנוך, הסניגורית של באסם היום, היתה אז באולם. אבל היו כל־כך הרבה אנשים ומהומה גדולה שיתכן שלא ראינו אותה.

"את כתב־האישום הנוכחי נגד באסם הגיש הפרקליט משה שילה, שהוא צעיר, ואינו זוכר את הרצח בבית־המישפט."

כרמלה חנוך, המגינה כיום על באסם, זוכרת היטב את יום־הרצח. היא היתה אז עורכת־דין מתחילה, ועמדה בקצה האולם. היא זוכרת שהמתמחה של השופט קפצה בהיסטריה מעל דוכן־השופטים.

למרות שהיתה נוכחת בעת הרצח, אין כר־מלה חנוך מרגישה כל קושי להגן על באסם בתיק הנוכחי.

פרקליט סירזטה
"המתמחה צעקה צעקות היסטריות..."

הוא רצה בילד מבלי להתחתן. לכן פירסם מיכתב במדור

„מיכתבים לרוחי" ב**העולם הזה** התוצאות היו מפתיעות

מודעה, ילד וחתונה

בעל־מועדונים איציק אבנרי
„היה קליק מיידי ביניינו..."

לפני חמש שנים אמר איציק אבנרי, בראיון בהעולם הזה, שהוא רוצה שיהיה לו ילד בגיל 27. בגיל 28 בדיוק ייוולד ילדו.

„כתבו עליי אז שאני פלייבוי, שאני לא חושב להתחתן," אומר איציק אבנרי. „אמרתי שזה לא נכון, ואני דווקא חושב להתחתן; בעוד חמש שנים, וגם רוצה להקים משפחה.

„מהיום שנכנסתי למועדונים ולעסקים, כל מה שאמרתי, בעיתונות ובשיחות עם אנשים, התגשם. פשוט ככה. זה כאילו לפי תסריט, לאורך כל הדרך."

מי היה מאמין?

את איציק אבנרי היכרתי לפני שנים, כאשר התחיל את דרכו כבעיסקי־המועדונים. כתבתי עליו פעמים אחדות, אבל זה היה תמיד על ביזנס. גם כאשר דיברנו, סתם־כך, ביניינו, זה היה ברמה־כלל על העסקים שלו. מעולם לא גלשנו לחיים הפרטים.

לפני שנה הוא הפתיע אותי, כאשר צילצל, והפעם לא בענייני עסקים. הוא סיפר לי על החלום שלו, שיהיה לו ילד, אבל אמר שהוא לא רוצה להתחתן. הצעתי לו שיפרסם מיכתב במדור מיכתבים לרוחי.

המיכתב פורסם בהעולם הזה (2624) בדצמבר 1987.

ידעתי שמה שבעצם אני אוהב זה ילדות צעירות, ואני לא חושב שילדה בגיל הזה יכולה לגדל, לטפל ולחנך את הילד שלי. לכן עשיתי את ההפרדה הזאת, בין בנות שאיתן יצאתי, לבין תוכניות רציניות שהיו לי.

היות והיה לי קשה למצוא בחורה מתאימה לגידול ילדים, מבין החוגים שבהם הסתובבתי, התחלתי לחשוב, לפני שנה, כשמלאו לי 27, איך מכירים את הבחורה הזאת.

נוצר הקשר עם רעיה לוין. דיברנו פעמיים בטלפון, ראינו שיש על מה לדבר, ובאתי לפגוש אותה. היא גרה אז בירושלים. בפעם הראשונה, בעצם, הבנתי שעם אחת כזאת, מבוגרת יותר, זה לא כמו עם ילדה בת 17, שאותה אפשר לשלוח הביתה במונית, אחרי הסכם.

אז למה לא?

עם רעיה מצאתי עניין, גם לשבת ולשוחח. היה קליק מיידי ביניינו. היא מצאה־חן בעיניי, ואני — בעיניה. התחיל קשר קבוע ביניינו. הייתי ישן אצלה, היא היתה ישנה אצלי.

הקשר, שהתחיל במטרה לעשות ילד ביחד, הפך די מהר להיות קשר ללא תיכנונים לילד — קשר רגיל, והרגשה שאם יבוא ילד, מה טוב.

כעבור כמה חודשים היא סיפרה שהיא בהריון. מאוד התרגשתי. אז מלבד זאת, בית־החולים בירושלים, מישהו לדך, ששם היא תלה, הוא בית־חולים דתי, וזה לא נעים.

ונוסף על כל אלה, הסיבה העיקרית שבגללה אנחנו מתחתנים היא ההורים, שלי ושלה. אבא שלי אמר לי: „שלא תחשוב שאצלנו זה יעבור ככה;" הוא ממישפחה עיראקית, לא מקבל את כל החיים המודרניים האלה, למרות שלו ולאמי יש ראש פתוח.

והסיבה הכי חשובה, יותר מהכל: אני רוצה קודם־כל בטובת הילד. ראיתי מה קורה ברבנות, כאשר הלכתי להירשם שם, מה קורה לילדים להורים לא־נשואים. מטרטרים את הילדים האלה במשך שנים, כאשר הם רוצים להתחתן. מחייבים אותם בכל מיני אישורים וביקות, דוחים אותם בלך־ושוב, נותנים להם 1000 טפסים למלא, כדי לוודא שהם באמת יהודים, ולא קרובי־מישפחה מדרגה ראשונה, ודברים מסוג זה.

חשבתי גם על טובת הילד כאשר הוא יהיה בגן ובבית־ספר. אני לא רוצה שהילד שלי יהיה יוצא־דופן בגלל הרעיונות המטורפים שלי.

אז החלטנו, ביחד, שאם אנחנו כבר הולכים להיות הורים, אם יש לנו ילד משותף, ואם אנחנו אוהבים זה את זה, ונחמד לנו להימצא זה עם זה — אז למה לא להתחתן? זו בסך־הכל התיכתייות, המראה על איזו מיסגרת מסויימת.

„אני זקוק ללבד"

רעיה יודעת שהיא לא הכירה אותי בקונצרט של הפילהרמונית בהיכל־התרבות. היא יודעת בדיוק כמה אני עוסק, באילו שעות אני חוזר הביתה — 3, 4, או 5 לפנות־בוקר, היא מבינה ותומכת בזה. היו לנו שיחות על זה.

אמרתי לה שכל היום והלילה אני נאבק בהמון חזיתות, עם ספקים, עורכי־דין, אמנים, אמרגנים, חוזים למקומות חדשים. כשאני בא הביתה, אני צריך מקום שבו אוכל לשים את הראש ולנוח. אני לא רוצה עוד חזית להיאבק בה, בנוסח: מה זה, חורת בשעה כזו או אחרת.

היא היתה מוכנה לקבל את זה, ואז הבנתי שאין לנו בעיה להיכנס למיסגרת של נישואין.

לא חייתי עם אף אחד, אף פעם, והרעיון די מפחיד אותי, כי אני זקוק לילד שלי, כאשר אני מגיע הביתה. לכן ברור שהרעיון לבוא הביתה ולמצוא שם עוד מישהו הפחיד אותי כל השנים.

אבל עכשיו אני מתחייל, לאט־לאט, להתרגל לרעיון הזה. ברור שאני לא היחידי שעובר את זה, זה בוודאי קורה לזוגות רבים לפני החתונה. אני משער שזה לא כל־כך נורא, לחיות יחד, אם כל־כך רבים חיים במיסגרת.

אני לא מהענניים, וגם לא מהקמצנים. אני מפנק את רעיה. כל מה שהיא צריכה, כל מה שהיא רוצה, היא מקבלת.

בינתיים אנחנו גרים בדירות נפרדות. היא גרה עכשיו בדירה שכורה, מאוד יפה, בצפון תל־אביב. יש לה שם וידיאו וטלוויזיה בסלון, וידיאו וטלוויזיה בחדר־השינה, מכונת־כביסה, מייבש כביסה, מיקרוגל, מקרר חדש, גדול מאוד. כשהבאתי את המקרר היא שאלה אם אני מתכנן שיבעה ילדים.

עד כאן סיפורו של אבנרי.

דקירה ב„קולנוע דן"

איציק אבנרי, עסקים: הוא התחיל בגיל הרך של 21 עם עיסקי המועדונים שלו. בשלב הראשון היה שומר־סף במועדון התיאטרון. מאוחר יותר הפך בעל המועדון הזה.

הוא עשה זאת, בהתחלה, בכוחות־עצמו. הוריו לא רצו להתפשר על פחות מדוקטור או עורך־דין, הוא אומר, ולא היתה לו שום אפשרות לבקש מהם עזרה בעיסקי־מועדונים.

מאוחר יותר השלימו ההורים. האב, יוסף אבנרי, איש־עסקים בענף הבנייה ובענפים אחרים, החליט שדיסקוטק זה דבר פשוט מדי, ושהוא הולך לעשות מועדון־תיאטרון כמו שהוא זוכר, מה־ימים הטובים של שנות ה־60.

האב נכנס בשותפות עם רודו אל־הרר ומתי כספי. המקום תיפקד כל־ימות־השבוע כמועדון לפי טעמו, ובסופי־שבוע הפעיל אותו הבן כדיסקוטק לצעירים.

עסקיו של אבנרי הצעיר שיגשגו. תוך שנה הוא עזב את סוערון החי־אטרון, שנעשה קטן מדי, ועבר להפעיל מועדון גדול במשולש־הבידור התל־אביבי, ברחוב יורדי־הסירה.

גם שם הפך המקום קטן מדי, ואז לקח אבנרי את קולנוע דן, ובמקביל רכש את מועדון פינגווין בדרום־העיר. שני המועדונים עובדים עד היום, נושאים רווחים נאים, אבל הבעלים התעייף קצת מחיי־הלילה, ובעיקר התעייף נפשית אחרי הדקירה בסכין בחזית קולנוע דן.

באותו סוף־שבוע יצא בפעם הראשונה מזה שש שנים את העיר לשם בילוי באילת. „מותו של הבחור השפיע עליי מאוד," הוא אומר. „חשבתי שאני מבין כל־כך טוב את הנוער. לא הייתי מאמין שדבר כזה עלול לקרות. כתוצאה מן המיקרה, והפירסומים עליו בעיתונים ובטלוויזיה, החלטתי לפרוש לאט־לאט.

„כיום נמצאים המועדונים שלי בהפעלה בידי אנשי־מיקצוע אחרים, אנשים שהיו סביבי כל השנים, שלמדו ממני את העבודה. הם מפעילים, ואני מפקח עליהם בצורה צמודה."

לפני חודש היה לאיציק קשר לא־נעים עם המישטרה. הפעם הוא לא חיפש שומר־סף מקרב השוטרים, ולא מדובר באירוע רועש, שבו המישטרה באה לדרוש שקט. הפעם הוא נעצר על־ידי המישטרה במשך שבוע ימים בבית־

הוא רוצה ילד

אוי, כמה שאני אוהבת את המיכתבים האלה, יוצאי־הדופן. הנה עוד אחד כזה. „אני רוצה ילד," כותב (25/87), „אני בן 26, איש־עסקים מצליח, למרות גילי הצעיר. רוב הבחורים בגיל זה עדיין אינם מסודרים בחיים, אבל רצה המזל, ואני בפירוש כן. אוהב מאוד ילדים, אבל כרגע קצת חושש מחתונה. חושש מאובדן העצמאות, מחיים במיסגרת, במרסד, כפי שקוראים לזה. אני לא רגיל לדווח איפה הייתי, מה עשיתי. צי־פור־דרור, עצמאי לגמרי מגיל 20, וביניתיים ככה אני אוהב את זה.

„אני 1.78 מטר, מיבנה־גוף ספורטיבי, עיניים ירוקות, שיער חום. נאה לכל הדעות. מעוניין בקשר מיוחד, שונה, עם בחורה או אשה, שרוצה ללדת תינוק. אם היא תרצה שהילד (או הילדה) יגדלו אצלי, אין בעיות, בשימחה. אם היא רוצה אותו אצלה, זה גם כן בסדר מצידי, בתנאי שלא תהיינה הגבלות בפגישותיי איתו.

„הייתי רוצה שתהיה לי אפשרות שווה להשתתף בגידולו ובחינוכו. אני מבטיח לילד את כל הדברים הטובים שבעולם. כל מה שילד, ואחר־כך נער (או נערה), עשויים לרצות. אני רוצה לתת את כל האהבה והתמיכה. מקווה להכיר בחורה נאה, סימפטית, פיקחית, מעניינת, שרוצה־באמת־באמת להיות אם טובה. הגיל לא משנה, שיהיה בגבול ההגיון."

המיכתב שפורסם ב„מיכתבים לרוחי"

התגובה הראשונה הגיעה מבחורה רווקה בצפון הארץ. איציק פגש אותה, אבל זה לא היה זה. המתעניינת השניה היתה רעיה לוין, אני מכירה אותה, ולא הייתי מעלה על דעתי שזה מה שהיא רוצה בחיים, ילד ללא נישואין. מעולם לא אמרה לי דבר כזה.

ניסיתי לומר לה דברים כמו: מה את צריכה דבר כזה? תתאהבי, תתחתני, תלדי — כמו כולם. אבל רעיה אמרה שהיא רוצה להכיר את איציק אבנרי. מי היה מאמין.

סיפר איציק אבנרי:

מערכות־היחסים שהיו לי עד היום היו עם ילדות בנות 17 ו־18. ידעתי שאני רוצה במישפחה ובילדים, למרות שחתונה לא היתה לי בראש. חשבתי רק על ילדים משלי, לא על האמא של הילדים.

בגלל מערכות־היחסים שהיו לי, התחלנו לחשוב בצורה רצינית יותר על הנושא הזה של ביחד. חשבנו שנוכל לקיים מישפחה ואורח־חיים סדיר, ללא נישואין. חשבנו שאנחנו מאוד ליברליים, והתחלנו לחיות בצורה רגילה.

אבל החברה סובבת אותנו לא קיבלה את העניין — חברים שלה, שיש להם ילדים, אמרו לה שלא זאת הדרך. הילדים שלהם שואלים אותם שאלות על רעיה, ואיך זה שהיא לא נשואה, והיא בהריון.

בכל מקום שאליו היא הולכת, רושמים באופן אוטומטי — נשואה. אם זה בקופת־חולים, בבית־חולים, בעירייה — רואים אשה בהריון, ומניחים שהיא נשואה. ואז, כאשר שואלים לשם האב, היא אומרת — אבנרי, ואז רושמים: רעיה אבנרי. כאשר היא אומרת „אני לא רעיה אבנרי," עושים לה פרצוף תמה, מבקשים הסבר.

המעצר באבו־כביר, בחשד שהוא מנהל רשת למכירת מכוניות גנובות.

סיפר איציק:

אחר החבר'ה שלי רכש רכב מסוג ב'אמ'וו מסוחר־מכוניות, במיגרש בי־פו. הרכב עלה 50 אחוזים ממחירו בשוק. ההסבר למחירו הנמוך, שניתן על־ידי סוחר־המכוניות: זה רכב של עו־לה חדש, הזקוק עכשיו לכסף.

לא האמנתי לסיפור. ניגשתי למיש־טרת־התנועה, וביקשתי שיבדקו את הרכב. הניירת וכל הפרטים אומתו, להפתעתי. הציעו לי לרכוש רכב כזה, אבל לא רציתי, מכיוון שיש לי מכונית (בעצם שתיים, מרצדס חדשה ונ־אם־סי בלייזר חדשה), אבל סיפרתי את הסי־פור הזה לשני חברים, שרצו לקנות רכב כזה, עם הסידור הזה.

הם קנו מכוניות. אני יצרתי את הק־שר בין הסוחר לבינם. כאשר נתפס או־תו סוחר, והתברר שהוא כבר מכר עש־רות רבות של מכוניות בדרך זו, הוא נשפט, וקיבל שנתיים מאסר.

רעיה לוין
„זה מפני שהיא אחותה של אורלי חידהו"

"מישהו עובד עלי"

כאשר הפרשה התפוצצה, אמר־תי שאם המכוניות האלה הן מהסוג המזוייף, אני מבקש מהסוחר שיחזיר את הכסף שהוא קיבל משני חברי, וייי־קח את המכוניות בחזרה.

הוא כעס, כנראה, וסיפר למישטרה שאני הייתי ראש הרשת שלו, ושבעצם אני המארגן של כל זה. המישטרה היתה צריכה לאמת את הסיפור, ומכיוון שקשורים לעניין הזה הרבה אנשים, נשארתי שבוע בבית־המעצר.

ביום הראשון חשבתי שמישהו פשוט עובד עליי ומנסה להתברח איתי בצורה מאוד מוזרה. זה לא היה הלם, או טר־אומה. קיבלתי את זה בשלוות־נפש. אני לא כזה מפונק כמו שחושבים. נכון, נולדתי עם כפית־כסף בפה, היה לי כל מה שרציתי כילד וכנער, אורח־חיים כמו בדיינסטי.

אבל כאשר לקחתי את עצמי בי־דיים, בתחילת דרכי בעסקים, עשיתי גם ספונג'ה ושטפתי כלים. אני חושב שאני לא מפונק, אם יכולתי לוותר על חיים, שבהם הבעייה הכי רצינית היתה אם יתממו לי את מי־הבריכה בחצר, או אם יעלו לי את ארוחת־הבוקר לחדר שלי. עזבתי את כל זה, עשיתי צבא לא־קל במשך שלוש שנים, ואחר־כך ויתרתי על הרעיון להתפנק במשך שנים באוניברסיטה, על־חשבון הוריי. לקחתי את עצמי ויצאתי לעבודה קשה.

המישטרה החשידה אותי בהתחלה כראש רשת של מכירה וזיוף של כ־150 מכוניות. כעבור כמה ימים ירד מיספר המכוניות ל־30, ולקראת סוף־השבוע דיברו החוקרים על „מעורבות מסויימת" שלי במכירת שתי מכוניות.

עורכי־הדין שלי, מנחם רובינשטיין ויהודה טוניק, הגישו עירעור לבית־המישפט המחוזי, מפני שהחוקרים ב־בית־המישפט השלום טענו כל הזמן שיש בידיהם חומר סודי, שאותו אינם רוצים להציג.

בעירעור, לפני שנכנסתי לשופט, ניגש אלי אחד החוקרים ואמר לי: תב־טל את העירעור ותלך הביתה. כך עשיתי, והשתחררתי.

בתקופת המעצר, התייחסו אלי ה־חוקרים יפה מאוד. בהתחלה הם חשבו שהם תפסו דג שמן באמת, אבל הבנתי מהם שבמהלך החקירה הם הבינו ש־שורבבתי על־ידי גורמים שליליים, וש־בעצם אני לא עבריין.

היה מעניין שם, בבית־המעצר. טי־פוסים מכל הסוגים, כאלה שמעולם לא ראיתי, כאלה שאפילו לא ידעתי שהם קיימים. הם יושבים שם, כל אחד מספר את הסיפור שלו, למה הוא שם, אם זה צודק או לא. כל אחד נותן עצה לאחר, מה להגיד ומה לא, וככה עבר השבוע מהר מאוד.

בעייה של אוכל לא היתה לי — החברים שלי היו רבים ביניהם מי יביא לי אוכל היום, ומי מחר. היה לי מכל טוב. באותו שבוע, במצב הלא־נעים הזה, הבנתי מי באמת חבר שלי. ראיתי שיש לי לא מעט חברים.

נכון שהיתה לי מעורבות, אבל ב־תום־לב. אילו הייתי יודע שהמכונית היא גנובה או מזוייפת, האם הייתי מציע אותה לאדם הנמצא בחוזה עיסקי איתי לעוד חמש שנים? עסקים כאלה עושים סוחרי־מכוניות עם אנשים שהם רואים יום אחד, ולמחרת לא מכירים אותם.

עד כאן סיפורו של אבנרי, בעניין הסתבכותו עם המישטרה.

הזכייה הגדולה

רעיה לוין סירבה להתראיין. היא בחורה האוהבת לשמור את ענייי־ניה לעצמה. את רשות־הסיפור, עליה ועליו, כך היא אמרה, היא משאירה לאיציק.

„זה מפני שהיה למישפחה שלה די ייצוג בעיתונים," אומר איציק. „אחותה הבכורה היא אורלי חידה, מי שהיתה מלכת־המים של העולם הזה ודוגמנית, ואחר־כך התחתנה והתגרשה בארצות־הברית.

„רעיה עבדה במישרד ממשלתי, השיגה תואר ראשון בפסיכולוגיה, המ־שיכה לתואר שני, ועכשיו היא עושה את הדוקטורט. היא בגילי, בת 28, יפהפיה, עדינה מאוד, חתיכה, נשית."

במקור קראו לה, כמו לאחותה אורלי, רעיה חדידה. אורלי עשתה מזה חידה, ורעיה החליפה את שם־המיש־פחה לשם אחר, ואחר־כך בחרה דווקא ב„לוין". היא אמרה שהשם מוצא חן בעיניה.

היא נישאה לאיציק בשבוע שעבר, בטכס קצר ברבנות, ב„יום ואלנטין", יום־האוהבים הבינלאומי, שחל ב־15 בפברואר. „הוא בחר בתאריך בכוונה," היא אמרה, שעות אחדות אחרי החתו־נה.

איציק עם אילנה אביטל
„זה באילו לפי חסרים..."

על השאלה מה גרם לבחורה בעלת נתונים כמו שלה — צעירה, יפה, משכילה — להגיב על מודעה בעיתון של בחור הרוצה בילד, אבל בלי חתונה, היא הסכימה להגיד רק: „אני קוראת את המדור הזה, מיכתבים לרותי, כבר שנים. קראתי את המיכתב שלו, וזה נראה לי רעיון טוב, להכיר אותו. היום, כעבור שנה, זה נראה לי רעיון עוד יותר טוב.

„איציק מצא חן בעיני כבר ממבט ראשון, אבל לא חשבתי שזה יגיע לחתונה.

„הוא הזכייה הכי גדולה שלי בחיים. יהיה לנו בן. בכל אופן, בבדיקת האול־טרה־סאונד, רואים שזה בן."

נעמי רון ■

איציק עם יזהר כהן והזמרת רקפת
„שלא תחשוב שאצלנו זה יעבור ככהו"

עם מיכאל מן ומאיר סוויסה
„אני חוזר הביתה ב־3, 4 או 5 בבוקר..."

עם שוש עטרי
„זה קורה לזוגות רבים לפני החתונה..."

עם משה מורד
„אבא הוא עיראקי..."

הנדון

(המשך מעמוד 5)

לבנון או פגיעה בחייל בארץ רצים לוושינגטון כדי להסביר שאש"ף "מרמה".

אפשר רק לתמוה על התמימות של החושבים כך. נדמה לפעמים שמדינאי ישראל הם ילדים פוליטיים.

האמריקאים לא נמנעו מהיחסים עם אש"ף בגלל הטרור, ולא פתחו בהם בגלל הוויתור על הטרור. הטרור מעניין את האמריקאים כקליפת־השום. הם עצמם עוסקים בו בכל מקום שנרמה להם שזה כדאי. יש (או היו) קונטראס, ודומיהם בתריסר ארצות אחרות. כשם שיש קונטראס סובייטים.

הטרור היה בפי האמריקאים תירוץ, כאשר היה נדמה להם שהאינתרס האמריקאי מחייב את החרמת אש"ף. ברגע שהם החליטו שהאינתרס האמריקאי מחייב בינתן יחסים עם אש"ף, הטרור חדל לעניין אותם.

■ ■ ■

עיקר שם המישחק הוא תיווך בין ישראל ואש"ף.

כמו שהאמריקאים אומרים: „אין מישחק אחר בעיר".

ממשלת־ישראל מסרבת. אבל היא נגררת בכיוון זה בעל כורחה, כשם שארנס מיהר בשימחה לשגרירות הסובייטית בקאהיר. אין אופציה אחרת.

לסובייטים יש יתרון. הם ימהרו לבסס אותו על־ידי הידוק קשריהם עם ישראל.

האמריקאים ירצו לחסל יתרון זה. לכן ימהרו, ככל שיוכלו, להדק את הקשרים שלהם עם אש"ף.

אילו היה לישראל שכל, היתה מוותרת בתודה על התיווך של שתי המעצמות, ונומרת עסק עם אש"ף במשא־ומתן ישיר, בארבע עיניים. השבוע הציע זאת אבו־איאד בגלוי.

אבל הרי אין לנו שכל. אז נחכה למתווכים.

ונניח להם לקטוף חלק גדול מן הפירות.

גם ערפאת התרגש

(המשך מעמוד 7)

הרבה שאלות שלא לעניין. אז מה הם רוצים?

● **הם טוענים שזה לא היה די אינטימי.**

הם צריכים להבין שכמו שהם התרגשו, גם הוא התרגש. הוא יודע שכולם כותבים נגדו כל הזמן, כל העיתונאים, אז גם הוא התרגש. אבל לא היתה אף שאלה אחת שהוא לא ענה עליה. התוכן היה תלוי בשאלות שהם שאלו.

● **מה הוא אמר לך על מסיבת־העיתונאים?**

הוא שמח מאוד לדבר איתם, וישמח להמשיך לדבר איתם. בסיום מסיבת־העיתונאים שאלתי על השבויים, כי אני יודע שזה נושא רגיש במדינה, והוא אמר שהוא ידבר איתי על זה אחר־כך. זה לא כל־כך פשוט. ואחר־כך הקלטתי מה שהוא אמר, ואי־אפשר לפרסם את המאמצים שהם עושים. אני גם יודע מי מטפל בנושא הזה אצלם. והוא אמר ש־הוא יעשה הכל, למרות שזה לא בידיהם. לפני שלושה חודשים נתתי לו שמות ותמונות של כל חמשת השבויים.

● **ומה השתנה מאז?**

בינתיים שום דבר לא. הם עוברים על זה. בדיעבד אני חושב שלא הייתי צריך לשאול אותו על זה לפני כולם.

● **איך הוא מתייחס אליך?**

כולם אומרים שצריכים אנשים כמוני עם אומץ־לב. כשרציתי לראות אותו יותר מאוחר בערב, פשוט הלכתי לביתו ועמדתי וחיכיתי בחוץ, עד שהוא בא, וכשהוא בא, הוא הכניס אותי פנימה, וישבתי איתו כמעט שעה, ומשם רצתי לנמל־התעופה.

● **מה הפעולה הבאה שלך?**

אני רוצה לשכנע שישה עד עשרה חברי־כנסת, וביניהם אחד מהליכוד, לנסוע להיפגש איתו. זה דבר אחד ש־אני רוצה לעשות.

● **והתחלת לטפל בזה?**

לא, רק היום חזרתי לעבודה.

והדבר השני: אני רוצה לקחת איתי שני קורבנות של האינתיפאדה — יהודי ופלסטיני — לשבועיים לניו־יורק, לוושינגטון, ללונדון, לפאריס ולמוסקבה, שייפגשו עם כל המנהיגים, וגם האו"ם, כדי שאלה יראו את הקורבנות, כדי שהקורבנות יפנו לאנשים ויגידו שהם מבקשים את הפסקת המילחמה. שהמנהיגים יראו את הקורבנות אצלם בחדר, לא רק בטלוויזיה. שנושא הפסקת־המילחמה יהיה בראש סדר־העדיפויות של כל המנהיגים.

הפעולות האלה לוקחות ממני הרבה זמן, וזה גם עולה לי הרבה. אבל המיבצעים שעשיתי הזיזו משהו, גם אצל הישראלים וגם אצל הפלסטינים.

מרגיז אותי שכבר כמה חודשים אני מכיר מנהיגים פלסטיניים, ואף אחד כאן במדינה — לא הממשלה ולא מישרד־החוץ — לא בא לשאול אותי אפילו מה שמעתי, מה ראיתי, מה הרושם שלי.

זה כואב לי. אולי הם חושבים שאם הם יתעלמו ממני אני אפסיק, אבל יש לי חדשות בשבילם. אני החלטתי לתת את כוחי, אוני והוני, ואני מוכן לסכן גם את חיי למטרה הזאת. אני לא רוצה שאף חייל אחד יסכן חייו, ולא רוצה שייהרגו גם ערבים. אני מאמין שיש אפשרות לשלום.

● **ופנית ביוזמתך למישהו מהמנהיגים פה בארץ?**

פניתי, אבל אף אחד לא רצה לקבל אותי ולא רצה לשמוע. לא פרס ולא שמיר.

אני לא מבין אותם. לפחות שישאלו מה ראיתי, מה הרושם שקיבלתי. אולי זה בלוף?

אילו הייתי חושב שאין התקדמות ושאין תיקווה, הייתי מפסיק לדבר, אבל אני רואה שיש התקדמות בכל יום. אני פוחד שקיצונים שם יגידו שכל מה שהם עשו לא הביא לתגובה, ואז יתחילו בנשק חם בשטחים.

בכל העולם יש אווירה של הידברות בין כל האויבים. כל אחד מדבר עם השני, ורק פה לא.

אנשים חושבים שאם מדברים, הם מרימים ידיים — וזה לא נכון. דיבורים תמיד אפשר להפסיק, אבל תנו צ'אנס: בכל השיחות שלי עם הפלסטינים אני חושב רק על דבר אחד: חבל שזה אני ולא מישהו מהממשלה, ולא חשוב מי.

אש"ף מוכן לדבר על כל נושא, וזה הבדל גדול בעמדה שלהם. חבל לפספס את ההזדמנות.

● **כבר דיברת עם מישהו מ־החי"כים על פגישה עם ערפאת?**

אמרתי לאש"ף שאני אנסה. בכל השיחות שלי איתם אף פעם לא דיברתי על שטחים, לא דיברתי על ירושלים, לא דיברתי על פיתרון. אני רק רוצה ליצור אווירה ולאפשר לאנשים לדבר. ואת זה לא אפסיק.

זה לא ענייני לדבר על פיתרונות. את זה הממשלה צריכה לעשות.

● **אתה מאוכזב?**

לא, אני קצת פוחד.

● **ממה?**

שנפספס את ההזדמנות שיש לנו, שיהיה ייאוש מצידם, שיכריח אותם לפנות חזרה לאלימות.

כולם מדברים על האינתיפאדה, אבל האינתיפאדה התחילה רק לפני שנה וחצי. מה היה קודם לכן? אני בטוח שברגע שיתחילו משא־ומתן ייפסק הכל, גם האינתיפאדה, גם אם בשלב הראשון לא יהיו שיחות בדרג של ראש־ממשלה.

● **אתה אופטימי?**

אני לא יודע. אני פוחד להיות פסימי, כי אז יהיו בעיות. אני אופטימי, כי היום יש התקדמות גדולה שלא היתה אף פעם. צריך רק צעד אחד אצלנו, שאנשים יבינו. אני מבין שבארץ קל יותר להגיד „לא" מאשר „כן".

תמיד אמרו שאין עם מי לדבר. היום יש. אז למה לא מנצלים את זה?

חבל על כל חייל שמסכן את חייו, וחבל על כל הקורבנות שלהם.

רציתי שהעיתונאים ייפגשו איתו, הרי העיתונות זה כוח־השיכנוע.

● **אתה חושב שערפאת ניצל היטב את ההזדמנות הזאת?**

רציתי להסביר לו שרעת־הקהל היא בידי העיתונות, שישכנע את העיתונאים. אני רק יזמתי ואירגנתי את הפגישה, זה הכל. אילו היתה קבוצה של עיתונאים מדיניים המוכנים לבוא, הייתי מארגן עוד פגישות, ואני בטוח ש־הוא היה מסכים.

● **מתי תראה אותו שוב?**

כשתהיה סיבה. בשלב הזה אני מתחיל לפעול בשני הדברים שסיפרתי עליהם.

אדוה ביטון

ערפאת במסיבת־העיתונאים*

למה ציפו העיתונאים?

* *לידו: מוחמד מילחם, עיסאד שקור, אכרם האניה.*

עוד צעד בשיפור השירות

היפר בית מרקחת מרכזי של קופ"ח הכללית

מהיום אינך חייב לקבל את התרופה רק במרפאתך. קופת חולים הכללית פותחת לחבריה בית מרקחת חדשני, רחב ידיים, ממוחשב ובעל מלאי רב. בית המרקחת ישרת את תושבי גוש דן חברי קופ"ח הכללית וחברים מכל הארץ המעדיפים לקבל את תרופתם בהגיעם לתל-אביב.
שעות העבודה של בית המרקחת החדש מ-13.00 ועד 22.00 ללא הפסק והעיקר, גם במוצאי שבת.

המהפכה בקופת חולים הכללית

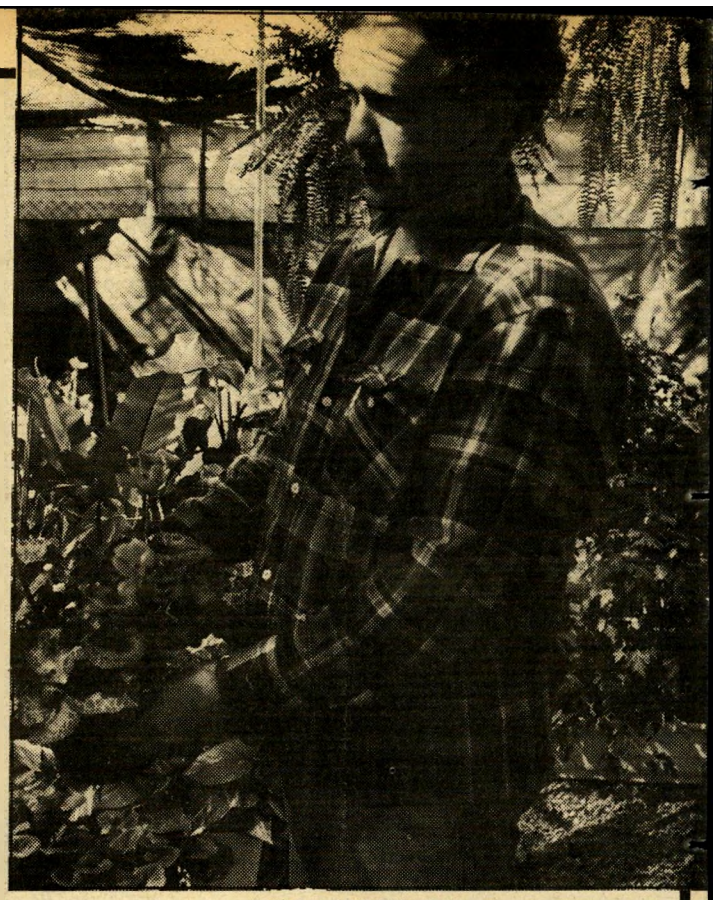

רוני אובשני בחממה
„היא אמרה לאבי שגרם למות אמיו"

דליה אובשני נרצחה. החותן ירה בה. אך לא פחות אשם בית־המישפט שכפה עליה להיות בקירבת בעלה המסוכסך עימה, אביו ואהובתו. ואולי גם המישטרה שהוזהרה מראש

אנטומיה של רצח צפוי

רצח דליה אובשני היה צפוי מ־ראש. צו בית־המישפט המחוזי ב־חיפה הוא אשר יצר את התנאים לכך.

כל המעורבים בסיכסוך זה הוזהרו שעלול להיות רצח: המישטרה, השופט, הבעל, החותן, עורכי־הדין, העוברות הסוציאליות והורי המנוחה.

כולם התייחסו אל האזהרות בשאנ־נות.

הרצח אירע ביום החמישי ה־16 בפברואר. החשוד ברצח הוא מרדכי אובשני, אביו של בעלה, רוני.

מעצר בית

דליה ורוני אובשני נישאו לפני 10 שנים. לזוג נולדו שתי בנות, ליטל בת ה־8 ויערה, בת 4.

אחרי הנישואין התברר לרוני שדל־יה חולה במחלת האפילפסיה ובמחלת דם. היא היתה מאבדת את הכרתה פעם או פעמיים בשבוע, בהתקף שנמשך בין חמש דקות לשעתיים.

רוני הרגיש מרומה. יחסיהם התחילו להידרדר. המחלה של דליה הפריעה לה בתיפקוד היומיומי, וגרמה לרוני להחליט לפרק את הנישואין.

לפני שלוש שנים עברו דליה ורוני לבית חדש שבנו במושב גן־השומרון, ליד כרכור. לבית המפואר שלושה מיפ־לסים וחצר מטופחת. בבית השכן גר אביו של רוני, מרדכי אובשני — קירבה שהפכה לאסון.

ליד שני הבתים נמצאות חממות של צמחי־בית, השייכות למישפחה ושבהן עובד רוני. עד לפני שנים אחדות גם אביו עבד בחממות. אחרי שעבר שני ניתוחי לב־פתוח, הפסיק את עבודתו — אך המשיך לבקר שם מדי יום.

חצי שנה אחרי שעברו להתגורר ב־בית החדש, הגיש רוני תביעת־גירושין לבית־הדין הרבני בחדרה.

אחרי הגשת התביעה הפך המצב בבית לבלתי־נסבל. בני־הזוג רבו ביני־הם ללא־הפסק. רוני עזב את הבית מר־צון, כדי להרגיע קצת את הרוחות. הוא עבר לגור ביישוב הסמוך, כרכור, ואז הסתבר במפתיע שיש לו חברה חדשה — ורד גלינסקי, בחורה צעירה, גרושה ואם לילד. היא נכנסה לגור איתו.

הבית בגן־השומרון רשום על שמו של מרדכי אובשני, מפני שנבנה על אדמתו. זמן קצר אחרי הגשת תביעת־הגירושין של רוני, הגיש אביו לבית־מישפט־השלום בחדרה תביעת־פינוי מהבית, בטענה שבני־הזוג חיים בנפרד. לכן על דליה לעזוב את הבית.

במהלך הדיונים בבתי־המישפט הר־צא צו מישפטי, שחייב את דליה להיות כל יום מהשעה 4 וחצי אחרי־הצהריים בבית, ולטפל בבנותיה. צו בלתי־רגיל זה, שהיו לו תוצאות קטלניות, נבע מט־ענתנו של רוני שאשתו מזניחה את הבנות, שנמסרו לה. רוני, מצידו, חוייב לתת לבנות שלוש ארוחות ביום בביתו של מרדכי, ולדאוג לכל צרכיהן.

„מעצר־הבית" גרם להתחככויות חו־זרות ונשנות בין המעורבים בסיכסוך. אי־אפשר היה למנוע את הפגישות בי־ניהם.

דליה חוייבה להיות שם בכל יום משעות אחר־הצהריים, רוני חוייב לק־חת את הבנות מביתן לבית אביו כדי שיאכלו שם. הוא וורד נכנסו למישרד־החממות, שגם הוא שכן בתוך הבית. מרדכי ודליה נפגשו, כי בתיהם מצויים באותה החצר.

כשדליה נשברה מהחיכוכים המתי־שים, והגיעה לביתה אחרי השעה 4 וחצי, הגיש נגדה רוני תלונות במיש־טרה. העובדות הסוציאליות היו מכ־ריחות אותה לחזור, ועורך־הדין שלה היה מבהיר לה שתאבד את כל זכו־יותיה, אם תפר את צו בית־המישפט.

המיפגשים הפכו כואבים מיום ליום. והכל הוסיפו שמן למדורה: השמצות הדדיות, טענות, ביקורת והתקפות־זעם.

„אחרון הנפילים"

ושנה ושרגא רץ, הוריה של דליה, ישבו השבוע שיבעה בבי־פירצי־הבכי הטיחה האשמות קשות. היא אמרה שגם בעלה חולה מאוד, אבל היא מעולם לא חשבה לעזוב אותו בגלל מחלתו, כמו שעשה רוני. הם חיים מכספי הביטוח־הלאומי, ומקיצבה זו גם החזיקו את דליה ושילמו לעורך־הדין שלה. לטענתם, לרוני יש הרבה כסף, אבל הוא אף פעם לא עזר לדליה.

דליה היתה באה כל יום לביתם בחד־רה. „היא היתה נסחבת באוטובוסים, בגשמים ובחמסינים, כדי להיות מחוץ לבית ולהימנע מהפגישות הקשות עם רוני, המאהבת שלו ואביו."

לדבריהם היתה דליה חזקה מאוד. למרות כל הסבל שעבר עליה, לא נש־ברה. היא טיפלה בבנות, ודאגה לבית.

במישטרה יש תיק, ובו עשרות תלו־נות של דליה נגד רוני, נגד ורד ונגד מרדכי, תלונות של רוני נגד דליה. ה־עילות לתלונה חוזרות על עצמן: תקי־פה, הסגת גבול, איומים והפרות של צווי בית־המישפט.

אחרי כל תקיפה של רוני היתה דליה מגישה תלונה במישטרה. אחר־כך היתה מגיעה להוריה. היא לא רצתה לחזור לביתה בגן־השומרון.

שושנה רץ מספרת שאחרי כל מיק־רה כזה, ניסתה לשכנע את דליה שתי־שאר אצלה, אבל דליה היתה אומרת שאם זה עלול לפגוע בזכותה להחזיק בילדות, לא תוכל להישאר. „היא אמרה כדי שיוכלו לחיות בשקט ובשלווה.

„היא היתה באה אלי כל יום לשעות ארוכות. לא רצתה להיות בבית, כי רוני והחברה שלו הסתובבו שם והציקו לה. במשך היום הסתובבה בכל מיני מקו־מות, רק כדי שלא להיות שם. הבעייה היתה שמהשעה 4 וחצי היתה חייבת להיות בבית. וזה היה כרוך בפיצוצים שיש לה שתי ילדות מקסימות, ולמרות הסבל תחזיק מעמד בשבילן."

רוני מספר שדליה הקניטה את אביו באופן קבוע. אביו הוא אלמן זה 18 שנים. אשתו מתה מזריקת־הרדמה, שנ־תן לה רופא־שיניים. המוות הטראגי גרם לאב להיות אדם מסוגר ולא־חב־רותי.

„הוא מתאבל על אמי עד היום. דליה ידעה שזו הנקודה הרגישה אצלו, ונהגה להקניט אותו בהשמצת אמי. היא אפי־לו לא הכירה את אמי, כי נישאנו רק לאחר מותה. היא זרקה לו לא פעם שהוא גרם לאמי למות. זה דבר חסר כל בסיס!"

פיצוצים יומיומיים

שרה שיינוולטר, חברה קרובה של דליה, מתארת אותה כנשמה טובה. אהבה לעזור לכולם. כל מה ש־עניין אותה זה קורת־גג, לה ולבנותיה, יומיומיים עם רוני, ורד ומרדכי."

במצב המתוח, כל פגישה היתה תק־רית. רוני טוען שהוא היה פאסיבי, וש־לדליה היו התפרצויות־זעם. יומיים לפ־ני שנרצחה, שברה לוורד את המראה במכונית. ללא כל סיבה.

הניה, אחותה של דליה, לא נמנעת מהאשמות קשות, ומדברת על רצח מתוכנן. לדבריה, המצב החמיר כשרוני הבין שהסיכסוך בבית־המישפט התקדם לטובת דליה. לטענתה, רוני העביר חלק ניכר מרכושו על שם אביו לפני הגשת התביעה לגירושין, כדי שלא יצ־טרך לתת כסף לדליה. אין לה הוכחות לדבריה, אך היא מסבירה שעכשיו, עם כל הכאב, יש בה רצון עז שכולם יידעו איך דליה סבלה ואיך מתה.

כשעבר זמן והשניים לא הצליחו ל־הגיע להסכם־גירושין, הוצאו הבנות

גלית בר

(המשך בעמוד 42)

אבי הנרצחת ואחותה: שרגא ושושנה רץ
„החותן צעק לה: הסוף שלך מתקרב!"

סמן ימני
גן ליטני

● פסוקים שטניים

השתוללות כל העולם המוסלמי על פירסום הספר פסוקי השטן **של סלמאן רושדי הזכירה לידידים בארץ, ואולי לעמיתים בעולם, מי הם הפרטנרים לשלום באיזורנו, שעימם עלינו לחתום על ניירות־השלום, ומי הן המדינות שיערבו לניירות אלה.**

הקוראים לרציחת רושדי בפה מלא, או בסתר ליבם, אינם יושבים על גדות הסיין או בשולי הפיורדים בנורווגיה, אלא הם במיקרה שכנינו, היושבים 15 קילומטר מחוף־הים בנתניה. ואולי מיקרהו השולי של רושדי יבהיר את האמת המרה לספקולנטים מקומיים, שלא ייתכן שלום־אמת באיזורנו, כל עוד המסורת הדמוקרטית החילונית אינה נחלת כלל מדינות־העימות.

ועד הגשמת אידיאל זה, יועילו בטובם אנשי־שלומם של ישראל שלא להפקירנו לידי האנטי־רושדים, כאשר רוחב מדינתנו קטן מאורך שטח־השיפוט של העיר פאריס, שבה לא ימכרו את פסוקי השטן מאי־לוצי־ביטחון, כמובן.

וטוב שלפחות פתי אחד התעורר והבין מיהם שכ־נינו, ומיהן מדינות־המערב. לדבריו בעיתון הארץ: „ה־מילחמה הכי מסוכנת וגורלית היא עכשיו מילח־מת־הפונדמנטליסטים... מי פתי ויאמין להם, למנ־היגים המנותקים והרכרוכיים האלה של המערב, ומי משוגע לסמוך עליהם? הם, שלא הצליחו לערוב לביט־חונו של סופר אחד, הם יערבו לביטחונה של מדינה שלמה, שגם עליה הוציאו החומייניסטים חוזה? שלא יצחיקו אותנו!"

את זה לא כתב גן ליטני, אלא יוסי שריד!

יוסי, טוב מאוחר מאשר לעולם לא!

● תרגיל בחשבון למתחילים

את נסיגת צרפת מאלג'יריה מציגים אצלנו תמיד כמימוש הצדק האבסולוטי וכמתכון ראוי לפיתרון בעיית השטחים. אך משום־מה אף אחד ממטיפי הנסיגה שלנו אינו זוכר או מזכיר שבמיסגרתו של אותו „הליך היסטורי בלתי־נמנע" טרונספרו 968,451 צרפתים, שהיו בני הדור החמישי והשישי באלג'יריה (משנת 1830), כאשר לעומתם מנו המוסלמים באלג'יריה 3,156,000. הווה אומר: כל אזרח רביעי טרונספר קילומטרים רבים מביתו, במיסגרת הסכם־שלום. והיום כבר בא הכל על מקומו בשלום, הצרפתים בצרפת והמוסלמים באלג'יריה.

ואם כבר מדברים על פרופורציות, המיספרים מ־שום־מה מזכירים לי מאוד את היחס המיספרי בין אזרחי ישראל לבין ערביי השטחים...

אז חסידי הנסיגה מאלג'יריה – אתם רוצים שנאמץ את כל „ההליך ההיסטורי הבלתי־נמנע"?

● סקופ: אייבי נפגש עם כהנא

„כאשר עשתה מכוניתו את דרכה לשער־היציאה, זיהה הרב כהנא את אייבי נתן. הוא פתח את הדלת ולחץ את ידו. ‚תבוא הערב?' – שאל כהנא את אייבי, ואייבי הסכים ברצון."

הסקופ הזה, למי שנבהל, הוא דימיוני לחלוטין. הדיווח הזה יהפוך לאמת צרופה רק אם תחליפו את השם הנורא „כהנא" בשם „אבו־עמר", או „יאסר ער־פאת", כפי שהוא מכונה בתעודות־החבר שנמצאו אצל טובחי אוטובוס־הדמים, תחת הסעיף „חתימת יו"ר הוועד־הפועל".

אייבי, אני משער, לא הגיע בידיים ריקות לביתו של יאסר החביב. מעניין, אולי הוא הביא לו צילום־טבע של ג'ייל רובין, הצלמת שרוטשה על־ידי שליחיו של אבו־עמר על חוף מעגן־מיכאל, והמסמלת רק טי־פת־דם אחת בידיו המגואלות של חובב גופות הי־הודים, ושאייבי שש ללוחצן בחום. מוזר עד כמה מתהפכות להן הפרופורציות האמוציונליות אצל אנ־שים המכנים עצמם „אינטליגנטים", לאהבת האוייב ושינאת קבוצות בעם החולקות על דעתם.

● מועדון הנשמות הגדולות

באחת השבתות האחרונות נערך **בגלריה בוגרשוב** רב־שיח על הסרבנות, בהשתתפות מועדון מעריצי „ה־נשמות הגדולות", אנשי **יש גבול** וסתם סרבנים מן השורה.

אותה גלריה משמשת אכסניה לביקורי חיילים, במיסגרת מיפעלות התרבות של צה"ל. רק במיקרה מסתבר **שגלריה בוגרשוב** קשורה לתנועת ר"ץ, ותוהה אני אם הכסף שמשלמים החיילים ביום הראשון ממ־מן את סימפוסיוני הסרבנים ביום־השבת.

מעניין מה היו אומרים אנשי האתיקה בארצנו, אי־לו היה צה"ל רוכש רק סנדוויצ'ים בקייטרינג המסונף לתנועת־התחייה, וכאשר מדובר בכסף אין הבדל בין תשלום צריכת תרבות לבין תשלום על צריכת מזון. במיוחד כאשר הכסף הולך למימון פעולות פוליטיות, שאינן מזדהות במיוחד עם צה"ל ופועלו.

אגב, הרומאן של ר"ץ עם החינוך בצה"ל אינו מס־תיים בגלריה, הוא נמשך בעיתון חיילי צה"ל **במחנה**. שם התפרסמה לפני שבועות אחדים ביקורת מחמיאה של רוני סומק, על הגליון החדש של **פוליטיקה**, שהוא לגמרי במיקרה ביטאונה הרישמי של ר"ץ.

שריד
טובו

טדי
למה?

דן
מ'?

מעניין מה היו אומרים במערכת אילו היתה מתפר־סמת ביקורת המלצתית חמימה על „בין־השורות" של הליכוד.

● מגידולי הנטל הארצי

אל גידולי־הפרא שמצמיחים לנו הקיבוצים מעת לעת נוספו השבוע חמשת חברי הגרעין בקיבוץ־כר־מים, שנתפסו בכתיבת כתובות־הזדהות עם האינתי־פאדה והסרבנות.

בעוד חבריהם של חיילי השרות־ללא־תשלום בנ־ח"ל השתתפו בחיפושים אחרי הצנחן אבי סספורטס, שהיעלמותו קשורה, ככל הנראה, לפעולות האינתי־פאדה, נסעו הנשמות הגדולות מכרמים בטרנזיט של הקיבוץ „לקשט" את חוצות באר־שבע בכתובות: „יוסגר רבין לוועדים העממיים". מעניין אם הם זכרו להוסיף תביעה להחזרת סספורטס, ומעניין עוד יותר כמה כסף הם עולים למשלם־המיסים הישראלי, שנקרא עתה לממן את גרעונותיהם ונסיעות הטרנ־זיטים מקיבוצי הנטל הארצי.

● דרך המלך טדי

האם בשל הבחירות המקומיות נעשו רחובותיה של ירושלים צרים?

אחרת איך ניתן להסביר את הגדרתו של המועמד, טדי קולק, „סימטה צדדית", לעורק ראשי להולכי־רגל בירושלים, שבו נרצח בסכין שלומי כהן ז"ל?

ה„סימטה" של קולק כונתה על־ידי הסופר, הלא־מועמד חיים גורי: „דרך המלך". ולא צריך להיות סופר כדי להבין מדוע היה צריך קולק „סימטה צדדית" כדי לנסות ולהמעיט בערך העובדה כי ירושלים נגועה באינתיפאדה בדיוק כמו שכנותיה, שכם ורמאללה, שבהן אפשרי לסיים את האינתיפאדה, אליבא דקו־לק, רק על־ידי נסיגה מהשטחים. אך פיתרון זה לי־רושלים, שברחובותיה הראשיים משתוללת האינתי־פאדה במלוא עוזה, מהווה התאבדות למועמד לרא־שות־העירייה בבחירות.

● סגירת חשבונות

לחבר'ה בלעניין: טעיתם! אני לא אורי דן. נו טוב, מי שלא יודע להבדיל בין „גן" (ליטני) ל„דן" (אורי), אני לא מצפה ממנו שינחש נכונה. אלמנטרי ידידי, לא!

אבל קבלו רמז: אני לא קשור לאריק, שטרינספר את ימית.

סליחה לקוראי הנאמן בוקי גונן. שוב השתמשתי במונח „טרינספר", שכה הרגיז אותך, עד שענית לי במיכתב למערכת בגליון האחרון. אבל מה אפשר לעשות, בוקי, את מה שעשו בימית ובאופירה, אם תרצה ואם לא, מכנים „טרנספר". אלמנטרי ידידי, לא!

־אנאטומיה של רצח־

(המשך מעמוד 41)

מהבית למישפחה אומנת, כדי שלא יצ־טרכו לעמוד בלחצים.

„זה רק מילולי"

עורך־הדין של רוני, שימעון טס לר, טוען שרוני עשה מאמצים רבים להגיע לידי הסכם עם רליה. היה לו ברור שהיא לא תיזרק לרחוב. הוא הציע לה מימון של שכר־דירה ומזונות. ההצעה לא התקבלה. רליה רצתה שיק־נה עבורה דירה.

סוכם בין בני־הזוג שרוני יקנה לרל־יה דירה בסכום שבין 26 אלף ל־35 אלף דולר. באיזור זה זה מספיק לרכישת דירה נאה. הדירה תירשם על שם הב־נות, אך לרליה תהיה זכות לגור בה עד יום מותה.

רליה היתה צריכה לחפש דירה. היא לא עשתה זאת. רוני חיפש במקומה, והעביר לעורכת־הדין שלה, לאישור, רשימה של כמה דירות. הן נרחו על הסף, בטענה שאינן טובות.

העובדות הסוציאליות ניסחו, ביחד עם רליה, הסכם־גירושין מושלם, שבו ירדו לפרטי־פרטים. כמו סעיף הקובע איפה יהיו הילדות בחג־פורים. היתה תחושה שהעניין עומד להסתיים. כש־רליה ביקשה שוב להעלות את הסכום לקניית הדירה, הסכים רוני והעלה את הסכום ל־43 אלף דולר, כדי להגיע לחתימת־ההסכם.

טסלר: „היא לחצה אותו. לא היה לו סכום כל־כך גבוה, אבל הוא החליט לק־חת הלוואות — העיקר שהסיפור ייגמר!"

הצדדים עמדו לפני סיכום הדברים, ואז, באופן מפתיע, החליפה רליה את עורך־הדין שלה. התהליך החל מחדש, ורליה דרשה להעלות את הסכום לק־ניית הדירה מעל 43 אלף דולר. עורך־הדין טסלר שלח לעורכת־הדין החדשה, שושנה ברוידא, טיוטא להסכם. הסכום המוקצב לדירה הושאר בה ריק. ברוידא מילאה את המקום בסכום של 45 אלף דולר. רוני שוב הסכים.

בשלב זה התנהלו הדיונים רק בבית־המישפט המחוזי בחיפה. הם נרחו שוב ושוב. הסיבה לדחיות: רליה לא יכלה להגיע, כי היתה מאושפזת בבית־חו־לים.

באחרונה הגיעה רליה למישטרה והתלוננה שרוני מאיים על חייה. במישטרה אמרו לה שתלך הביתה. כל עוד זה מילולי, זה לא רציני.

רליה הלכה גם לעובדות הסוציא־ליות, ואמרה להן שרוני מאיים על חייה. תשובתן: „תחזרי הביתה, כדי שלא תאבדי את זכויותיך לפני המיש־פט."

עורך־הדין טסלר אמר לשופט ב־בית־המישפט, בנוכחות אנשים, שיש לזרז את ההליך המישפטי, כדי למנוע רצח.

שושנה רק: „גם השופט, יצחק יע־קובי שווילי, אשם, כי הוציא צו שעליה לישון כל לילה בבית בגן־השומרון."

שכנה סיפרה שמרדכי צעק לרליה: „הסוף שלך מתקרב!" רליה רצה בבהלה למיסעדה הסמוכה לבית, כדי שיהיו לידה אנשים, והוא לא יפגע בה.

אקדח ברישיון

ביום החמישי בבוקר שתתה רליה קפה אצל עופרה, חברתה הקרובה. הן סיימו את הקפה, ורליה מיהרה לתלות כביסה.

בזמן שתלתה את הכביסה, ירה בה מרדכי אובשני. אחרי הרצח פנה לחמ־מה הסמוכה, ובדרך נפל.

יהודית, עובדת בחממה, מספרת ש־חשבה שלקה בהתקף־לב. כשאנשי מגן־דויד־אדום הגיעו, הוא אמר להם שרל־יה נמצאת מתחת לחבל.

היה לו רישיון לשאת נשק. לדיברי עופרה, רליה התחננה במישטרה שיקחו ממנו את האקדח, אך השוטרים טענו שקשה לבטל רישיון־נשק כשאין סיבה מספקת.

נמסר כי מרדכי השאיר מיכתב, שבו כתב שהוא ירה ברליה. אחר־כך ניסה להתאבד. הוא נמצא במעצר בבית־החו־לים הי־ל־יפה. לא נשקפת סכנה לחייו.

במדינה

צה"ל רכה וקשוחה

הרופאים אמרו לה ללכת הביתה. כעבור כמה רגעים מתה.

ענת סרגוסטי ■

לא ברור איך זה קרה ברגע. אבל זה תמיד כך, כשמישהו מת בפתאומיות, שלא ברור איך זה, בעצם, קרה. רגע לפני־כן היא היתה סתם חולה בשפעת, ואחר־כך היתה מאושפזת בבית־החו־לים. רגע לפני כן אמרו לה הרופאים שהיא בריאה ושתלך הביתה, ואחר־כך איבדה את ההכרה. זמן קצר אחרי ש־איבדה את ההכרה נדמו גם המכשירים, וגופה של קרני הפסיק את המילחמה על חייו.

הלווייה לא־שיגרתית היתה לסא"ל קרני עומר, בבית־הקברות הצבאי בקר־יית־שאול בתל־אביב. הלווייה שכל הנוכחים בה היו צעירים. כי לקרני (44) לא היו הורים או קרובי־מישפחה קש־שים, שיילכו אחרי הארון.

הרבה אנשי־צבא במדים והרבה חב־רים. החיילים והחיילות שהיו בפיקודה של קרני נכו מרות. צעירים במדים,

תא"ל קרני
אשה יפה, שעיניה בורקות

שקרני היתה הקשר הכמעט אמהי של־הם לצה"ל.

הלווייה צבאית נראית תמיד כטכס מכובד ונקי, עם המדים ומטחי־היריות באוויר. קרני עשתה מסלול צבאי מגוון ומעניין. בשנים האחרונות התמקמה ביחידת דובר־צה"ל. היא היתה ראש לישכתו היעילה של תא"ל יעקב אבן, כשזה היה בתפקיד, וכשעזב אותו לפני שנים אחדות עברה לפקד על ענף בתוך היחידה.

היא היתה מהאנשים המעטים שמר־סר־העבודה והיושר המיקצועי עומדים בראש סולם־הערכים שלהם.

אשה יפה, שעיניה בורקות בעירנות, שהופעתה החיצונית היתה חשובה לה מאוד, שתמיד נראתה מגוהצת, מצוחצ־חת ומסודרת. היא דאגה לקצינים ולח־יילים שבפיקודה, אך גם דרשה מהם, כמו מעצמה, דרישות גבוהות ומיקצר־עיות.

היא היתה, אמרו חבריה ליחידה, אדם בעל אישיות רב־גונית. קשוחה ור־כה, דורשת ומוותרת, נלחמת ומניחה, והכל תחת דגל העקרונות שנראו בע־ניה חשובים.

אחרי ארונה של קרני הלכה מישפ־חה קטנה ומצומצמת. אחותה, עדנה, גיסה, רם עברון ובתם לי. זו כל המישפ־חה שהשאירה קרני מאחוריה.

北京烤鴨

材料 鴨 1 隻 6 斤 滾開水 1 杯
八角 3 朵 五香粉 1 小匙 糖漿 1 杯

制法

鴨洗淨拭乾水份 把五香粉放入
鴨肚內用滾開水燙淋鴨身 兩次 把
八角糖汁燙淋在鴨身上 盡量淋勻
鴨皮將乾 打結鴨頸 然後
處乾 6 小時 用烤箱以 180°
烘烤 1 小時
即可取出

בתל אביב יש למעלה מ-30 מסעדות סיניות, אבל "ברווז הזהב" יש רק אחד.
בתפריט שלנו תמצא כמאה מנות מעניינות, אבל המנה המעניינת ביותר היא "הברווז הפקיני".
אנחנו עושים אותו בדרך הנכונה: לאט לאט.
איך נהנים מברווז פקין?
או שמכינים אותו בבית לפי ההוראות המדוייקות שבמודעה, או שמרימים את הטלפון 03-491-873 ומזמינים מקום.
אגב: את הברווז הפקיני חייבים להזמין לפחות 24 שעות מראש, לשולחן של לא פחות מארבעה איש.
להשתמע.

ברווז הזהב
THE GOLDEN DUCK
ישראכיף, יא'ני

ברווז הזהב, מסעדה סינית רח' משה סנה 93 (דרך הרצליה, רמת השרון). טל. 491873. ליד הכפר הירוק לפני שדרת הברושים ואחרי עצי הבננה (בתחנת הדלק טופז)

כ"ד באדר א' תשמ"ט, 1.3.1989 מיספר 2687 המחיר: 5.00 שקלים (כולל מע"מ), באילת: 4.35 שקלים

העולם הזה

חזרה לנואר

רעיה לוין

„מיכתבים לרותי" חיתן את מלך הדיסקוטקים

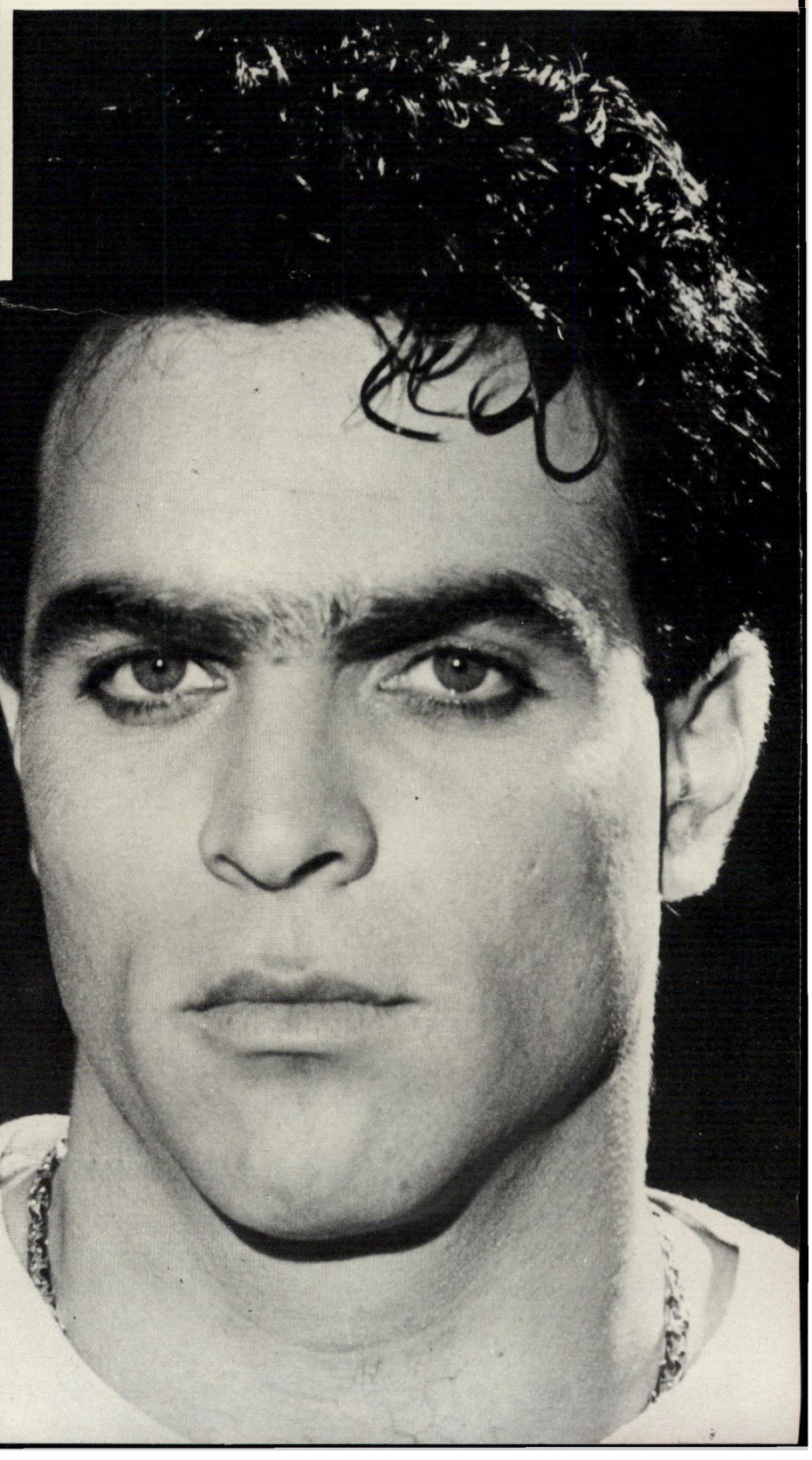

רצה ילד, מצא אשה

איציק אבנרי